

8T7

ร 212 ก

๕.๓

การเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้น ม.ศ. 1
ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและแบบครูเป็นศูนย์กลาง

ฝ่ายศึกษาศาสตร์กลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดุสิต ๒๑ ถนนวิภาวดี กรุงเทพมหานคร โทร. ๓๑๒๑๖๗๓. ๓๑๑๔๐๔๔

ปริญญานิพนธ์

ของ

รัชนี ทฤษณารมย์

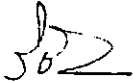
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

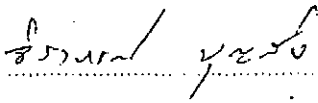
ตุลาคม 2520

67919

27 ส.ค. 2521

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปัญหานี้จนบัดนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาหาบัณฑิตของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้.

 วรวิทย์ - ประธานกรรมการ

 กรรมการ

ตุลาคม 2520

ประกาศคุณูปการ

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ และอาจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำต่าง ๆ เป็นอย่างดี ตลอดเวลาที่ทำการศึกษาจนคว้าจนปริญญาบัตรฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ หัวหน้าสายวิชาภาษาไทยและอาจารย์ในสายวิชาภาษาไทยทุกท่าน ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ได้อำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยตลอดเวลาที่ทำการศึกษาทดลองสอน

นอกจากนี้ขอขอบคุณและขอบใจบุคคลอื่น ๆ อีกหลายท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี และให้กำลังใจตลอดเวลาที่ทำการศึกษาจนคว้าครั้งนี้.

รัชนี ทฤษฎารมย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้	3
ความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้	3
ขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
เอกสารเกี่ยวกับศูนย์การเรียน	7
การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศูนย์การเรียน	15
เอกสารเกี่ยวกับความสนใจ	21
เอกสารเกี่ยวกับความรู้สึกรับผิดชอบ	24
สมมุติฐานของการศึกษาครั้งนี้	27
3 วิธีดำเนินการศึกษาครั้งนี้	
การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้	28
กลุ่มตัวอย่าง	33
การดำเนินการทดลอง	33
การจัดการเกี่ยวกับข้อมูล	34
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	34
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	37

การเปรียบเทียบความสนใจในวรรณคดีไทยของนักเรียน

กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	39
--------------------------------	----

การเปรียบเทียบความรู้อีกกับนิพนธ์ของนักเรียน

กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	40
--------------------------------	----

5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	42
-------------------------------------	----

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	42
-----------------------------------	----

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	43
-----------------------------------	----

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	43
---------------------------------	----

สรุปการวิเคราะห์ข้อมูล	45
------------------------------	----

การอภิปรายผล	46
--------------------	----

ปัญหาที่พบในการวิจัย	50
----------------------------	----

ข้อเสนอแนะทั่วไป	50
------------------------	----

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่ทำการวิจัยต่อไป	51
---	----

บรรณานุกรม	52
------------------	----

ภาคผนวก	60
---------------	----

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการทดลองจำแนกเพศ	33
2	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนนิชาวรรณคดีไทยใน ชุดการสอนชุดที่ 1 ของนักเรียนกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม	38
3	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนนิชาวรรณคดีไทยใน ชุดการสอนชุดที่ 2 ของนักเรียนกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม	38
4	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนนิชาวรรณคดีไทยใน ชุดการสอนชุดที่ 3 ของนักเรียนกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม	38
5	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนนิชาวรรณคดีไทยใน ชุดการสอนชุดที่ 4 ของนักเรียนกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม	39
6	เปรียบเทียบความสนใจในวรรณคดีไทยของนักเรียน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	40
7	เปรียบเทียบความรู้สึกประทับใจของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	41

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วิธีสอนมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการเรียนของนักเรียน วิธีสอนเป็นเครื่องมือส่งเสริมให้นักเรียนอยากเรียน ตั้งใจเรียน และเกิดการเรียนรู้ ถ้าผู้สอนรู้จักใช้วิธีสอนที่ดีที่เหมาะสมแล้ว (ละอ อ การุณยะวนิช และคนอื่น ๆ, ม.ป.ป. : 44) ย่อมจะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และมีความเข้าใจในบทเรียนที่ครูสอน มีทักษะในวิชาที่เรียน รู้ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน สามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาชีวิตประจำวัน และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปได้ แต่คุณลักษณะเหล่านี้ไม่ค่อยปรากฏในตัวเด็กไทยมากนัก ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ หลายประการ สาเหตุสำคัญประการหนึ่งก็คือ การที่ครูใช้วิธีสอนวิธีเดียว (สุมิตร คุณานุกร, 2518 : 136) ซึ่งมักเป็นวิธีการบรรยาย วิธีสอนโดยการบรรยายนี้เหมาะสมในการถ่ายทอดความรู้ในการให้ข้อมูล แต่เป็นวิธีที่ไม่ส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิด การแสดงออก การแก้ปัญหาและทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนได้อย่างแท้จริง แต่ครูชอบใช้วิธีสอนแบบบรรยายในการสอนวิชาภาษาไทย ดังจะเห็นได้จากการศึกษาปัญหาการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานครของ พรสวรรค์ วงศ์วิไลทอง (พรสวรรค์ วงศ์วิไลทอง, 2515 : 49) ซึ่งปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่คือร้อยละ 50.00 เรียนภาษาไทยโดยพึ่งครูอธิบายสลับกับการอ่านเนื้อเรื่องและในปี พ.ศ. 2517 มงคลวรรณ ทองสุขโขทัย (มงคลวรรณ ทองสุขโขทัย, 2517 : 150) ได้ศึกษาปัญหาการสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนมัธยมแบบประสม พบว่า ครูภาษาไทยส่วนใหญ่สอนโดยใช้วิธีอธิบายประกอบการซักถามและบรรยายเนื้อหาตามแบบเรียน ด้วยวิธีสอนดังกล่าวครูจึงเป็นฝ่ายให้และนักเรียนเป็นฝ่ายรับ (ชูชีพ อ่อนโลกสูง, 2518 : 33) โดยแทบจะไม่มีโอกาสได้คิดหรือได้กระทำอะไรตามความคิดเห็นของตนเอง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

เมื่อประสบปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันก็ไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหานั้นให้สำเร็จ
 ดูดว่างลงไคอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการขัดแย้งอย่างยิ่งกับแนวความคิดของคณะ—
 กรรมการปฏิรูปการศึกษา (คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, 2518 : 143)
 ที่กล่าวว่า ครูควรเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้บอก ผู้แสดงนำทุกกรณีในการ
 เรียนมาเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่มสนับสนุนให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญในกระบวน—
 การเรียนรู้ เป็นผู้ช่วยและเป็นผู้แนะให้นักเรียนมีหลัก รู้จักวิธีที่จะค้นคว้าและเลือกทาง
 ของตนได้โดยไม่มีการบังคับให้เชื่อตามครู เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอิสระ
 อย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ครูควรฝึกนักเรียนให้มีความสามารถในการทำงานร่วมกับ
 รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ อคติต่อการถูกวิจารณ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพ
 กฎของสังคมในการอยู่ร่วมกัน รู้จักใช้สิทธิและพิทักษ์สิทธิ รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม
 รู้แพ้รู้ชนะ เคารพเสียงส่วนมาก รับฟังเสียงส่วนน้อย ค้ำยันเหตุนี้ในวงการศึกษไทย
 จึงควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีสอนในโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวความคิด
 ในการปฏิรูปการศึกษา การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนจะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้
 ฝึกฝนการแสดงความคิดเห็น (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2516 - 2517 : 54) การตัดสินใจ—
 ใจ ความรับผิดชอบและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนฝึกให้รู้จักทำงาน
 ร่วมกัน ดังนั้นจึงควรนำวิธีสอนแบบศูนย์การเรียนมาทดลองสอนในวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะ
 อย่างยิ่งในวิชาบังคับที่นักเรียนทุกคนต้องเรียน เพื่อฝึกฝนอบรมให้นักเรียนมีคุณลักษณะ
 อันพึงประสงค์ดังกล่าว วรณคดีไทยเป็นวิชาบังคับที่สำคัญวิชาหนึ่งซึ่งนักเรียนทุกคนจะ
 ต้องเรียนรู้ เพราะวรรณคดีไทยเป็นมรดกดั้งเดิมของชาติไทย (วิทย์ ศิวะศรียานนท์,
 2518 : ง - จ) เป็นสิ่งซึ่งต่อไปจะเป็นเครื่องแสดงว่า เรามีบางสิ่งบางอย่างเป็น
 ของเรามาแต่ดั้งเดิมจริง ๆ ในขณะที่อารยธรรมตะวันตกบ่าเข้ามาทุกหนทุกแห่งเช่นนี้
 ดังนั้นเพื่อเป็นการธำรงรักษาเอกลักษณ์ของชาติให้คงอยู่ ครูผู้สอนวิชาวรรณคดีไทยจึง
 ควรที่จะค้นคว้าหาวิธีสอนที่จะช่วยให้เยาวชนของชาติเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ มี
 ความเข้าใจและเห็นคุณค่าของวรรณคดีไทย ประกอบกับบุญเหลือ เทพยสุวรรณ
 (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล., 2518 : 38) ได้กล่าวว่า อาจารย์บางคน

พยายามชี้แจงว่าวรรณคดีเป็นศิลปะทางภาษา แต่การชี้แจงดังที่ว่ามานี้จะไม่ช่วยให้ นักเรียนเต็มใจที่จะเรียนวรรณคดีที่เป็นมรดก ถ้าหากระเบียบวิธีสอนมิได้เปลี่ยนแปลง ไปจากเดิม กว๊วเหตุนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทดลองสอนวิชาวรรณคดีไทยในห้องเรียน แบบศูนย์การเรียนรู้ อันเป็นวิธีสอนที่แตกต่างไปจากการสอนแบบเดิม (ครูเป็นศูนย์กลาง) และเป็นวิธีสอนที่มีผู้ทดลองแล้วว่าใช้ได้ผลดีในการสอนวิชาต่าง ๆ แต่ยังไม่เคยปรากฏ ว่ามีผู้นำวิธีสอนแบบนี้มาทดลองใช้ในการสอนวิชาวรรณคดีไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดลองสอนวิชาวรรณคดีไทยในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ เพื่อศึกษาว่าวิธีสอนแบบนี้สามารถช่วยให้การเรียนการสอนวิชาวรรณคดีไทยได้ผลดีหรือไม่ อย่างไร อันจะเป็นประโยชน์แก่วงการการศึกษาของไทยต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- ① เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยของนักเรียนที่ เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้และแบบครูเป็นศูนย์กลาง
2. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนใน ห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้และแบบครูเป็นศูนย์กลาง
3. เพื่อเปรียบเทียบความรู้สึกประทับใจของนักเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์ การเรียนรู้และแบบครูเป็นศูนย์กลาง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพของการสอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ และแบบครูเป็นศูนย์กลาง อันจะเป็นแนวทางใหญ่ที่เกี่ยวกับการศึกษาได้พิจารณาถึง ความเหมาะสมที่จะใช้วิธีสอนทั้งสองนี้ในการสอนวิชาวรรณคดีไทย
2. ทำให้ทราบถึงความสนใจในวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียน แบบศูนย์การเรียนรู้และแบบครูเป็นศูนย์กลาง

3. ทำให้ทราบถึงความรู้สึกประทับใจของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและแบบครูเป็นศูนย์กลาง

4. เป็นแนวทางในการสร้างชุดการสอนแบบกลุ่มสำหรับใช้ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองเปรียบเทียบการสอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและแบบครูเป็นศูนย์กลาง ในวิชาวรรณคดีไทยเรื่องความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสุด กาพย์ห่อโคลงเห่เรือ (บทชมพระนคร) นิทานที่ข้าพเจ้าชอบ มหากบิลวานรและ พญานกออก ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2503,

2. กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2520 จำนวน 68 คน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 34 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีสอน 2 แบบ คือ

3.1.1 การสอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน

3.1.2 การสอนในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

3.2.2 ความสนใจในวรรณคดีไทยของนักเรียน

3.2.3 ความรู้สึกประทับใจของนักเรียน

ค่านิยมศัพท์เฉพาะ

1. ห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ หมายถึง ห้องเรียนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็น 4 - 6 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้แตกต่างกันไป ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ โดยการประกอบกิจกรรมในกลุ่มต่าง ๆ จนครบทุกกลุ่ม แล้วรายงานผลการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ครูทราบ
2. ห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง หมายถึง ห้องเรียนที่ครูผู้สอนให้นักเรียนอ่านบทเรียนแล้วครูอธิบาย บรรยาย และซักถามนักเรียน โดยใช้อุปกรณ์การสอนประกอบการสอนตามความเหมาะสม
3. ชุดการสอน หมายถึง ชุดของบทเรียนที่สร้างขึ้นโดยใช้ระบบสื่อประสม (Multi - media Instruction) ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วย ภายในชุดการสอนประกอบด้วยคู่มือการใช้ชุดการสอน บัตรงานซึ่งบอกไว้นักเรียนจะต้องทำกิจกรรมอะไรบ้าง สื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนทำเพื่อวัดผลการเรียน
4. วิชาวรรณคดีไทย หมายถึง วิชาวรรณคดีไทยที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2503 เรื่องความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสุด ภาพยนตร์โคลงเห่เรือ (บทชมพระนคร) นิทานที่ข้าพเจ้าชอบ มหาภีฬหาร และพญานกออก
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และคะแนนที่ได้จากการอ่านออกเสียงของนักเรียน
6. ความสนใจในวรรณคดีไทย หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการตอบแบบสำรวจความสนใจในวรรณคดีไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
7. ความรู้สึกรับผิดชอบ หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามวัดความรู้สึกรับผิดชอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

8. ประสิทธิภาพของชุดการสอน หมายถึง ความสามารถของชุดการสอนที่จะ
ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผู้วิจัยใช้เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 คือ

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนที่นักเรียนได้จากการทำแบบฝึกหัดในชุด
การสอนโดยเฉลี่ยร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนที่นักเรียนได้จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์โดย
เฉลี่ยร้อยละ 80 หลังจากที่ได้เรียนรู้จากชุดการสอนแล้ว

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2516 - 2517 : 55) ได้ให้ความหมายของศูนย์การเรียนรู้ไว้ว่า เป็นการแบ่งห้องเรียนออกเป็น 4 - 6 กลุ่ม เรียกว่า กลุ่มกิจกรรม แต่ละกลุ่มจะมีกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์และเนื้อหาแตกต่างกัน ผู้เรียนจะหาประสบการณ์การเรียนรู้ควบคู่กับการประกอบกิจกรรมให้ครบทุกกลุ่ม รวมทั้งรายงานผลกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ครูกำหนดให้

การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2516 - 2517 : 55) อาศัยพื้นฐานจากทฤษฎีการใช้สื่อประสม (Multi - media Instruction) และกระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นการบูรณาการการใช้สื่อการเรียนชนิดต่าง ๆ และกลุ่มกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวาและฝึกฝนพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนให้มากที่สุด

สื่อประสม (Multi - media) เป็นตัวกลางที่ผู้สอนใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ฯลฯ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งประกอบไปด้วยวัสดุ อุปกรณ์และวิธีการต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้เมื่อประสมประสานเข้ากันได้เป็นอย่างดีแล้ว ย่อมบังเกิดผลตามจุดหมาย

กระบวนการกลุ่ม (Group Process) หมายถึง วิธีการที่กลุ่มใช้แก้ปัญหาหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน มีการวางแผนร่วมกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

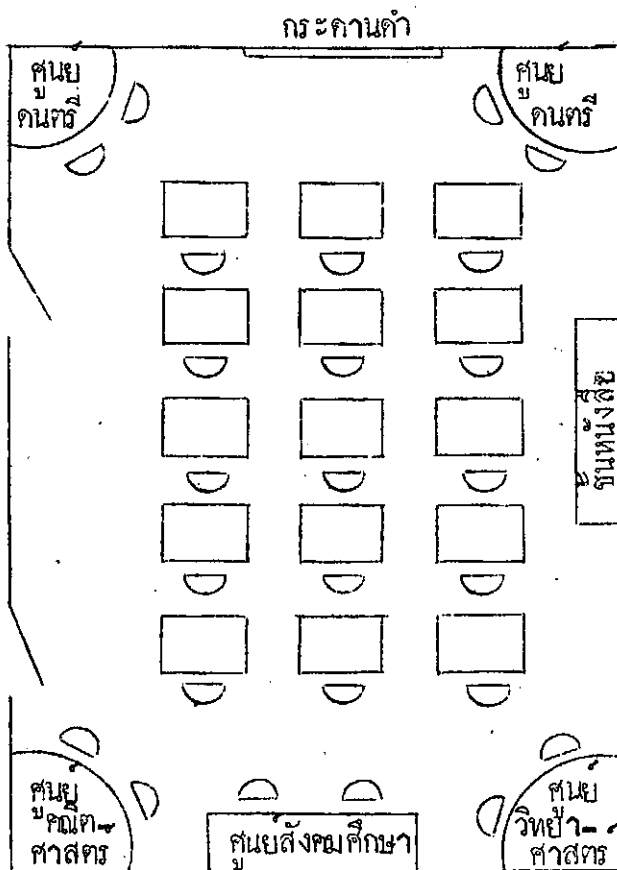
ศูนย์การเรียนรู้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ศูนย์การเรียนรู้ที่ไม่แยกเป็นเอกเทศจากห้องเรียนมี 2 ลักษณะ คือ

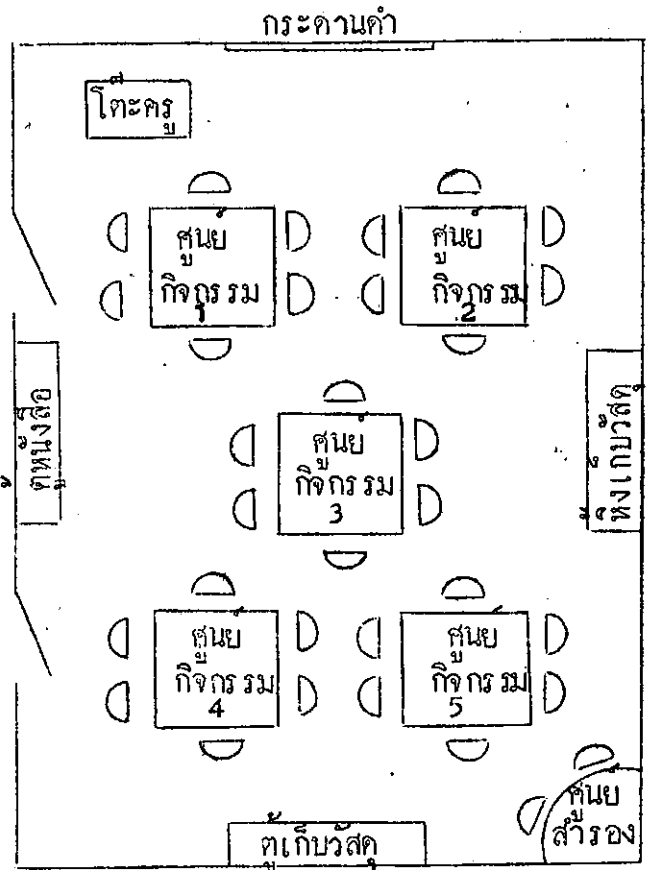
- 1.1 ศูนย์การเรียนรู้ในห้องเรียน (Classroom Learning Center) (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2516 - 2517 : 57) นั้น กระทำโดยการจัดศูนย์

วิชาต่าง ๆ ไขว้ต่าง ๆ ผนังห้องหรือมุมห้อง ซึ่งอาจจะมีศูนย์วิทยาศาสตร์ ศูนย์ดนตรี ศูนย์คณิตศาสตร์ ฯลฯ ศูนย์เหล่านี้จะมีวัสดุอุปกรณ์และกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ เมื่อ นักเรียนคนใดทำงานที่ครูมอบหมายให้เสร็จแล้วก็อาจมาทำงานที่ศูนย์ต่าง ๆ ตามความ สนใจ การจัดศูนย์การเรียนในห้องเรียนเช่นนี้ ช่วยส่งเสริมความสนใจ ความถนัดของ นักเรียน และป้องกันมิให้นักเรียนเบื่อหน่ายต่อการเรียน แต่ครูส่วนมากยังไม่ใช้ศูนย์ กิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาที่ตนสอนอย่างจริงจังนัก ศูนย์การเรียนแบบนี้ พบมากในต่างประเทศ (ดูแผนภูมิที่ 1)

แผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 2

1.2 ห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center Classroom)
เป็นการเปลี่ยนแปลงห้องเรียนแบบธรรมดาที่ครูเป็นผู้สอนมาเป็นการสอนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มกิจกรรมย่อย ๆ โดยครูเป็นผู้เตรียมกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้บทบาทของนักเรียนในการเรียนเพิ่มขึ้น (คู่มือฉบับที่ 2)

2. การจัดศูนย์การเรียนรู้เป็นเอกเทศ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2516 - 2517: 57) เป็นการใช้ห้องใดห้องหนึ่งของโรงเรียนหรืออาจเป็น 2 ห้องติดกัน เพื่อทำเป็นศูนย์การเรียนรู้โดยเฉพาะการจัดศูนย์กิจกรรมในห้องนี้จะกระจายไปทั่วห้อง และมีเก้าอี้มากมายที่จะให้นักเรียนทั้งชั้นมาประกอบกิจกรรมตามความสนใจ เป็นเวทีให้ครูทดลองการสอนแบบใหม่ นอกจากนั้นครูอาจหยิบยืมวัสดุอุปกรณ์ไว้ในชั้นของตนด้วย การจัดศูนย์กิจกรรมอาจจะมีกำหนด เช่น เคื่อนมกราคมจะจัดห้องให้เป็นห้องคณิตศาสตร์ เดือนกุมภาพันธ์ เป็นห้องสังคมศึกษา เป็นต้น

3. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (Community Learning Center)
(ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2517 : 4) คือสถานที่ศึกษาที่จัดบรรยากาศให้ผู้เรียนสามารถเข้ามาศึกษาหาความรู้ใส่ตนเอง ด้วยการเรียนจากโปรแกรมการสอนที่จัดไว้ในรูปของชุดการสอนรายบุคคล (Individualized Instructional Packages) ตามหมวดหมู่ของเนื้อหาและประสบการณ์ต่าง ๆ ในความดูแลของครู ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน ที่ปรึกษาและควบคุมโปรแกรมของผู้เรียน พร้อมทั้งจัดเตรียมและหาชุดการสอนตามความต้องการของผู้เรียนในระดับต่าง ๆ ศูนย์การเรียนรู้เหล่านี้แยกจากห้องเรียน แต่อยู่ในศูนย์กลางของห้องเรียน มีห้องเรียนล้อมรอบ

ในการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้จะต้องมีศูนย์กิจกรรมให้นักเรียนได้เวียนกันมาศึกษา โดยใช้เวลาศึกษาประมาณศูนย์กิจกรรมละ 15 - 20 นาที ศูนย์การเรียนรู้หนึ่ง ๆ จะประกอบด้วยศูนย์กิจกรรมหลายศูนย์และศูนย์กิจกรรมแต่ละศูนย์จะประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 อย่าง คือ

1. เนื้อหาของบทเรียน ในการเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะแบ่งเนื้อหา
ของเรื่องที่ศึกษาออกเป็นตอนย่อย ๆ เนื้อหาตอนหนึ่งจะประจำอยู่ที่ศูนย์กิจกรรมหนึ่ง

นั่นคือถ้าแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ตอน ก็จะมีศูนย์กิจกรรม 5 ศูนย์ ดังนั้นในแต่ละศูนย์ นักเรียนจะเรียนเนื้อหาแตกต่างกัน

2. สื่อการเรียน เป็นวัสดุอุปกรณ์ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ครูต้องเลือกสื่อการเรียนชนิดต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาแต่ละตอน

3. บัตรงาน (Job Card) เป็นแผ่นกระดาษขนาดพอเหมาะ บรรจุคำอธิบายการดำเนินกิจกรรมทำหน้าที่แทนครู บัตรงานประกอบด้วย

3.1 คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา (ถ้ามี)

3.2 คำสั่งให้นักเรียนดำเนินกิจกรรม

3.3 การสรุปบทเรียน อาจใช้การอภิปรายหรือตอบคำถาม

บัตรงานที่ดีต้องมีถ้อยคำกระชับรัดกุมเข้าใจง่าย ชัดเจน และครอบคลุมกิจกรรม ที่ครูต้องการให้นักเรียนทำ บัตรงานควรทำให้แข็งแรงติดกับกระดาษแข็งใช้งานในคราวต่อไปได้

4. เครื่องเขียน มีกระดาษสำหรับเขียนข้อความและอาจมีเครื่องเขียนอื่นตามแต่จะมีกิจกรรมอย่างไรก็ได้ การที่จัดหาเครื่องเขียนไว้ในศูนย์การเรียนก็เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียนและควรมีจำนวนเพียงพอแก่การใช้

องค์ประกอบทั้ง 4 นี้จะรวมกันอยู่เป็นชุด ๆ บรรจุของไว้ของละ 1 ชุด เมื่อนำของเหล่านี้มารวมกันไว้ในกล่องเรียกว่าชุดการสอน โดยมีลักษณะเป็นชุดการสอนแบบกลุ่ม

ชุดการสอนมี 3 ประเภท คือ

1. ชุดการสอนประกอบการบรรยายของครู ใช้สำหรับช่วยครูสอนนักเรียน กลุ่มใหญ่เป็นการให้เนื้อหาและประสบการณ์ที่ผู้สอนต้องการวางพื้นฐานใหญ่ไว้ให้นักเรียนได้รับพร้อมกัน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนบ้าง

2. ชุดการสอนแบบกลุ่ม ใช้ในการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนเป็นกลุ่ม ในชุดการสอนจะมีสื่อไว้ให้สมาชิกแต่ละคนประกอบกิจกรรมตามคำสั่งในศูนย์กิจกรรมต่าง ๆ ห้องเรียนที่ใช้ชุดการสอนแบบกลุ่มคือ "ห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน"

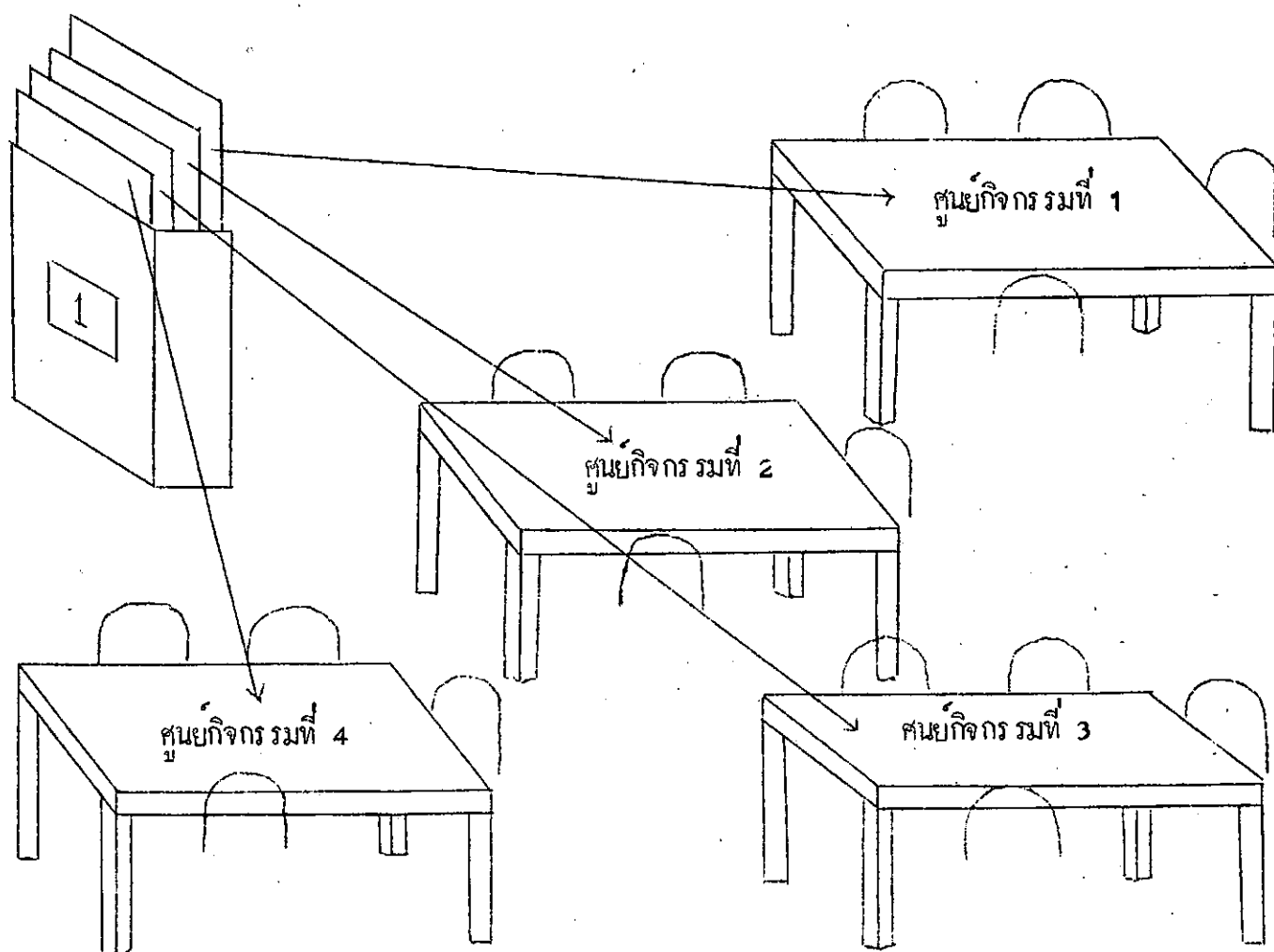
3. ชุทการสอนรายบุคคล ชุทการสอนแบบนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และก้าวหน้าไปตามความสามารถ และความสนใจของตนเอง โดยผู้เรียนจะดำเนินการเรียนตามคำแนะนำที่ปรากฏอยู่ในชุทการสอนนั้น และศึกษาไปตามลำดับขั้นด้วยตนเอง เมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับบทเรียนก็ปรึกษากับครูผู้ควบคุมดูแลได้

การผลิตชุทการสอนแบบกลุ่มเพื่อใช้ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนนั้นคล้ายคลึงกับการผลิตชุทการสอนประกอบการบรรยายของครู และชุทการสอนรายบุคคล ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้เสนอแบบจำลอง (model) การจัดระบบการผลิตชุทการสอน ดังนี้

1. เลือกเนื้อหาและประสบการณ์ อาจเป็นวิชาหรือหมวดหมู่ของประสบการณ์อื่น ๆ เช่น การเกษตร การค้า ฯลฯ
2. แบ่งเนื้อหาวิชาเป็นหน่วย (Unit)
3. แบ่งหน่วยเป็นหัวเรื่องย่อย (Topic)
4. กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรมการเรียนและการประเมินผลในแต่ละหัวเรื่อง
5. เลือกและผลิตสื่อการเรียนในแบบของสื่อประสม (Multi-media)
6. รวมสื่อการเรียนแต่ละหัวเรื่องไว้ในซอง แล้วรวมซองประจำกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ในกล่องเรียกว่า ชุทการสอน
7. นำชุทการสอนไปใช้ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน (ดูแผนภูมิที่ 3)

แผนภูมิที่ 3

การใช้ชุดการสอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน

การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน (เอกสารประกอบการสัมมนาครูภาษาไทย ม.ศ.ต้น, 2519) ผู้สอนต้องแบ่งนักเรียนในห้องเรียนออกเป็น 4 - 6 ศูนย์กิจกรรม ตามจำนวนศูนย์กิจกรรมที่ปรากฏในชุดการสอน จาก 4 - 6 ศูนย์นี้จะต้องมีศูนย์สำรอง อย่างน้อย 1 ศูนย์ การจัดศูนย์การเรียนให้จัดโต๊ะและเก้าอี้เป็นกลุ่ม ๆ เท่ากับจำนวน ศูนย์กิจกรรม โดยให้มีเก้าอี้ในแต่ละศูนย์ตามจำนวนนักเรียนแต่ละกลุ่มที่จะเข้ามาใช้

ศูนย์การเรียนรู้ เสร็จแล้วเขียนหมายเลขประจำศูนย์ เช่น ศูนย์กิจกรรมที่ 1 ตั้งไว้
กลางศูนย์ด้วย เพื่อง่ายต่อการเปลี่ยนกลุ่มนักเรียน

การดำเนินการสอนของครูในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์,
2518 : 35) แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ

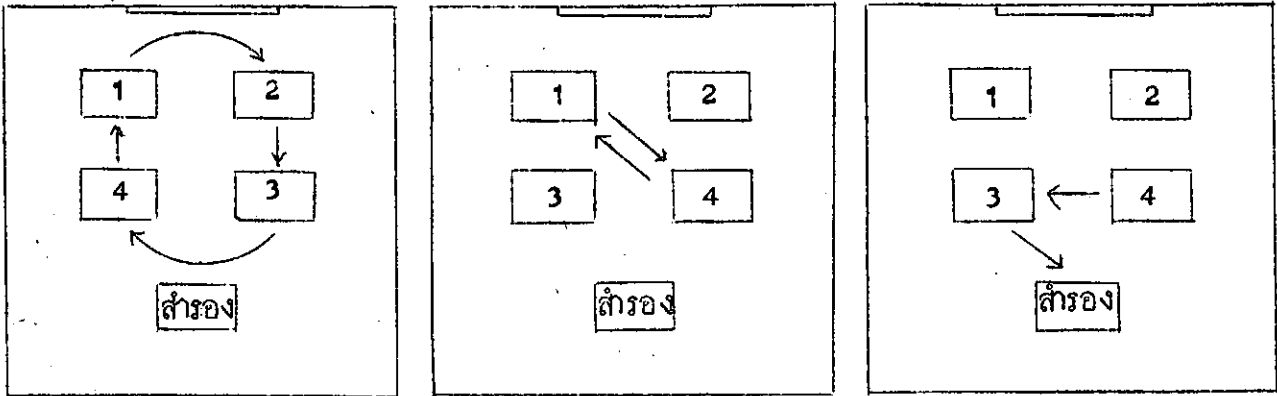
1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูอาจชี้แจงเรื่องราวทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับสิ่งที่
เรียนและเร้าความสนใจของผู้เรียนตามที่เห็นสมควร
2. ขั้นประกอบกิจกรรม ครูจะกำหนดให้แต่ละกลุ่มประกอบกิจกรรม
กลุ่มละ 15 - 20 นาที เสร็จแล้วหมุนเวียนจากศูนย์กิจกรรมที่ 1 ไปศูนย์กิจกรรมที่ 2
จนครบทุกศูนย์
3. ขั้นสรุป ครูอาจมีกิจกรรมที่นักเรียนทั้งชั้นจะทำร่วมกัน หรือให้แต่ละ
กลุ่มส่งตัวแทนมารายงาน หรือกำหนดกิจกรรมอื่นใดตามความเหมาะสม

การเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม (เอกสารประกอบการสัมมนาครูภาษาไทย ม.ศ. ต้น,
2519)

เมื่อนักเรียนทุกกลุ่มทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะมีการเปลี่ยนศูนย์กัน
โดยทำได้ 3 วิธี คือ

1. ให้ทุกกลุ่มทำพร้อมกันก่อนแล้วย้ายจากศูนย์ที่ 1 ไป 2, 3 ตามลำดับ
2. หากมีกลุ่มเสร็จพร้อมกัน 2 กลุ่ม ก็ให้สลับศูนย์กันทันที
3. กลุ่มใดเสร็จก่อนให้ย้ายไปศูนย์สำรอง แล้วกลุ่มใดเสร็จก็ย้ายเข้ามา
แทนที่ (ดูแผนภูมิที่ 4)

แผนภูมิที่ 4

เมื่อนักเรียนทุกกลุ่มได้หาประสบการณ์จากศูนย์กิจกรรมครบทุกศูนย์แล้ว เราถือว่านักเรียนได้เรียนจบบทเรียนเรื่องนั้นหรือตอนนั้นแล้ว

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2518 : 1) กล่าวถึงคุณประโยชน์ของการจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ว่า การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ มีความรับผิดชอบ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และรู้จักทำงานร่วมกับหมู่คณะ อาจทำได้ด้วยการจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ โดยถือกิจกรรมการเรียนรู้เป็นส่วนช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การนำศูนย์การเรียนรู้มาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนนั้น ได้ทดลองปฏิบัติพร้อม ๆ กันหลายแห่งทั่วสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1967 มหาวิทยาลัยเข้าเทินแคลิฟอร์เนีย ในลอสแอนเจลิส ได้ทำการทดลองปรับปรุงระบบศูนย์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สำหรับการจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ในประเทศไทยนั้น นายชัยยงค์ พรหมวงศ์ เป็นบุคคลแรกที่นำความคิดนี้มาประยุกต์และทดลองใช้ในโรงเรียน โดยทำการสอนวิชาภาษาไทยนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/6 ซึ่งได้ผลเป็นที่น่าพอใจ จึงได้มีเผยแพร่การจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ไปทั่วประเทศ

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศูนย์การเรียนรู้

ก. การวิจัยภายในประเทศ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (อ้างจาก คณะนิสิตปริญญาโทเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519 : 123) ได้ทดลองการสอนวิชาภาษาไทย ตอนคำทับศัพท์ ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ร่วมกับนิสิตปริญญาโทที่เรียนวิชาสื่อการสอนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา โดยทำการสอนนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/6 ณ ห้องศูนย์การเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ ในราวเดือนกันยายน 2516 ครั้งที่ 2 ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/1 ที่โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในต้นเดือนตุลาคม 2516 ผลการสอนทั้งสองครั้งเป็นที่น่าพอใจ และสามารถสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในแง่การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การทำงานร่วมกับผู้อื่นและการเรียนด้วยตนเองได้ชัดเจน ในปีเดียวกันนั้นเอง วนิกา นิ่มเสมอ (วนิกา นิ่มเสมอ, 2516 : 54) ได้ทดลองสอนวิชาชีววิทยาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาของนักเรียนที่เรียนจากห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้กับการสอนแบบบรรยาย ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนที่เรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ไม่แตกต่างจากนักเรียนที่เรียนแบบบรรยายที่ใช้สื่อการเรียนประเภทโสตทัศนูปกรณ์ประกอบ แต่นักเรียนที่เรียนแบบศูนย์การเรียนรู้มีความคงทนในการจำสิ่งที่เรียนรู้นานกว่านักเรียนที่เรียนแบบบรรยาย นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2516 ปัทมา เทพจักรพงศ์ (ปัทมา เทพจักรพงศ์, 2516 : 85 - 86) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสอนอ่านเอาเรื่องภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการกลุ่ม โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนชั้น ม.ศ.2 ที่สอนโดยวิธีการกระบวนการกลุ่มกับวิธีการแปล ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกระบวนการกลุ่มไม่แตกต่างกับการสอนด้วยวิธีแปล ส่วนเรื่องทัศนคติของนักเรียนพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม ต่อมาในปี พ.ศ. 2517 แสงอรุณ โปร่งพระ (แสงอรุณ โปร่งพระ,

2517 : จ) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการสอนวิชาสังคมศึกษาในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน และห้องเรียนแบบธรรมดา ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา โดยเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้น ป.กศ.ปีที่ 1 จากห้องเรียนแบบ ธรรมดาที่มีครูเป็นศูนย์กลางและห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน จากการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ ในการเรียนจากห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน ซึ่งเรียนจากสื่อการเรียนในรูปแบบของชุดการ- สอนไม่แตกต่างจากการสอนแบบธรรมดาที่ใช้สื่อการเรียนสามัญ ได้แก่ แผนที่ ลูกโลก รูปภาพ ฯลฯ แต่การเรียนแบบศูนย์การเรียนทำให้นักศึกษาจดจำเนื้อหาได้ยาวนานกว่าผู้ที่ เรียนจากห้องเรียนธรรมดา นอกจากนี้นักศึกษายังได้มีโอกาสฝึกฝนการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ของสังคมประชาธิปไตย ในปีต่อมา ม.ล.เสริมแสง พันธมุต (เสริมแสง พันธมุต, ม.ล.,

2518 : จ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนราชาศัพท์ของนักเรียนชั้นมัธยม- ศึกษาตอนปลาย ในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลางและแบบศูนย์การเรียน โดยแบ่ง นักเรียนออกเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 30 คน ใช้เวลาทดลอง 9 ชั่วโมง โดยแบ่งเนื้อหาราชาศัพท์ออกเป็น ราชาศัพท์ชุดที่ 1 และราชาศัพท์ชุดที่ 2 ผลการวิจัย ปรากฏว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนราชาศัพท์ชุดที่ 1 ของกลุ่มควบคุมและกลุ่ม ทดลองไม่แตกต่างกัน
2. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนราชาศัพท์ชุดที่ 2 ของกลุ่มควบคุมและกลุ่ม ทดลองแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนจากห้องเรียน แบบศูนย์การเรียน มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง
3. นักเรียนจากห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนมีความคงทนในการจำสิ่งที่ เรียนรู้มากกว่านักเรียนที่เรียนจากห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง

จากการสังเกตการเรียนของนักเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน

(เสริมแสง พันธมุต, ม.ล., 2518 : 270) พบว่า นักเรียนสนใจและกระตือรือร้น

ต่อการเรียนมาก ต่างตื่นตัวและสนุกเพลิดเพลินกับสื่อการเรียนต่าง ๆ และการทำกิจกรรม

ร่วมกับเพื่อน ๆ ส่วนมากตั้งใจเรียนและมีความรับผิดชอบดี

ใน พ.ศ. 2518 ได้มีผู้สร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ชาอุชัย อินทรสุนานนท์ (ชาอุชัย อินทรสุนานนท์, 2518 :

ข - ค) สร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้วิชาศิลปะ ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา เรื่องทฤษฎีสี นำไปทดลองสอนเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนโดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ผลการวิจัยปรากฏว่า ชุดการสอนชุดที่ 1, 2 และ 4 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนชุดการสอนที่ 3 มีประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานเล็กน้อย แต่ผลการสอบก่อนเรียนและหลังการเรียนทั้ง 4 ชุด แสดงความแตกต่างของความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า เมื่อนักศึกษาเรียนจากชุดการสอนเหล่านี้แล้วมีความรู้เพิ่มขึ้น ประชญา ใจสะอาด (ประชญา ใจสะอาด, 2518 :

ง - จ) สร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้วิชาภูมิศาสตร์ ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาศึกษาชั้น 4 ชุด แล้วนำไปทดลองสอนเพื่อหาประสิทธิภาพโดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ผลการวิจัย ปรากฏว่าชุดการสอนที่ 1, 2, 3 และ 4 มีประสิทธิภาพ 94.2/86.5, 92.7/87.8, 95.9/88.3 และ 92.8/89.0

ตามลำดับ ผลการทดสอบนักศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า เมื่อนักศึกษาเรียนจากชุดการสอนเหล่านี้แล้วมีความรู้เพิ่มขึ้น เรื่องวิทย์ นนทะภา (เรื่องวิทย์ นนทะภา, 2518 : จ) ได้สร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ 3 ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา แล้วนำไปทดลองสอน นำข้อมูลที่ได้มาหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ผลการวิจัยปรากฏว่า ชุดที่ 1, 2, 3 และ 4 มีประสิทธิภาพ 90.17/90.83 91.65/90.33 และ 90.00/90.33 ตามลำดับ ซึ่งได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ผลการสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แสดงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าจากการเรียนด้วยชุดการสอนช่วยให้ความรู้ของนักศึกษาในวิชาภาษาอังกฤษ 3 เพิ่มขึ้น สุคา สินสกุล (สุคา สินสกุล, 2518 : ง - จ) ได้สร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ขึ้นจำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1

เรื่อง Telling Time และชุดที่ 2 เรื่อง If - Clause (First Conditional) แล้วนำชุดการสอนทั้ง 2 ชุดไปทดลองสอนเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนโดยใช้เกณฑ์ 80/80 ผลปรากฏว่าชุดการสอนทั้ง 2 ชุด มีประสิทธิภาพ 80.20/94.00 และ 89.35/83.50 ตามลำดับ แสดงว่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ผลการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นทั้งสองชุดนี้ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น สุกใจ เหง้าสีไพร (สุกใจ เหง้าสีไพร, 2518 : ก - ข) ได้สร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้วิชาหัตถศึกษา ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา แล้วนำไปทดลองสอน เพื่อหาประสิทธิภาพโดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ผลการวิจัยปรากฏว่า ชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ชุดที่ 1, 2, 3 และ 4 มีประสิทธิภาพ 92.50/90.00, 89.50/87.00, 89.50/88.00 และ 92.50/90.00 ตามลำดับ ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่านักศึกษามีความรู้ในวิชา หัตถศึกษา 3 : งานไม้ จากชุดการสอนเพิ่มขึ้น และอิพิร ศรียมก (อิพิร ศรียมก, 2518 : ง) ได้สร้างชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้วิชาสุขศึกษา เรื่องการติดยา สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 และได้นำไปทดลองสอน เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอน โดยมีเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 ผลปรากฏว่าประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่องการติดยา 1 และการติดยา 2 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน คือ 92.12/91.5 และ 94.10/94.00 ตามลำดับ ต่อมาในปี พ.ศ. 2519 อุไร วันดี (อุไร วันดี, 2519 : จ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยของนักเรียนในระดับประกาศนียบัตร วิชาการศึกษา ในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลางและแบบศูนย์การเรียนรู้ ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลางและแบบศูนย์การเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 การเรียนจากห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ทำให้นักศึกษาจดจำเนื้อหาได้ยาวนานกว่าการเรียนจากห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง

๒. การวิจัยในต่างประเทศ

ในปี ค.ศ. 1971 ฮาร์เปอร์ (Harper, 1972 : 5669 - A) ได้ทำการวิจัยโดยศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้อาษาฝรั่งเศสของผู้เริ่มเรียนในระดับวิทยาลัย ด้วยการสอนวิธีบรรยายและเรียนจากชุดการสอนรายบุคคลที่มีสื่อประกอบ (Multi-media Self-instructional Package) กลุ่มที่เรียนด้วยการฟังคำบรรยายใช้เวลาเรียน 3 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที และเข้าห้องปฏิบัติการภาษา 2 ครั้ง 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนกลุ่มที่เรียนจากชุดการสอนให้เรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคลโดยใช้ชุดการสอนในห้องเรียนโปรแกรมและห้องปฏิบัติการภาษาและใช้เวลาในการเรียนเท่ากัน ผลปรากฏว่า

1. นักเรียนที่เรียนจากชุดการสอนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. นักเรียน 1 ใน 3 ของผู้เรียนที่เรียนอ่อนและเรียนเก่งมีความก้าวหน้าทางการเรียนสูงกว่ากลุ่ม 1 ใน 3 ที่มีความสามารถทางการเรียนระดับปานกลาง
3. การเรียนทั้ง 2 วิธีนี้ ได้รับผลคล้ายคลึงกันเกี่ยวกับทักษะในการฟัง
4. การใช้ชุดการสอนเป็นวิธีที่ได้ผลสำหรับการเรียนภาษาฝรั่งเศสในระยะเริ่มต้นในระดับมหาวิทยาลัย *

ในปีต่อมาคือปี ค.ศ. 1972 แคมป์เบลล์ (Campbell, 1973 : 117 - A - 118 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการใช้ชุดการสอนแบบกิจกรรมเป็นสื่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ตามอัธยาศัยในโรงเรียนมัธยมชั้นสูงโนวา ผลการวิจัยปรากฏว่าปัจจัยที่นำความสำเร็จในการใช้ชุดการสอนก็คือนักเรียนหญิงจะประสบความสำเร็จในการใช้ชุดการสอนมากกว่านักเรียนชายและการใช้ชุดการสอนนี้ไม่เหมาะกับนักเรียนที่มีระดับสติปัญญาต่ำหรือมีความสามารถในการอ่านต่ำ จากนั้นในปี ค.ศ. 1973 วิทเทียร์ (Whittier, 1973 : 216 - A) ได้ทำการวิจัย

เรื่องความสัมพันธ์ของประสบการณ์จากศูนย์การเรียนรู้ในการเปลี่ยนทัศนคติและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของเด็กชาย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผลทางความรู้สึก (Affective) คะแนนความก้าวหน้าของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันเล็กน้อย เด็กชายเมื่อเริ่มเรียนมีความคิดเกี่ยวกับตนเอง (Self - Concept) ต่ำกว่าเด็กหญิง แต่ความก้าวหน้าค่อนข้างเห็นชัดมาก และความคงทนในการจำของเด็กชายมีมากกว่าเด็กหญิง

ด้านผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความก้าวหน้าทางการเรียนแตกต่างกันเล็กน้อย ความรู้ของเด็กหญิงมีความคงทนสูงกว่าเด็กชายทั้งในการทดสอบก่อนและหลังการทดสอบ คะแนนการอ่านวิชาที่เป็นทักษะ เด็กหญิงมีคะแนนสูงกว่าเด็กชาย

ในปีเดียวกันนี้ ริกบี้ (Rigby, 1974 : 494 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการสอน โดยใช้ชุดการสอนแบบกิจกรรมกับวิธีสอนด้วยครูโดยตรง ในการสอนพิมพ์ดีดชั้นกลางในวิทยาลัย การทดลองทำที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน เพื่อหาความแตกต่างระหว่างวิธีสอน 2 วิธี ผลการวิจัยพอสรุปได้ว่า วิธีสอนโดยใช้ชุดการสอนแบบกิจกรรมและวิธีสอนแบบเดิมดีเท่ากันและในบางกรณีวิธีสอนโดยใช้ชุดการสอนดีกว่าการสอนแบบเดิม ทั้งในด้านความเที่ยงตรงและความรวดเร็วในการพิมพ์ การสอนโดยใช้ชุดการสอนแบบกิจกรรมเป็นเทคนิคการสอนที่ดี นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อชุดการสอนแบบมีกิจกรรม การสอนแบบเดิมเป็นอุปสรรคต่อการสอนโดยใช้ชุดการสอนแบบกิจกรรมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ แมคโดนัลด์ (McDonald, 1973 : 1590 -A) ได้ทำการวิจัยเรื่องพัฒนาการและการประเมินค่าของชุดการสอนแบบใช้สื่อประสมเพื่อเรียนด้วยตนเองสำหรับใช้กับการสอนภาษาอังกฤษแบบซ่อมเสริมในวิทยาลัยชุมชนซานเมื่อง

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มที่เรียนจากชุดการสอนแบบใช้สื่อประสมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากนักศึกษากลุ่มที่เรียนจากการบรรยาย และการอภิปรายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เกี่ยวกับทัศนคติของผู้เรียนพบว่า นักศึกษาที่เรียนจากชุดการสอนมีทัศนคติในระดับที่สูงขึ้นกว่ากลุ่มที่เรียนจากการบรรยายและอภิปรายอย่างมีนัยสำคัญในระดับ .05

ต่อมาในปี ค.ศ. 1974 ดามอน (Damon, 1974 : 1423 - A) ได้ทำการ

วิจัยเรื่องการพัฒนาและการวัดผลที่เกี่ยวกับโปรแกรมสื่อประสมในการสื่อความหมาย โดยไม่ใช้คำพูด โปรแกรมนี้ใช้บทเรียนที่มีสื่อประสม 14 บท ทำเป็นชุดการสอน ประกอบด้วย สไลด์ เทป ภาพยนตร์ สิ่งพิมพ์ ผลปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความเข้าใจบทเรียนเพิ่มขึ้น นักเรียนมีความซุกซนเล็กน้อยในการใช้สื่อประสม นักเรียนได้รับประโยชน์จากการจัดการเวลาและวัดผลตนเอง นักเรียนที่เรียนอ่อนมีความเข้าใจในบทเรียนดีขึ้น และตอบสนองการใช้ได้ดีกว่านักเรียนเก่ง นักเรียนแนะนำให้ใช้วิธีการเรียนแบบนี้กับวิชาภาษาอังกฤษและแขนงวิชาอื่น ครั้นถึง ค.ศ. 1975 บูดโกลด์ (Boudreaux, 1975 : 2119 - A - 2120 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการสอนวิทยาศาสตร์ในเกรดเก้า ระหว่างการสอนแบบบรรยาย แบบสื่อประสมและแบบชุดการสอน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ กลุ่ม A สอนแบบบรรยาย กลุ่ม B สอนโดยใช้สื่อประสม กลุ่ม C สอนแบบใช้ชุดการสอน ผลการวิจัยปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนกลุ่ม B และกลุ่ม C ดีกว่านักเรียนในกลุ่ม A แต่เมื่อมีการสอบทบทวนความรู้อีกครั้ง ผลปรากฏว่านักเรียนในกลุ่ม A ประสมผลสำเร็จมากกว่ากลุ่ม B แต่ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของกลุ่ม C คงที่

เอกสารเกี่ยวกับความสนใจ

มีผู้ให้ความหมายของคำว่า "ความสนใจ" ไว้ต่าง ๆ กัน ดังต่อไปนี้
จรรยา มิลินทร์ (จรรยา มิลินทร์ และคนอื่น ๆ, 2502 : 261 - 262)
กล่าวว่า ความสนใจ หมายถึง สภาพที่คนเราเกิดความคิด ความตั้งใจ ความรู้สึก เอาใจจดจ่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจหมายถึงความรักใคร่ชอบพอสู่ในสิ่งนั้น ๆ ด้วย
ตุ้ย ชุมสาย (ตุ้ย ชุมสาย, ม.ล., 2505 : 413) กล่าวว่า ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกอย่างหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับขณะที่คนมีความใส่ใจ ส่วนคลิฟฟอร์ด พี. โฟริล (คลิฟฟอร์ด พี. โฟริล, 2510 : 235) มีความเห็นว่า ความสนใจเป็นแรงผลักดันอันหนึ่งที่กระตุ้นให้บุคคลกระทำการใด ๆ หรืออีกนัยหนึ่ง ความสนใจแสดงถึง

ความโน้มเอียงในการที่บุคคลจะเลือกหรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ตนชอบมากกว่าสิ่งอื่น ๆ ถ้าจะกล่าวโดยง่ายกว่านั้นความสนใจคือ "การชอบ" หรือสิ่งที่เรา "ชอบ" นั้นเอง วาร์เรน (Warren) (อ้างจาก ชูศรี พรรณเชษฐ์, 2517 : 7) ให้ความหมายของความสนใจไว้ว่า ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกอย่างหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกับความตั้งใจในการทำบางสิ่งบางอย่างโดยเฉพาะ คิวอี้ (Dewey, 1959 : 66) กล่าวว่า ความสนใจคือ ความรู้สึกชอบ หรือความพอใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แนวความคิดใดแนวความคิดหนึ่ง หรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง สำหรับกู๊ด (Good, 1959 : 223) ได้ให้คำจำกัดความของความสนใจไว้ว่า ความสนใจ คือสภาพจิตของมนุษย์อย่างหนึ่ง ซึ่งนำมนุษย์ไปสู่ความรู้ ความเข้าใจ อาจจะมีอยู่ชั่วขณะหรือยาวนาน จะมีมากน้อยเท่าไรก็แล้วแต่ความอยากรู้อยากเห็นของแต่ละบุคคล ประสบการณ์เป็นเครื่องทำให้ความสนใจของแต่ละบุคคลมีสภาพแตกต่างกัน ส่วนทอร์นไคค์ และเฮเกน (Thorndike and Hagen, 1961 : 317) ได้กล่าวไว้ว่า ความสนใจ หมายถึง แนวโน้มที่จะเสาะหาและเข้าร่วมในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ

จากความหมายของความสนใจที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ พอจะสรุปได้ว่า ความสนใจหมายถึง ความรู้สึกชอบที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือความคิดเห็นที่จะทำตามสิ่งหนึ่งสิ่งใด

สำหรับการที่จะวัดความสนใจให้ได้ผลถูกต้องที่สุดนั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก (Hurlock, 1955 : 189 - 192) ทั้งนี้เพราะความสนใจของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง ได้แก่ อายุ เพศ สติปัญญา สิ่งแวดล้อม พัฒนาการทางร่างกาย และสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม แต่อย่างไรก็ตามได้มีผู้เสนอแนะว่า เราอาจจะวัดความสนใจของแต่ละบุคคลได้หลายวิธีด้วยกัน เช่น คลิฟฟอร์ด พี. โพรลิก (คลิฟฟอร์ด พี. โพรลิก, 2510 : 237) ได้อธิบายถึงวิธีเก็บข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสนใจไว้ 4 ประการ ซึ่งอาจจะกล่าวได้สั้น ๆ ดังนี้

1. สังเกตความเป็นไปของแต่ละบุคคล
2. จับความสนใจต่าง ๆ ที่บุคคลแต่ละคนแสดงออก
3. ศึกษากิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นกระทำ

4. ใช้แบบสอบถามความสนใจ (Interest Inventories)

วัดโดยตรง

เฮอร์ล็อก (Hurlock, 1955 : 160 - 161) กล่าวว่า มีวิธีวัดความสนใจได้ 3 วิธี คือ

1. ใช้การสังเกต (Observations)
2. ใช้การสัมภาษณ์ (Interviews)
3. ใช้แบบสอบถามความสนใจ (Interest Inventories)

สวานเพาเวล (Powell, 1963 : 238) ใ้กล่าวว่า เราสามารถวัดความสนใจได้โดยวิธีต่อไปนี้ คือ

1. ใช้แบบสอบถามความสนใจ (Interest Inventories) แบบวัดความสนใจจะประกอบด้วยข้อความชุดหนึ่งสำหรับให้แต่ละบุคคลแสดงความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อข้อความต่าง ๆ เหล่านั้น

2. ใช้แบบสอบถามปลายเปิด (Open - ended Questionnaires) โดยให้แต่ละบุคคลมีอิสระที่จะตอบคำถามต่าง ๆ ได้ตามความรู้สึกที่แท้จริงของตน

3. ใช้การสัมภาษณ์ (Interviews) ซึ่งจะช่วยให้ผู้สัมภาษณ์ได้สังเกตเห็นพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ได้

นอกจากนี้ เดวิส (Davis, 1964 : 105) ยังได้เสนอแนะเทคนิคสำหรับวัดความสนใจไว้ดังนี้

1. ค้นหาสิ่งที่แต่ละบุคคลชอบทำในระยะ 2 - 3 ปี ที่ผ่านมามี ถ้าเขายอมสละเวลาว่างที่มีอยู่เพื่อทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ ก็แสดงว่าเขาสนใจในสิ่งนั้น

2. ค้นหาว่าแต่ละบุคคลมีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด ถ้าเขามีความรู้ในเรื่องนั้นมาก ก็แสดงว่าเขาสนใจเรื่องนั้น ทั้งนี้เพราะขึ้นอยู่กับหลักความจริงที่ว่า คนเราย่อมจำสิ่งที่ตนสนใจได้ดีกว่าสิ่งที่ไม่สนใจ

3. ให้แต่ละบุคคลแสดงความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อข้อความที่กำหนดให้
วิธีการวัดความสนใจที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น สามารถใช้วัดความสนใจของบุคคลได้
ทั้งสิ้น แต่การจะนำไปใช้กับใคร ในสถานการณ์แบบใดนั้นขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้นำไป
ใช้เอง สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวัดความสนใจในวรรณคดีไทยของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธี
ให้ตอบแบบสอบถามความสนใจในวรรณคดีไทย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น

เอกสารเกี่ยวกับความรู้สึกรับผิดชอบ

ได้มีผู้ให้ความหมายและกล่าวถึงองค์ประกอบของความรับผิดชอบไว้ต่าง ๆ กัน
ดังนี้ คือ ขวาล แพริตกุล (ขวาล แพริตกุล, 2514 : 33) ได้ให้ความหมายความ
รู้สึกรับผิดชอบและแปลออกมาในรูปพฤติกรรมไว้ว่า ความรู้สึกรับผิดชอบ หมายถึง
ความสนใจ ความตั้งใจที่จะทำงานและติดตามผลงานที่ไ้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไข
ให้เป็นผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำลงไปทั้งในคำที่เป็นผลดีและ
ผลเสีย โดยแสดงออกในรูปการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงาน
ด้วยความระมัดระวังอย่างมีจุดหมาย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้รับงานมา
กาญจนา หาสิตพันธ์ (กาญจนา หาสิตพันธ์, 2510 : 193 - 201) กล่าวว่า ความ
รู้สึกรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการควบคุมตนเองอยู่มาก คนที่มีความรู้สึกรับผิดชอบ แม้จะอยู่
ในที่ลับตาผู้อื่นก็ไม่กระทำผิด ส่วน สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2514 :
57 - 58) สรุปองค์ประกอบของความรับผิดชอบว่าประกอบด้วย ความซื่อสัตย์เพียร
ความละเอียดรอบคอบ ความสามารถ ความรอบรู้ในงาน ความเอาใจใส่จริงจัง และ
ความกล้าหาญความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ นอกจากนี้ ละออ การุณยะวนิช (ละออ การุณยะวนิช,
2505 : 4) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีความรับผิดชอบ คือผู้ที่เอาใจใส่ในการงานของตน
ยอมรับผลการกระทำของตนทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย ปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับที่วางไว้
เป็นแนวปฏิบัติ รักษาชื่อเสียงเกียรติยศของตนเองและหมู่คณะ และหาทางให้การงานของ
ตนและหมู่คณะก้าวหน้า สำหรับ ยุพา อานันท์สิทธิ (ยุพา อานันท์สิทธิ, 2515 : 28)
ได้ให้คำนิยามของความรู้สึกรับผิดชอบไว้ว่า ความรู้สึกรับผิดชอบคือบุคลิกลักษณะอย่างหนึ่ง

ของบุคคล ซึ่งเมื่อปะทะสัมพันธ์กับสถานการณ์หรือบุคคลจะแสดงพฤติกรรมออกมารวม ๆ กันด้วยการทำงานแข่งขัน มากนั้น ไม่ทอดย อด ต่ออุปสรรค เป็นที่น่าไว้วางใจได้ มีความปรารถนาที่จะทำให้ดีกว่าเดิม ควบคุมตัวเองได้ มีวินัยในตนเอง เป็นตัวของตัวเอง เชื้อมั่นในตนเอง ถือศักดิ์ศรี ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ วรรณี รักธรรม (วรรณี รักธรรม, 2515 : 6) สรุปไว้ว่า ความรู้สึกรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกที่ตนเองจะสามารถปฏิบัติดังต่อไปนี้ได้มากน้อยเพียงใด คือช่วยเหลืองานของครอบครัว และงานของส่วนรวมด้วยความเต็มใจ ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ ไว้วางใจได้ กล้าเผชิญต่อความจริง ตั้งใจทำงานโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง รับผิดชอบตนเองทั้งการเงิน การงาน และการเรียน ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ดูแลรักษาของส่วนรวม เสมือนของตนเอง และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี รักษาสิทธิและหน้าที่ของตนเองโดยไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น สำหรับในต่างประเทศ มีผู้กล่าวถึงความรู้สึกรับผิดชอบไว้ดังนี้ คือ บราวเน (Browne , 1958 : 58) ได้สรุปองค์ประกอบของความรู้สึกรับผิดชอบไว้ว่า ได้แก่ความไว้วางใจได้ ความคิดริเริ่ม ความไม่ทอดย อดต่ออุปสรรค ทำงานแข่งขัน มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความปรารถนาที่จะทำให้ดีกว่าเดิม เพศ และคณะ (อ้างจาก ละม้ายมาศ ศรีพิศ และคณะ, 2509 : 112) กล่าวว่า นักจิตวิทยาหลายท่านเห็นพ้องต้องกันว่า ความรับผิดชอบของบุคคลเป็นลักษณะหนึ่งแสดงถึงความเป็นผู้มีวุฒิภาวะทางค่านิยมและเป็นส่วนประกอบสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตภายในสังคมหนึ่ง ๆ เนื่องจากในสังคมแต่ละแห่ง บุคคลแต่ละคนมีบทบาทที่จะต้องกระทำมากมายหลายอย่างด้วยกัน ถ้าทุกคนในสังคมรู้จักรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ต่าง ๆ ของตนเองเป็นอย่างดีแล้ว ก็ย่อมจะทำให้เกิดความสันติ ตลอดจนความงอกงามในสังคมนั้น ส่วน ฟังก์ และวากแนลด์ (Funk and Wagnall) (อ้างจาก วรรณี รักธรรม, 2514 : 4) ให้ความหมายของความรู้สึกรับผิดชอบไว้ว่า ความรู้สึก รับผิดชอบ คือความคาดคะเนว่าตนจะสามารถรับผิดชอบได้มากน้อยเพียงไร เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกรับผิดชอบและการกระทำของตน มีความซื่อสัตย์ไว้วางใจได้ สามารถจัดการเงินและ

หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังหมายถึงความสามารถในการสนองตอบ ต่อหน้าที่ หรือข้อตกลงที่ตั้งไว้ตามสมมติฐาน กฎของศีลธรรมและหลักธรรมอีกด้วย นอก จากนี้ แคตเทล (Cattel) (อ้างจาก ยุกา อานันท์สิทธิ์, 2515 : 26) ยังได้ กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการรับผิดชอบในหน้าที่ว่าเป็นผู้มี ความพากเพียร ถือศักดิ์ศรี ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ไม่หลีกเลียงข้อบังคับ

จากคำจำกัดความที่กล่าวมาแล้วพอจะสรุปใจความได้ว่า ความรู้สึกรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกที่ตนเองได้ปฏิบัติดังต่อไปนี้ได้มากน้อยเพียงใด คือรับผิดชอบตนเอง ทั้งการเงิน การงาน และการเรียน ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ คิด ไตร่ตรองอย่างรอบคอบถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของตน กล้าเผชิญกับ ความจริง คอยติดตามผลงานเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ตั้งใจทำงานโดยไม่ย่อท้อต่อ อุปสรรคทั้งปวง ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบอย่างเคร่งครัด ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์ ไว้วางใจได้ ช่วยเหลืองานของครอบครัว และงานของส่วนรวมด้วยความเต็มใจ ดูแลรักษา ของส่วนรวมเสมือนของตนเอง ทำงานร่วมกับคนอื่นได้ดี รักษาสิทธิและหน้าที่ของตนเอง โดยไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น

ละออ การุณยะวนิช (ละออ การุณยะวนิช, 2503 : 3) กล่าวว่า ความสำเร็จเป็นสิ่งที่ไม่มีใครมาแต่กำเนิด เป็นสิ่งที่จะต้องฝึกหัดอบรมขึ้น เราจึงต้อง สอนให้แก่เด็ก ตั้งแต่เด็กเริ่มพร้อมที่จะรู้จักรับผิดชอบได้ ตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการ วัยรุ่นเป็นวัยที่เด็กเริ่มรู้จักรับผิดชอบ (วังสรศักดิ์ วัชนะ และนิพนธ์ กิณาวงศ์, 2514 : 33) ดังนั้น เด็กวัยรุ่นจึงควรได้รับการฝึกในด้านความรับผิดชอบ เกียรติ ศรีพงษ์ (เกียรติ ศรีพงษ์, 2505 : 18 - 19) ได้กล่าวว่า ในการฝึกให้เด็กรู้จักความ รับผิดชอบนั้น เราควรหาวิธีทางให้เขาได้เรียนรู้การแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้รู้จักช่วยตนเอง ให้เขาเป็นตัวของตัวเอง โดยคอยควบคุมแนะนำเมื่อจำเป็น ฝึกให้เด็กรู้จักคิดและ กระทำสิ่งต่าง ๆ เป็นหมู่คณะ เพื่อให้เด็กมีระเบียบวินัยอันเป็นพื้นฐานสำคัญอย่างหนึ่งที่จะก่อให้เกิดความรับผิดชอบติดตามา วิธีการฝึกดังกล่าวนี้อาจมีความสอดคล้องกับการเรียน แบบศูนย์การเรียน เพราะการเรียนแบบศูนย์การเรียนเป็นการเรียนที่นักเรียนต้องเรียน

ด้วยตนเอง มีการทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ ในกลุ่ม โดยมีครูเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ และให้ความสะดวกแก่นักเรียนในขณะดำเนินการเรียน ซึ่งวิธีการเรียนแบบนี้จะช่วยให้เด็กได้ฝึกความรับผิดชอบมากขึ้น

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและแบบครูเป็นศูนย์กลางมีความแตกต่างกัน
2. ความสนใจในวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและแบบครูเป็นศูนย์กลาง มีความแตกต่างกัน
3. ความรู้สึกรับผิดชอบของนักเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและแบบครูเป็นศูนย์กลางมีความแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การสร้างชุดการสอน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหาในวิชาวรรณคดีไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลักสูตรพุทธศักราช 2503 อันได้แก่ เรื่องความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสุด, ภาพยนตร์เหวเรือ (บทชมพระนคร), นิทานที่ข้าพเจ้าชอบ, มหากบิลวานรและพญานกออก นำมาทำชุดการสอนแบบกลุ่ม เพื่อใช้ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ ลำดับขั้นในการสร้างชุดการสอนมีดังนี้ คือ

1. ศึกษาหลักสูตร แบบเรียน และขอบข่ายของเนื้อหาวิชา
2. ศึกษาจุดมุ่งหมายในการสอนวิชาวรรณคดีไทย
3. ศึกษาการเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
4. ศึกษาวิธีการสร้างชุดการสอน
5. สร้างชุดการสอนจำนวน 4 ชุด คือ ชุดที่ 1 เรื่องความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสุด, ชุดที่ 2 เรื่องภาพยนตร์เหวเรือ (บทชมพระนคร), ชุดที่ 3 เรื่องนิทานที่ข้าพเจ้าชอบ, ชุดที่ 4 เรื่องมหากบิลวานรและพญานกออก
6. นำชุดการสอนออกทดลองใช้ (Try - Out) เพื่อหาข้อบกพร่องของชุดการสอนและแก้ไขปรับปรุงชุดการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนที่สอบไล่ได้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในปีการศึกษา 2519 ของโรงเรียนลำปางวิทย์ฯ จังหวัดลำปาง เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้ชุดการสอน โดยทดลองใช้เป็นลำดับขั้นดังนี้
 - 6.1 ทดลองใช้ชุดการสอนกับนักเรียนจำนวน 7 คน ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวน 7 คน เรียนชุดการสอนและทำแบบฝึกหัดตามเวลาที่กำหนดให้ โดยผู้วิจัยคอยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิดแล้วแก้ไขปรับปรุงภาษาและกิจกรรมในชุดการสอน ตลอดจนระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนชุดการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

ยิ่งขึ้น

6.2 ทดลองใช้ชุดการสอนกับนักเรียนจำนวน 34 คน ตามลำดับ

ขั้น ดังนี้

6.2.1 จัดนักเรียนเป็นกลุ่มตามจำนวนศูนย์กิจกรรมใน

ชุดการสอนแต่ละชุด

6.2.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเข้าเรียนตามศูนย์กิจกรรม
ต่าง ๆ เรียนจนครบทุกศูนย์กิจกรรมแล้วทำกิจกรรมสรุปทบทวนร่วมกัน

6.2.3 เมื่อนักเรียนเรียนชุดการสอนครบทั้ง 4 ชุด แล้ว
ผู้วิจัยทำการทดสอบนักเรียน เพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาการรณคดีไทย และนำผลมา
วิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดการสอนทั้ง 4 ชุด ผลปรากฏว่า ชุดการสอนชุดที่ 1, 2, 3
และ 4 มีประสิทธิภาพ 82.47/82.41, 80.17/80.14, 81.84/80.88 และ
80.11/80.03 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่ามาตรฐาน 80/80 ที่ผู้วิจัยตั้งไว้

การสร้างแบบทดสอบ ทำตามลำดับขั้นดังนี้

1. ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์วิชาการรณคดีไทยแบบเลือกตอบขึ้น 4 ชุด
แต่ละชุดมีจำนวนข้อดังนี้

ชุดที่ 1	จำนวน 22 ข้อ
ชุดที่ 2	จำนวน 18 ข้อ
ชุดที่ 3	จำนวน 18 ข้อ
ชุดที่ 4	จำนวน 26 ข้อ

2. นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ไปทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน
สาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2519 จำนวน 84 คน แล้วตรวจให้คะแนน
ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดให้ 0 นำผลมาวิเคราะห์รายตัวเลือกแล้วแก้ไข
ปรับปรุงตัวเลือกที่ไม่ดีในข้อทดสอบแต่ละข้อ

3. นำแบบทดสอบฉบับเดิมซึ่งได้แก้ไขปรับปรุงตัวเลือกแล้วไปทดสอบนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมราชบุรีวิทยาลัย จังหวัดลำปาง ปีการศึกษา 2519

จำนวน 34 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์เลือกเอาเฉพาะข้อที่มีค่าระดับความยากง่าย (p) ระหว่าง .20 - .80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป โดยใช้หลักการวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ตามเทคนิค 27% ของ จุง-เต แฟน (Chung-Teh Fan) ได้ข้อทดสอบที่มีคุณภาพใช้ได้ตามเกณฑ์ดังนี้

ชุดที่ 1	จำนวน 19	ข้อ
ชุดที่ 2	จำนวน 15	ข้อ
ชุดที่ 3	จำนวน 15	ข้อ
ชุดที่ 4	จำนวน 18	ข้อ

คำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (reliability) โดยใช้สูตร Kuder - Richardson 21 แบบทดสอบชุดที่ 1, 2, 3 และ 4 มีค่าความเชื่อมั่น 0.816, 0.752, 0.710 และ 0.776 ตามลำดับ

การสร้างแบบสอบถามความสนใจ กำหนดตามลำดับขั้นดังนี้

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความสนใจแบบ Rating scale จำนวน 40 ข้อ ไขมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีข้อความเป็นข้อ ๆ ให้นักเรียนอ่านแล้วเลือกทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดข้อหนึ่งใน 5 ข้อ ตามความรู้สึกของนักเรียน

ตัวอย่างแบบสอบถามความสนใจ

ข้อความ	สนใจมากที่สุด	สนใจมาก	สนใจปานกลาง	สนใจน้อย	สนใจน้อยที่สุด
1. ฟังละครวิทยุ		✓			
2. ทายปัญหาภาษาไทย				✓	

2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2519 จำนวน 84 คน

3. ตรวจสอบแบบสอบถาม โดยให้คะแนนดังนี้ สนใจมากที่สุดให้ 5 คะแนน สนใจมากให้ 4 คะแนน สนใจปานกลางให้ 3 คะแนน สนใจน้อยให้ 2 คะแนน สนใจน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน แล้วรวมคะแนนของนักเรียนแต่ละคน

4. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำคะแนนของผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดลงมา 25% และผู้ที่ได้คะแนนต่ำสุดขึ้นไป 25% ของผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดยถือเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ใช้สถิติ t - test ตรวจสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำเป็นรายข้อ คัดเลือกไว้เฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง คือมีค่า t ตั้งแต่ 2.643 ขึ้นไป (ระดับนัยสำคัญ .05) ได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพตามเกณฑ์จำนวน 30 ข้อ

5. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ปรากฏว่าแบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่น 0.902

การสร้างแบบสอบถามความรู้สึกรับผิดชอบ

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความรู้สึกรับผิดชอบจำนวน 50 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบ Rating scale ให้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีข้อความให้นักเรียนอ่านแล้วเลือกทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องตามความเป็นจริงของนักเรียน

ตัวอย่างแบบสอบถามความรู้สึกรับผิดชอบ

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อย
1. ฉันชอบอ่านหนังสือพิมพ์		✓		
2. ฉันชอบทำศัลยกรรม				✓

2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาริคมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2519 จำนวน 84 คน

3. ตรวจสอบแบบสอบถาม โดยให้คะแนนดังนี้

3.1 ข้อความที่มีความหมายในเชิงนิมิต (Positive) ของจริงมากที่สุดให้ 5 คะแนน ของจริงมากที่สุดให้ 4 คะแนน ของจริงปานกลางให้ 3 คะแนน ของจริงน้อยให้ 2 คะแนน ของจริงน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน

3.2 ข้อความที่มีความหมายในเชิงนิเสธ (Negative) ของจริงมากที่สุดให้ 1 คะแนน ของจริงมากที่สุดให้ 2 คะแนน ของจริงปานกลางให้ 3 คะแนน ของจริงน้อยให้ 4 คะแนน ของจริงน้อยที่สุดให้ 5 คะแนน

4. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำคะแนนของผู้ที่ใดคะแนนสูงสุดลงมา 25% และผู้ที่ใดคะแนนต่ำสุดขึ้นไป 25% ของผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดยถือเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ใช้สถิติ t - test ตรวจสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำเป็นรายข้อ คัดเลือกไว้เฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง คือค่า t ตั้งแต่ 2.050 ขึ้นไป (ระดับนัยสำคัญ .05) ได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพตามเกณฑ์จำนวน 40 ข้อ

5. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ปรากฏว่าแบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่น 0.897

เกณฑ์การให้คะแนนการอ่านออกเสียงของนักเรียน มีดังนี้

ในการอ่านออกเสียงของนักเรียนแต่ละครั้งให้คะแนนเต็ม 5 คะแนน เมื่อนักเรียนอ่านออกเสียงสระหรือพยัญชนะหรือวรรณยุกต์ หรือคำควบกล้ำ หรืออ่านเว้นวรรคตอนผิด หรืออ่านทำนองเสนาะผิดจังหวะ นักเรียนจะถูกตัดคะแนนครั้งละ $\frac{1}{4}$ คะแนน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาริตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2520 จำนวน 68 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากนักเรียนทั้งหมด 103 คน รายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างดูได้จากตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการทดลองจำแนกตามเพศ

เพศ กลุ่มตัวอย่าง	ชาย	หญิง	รวม
กลุ่มทดลอง	14	20	34
กลุ่มควบคุม	12	22	34
รวม	26	42	68

การดำเนินการทดลอง

ดำเนินการทดลองตามลำดับขั้น ดังนี้

1. แบ่งนักเรียน 68 คน ออกเป็น 2 กลุ่ม โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย
2. สุ่มอีกครั้งหนึ่งเพื่อกำหนดว่ากลุ่มใดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มใดเป็นกลุ่มควบคุม

ควบคุม

3. ผู้วิจัยดำเนินการสอนนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยตนเองในเนื้อหาเดียวกันใช้เวลาในการสอนกลุ่มละ 8 ชั่วโมงเท่ากัน โดยดำเนินการสอนดังนี้

3.1 กลุ่มทดลอง เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

3.1.1 จัดนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ตามจำนวนกลุ่มที่ระบุไว้ในชุดการสอน

3.1.2 ชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวิธีเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้

3.1.3 ให้อุ่มนักเรียนได้เรียนเข้าไปเรียนในศูนย์กิจกรรมจนครบ

ทุกศูนย์แล้วสรุปบทเรียนร่วมกัน

3.2 กลุ่มควบคุม เรียนในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง ใช้วิธีสอนแบบบรรยาย มีอุปกรณ์การสอนประกอบการสอนบางตามสมควร

4. เมื่อนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม เรียนจบบทเรียนตามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้แล้วให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์วิชาวรรณคดีไทยทั้ง 4 ชุด

5. ทดสอบการอ่านออกเสียงของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม

6. ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความสนใจวรรณคดีไทยและแบบสอบถามความรู้สึกรับนิคชอบ

การจัดกระทำกับข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ $t - test$

2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสนใจในวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ $t - test$

3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความรู้สึกรับนิคชอบของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ $t - test$

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าคะแนนเฉลี่ยโดยใช้สูตร (Ferguson, 1971 : 45)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าความแปรปรวน โดยใช้สูตร (Ferguson, 1971 : 62)

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

S^2 แทน ค่าความแปรปรวน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร Kuder - Richardson 21 (Ferguson, 1971 : 368)

$$r_{xx} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\bar{X} (n - \bar{X})}{ns_x^2} \right\}$$

r_{xx} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบฉบับนั้น

n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ยในการสอบครั้งนั้น

S_x^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนการสอบครั้งนั้น

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนระหว่างกลุ่ม ($n \geq 30$) โดยใช้สูตร (Ferguson, 1971 : 152)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

$\bar{X}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนของกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนของกลุ่มที่ 2

S_1^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มที่ 1

S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มที่ 2

n_1 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มที่ 1

n_2 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มที่ 2

5. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร (Jun C. Nunnally, 1972 : 537)

$$r_{11} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_1^2} \right)$$

r_{11} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

s_i^2 แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแบบทดสอบแต่ละข้อ

s_1^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่ม
s^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย

การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. เปรียบเทียบความสนใจในวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
3. เปรียบเทียบความรู้สึกรับผิดชอบของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทดลองสอนนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยในชุดการสอน ชุดที่ 1, 2, 3 และ 4 ของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม เพื่อนำผลมาศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังที่ได้แสดงไว้ในตาราง 2, 3, 4 และ 5

ตาราง 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนนิชาวรรณคดีไทยในชุดการสอน
ชุดที่ 1 ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	34	17.823	8.740	1.807
กลุ่มควบคุม	34	16.661	10.351	

ตาราง 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนนิชาวรรณคดีไทยในชุดการสอน
ชุดที่ 2 ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	34	14.720	1.987	0.923
กลุ่มควบคุม	34	14.382	2.576	

ตาราง 4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนนิชาวรรณคดีไทยในชุดการสอน
ชุดที่ 3 ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	34	12.955	3.308	0.351
กลุ่มควบคุม	34	12.779	5.260	

จากตาราง 2, 3 และ 4 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ในการเรียนนิชาวรรณคดีไทย
ในชุดการสอนชุดที่ 1, 2 และ 3 ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีความ

แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 5 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยในชุดการสอน
ชุดที่ 4 ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	34	15.647	2.841	* 3.457
กลุ่มควบคุม	34	13.735	7.594	

* $p < .05$

$t_{.05} = 2.00$

จากตาราง 5 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยในชุดการสอนชุดที่ 4 ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยในชุดการสอนชุดที่ 4 สูงกว่านักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง

การเปรียบเทียบความสนใจในวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

หลังจากการทดลองสอนนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวัดความสนใจในวรรณคดีไทยของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม นำผลมาศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของความสนใจในวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังที่ได้แสดงไว้ในตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบความสนใจในวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	34	102.264	281.109	2.094*
กลุ่มควบคุม	34	93.647	294.417	

$$*p < .05$$

$$t_{.05} = 2.00$$

จากตาราง 6 แสดงว่าความสนใจในวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ
สมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้มีความสนใจใน
วรรณคดีไทยมากกว่านักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง

การเปรียบเทียบความรู้สึกรับผิดชอบของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

หลังจากการทดลองสอนนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการ
วัดความรู้สึกรับผิดชอบของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม เพื่อนำผลมาศึกษาเปรียบเทียบความ
แตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของความรู้สึกรับผิดชอบของนักเรียนกลุ่มทดลอง และ
กลุ่มควบคุม ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังที่ได้แสดงไว้ในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบความรู้สึกรับนิคชอบของนักเรียนกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	34	166.029	278.090	1.002
กลุ่มควบคุม	34	162.088	247.961	

จากตาราง 7 แสดงว่าความรู้สึกรับนิคชอบของนักเรียนกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้น ม.ศ. 1 ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและแบบครูเป็นศูนย์กลางครั้งนี้ ผู้วิจัยพอสรุป เป็นใจความสำคัญได้ดังนี้

ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยของนักเรียนที่ เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน และแบบครูเป็นศูนย์กลาง
2. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียน แบบศูนย์การเรียนและแบบครูเป็นศูนย์กลาง
3. เพื่อเปรียบเทียบความรู้สึกรับนิคชอบของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียน แบบศูนย์การเรียนและแบบครูเป็นศูนย์กลาง

สมมุติฐานของการศึกษาครั้งนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียน แบบศูนย์การเรียน และแบบครูเป็นศูนย์กลางมีความแตกต่างกัน
2. ความสนใจในวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์ การเรียนและแบบครูเป็นศูนย์กลางมีความแตกต่างกัน
3. ความรู้สึกรับนิคชอบของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและ แบบครูเป็นศูนย์กลางมีความแตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพของการสอนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้และแบบครูเป็นศูนย์กลาง อันจะเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้พิจารณาถึงความเหมาะสมที่จะใช้วิธีสอนทั้งสองนี้ในการสอนวิชาวรรณคดีไทย
2. ทำให้ทราบถึงความสนใจในวรรณคดีไทยและความรู้สึกประทับใจของนักเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้และแบบครูเป็นศูนย์กลาง
3. เป็นแนวทางในการสร้างชุดการสอนสำหรับใช้ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ต่อไป

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การสร้างเครื่องมือเพื่อการศึกษาค้นคว้า

1. การสร้างชุดการสอน

ผู้วิจัยได้สร้างชุดการสอนวิชาวรรณคดีไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลักสูตรพุทธศักราช 2503 ขึ้นจำนวน 4 ชุด คือ ชุดที่ 1 เรื่องความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสุด ชุดที่ 2 เรื่องกาพย์เห่เรือ (บทชมพระนคร) ชุดที่ 3 เรื่องนิทานที่ข้าพเจ้าชอบ และชุดที่ 4 เรื่องมหากบิลวานร และพญานกออก แล้วนำไปทดลองใช้เพื่อแก้ไขปรับปรุงชุดการสอนและหาประสิทธิภาพของชุดการสอน ซึ่งปรากฏว่า ชุดการสอนชุดที่ 1, 2, 3 และ 4 มีประสิทธิภาพ 82.47/82.41, 80.17/80.14, 81.84/80.88 และ 80.11/80.03 ตามลำดับ

2. การสร้างแบบทดสอบ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์วิชาวรรณคดีไทยแบบเลือกตอบขึ้น 4 ชุด, แล้วนำไปทดสอบ 2 ครั้ง เพื่อแก้ไขปรับปรุงข้อทดสอบ หาค่าความยากง่าย หาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ผลปรากฏว่าได้ข้อทดสอบที่มี

ค่าระดับความยากง่าย (p) ระหว่าง .20 - .80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไปจำนวน 67 ข้อ คือแบบทดสอบชุดที่ 1 จำนวน 19 ข้อ แบบทดสอบชุดที่ 2 จำนวน 15 ข้อ แบบทดสอบชุดที่ 3 จำนวน 15 ข้อ และแบบทดสอบชุดที่ 4 จำนวน 18 ข้อ และแบบทดสอบทั้ง 4 ชุด มีค่าความเชื่อมั่น 0.816, 0.752, 0.710 และ 0.776 ตามลำดับ

3. การสร้างแบบสอบถามความสนใจ

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความสนใจแบบ Rating scale จำนวน 40 ข้อ ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 84 คน แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (ค่า t) ตั้งแต่ 2.643 ขึ้นไป ได้จำนวน 30 ข้อ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ 0.902

4. การสร้างแบบสอบถามความรู้สึกรับผิดชอบ

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความรู้สึกรับผิดชอบแบบ Rating scale จำนวน 50 ข้อ ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 84 คน แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก (ค่า t) ตั้งแต่ 2.050 ขึ้นไป ได้จำนวน 40 ข้อ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ 0.897

5. เกณฑ์การให้คะแนนการอ่านออกเสียงของนักเรียน

ในการอ่านออกเสียงของนักเรียนแต่ละครั้งให้คะแนนเต็ม 5 คะแนนเมื่อนักเรียนอ่านออกเสียงสระ หรือพยัญชนะ หรือวรรณยุกต์ หรือคำควบกล้ำ หรืออ่านเว้นวรรคตอนผิด หรืออ่านทำนองเสนาะผิดจังหวะ นักเรียนจะถูกตัดคะแนนครั้งละ $\frac{1}{4}$ คะแนน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2520 จำนวน 68 คน เป็นกลุ่มทดลอง 34 คน กลุ่มควบคุม 34 คน

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยทำการสอนนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยตนเอง โดยใช้วิธีสอนแบบศูนย์การเรียนรู้กับกลุ่มทดลองและใช้วิธีสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางกับกลุ่มควบคุม เมื่อเสร็จสิ้นการเรียนแล้ว ผู้วิจัยทดสอบนักเรียนทั้งหมด โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวรรณคดีไทย และทดสอบการอ่านออกเสียงของนักเรียน จากนั้นให้นักเรียนทั้งหมดทำแบบสอบถามความสนใจในวรรณคดีไทย และแบบสอบถามความรู้สึกรับผิดชอบ

การจักรกระทำกับข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ $t - test$
2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสนใจในวรรณคดีไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ $t - test$
3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความรู้สึกรับผิดชอบของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ $t - test$

สรุปการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้และแบบครูเป็นศูนย์กลาง ปรากฏผลดังนี้

1.1 ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยในชุดการสอนชุดที่ 1, 2 และ 3 ของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้และแบบครูเป็นศูนย์กลางไม่แตกต่างกัน

1.2 ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยในชุดการสอนชุดที่ 4 ของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้และแบบครูเป็นศูนย์กลาง มีความสามารถแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 โดยนักเรียนที่เรียนใน

ห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยในชุดการสอนชุดที่ 4 สูงกว่านักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง

2. ความสนใจในวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้และแบบครูเป็นศูนย์กลาง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้มีความสนใจในวรรณคดีไทยมากกว่านักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง

3. ความรู้สึกรับนิชอบของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้และแบบครูเป็นศูนย์กลางไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยจะอภิปรายผลการทดลองครั้งนี้ตามลำดับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

สมมุติฐานข้อที่ 1 "ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยของนักเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้และแบบครูเป็นศูนย์กลางมีความแตกต่างกัน" จากผลการทดลองปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยในชุดการสอนชุดที่ 1, 2 และ 3 ของนักเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้และแบบครูเป็นศูนย์กลางไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยในชุดการสอนชุดที่ 4 ของนักเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้และแบบครูเป็นศูนย์กลางมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะในตอนแรกนักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับการเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้เป็นเหตุให้เกิดความสับสนในขณะเรียน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยในชุดการสอนชุดที่ 1, 2 และ 3 ของนักเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ และแบบครูเป็นศูนย์กลางแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้มีแนวโน้มสูงกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง และเมื่อนักเรียนมีความคุ้นเคยกับกระบวนการเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้แล้ว นักเรียนก็สามารถเรียนได้ก็ขึ้น และคิดว่าการเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบครูเป็น

ศูนย์กลาง ก็จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ในการเรียนชุดการสอนชุดที่ 4 ของนักเรียนใน
ห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน และแบบครูเป็นศูนย์กลาง มีความแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ผลการวิจัยทางค่านผลสัมฤทธิ์ในการเรียนครั้งนี้
ยังมีความสอดคล้องกับผลการทดลองของ ม.ด. เสริมแสง พันธุมสุต (เสริมแสง พันธุมสุต,
2518 : จ) ซึ่งได้ทำการทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนราชาศัพท์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า
ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนราชาศัพท์ชุดที่ 1 ของนักเรียนในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง
และแบบศูนย์การเรียนไม่แตกต่างกัน แต่ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนราชาศัพท์ชุดที่ 2 ของ
นักเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบ
ครูเป็นศูนย์กลาง ในทำนองเดียวกัน แสงอรุณ โปร่งสุระ (แสงอรุณ โปร่งสุระ,
2517 : 7) ได้ทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสังคมศึกษาของ
นักศึกษาชั้น ป.กศ. ปีที่ 1 จากห้องเรียนแบบธรรมดาที่มีครูเป็นศูนย์กลางและห้องเรียน
แบบศูนย์การเรียน ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ในการเรียนจากห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน ซึ่ง
เรียนจากสื่อการเรียนในรูปแบบของชุดการสอนไม่แตกต่างจากการสอนแบบธรรมดาที่ใช้สื่อการ—
เรียนสามัญ ได้แก่ แผนที่ ลูกโลก รูปภาพ ฯลฯ และ วนิดา นิ่มเสมอ (วนิดา นิ่มเสมอ,
2516 : 54) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาชีววิทยาของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 จากห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนกับการสอนบรรยาย ผลปรากฏว่า
ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนจากห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนไม่แตกต่างจากการสอนบรรยายที่ใช้
สื่อการเรียนประเภทโสตทัศนูปกรณ์ประกอบ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการเรียนแบบศูนย์
การเรียนทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนไม่ค่อนกว่าการเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง
และมีแนวโน้มว่าการเรียนแบบศูนย์การเรียนจะช่วยให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูง
กว่าการเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลางด้วย ถ้านักเรียนได้มีโอกาสเรียนแบบศูนย์การเรียน
เป็นระยะเวลาพอที่จะปรับตัวเข้ากับกระบวนการเรียนแบบนี้ได้ จึงสมควรที่จะพิจารณา
นำการสอนแบบศูนย์การเรียนมาช่วยเปลี่ยนบรรยากาศการเรียนการสอนในวิชาวรรณคดีไทย
เพื่อให้นักเรียนได้มีประสบการณ์การเรียนที่แตกต่างไปจากเดิมกล่าวคือ แทนที่จะได้ฟังแต่

การบรรยายของครูก็ให้นักเรียนได้มีโอกาสประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง และทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งนอกจากจะเป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองแล้วยังเป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น อันเป็นพื้นฐานที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมต่อไป

สมมุติฐานข้อที่ 2 "ความสนใจในวรรณคดีไทยของนักเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและแบบครูเป็นศูนย์กลางมีความแตกต่างกัน" จากการทดลองปรากฏว่าความสนใจในวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและแบบครูเป็นศูนย์กลาง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนมีความสนใจในวรรณคดีไทยมากกว่านักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง ซึ่งตรงกับผลการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนของ ม.ล. เสริมแสง พันธุมสุต, แสงอรุณ โปร่งกระ และ วนิดา นิ่มเสมอ ที่กล่าวไว้ในทำนองเดียวกันว่า นักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนนั้นมีความสนใจกระตือรือร้นต่อการเรียนมาก ต่างตื่นเต้นและสนุกสนานเพลิดเพลินกับสื่อการเรียนต่าง ๆ มีความตั้งใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน ๆ ส่วนนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลางไม่สนใจในบทเรียนมากนัก นอกเสียจากเวลาที่ใช้สื่อการเรียนหรือให้นักเรียนทำกิจกรรม นักเรียนจึงจะแสดงความกระตือรือร้น เมห์เรนส์ และ เลห์แมน (Mehrens and Lehmann, 1969 : 219) กล่าวว่า ความสนใจเกิดจากการเรียนรู้มากกว่าที่จะเกิดขึ้นเอง จึงนับว่าวิธีการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจขึ้น จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนสนใจในสิ่งที่เรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะลักษณะการเรียนในศูนย์การเรียนมีความสอดคล้องกับธรรมชาติของนักเรียนในชั้นมัธยมซึ่งชอบทดลองทำกิจกรรมต่าง ๆ (รองรัตน์ อิศรภักดี และเทือก กุสุมา, 2505 : 21) ชอบทำงานเป็นหมู่พวกชอบอภิปรายออกความคิดเห็น ครูจึงควรนำคุณลักษณะเหล่านี้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน และส่งเสริมให้นักเรียน

ได้มีโอกาสพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าว โดยการนำวิธีสอนแบบศูนย์การเรียนไปใช้ในโรงเรียนให้กว้างขวางออกไป

สมมุติฐานข้อที่ 3 "ความรู้สึกรับผิดชอบของนักเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและแบบครูเป็นศูนย์กลางมีความแตกต่างกัน" จากการทดลองปรากฏว่า ความรู้สึกรับผิดชอบของนักเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน และแบบครูเป็นศูนย์กลางไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากว่าผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลองไม่นานพอที่จะทำให้ผลปรากฏออกมาอย่างเด่นชัด เพราะตามหลักการฝึกความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กนั้น เด็กควรได้รับการฝึกให้รู้จักรับผิดชอบตั้งแต่เยาว์วัย (ละออ การุณยะวณิช, 2505 : 1) โดยผู้ใหญ่หรือสังฆมรรบ ๆ ตัวเด็กควรมีส่วนช่วยในการฝึก แต่เราจะปล่อยให้เด็กรับผิดชอบเต็มที่ไม่ได้ จะต้องคอยเป็นค้อยไป เราจึงต้องใช้เวลาในการฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบเป็นเวลานาน แม้ว่าจะระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้จะเป็นระยะเวลาสั้นจนทำให้ความรู้สึกรับผิดชอบของนักเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและแบบครูเป็นศูนย์กลางแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติก็ตาม แต่คะแนนความรู้สึกรับผิดชอบโดยเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนมีแนวโน้มสูงกว่าคะแนนความรู้สึกรับผิดชอบโดยเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง เพคและเฮวิงเฮิร์ส (Peck and Havinghurst, 1963 : 12) ศึกษาพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีบรรยาการศัประชาธิปไตย จะมีความเป็นอิสระในตนเองและมีความรับผิดชอบสูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีบรรยาการศัแบบอิตาธิปไตย และโดยที่การเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนมีลักษณะความเป็นประชาธิปไตยอยู่ในตัว การเรียนแบบศูนย์การเรียนจึงน่าจะเป็นวิธีการที่จะฝึกความรู้สึกรับผิดชอบของนักเรียนได้วิธีหนึ่ง ถ้านักเรียนได้มีโอกาส^{เรียน}ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนอย่างสม่ำเสมอและเป็นระยะเวลานานกว่าระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้

ปัญหาที่พบในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบปัญหาหลายประการซึ่งได้นำมาเสนอแนะไว้เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่จะทำการวิจัยต่อไป ปัญหาที่ค้นพบนี้คือ

1. เนื่องจากไม่มีห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ในโรงเรียนที่ทดลองสอน ผู้วิจัยจึงต้องจัดห้องเรียนธรรมดาให้เป็นห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ ทำให้ต้องเสียเวลาไปประมาณ 3 - 5 นาที ทุกครั้งที่มีการเรียน
2. ห้องเรียนแบบธรรมดาที่ดัดแปลงเป็นห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้นั้นมีขนาดเล็ก จึงจัดโต๊ะศูนย์กิจกรรมแต่ละศูนย์ให้ห่างกันได้ไม่มากนัก เมื่อต้องมีการใช้เครื่อง-
บันทึกเสียงประกอบการเรียนจะเกิดเสียงรบกวน ทำให้นักเรียนในศูนย์กิจกรรมอื่นเสียสมาธิในการเรียน
3. นักเรียนบางกลุ่มใช้เครื่องบันทึกเสียงไม่เป็น ผู้วิจัยต้องคอยชี้แจงวิธีใช้ และให้ความช่วยเหลือขณะที่ใช้ เพราะถ้าปล่อยให้ใช้ตามลำพังอาจทำให้เกิดความเสียหายได้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้มีประสิทธิภาพไม่แตกต่างจากการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง และเมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ในการเรียน วิชาวรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ และแบบครูเป็นศูนย์กลางแล้ว มีแนวโน้มแสดงให้เห็นว่า การเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างดีกว่าการเรียนในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง สมควรที่จะนำมาใช้สอนในโรงเรียนมัธยมและเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่การจัดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะ ดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษาและหน่วยศึกษานิเทศก์ควรให้ความสนใจในการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ โดยสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมครู เกี่ยวกับการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้และจัดทำชุดการสอนเพื่อใช้ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ ตลอดจนจัดให้มีห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนให้แก่ครูและนักเรียนในโรงเรียน

2. สถาบันฝึกหัดครูและศูนย์เทคโนโลยีของกระทรวงศึกษาธิการควร
ร่วมมือกันในการผลิตชุดการสอน วิจัยประสิทธิภาพของชุดการสอน ตลอดจนเผยแพร่
ชุดการสอนที่ใช้ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ

3. กระทรวงศึกษาธิการควรสนับสนุนให้มีการทดลองสอนแบบศูนย์การ-
เรียนในโรงเรียนที่ทางไกลความเจริญหรือโรงเรียนที่ขาดแคลนครู เพื่อจะได้ปรับปรุง
ชุดการสอนให้ใช้ได้ผลดี และเหมาะสมกับท้องถิ่นนั้น ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่ทำการวิจัยต่อไป

1. ถ้าสามารถทำได้ควรขอความร่วมมือจากสถานศึกษาที่ไปทำการทดลองโดย
ขอใช้ห้องเรียนที่ขนาดกว้างขวางสามารถที่จะจัดศูนย์กิจกรรมแต่ละศูนย์ให้ห่างกันพอที่
เสียงต่าง ๆ จะไม่รบกวนกัน

2. ผู้สอนควรซักซ้อมความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนแบบ
ศูนย์การเรียน และการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ให้เป็นที่เข้าใจกันอย่างถ่องแท้ก่อนที่จะเริ่มเรียน

3. ผู้วิจัยควรมีความรู้เกี่ยวกับสื่อทัศนูปกรณ์พอสมควร เพราะจำเป็นต้อง
ใช้ความรู้ทางความรู้ในการสร้างสื่อการเรียนประกอบบทเรียนในชุดการสอน

4. ควรให้นักเรียนได้เรียนแบบศูนย์การเรียนจากชุดการสอนที่ผู้อื่นสร้างไว้หรือ
ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเพื่อฝึกให้นักเรียนคุ้นเคยกับการเรียนแบบนี้ก่อนที่จะทดลองจริง อันจะ
เป็นผลให้การวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. นอกจากจะศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ความรู้สึกรับนิคชอบ
และความสนใจในวรรณคดีไทยแล้ว ควรศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านอื่น ๆ ของ
นักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและแบบครูเป็นศูนย์กลาง เช่น ทักษะคิดที่มี
ต่อการทำงานร่วมกันเป็นหมู่ บุคลิกภาพประชาธิปไตย ความสามารถในการแสวงหา
ความรู้ด้วยตนเอง ฯลฯ

6. ควรศึกษาว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้การเรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน
ได้ผลดี เช่น ลักษณะเนื้อหา และวิชาที่จัดให้นักเรียนเรียน ระยะเวลาที่เรียน การ
เลือกใช้สื่อการเรียนประกอบบทเรียนในชุดการสอน ฯลฯ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ วังสำคัญในเมืองไทย โรงพิมพ์คุรุสภา 2518, 77 หน้า.
- กาญจนา หาสิตะพันธ์ "การควบคุมตนเอง (Self - Discipline)" ชุมนุมทางวิชาการ หน้า 193 - 201 โรงพิมพ์สหกรณ์ขายส่งฯ 2510.
- เกียรติ ศรีพงษ์ "การฝึกให้เด็กรู้จักความรับผิดชอบ" การฝึกความรับผิดชอบ โรงพิมพ์บรรหาร 2505, 68 หน้า.
- คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปการศึกษา การศึกษาเพื่อชีวิต และสังคม สมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย วัฒนาพานิช 2518, 294 หน้า.
- คณะนิสิตปริญญาโทเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เทคโนโลยีทางการศึกษา เจริญวิทย์การพิมพ์ 2519, 190 หน้า.
- จรรยา มลิินทร์ และคนอื่น ๆ อธิบายคำในวิชาการศึกษา ปรัชญา จิตวิทยา สถิติ โรงพิมพ์สามมิตร 2502, 625 หน้า.
- เจือ สตะเวทิน การใช้ภาษาและหลักภาษาชั้น ม.ศ. 2 อักษรเจริญทัศน์ 2516, 224 หน้า.
- คู่บ ชุมสาย, ม.ล. จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน โรงพิมพ์กิ่งเพชร 2504, 654 หน้า.
- ชวาล แพรัตกุล หลักสูตรอบรมพิเศษวิชาการศึกษาระยะสั้น สำนักงานทดสอบวิทยาลัย-วิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514, 102 หน้า.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ "ศูนย์การเรียนรู้-แนวทางใหม่สำหรับปฏิรูปห้องเรียน" วารสารครูศาสตร์ 2(6-7) : 54 - 58 ตุลาคม 2516 - มกราคม 2517.

ชาญชัย อินทรสุณานนท์ การสร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนวิชาศิลปะ
ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ปริญญาโท ค.ม. คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 333 หน้า.

ชูชีพ อ่อนโคกสูง "วิธีสอนของครู-สิ่งแรกที่ควรปฏิรูป" ศรีนครินทร์สาร 1(2) : 30
ตุลาคม - มกราคม 2518.

ชูศรี พรหมเชษฐ์ ความสนใจวิชาชีววิทยาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ปริญญาโท ค.ม. 2517, 58 หน้า.

บุญส่ง เลขะกุล ธรรมชาติานาสัตว์ โอเคียนสโตร 2504, 491 หน้า.

บุญส่ง เลขะกุล ชีวิตของฉลาม-ถูกกระต๊อง โอเคียนสโตร 2504, 444 หน้า.

บุญส่ง เลขะกุล เหี่ยวป่า โอเคียนสโตร 2505, 357 หน้า.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ "การสอนภาษาไทยกับคำนิยมในปัจจุบัน" วิทยาสาร
26(2) : 34 มกราคม 2518.

ปรีชญา ใจสอาด การสร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนวิชา
ภูมิศาสตร์ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ปริญญาโท ค.ม.
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 237 หน้า.

ปัทมา เทพจักรพงศ์ การสอนอ่านเอาเรื่องภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการกลุ่ม ปริญญา-
โท ค.ม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515, 64 หน้า.

ณะอบ ไปชะกฤษณะ หลักภาษาไทย ไทยวัฒนาพานิช 2514, 92 หน้า.

ไพโรธ, คลิฟฟอร์ด ซี. การทดสอบเพื่อการแนะแนว ละม้ายมาศ ศรีทนต์ แปล โรงพิมพ์
คุรุสภา 2510, 575 หน้า.

มงคลวรรณ ทองสุขโขทัย, ปัญหาการสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียน
มัธยมแบบประสม ปริญญาโท ค.ม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2517, 232 หน้า.

รองรัตน์ อิศรภักดี และเทือก กุสุมา ณ อยุธยา วิธีสอนภาษาไทยชั้นมัธยม โรงพิมพ์
คุรุสภา 2505, 183 หน้า.

รังสรรค์ วัณณะ และนิพนธ์ กีนาวงศ์ เอกสารประกอบคำบรรยาย Educ. 465
Psychology of Adolescence อัดสำเนาเอกสาร 2514, 85 หน้า.

เรืองวิทย์ นนทะกา การสร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนภาษาอังกฤษ 3
ในหลักสูตรประกาศนียบัตรการศึกษา ปริญญาโท ค.ม. คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 274 หน้า.

ละม้ายมาศ ศรีหัตถ์ และคณะ อิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการของเด็กที่ตำบลนาป่า
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เล่มที่ 1 รายงานวิจัยฉบับที่ 7 ของสถาบัน
ระหว่างชาติ สำหรับคนควาเรื่องเด็ก โรงพิมพ์คุรุสภา 2509, 436 หน้า.

ละออ การุณยะวนิช "ความรู้สึกับผิดชอบควรสอนตั้งแต่เด็ก" การฝึกความรับผิดชอบ
โรงพิมพ์บรรหาร 2505, 68 หน้า.

ละออ การุณยะวนิช และคนอื่น ๆ วิธีสอนทั่วไป โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม ม.ป.ป.,
274 หน้า.

ยุพา อานันท์สิทธิ์ การศึกษามูลการสอนแบบสืบสวนสอบสวน (Active Inquiry) ใน
วิชาวิทยาศาสตร์ที่มีต่อความคิดแบบสืบสวน ความถนัดทางการเรียนและความ
รู้สึกับผิดชอบ ปริญญาโท ค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
2515, 140 หน้า.

วนิดา นิมเสมอ การสอนชีววิทยาแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สี่ ในห้องเรียนแบบ
ศูนย์การเรียน ปริญญาโท ค.ม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2516, 82 หน้า.

วรรณิ ภัทธรรม การศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวล ความต้องการผลสัมฤทธิ์และ
ความรู้สึกับผิดชอบของเด็กไทย เชื้อชาติไทย และเด็กไทยเชื้อชาติจีน 2515,
69 หน้า.

วิจิตร ชุมทรัพย์ ชีวิตสัตว์เมืองไทย ชุดที่ 1 โอเคียนสโตร 2508, 222 หน้า.

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์ แพร่พิทยา, 184 หน้า.

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ หนังสืออ้างอิงวิชาหลักภาษาไทย โรงพิมพ์คุรุสภา 2514, 398 หน้า.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ การพัฒนาคุณภาพของประชากรไทย โรงพิมพ์ไทยสัมพันธ์ 2514, 227 หน้า.

สุคา สิ้นสกุล การสร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนวิชาภาษาอังกฤษ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ห้า ปริญฐานิพนธ์ ค.ม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 243 หน้า.

สุคใจ เห่งสำเพร การสร้างชุดการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนวิชาหัตถศึกษา
ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ปริญฐานิพนธ์ ค.ม. คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 271 หน้า.

สุทธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ หลักภาษาและการใช้ภาษาไทยชั้น ม.ศ.2 อักษรเจริญทัศน์ 2515, 259 หน้า.

สุมิตร คุณานุกร หลักสูตรและการสอน โรงพิมพ์ชวนพานิช 2518, 257 หน้า.

เสริมแสง พันธุ์สุต, ม.ล. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนราชศัพท์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลางและแบบศูนย์การเรียน
ปริญฐานิพนธ์ ค.ม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 340 หน้า.

แสงอรุณ ไปร่งกูระ ประสิทธิภาพการสอนวิชาสังคมศึกษาในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน
และแบบห้องเรียนธรรมชาติ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ปริญฐานิพนธ์
ค.ม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517, 96 หน้า.

สโมสการไฟฟ้าฝ่ายผลิต พระบรมมหาราชวัง โรงพิมพ์คุรุสภา 2514, 50 หน้า.

อชิพร ศรียมก การสร้างชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้วิชาสุขศึกษาเรื่องการศึกษาสำหรับ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ปริญญาพนธ์ ค.ม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2518, 183 หน้า.

อุปกิตศิลปสาร, พระยา ไวยากรณ์ไทยฉบับหลักชัย ไทยวัฒนาพานิช 2497, 184 หน้า.

อุไร วันดี การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยของนักเรียนในระดับประกาศนียบัตร-
วิชาการศึกษา ในห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลางและแบบศูนย์การเรียนรู้
ปริญญาพนธ์ ค.ม. 2519, 143 หน้า.

เอกสารการประชุมสัมมนาครูภาษาไทย ม.ศ.ต้น ระหว่างวันที่ 26 - 28 สิงหาคม
2519 ณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อัดสำเนาเอกสาร 2519.

Boudreaux, Patsy L.A., "A Comparison of the Effectiveness of Teaching
Ninth - Grade Earth Science by a Traditional Approach, A Multi-
media Approach," Dissertation Abstracts International, 36(4) :
2119 - A - 2120 - A, October, 1975.

Brown, C.G., The Study of Leadership, The Interstate Printer and
Publishers, Illinois, 1958, 487 pp.

Cabpell, Ray F., "A Analysis of Success Factor in the Utilization of
Learning Activity Packages Employed As Vehicles for Individualiz-
ing Sciences Instruction at Nova High School," Dissertation
Abstracts International, 34(1) : 117 - A - 118 - A, July, 1973.

Damon, John Parker, "The Development and Evaluation of a Multi-media
Program in Nonverbal Communication," Dissertation Abstracts
International, 35(3) : 1423 - A, September, 1974.

Davis, Frederick B., Educational Measurement and Their Interpretation,
Wadsworth Publishing Company, 1964, 422 pp.

- Dewey, John, Dictionary of Education, New York : Philosophical Library, 1959, 150 pp.
- Ferguson, George A., Statistical Analysis in Psychology and Education, McGraw-Hill Book Company, New York, 1971, 492 pp.
- Good, Carter V., Dictionary of Education, McGraw-Hill Book Company, New York, 1959, 676 pp.
- Happer, Martha Jame Armstrong, "The Development and Evaluation of a Multi - media Self - instructional Package in Beginning French at Tarraw Country Junior College," Dissertation Abstracts International, 32(10) : 5669 - A, April, 1972.
- Hurlock, Elizabeth B., Adolescent Development, McGraw-Hill Book Company, New York, 1955, 590 pp.
- McDonald, Ellen Jean Baird, "The Development and Evaluation of a Set of Multi - media Self Instruction Learning Activity Packages for Use in Remedial English at an Urban Community College," Dissertation Abstracts International, 34(4) : 1590 - A, October, 1973.
- Mehrens, William A., and Lehmann, Irvin J., Standardized Tests in Education, Holt, Rinehart and Winston, 1969, 323 pp.
- Nunnally, Jum C., Educational Measurement and Evaluation, 2 nd Edition, McGraw - Hill Book Company, New York, 1972, 596 pp.
- Peck, R.F., and Havighurst, R.J., Child Development and Personality, John Willy & Sons, New York, 1963, 237 pp.
- Powell, Marvin, The Psychology of Adolescence, The Bobbs - Merrill Company, New York, 1963, 552 pp.
- Rigby, Dorothy Sue., "The Effectiveness of Learning Activity Package Instruction Versus the Teacher - Direction Method of Teaching Intermediate College Typewriting," Dissertation Abstracts International, 35 (2) : 949 - A, August, 1974.

Thorndike, Robert L., and Hagen, Elizabeth, Measurement Evaluation in Psychology and Education, 2nd ed., John Wiley & Sons, New York, 1961, 602 pp.

Whettier, Robert Henry, "Relationship of Learning Center Experience to Change in Attitude and Achievement of Girls and Boys," Dissertation Abstracts International, 35 (2) : 216 - A, July, 1973.

ภาคผนวก ก.

- ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)
ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนนิสิต วิทยาลัยไทย
- ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความสนใจในวรรณคดีไทย
- ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความรู้สึกรับผิดชอบ

ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r)

ของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทย

ชุดที่ 1

ข้อที่	P _H	P _L	p	r
1	77.77	44.44	.61	.35
2	66.66	22.22	.43	.45
3	88.88	33.33	.62	.57
4	66.66	11.11	.36	.58
5	55.55	33.33	.44	.23
6	88.88	55.55	.73	.40
7	77.77	55.55	.66	.25
8	88.88	44.44	.68	.49
9	88.88	44.44	.68	.49
10	88.88	33.33	.62	.57
11	88.88	44.44	.68	.49
12	77.77	22.22	.48	.54
13	99.99	44.44	.78	.75
14	99.99	33.33	.74	.79
15	99.99	22.22	.68	.83
16	99.99	44.44	.78	.75
17	88.88	11.11	.49	.74
18	77.77	33.33	.55	.45

ชุดที่ 2

ข้อที่	P _H	P _L	p	r
1	88.88	11.11	.49	.74
2	99.99	33.33	.74	.79
3	77.77	22.22	.49	.54
4	99.99	55.55	.62	.57
5	77.77	11.11	.42	.66
6	88.88	33.33	.62	.57
7	99.99	44.44	.78	.75
8	77.77	22.22	.49	.54
9	77.77	33.33	.55	.45
10	99.99	33.33	.74	.79
11	77.77	11.11	.42	.66
12	66.66	22.22	.43	.45
13	99.99	33.33	.74	.79
14	66.66	44.44	.55	.23
15	88.88	00.00	.37	.87

ชุดที่ 3

ร ชุดที่	P _H	P _L	p	r
1	88.88	33.33	.62	.57
2	99.99	44.44	.78	.75
3	66.66	22.22	.43	.45
4	99.99	22.22	.68	.83
5	77.77	55.55	.66	.25
6	99.99	44.44	.78	.75
7	88.88	22.22	.56	.65
8	88.88	33.33	.62	.57
9	66.66	44.44	.55	.23
10	99.99	22.22	.68	.83
11	55.55	11.11	.31	.50
12	66.66	22.22	.43	.45
13	99.99	33.33	.74	.79
14	55.55	11.11	.21	.74
15	88.88	33.33	.74	.79

ชุดที่ 4

ร ชุดที่	P _H	P _L	p	r
1	88.88	22.22	.56	.65
2	88.88	44.44	.68	.49
3	88.88	22.22	.56	.65
4	88.88	33.33	.62	.57
5	44.44	22.22	.33	.25
6	88.88	66.66	.78	.30
7	99.99	33.33	.74	.79
8	99.99	33.33	.74	.79
9	88.88	22.22	.56	.65
10	66.66	22.22	.43	.45
11	99.99	33.33	.74	.79
12	88.88	22.22	.56	.65
13	88.88	22.22	.56	.65
14	77.77	33.33	.55	.45
15	99.99	44.44	.78	.75
16	99.99	33.33	.74	.79
17	99.99	44.44	.78	.75
18	88.88	33.33	.62	.57
19	99.99	44.44	.78	.75

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความสนใจในวรรณคดีไทย.

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	4.027	16	3.612
2	4.469	17	4.407
3	3.672	18	2.643
4	4.453	19	7.675
5	3.124	20	3.358
6	2.832	21	4.804
7	3.156	22	4.220
8	3.129	23	5.378
9	3.181	24	5.515
10	4.308	25	2.744
11	6.249	26	6.256
12	5.666	27	5.137
13	5.184	28	2.685
14	5.246	29	2.833
15	5.004	30	3.126

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความรู้สึกทั่วไป

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	2.187	21	3.971
2	5.465	22	2.050
3	2.288	23	2.252
4	2.590	24	2.392
5	3.945	25	2.551
6	3.286	26	3.430
7	2.633	27	2.103
8	2.276	28	4.601
9	3.895	29	2.474
10	2.887	30	3.474
11	3.113	31	3.362
12	3.939	32	7.354
13	2.239	33	2.516
14	3.039	34	4.282
15	4.885	35	5.873
16	5.568	36	2.818
17	4.470	37	2.841
18	4.051	38	3.504
19	3.712	39	3.591
20	2.219	40	2.662

ภาคผนวก ข.

- ชุดการสอนชุดที่ 1
- ชุดการสอนชุดที่ 2
- ชุดการสอนชุดที่ 3
- ชุดการสอนชุดที่ 4

คู่มือครู

วิชา วรรณคดีไทย

เรื่อง ความดีที่ไม่รู้จักลี้ลับ

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

วันที่

เวลา 2 คาบ

สถานที่

คำนำ

ในการสอนบทเรียนเรื่อง ความดีที่ไม่รู้จักลี้ลับนี้ บทบาทของครูเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นครูผู้สอนควรศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติการของครูในการสอนเรื่องนี้ จากคำชี้แจงข้างล่าง

คำชี้แจง

1. ครูต้องศึกษาชุดการสอนและอ่านเนื้อเรื่องในชุดการสอนอย่างละเอียดรอบคอบ พร้อมทั้งทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนทุกขั้นตอน
2. ครูต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งมีได้จัดไว้ในชุดการสอน ได้แก่
 - 2.1 นาฬิกาจับเวลา
 - 2.2 เครื่องบันทึกเสียง
 - 2.3 เครื่องเย็บกระดาษ
3. ก่อนสอนครูต้องจัดโต๊ะเท่ากับจำนวนศูนย์กิจกรรมในชุดการสอนและวางชุดการสอนไว้บนโต๊ะประจำศูนย์ให้เรียบร้อย โดยให้นักเรียนแต่ละคนได้รับคนละ 1 ชุด เว้นแต่สื่อการเรียนที่ต้องใช้รวมกลุ่มกัน
4. ถ้านักเรียนไม่เคยเรียนตามกระบวนการนี้มาก่อน ครูต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการเรียน และการใช้ชุดการสอนก่อน

5. การสอนแบ่งเป็น 3 ชั้น

5.1 ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

5.2 ชั้นเข้าสู่กิจกรรม

5.3 ชั้นสรุปบทเรียน

6. ในขณะที่นักเรียนกำลังทำกิจกรรม ครูไม่ควรพูดเสียงดัง เพราะจะเป็นการทำลายสมาธิของนักเรียน ควรพูดเป็นรายกลุ่มในกรณีที่นักเรียนกลุ่มนั้นไม่เข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำ

7. ครูต้องสังเกตความตั้งใจเรียน ความสนใจในการเรียน การทำงานร่วมกันของกลุ่มของนักเรียนทุกกลุ่มอย่างใกล้ชิด ถ้ากลุ่มใดมีปัญหา ครูจะคอยช่วยเหลือได้ทันที

8. ถ้านักเรียนกลุ่มใดทำกิจกรรมเสร็จเร็วกว่ากลุ่มอื่น ครูต้องให้นักเรียนกลุ่มนั้นไปทำกิจกรรมในศูนย์สำรอง

9. การเปลี่ยนศูนย์กิจกรรมจะทำให้เมื่อนักเรียนอย่างน้อย 2 กลุ่ม หรือนักเรียนทุกกลุ่มทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว นักเรียนแต่ละกลุ่มไม่จำเป็นต้องทำกิจกรรมเรียงตามลำดับตั้งแต่ศูนย์กิจกรรมที่ 1 - 4 อาจจะสลับไปทำกิจกรรมในศูนย์กิจกรรมใดก่อนหรือหลังก็ได้

10. ครูควรเน้นให้นักเรียนเก็บสื่อการเรียนให้เรียบร้อยก่อนเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม นักเรียนนำไปได้เฉพาะกระดาษคำตอบของนักเรียนเท่านั้น

11. การสรุปบทเรียน ควรเป็นกิจกรรมร่วมกันของทุกกลุ่ม หรือแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารวมกัน

12. เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมครบหมดทุกอย่างแล้ว ครูเก็บกระดาษคำตอบจากนักเรียนและตรวจแบบฝึกหัด พร้อมทั้งบันทึกผลการเรียนของนักเรียนไว้ เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน

คำเตือนสำหรับครู

1. ถ้านักเรียนคนใดขาดเรียนในเรื่องใด ครูควรให้นักเรียนเรียนเป็นรายบุคคล โดยนำสื่อการเรียนในแต่ละศูนย์กิจกรรมมาให้เรียน

2. ครูควรชี้แจงให้นักเรียนหนึ่งในเกียรติของตนเอง โดยไม่ลอกคำตอบหรือ
แอบดูกระดาษคำตอบของเพื่อนหรือคำตอบในบัตรเฉลยแบบฝึกหัดประจำศูนย์กิจกรรม

บทบาทของนักเรียน (ครูควรอ่านหรือบอกให้นักเรียนทราบก่อนปฏิบัติงานในกลุ่ม)

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งหัวหน้ากลุ่มขึ้นมา 1 คน (นักเรียนควรผลัดเปลี่ยน
กันเป็นหัวหน้า เพื่อจะได้ฝึกการเป็นผู้นำ)
2. ให้นักเรียนอ่านบัตรงานและปฏิบัติตามที่ละขั้นตอนอย่างระมัดระวัง
3. ให้นักเรียนพยายามตอบคำถาม อภิปราย และบันทึกผลการอภิปรายอย่าง
เต็มความสามารถ คำถามมีใช้ข้อสอบ แต่เป็นสิ่งที่จะทำให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้
4. นักเรียนต้องตั้งใจปฏิบัติงาน ไม่ชักชวนเพื่อนให้สนทนานอกเรื่องที่เรียน
5. เวลาเปลี่ยนศูนย์กิจกรรมทุกครั้งขอให้นักเรียนจัดบัตรงานและสื่อการเรียน
อย่างอื่นให้เรียบร้อยเหมือนเดิม และย้ายไปยังศูนย์กิจกรรมอื่นอย่างสงบเรียบร้อย
6. นักเรียนต้องใช้ชุดการสอนอย่างระมัดระวัง อย่าขีดเขียนใด ๆ ลงใน
ชุดการสอน
7. พยายามรักษาเวลาทำกิจกรรมในแต่ละศูนย์กิจกรรมให้ได้ตามเวลาที่
กำหนดไว้

คู่มือครู

วิชา วรรณคดีไทย

เรื่อง ความดีที่ไม่รู้จักล้นสูญ

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

วันที่

เวลา 2 คาบ

สถานที่

คำนำ

ในการสอนบทเรียนเรื่อง ความดีที่ไม่รู้จักล้นสูญนี้ บทบาทของครูเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นครูผู้สอนควรศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติการของครูในการสอนเรื่องนี้ จากคำชี้แจงข้างล่าง

คำชี้แจง

1. ครูต้องศึกษารูปการสอนและอ่านเนื้อเรื่องในชุดการสอนอย่างละเอียดรอบคอบ พร้อมทั้งทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนทุกขั้นตอน
2. ครูต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งมีได้จัดไว้ในชุดการสอน ได้แก่
 - 2.1 นาฬิกาจับเวลา
 - 2.2 เครื่องบันทึกเสียง
 - 2.3 เครื่องเขียนกระดาน
3. ก่อนสอนครูต้องจัดโต๊ะเท่ากับจำนวนศูนย์กิจกรรมในชุดการสอนและวางชุดการสอนไว้บนโต๊ะประจำศูนย์ให้เรียบร้อย โดยให้นักเรียนแต่ละคนได้รับคนละ 1 ชุด เว้นแต่สื่อการเรียนที่ต้องใช้รวมกลุ่มกัน
4. ถ้านักเรียนไม่เคยเรียนตามกระบวนการนี้มาก่อน ครูต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการเรียน และการใช้ชุดการสอนก่อน

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับประวัติผู้แต่งได้ถูกต้อง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปได้ว่านักเรียนจะทำความดีได้อย่างไรในวัยเด็ก
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับวีรกรรมของท้าวเทพสตรีและท้าวศรีสุนทรได้อย่างถูกต้อง
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงความเรียงร้อยแก้วได้ถูกต้อง

การจัดศูนย์กิจกรรม

กลุ่ม	เนื้อหา	สื่อการเรียน	กิจกรรมการเรียน	ผลที่ได้รับจากการเรียน
1	ประวัติเจ้าพระยา- ธรรมศักดิ์มนตรี	1. บัตรงาน 2. รูปภาพเจ้าพระยา- ธรรมศักดิ์มนตรี 3. เนื้อหา 4. แบบฝึกหัด 5. กระดาษคำตอบ 6. บัตรเฉลยคำตอบ แบบฝึกหัด	1. นักเรียนอ่านบัตรงาน 2. นักเรียนดูภาพ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์- มนตรี 3. นักเรียนอ่านเนื้อหา 4. นักเรียนตอบคำถาม ในแบบฝึกหัด 5. นักเรียนตรวจแบบ- ฝึกหัดจากบัตร- เฉลยคำตอบ	นักเรียนสามารถตอบ คำถามเกี่ยวกับประวัติ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์- มนตรีได้อย่างถูกต้อง

กลุ่ม	เนื้อหา	สื่อการเรียน	กิจกรรมการเรียน	ผลที่ได้รับจากการเรียน
2	ความดีที่ไม่รู้จัก สิ้นสุด	1. บัตรงาน 2. เนื้อหา 3. แบบฝึกหัด 4. กระดาษคำตอบ 5. บัตรเฉลยคำตอบ แบบฝึกหัด	1. นักเรียนอ่านบัตรงาน 2. นักเรียนอ่านเนื้อหา 3. นักเรียนร่วมกันอภิปราย ในหัวข้อ "เราจะทำ ความดีได้อย่างไรในวัย เด็ก" 4. นักเรียนสรุปการอภิปราย เป็นข้อ ๆ ได้ประมาณ 5 ข้อ 5. นักเรียนตอบคำถามใน แบบฝึกหัด 6. นักเรียนตรวจแบบฝึกหัด จากบัตร เฉลยคำตอบ	1. นักเรียนสามารถสรุป ผลการอภิปรายได้ ถูกต้อง 2. นักเรียนสามารถตอบ คำถามเกี่ยวกับเรื่อง ความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสุด ได้ถูกต้อง
3	วีรกรรมของ ท้าวเทพสตรี- ท้าวศรีสุนทรและ เกรช คาลิง	1. บัตรงาน 2. รูปภาพ อนุสาวรีย์ ท้าวเทพสตรีและ ท้าวศรีสุนทร 3. เนื้อหา 4. คำอธิบายศัพท์ 5. แบบฝึกหัด 6. กระดาษคำตอบ	1. นักเรียนอ่านบัตรงาน 2. นักเรียนดูรูปภาพ ท้าวเทพสตรีและ ท้าวศรีสุนทร 3. นักเรียนอ่านเนื้อหา ถ้าไม่เข้าใจคำศัพท์ให้ ดูคำอธิบายคำศัพท์ ประกอบไปด้วย 4. นักเรียนตอบคำถามใน แบบฝึกหัด	นักเรียนสามารถตอบ คำถามเกี่ยวกับวีรกรรม ท้าวเทพสตรี ท้าวศรีสุนทร และเกรช คาลิง ได้ถูกต้อง

กลุ่ม	เนื้อหา	สื่อการเรียน	กิจกรรมการเรียน	ผลที่ได้รับจากการเรียน
		7.บัตรเฉลยคำตอบ แบบฝึกหัด	5.นักเรียนตรวจแบบฝึกหัด จากบัตรเฉลยคำตอบ	
4	อ่านออกเสียง ความเรียง ร้อยแก้ว	1.บัตรงาน 2.ความเรียง ร้อยแก้ว 3.เทปตลับตัวอย่าง การอ่านออก- เสียง ความเรียง ร้อยแก้ว 4.เทปตลับ(ว่าง) 5.เครื่องบันทึกเสียง	1.นักเรียนอ่านบัตรงาน 2.นักเรียนฟังตัวอย่างการ ออกเสียงความเรียง- ร้อยแก้ว 3.นักเรียนเลือกความ เรียงร้อยแก้วไปอ่าน บันทึกเสียงคนละ 4 บรรทัด 4.นักเรียนบันทึกเสียงอ่าน ความเรียงร้อยแก้วของ นักเรียนไว้ทีละคนจนครบ หมดทุกคน	นักเรียนสามารถอ่าน ออกเสียงความเรียง- ร้อยแก้วได้ถูกต้อง
สำรวจ		1.บัตรงาน 2.กระดาษคำตอบ	1.นักเรียนอ่านบัตรงาน 2.นักเรียนรวบรวมชื่อ คนไทยที่ประกอบคุณความ ดีหรือกระทำกิจการอัน เป็นประโยชน์ทั้งชายและ หญิง นับแต่โบราณกาลมา จนถึงปัจจุบันคนละ 4 ชื่อ	1.นักเรียนได้ใช้เวลา ที่เหลือจากการทำ กิจกรรมในศูนย์ต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ 2.นักเรียนสามารถ รวบรวมรายชื่อและ กิจการของบุคคลผู้

กลุ่ม	เนื้อหา	สื่อการเรียน	กิจกรรมการเรียนรู้	ผลที่ได้รับจากการเรียน
			พร้อมทั้งบอกด้วยว่าคุณคน นั้น ๆ ประทับคุณความดี หรือกระทำกิจกรรมอะไรที่ เป็นประโยชน์	ประทับใจคุณความดีและ คุณประโยชน์ได้

ขั้นสรุป

หลังจากดำเนินกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ เสร็จเรียบร้อยแล้วให้สรุปผลของกิจกรรมดังนี้

1. แบ่งนักเรียนทั้งหมดออกเป็น 3 กลุ่ม
2. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปเกี่ยวกับ
 - 2.1 ประวัติเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี
 - 2.2 ความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสุด
 - 2.3 วีรกรรมท้าวเทพสตรี-ท้าวศรีสุนทร และเกร็ด คำลึง

ขั้นวัดผล

1. ตรวจแบบฝึกหัดของนักเรียน
2. ฟังการอ่านออกเสียงความเรียงร้อยแก้วของนักเรียนจากเทปบันทึกเสียง

ขั้นประเมินผล

1. นักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้องประมาณ %
2. นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงความเรียงร้อยแก้วได้ถูกต้องประมาณ %

บัตรงาน

ให้นักเรียนปฏิบัติตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ดูภาพประกอบเนื้อเรื่องในศูนย์
2. อ่านเนื้อเรื่องให้เข้าใจ
3. ทำแบบฝึกหัดศูนย์ที่ 1
4. เมื่อทุกคนทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ตรวจแบบฝึกหัดของตน
จากบัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
5. เก็บรวบรวมอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
6. ย้ายกลุ่มไปเรียนในศูนย์ที่ว่าง พร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบ
ของตนไปถวาย

ประวัติย่อ

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี

มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา) เป็นบุตรพระยาและคุณหญิงไชยสุรินทร์ เกิดเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2419 เริ่มการศึกษาที่โรงเรียนวัดบพิตรพิมุข และย้ายไปเรียนต่อที่โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ โรงเรียนสุนันทาลัย และโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ เป็นนักเรียนฝึกหัดอาจารย์รุ่นแรกซึ่งสำเร็จเมื่อ พ.ศ. 2435 และได้เข้ารับราชการเป็นครู ต่อมาใน พ.ศ. 2439 ได้ไปศึกษาวิชาครู ณ ประเทศอังกฤษ ด้วยทุนรัฐบาลเป็นเวลา 3 ปี เมื่อสำเร็จแล้วก็ได้กลับมารับราชการในกระทรวงศึกษาธิการ (สมัยนั้นเรียกว่ากระทรวงธรรมการ)

ใน พ.ศ. 2459 ท่านได้เป็นเสนาบดีกระทรวงศึกษาธิการ เมื่ออายุ 40 ปี ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี และได้รับพระราชทานยศเป็นมหาอำมาตย์เอก ท่านได้เคยรับราชการพิเศษในหน้าที่สำคัญ ๆ หลายตำแหน่ง เช่น เป็นกรรมการองคมนตรี (คือ ที่ปรึกษาเฉพาะ พระองค์พระมหากษัตริย์) กรรมการราชบัณฑิตยสภา (คือ สมาชิกองค์การวิทยการของรัฐบาล เป็นองค์การที่ประกอบด้วยผู้รู้ในด้านต่าง ๆ เช่น ผู้รู้ทางด้านภาษา วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ ฯลฯ) ประธานสภาผู้แทนราษฎรคนแรกของประเทศไทย นายกรรมการรักษาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน ฯลฯ ท่านถึงแก่อสัญกรรมเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2486 รวมอายุได้ 68 ปี

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีเป็นบุคคลสำคัญยิ่งผู้หนึ่งที่ไดวางรากฐานการศึกษาของชาติ ท่านเป็นนักปราชญ์ นักการศึกษา และนักประพันธ์ คนสำคัญของเมืองไทย ได้แต่งแบบเรียน วิชาครู แบบสอนอ่านธรรมชาติและแบบเรียนวิชาต่าง ๆ ท่านสนใจในการแต่งภาพยกลอนและบทความเกี่ยวกับการศึกษา การสมาคม เศรษฐกิจ การเมือง และแสดงแนวคิดทางปรัชญา ลงในหนังสือวิทยาทานและอื่น ๆ นอกจากนั้นยังได้เขียนบทละคร และเรื่องบันเทิงคดีสั้น ๆ ไว้อีกหลายเรื่อง นามปากกาที่ท่านชอบใช้คือ "ครูเทพ" และ "เขี้ยวหวาน" ท่านเป็นผู้สนใจในการกีฬาและส่งเสริมให้มีการแข่งขันกีฬาฟุตบอลระหว่างนักเรียนขึ้นในสมัยที่ท่านเป็นเสนาบดี เพลง "กราวกีฬา" ที่ท่านแต่งไว้ก็ยังคงใช้ร้องกันแพร่หลายอยู่จนถึงทุกวันนี้

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ลงบนอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
(ทำลงในกระดาษคำตอบประจำศูนย์)

1. เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีเกิดในตระกูลใด?

- ก. ขาง
- ข. พอลา
- ค. กษัตริย์
- ง. ข้าราชการ
- จ. เกษตรกร

2. ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ข้าราชการครูสังกัดกระทรวงใด?

- ก. กระทรวงวิชาการ
- ข. กระทรวงการศึกษา
- ค. กระทรวงศึกษาธิการ
- ง. กระทรวงธรรมการ
- จ. กระทรวงธรรมาธิการ

3. ตำแหน่งหน้าที่การงานของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีในข้อใดที่แสดงให้เห็นว่าเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีเป็นผู้ที่สนใจในด้านการเมือง?

- ก. ตำแหน่งกรรมการองคมนตรี
- ข. ตำแหน่งกรรมการราชบัณฑิตยสภา
- ค. ตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎร
- ง. ตำแหน่งนายถกรรมการรักษาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

จ. ตำแหน่งนักเขียนบทความทางศาสนา

เศรษฐกิจ

4. ข้อใดเป็นงานอดิเรกที่สำคัญของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี?

- ก. เล่นดนตรี
- ข. สอนหนังสือ
- ค. เขียนหนังสือ
- ง. เล่นกีฬา
- จ. แต่งเพลง

5. ข้อใดเป็นนามปากกาของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี?

- ก. ครูเทพ
- ข. ไก่เขียว
- ค. อุนิกา
- ง. อัสวพาหุ
- จ. พันแหลม

บัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด

1. ง.

2. ง.

3. ค.

4. ค.

5. ก.

บัตรงาน

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับชั้น ดังนี้

1. อ่านเนื้อเรื่องให้เข้าใจ
2. ร่วมกันอภิปรายในหัวข้อ "เราจะหาความดีได้อย่างไรในวัยเด็ก"
แล้วให้แต่ละคนสรุปผลการอภิปรายเป็นข้อ ๆ ให้ได้สัก 5 ข้อ
พร้อมทั้งบันทึกลงในกระดาษคำตอบประจำศูนย์ที่ 2 ของตน
3. ทำแบบฝึกหัดศูนย์ที่ 2
4. เมื่อทุกคนทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้นักเรียนตรวจแบบฝึกหัดจาก
บัตรเฉลยคำตอบ
5. เก็บรวบรวมอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
6. ย้ายไปเรียนในศูนย์ที่วางพร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบของตนไปด้วย

ความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสุด

ของ

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี

บทนำ

เรื่องความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสุด คัดจากหนังสือธรรมจริยาเล่ม 4 ของมหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี เคยใช้เป็นแบบเรียนสำหรับชั้นมัธยมปีที่ 4 เรื่องนี้ท่านเขียนขึ้น เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจบรรดาเยาวชน จะได้คิดถึงบุญคุณของผู้ที่คิดสร้างสิ่งของอันเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกและความสะดวกทั้งหลายแก่ชนรุ่นหลัง ตลอดจนผู้สร้างคุณงามความดีให้ปรากฏ เป็นตัวอย่างสำหรับปฏิบัติกันสืบต่อไป และจะเกิดความรู้สึกอยากบำเพ็ญตนให้เป็นคุณประโยชน์ บ้างไม่มากนัก

เนื้อเรื่อง

"อันชั่วตัวตายเมื่อภายหลัง ชื่อก็ยังยืนอยู่ไม่สูญ"
จากพระอภัยมณี พระสุนทรโวหาร (ภู่) เป็นผู้แต่ง

เด็ก ๆ คงจะได้เคยท่องก่อนนอนในกลางสรวนน้ำค้างแล้ว และคงจะได้สังเกต เห็นว่า พอก่อนนอนหรือก่อนนอนตกลงถึงน้ำค้างป้อม น้ำก็เป็นวงกระพุ่ม ๆ ออกไป และวง เหล่านี้ย่อมกว้างออกไป ๆ ทุกที จนกระทั่งถึงขอบสระดินใดก็ดี คนเราที่ได้ทำความดีให้ ปรากฏขึ้น ความดีนั้นย่อมจะกระจายแผ่ออกไปทั่วโลก และกระฉ่อนไปในสมัยอันจะกำหนด ที่สิ้นสุดมิได้ ถึงผู้ที่ทำความดีจะสิ้นชีวิตไปแล้ว คุณความดีก็จะลือชาปรากฏอยู่ชั่วกาลปาวสาน ดูจงวน้ำที่ค่อย ๆ กระพุ่ม ๆ ไปจนสิ้นเขตของพื้นน้ำในสระดินนั้น ชาวเราทุกวันนี้จึงพากัน ได้รับคุณความดีจากท่านที่ได้ล่วงลับไปแล้วหลายร้อยหลายพันปี และมนุษย์ที่จะเกิดมาในเวลา ข้างหน้า ก็จะได้รับคุณความดีของเรา ที่ได้ทำไว้ในเวลาปัจจุบันนี้เช่นเดียวกัน

เราควรจะพากันคิดถึงคุณผู้ที่ทำความดีไว้ให้เป็นประโยชน์แก่โลกให้มาก ๆ คือคิดถึง

คุณของผู้ที่ได้งบประมาณอย่าง ใหม่นุญที่เราจักประพาศิความดีความชอบตลอดมาจนทุกวันนี้
คิดถึงผู้ที่ได้พยายามหาวิชาความรู้ จนคิดหาประโยชน์ใหม่นุญเราได้ใช้ทั่วกัน มีคิดหาเรือไฟ
รถไฟ ไฟฟ้า โทรเลข และโทรศัพท์ เป็นต้น คิดถึงผู้ที่ได้แต่งรอยกรองเป็นโคลงฉันท์
กาพย์กลอนลำนำคำร้องและเพลง คนตรีต่าง ๆ ให้เป็นเครื่องสำราญแก่เราตามกาลตามสมัย
คิดถึงผู้ที่ได้แต่งหนังสือไว้ให้เราอ่านเป็นตำราวิชาต่าง ๆ บ้าง เป็นเรื่องอ่านสำหรับให้เกิด
ความรู้กว้างขวางออกไปบ้าง และเป็นเรื่องอ่านเล่นในเวลาว่าง ๆ ให้เพลิดเพลินใจบ้าง
กับคิดถึงผู้ที่ได้แสดงความจงใจให้ปรากฏไว้แก่โลก เช่น สมเด็จพระนเรศวรหรือพระสุริโยทัย
 เป็นต้น

ในเวลานี้เมื่อความรู้ยังอ่อนอยู่ บางทีเด็กก็จะยังไม่รู้จักว่า ผู้ที่ได้ทำความดีไว้ให้
แก่โลกดั่งกล่าวแล้วนั้น คือใครบ้าง แต่เมื่อโตขึ้นได้อ่านหนังสือมากขึ้นก็จะรู้จักมากออกไปทุกที
และจะรู้สึกคิดถึงคุณท่านเหล่านั้นมากขึ้น เพราะจะแลเห็นได้ว่า ประโยชน์และคุณความดีทั้งหลาย
อันใหญ่ยิ่งที่มีอยู่ในโลกเราทุกวันนี้ ย่อมได้เกิดจากการกระทำของมนุษย์บุรุษและสตรีผู้ใดกระทำ
กิจอันเป็นหน้าที่ของตนก็ยิ่งยวดกว่าผู้อื่นนั้นเป็นมูล

ชาวเราขอมันนับถือและมีความกตัญญูต่อผู้มีคุณแก่โลก เมื่อผู้เหล่านั้นสิ้นชีวิตไปแล้ว
บางทีเราก็ก็นึกถึงรูปไว้เป็นที่ระลึก ผู้ที่ได้ทำคุณแก่โลกโดยกล่าวหรือ เขียนถ้อยคำอันเป็น
ประโยชน์แก่มนุษย์ทั่วไป เราก็รักษาดูถ้อยคำเหล่านั้นไว้ในหนังสือ และพิมพ์ขึ้นอ่าน และเรียน
กันตลอดไปทุกชั่วอายุมิให้เสื่อมสูญ และมีให้สืบชื่อผู้ที่เป็นเจ้าของอันเป็นผู้มีพระคุณแก่เรา
เสียได้

กับผู้ที่ได้เล่าเรียนได้ใช้สิ่งซึ่งท่านผู้อื่นได้คิดได้ทำขึ้น ให้เป็นสมบัติของโลกแต่ในสมัย
โบราณนั้น จะมีโอกาสตอบแทนได้อย่างไร? ก็ได้แต่ตั้งใจทำความดีตามความสามารถและ
คุณวุฒิของตัว ให้เป็นประโยชน์ขึ้นแก่โลกบ้าง ถึงจะไม่สามารถทำความดียิ่งยวดที่จะนำให้
ชื่อเสียงของตนปรากฏได้ก็ไม่เป็นไร เพราะความดีเล็ก ๆ น้อย ๆ ย่อมเป็นมูลให้เกิดความดี
อันยิ่งใหญ่ได้เหมือนกัน จงจำคำสั่งสอนไว้ว่า "ถ้าทำสิ่งใดจงตั้งใจทำจริง ๆ ถ้าสำเร็จก็เป็น
การดี ถ้าไม่สำเร็จจงทำอีกจนสำเร็จ ถ้าทำจนสุดความสามารถแล้วยังไม่สำเร็จก็ยังไม่เป็น
ประโยชน์ในส่วนที่ได้รับความชานาญ จากการที่ได้พยายามทำความดีโดยเต็มกำลังนั้น"

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ลงบนอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
(ทำลงในกระดาษคำตอบประจำศูนย์)

1. ใครเป็นผู้แต่งเรื่องความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสุด?
 - ก. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
 - ข. พระยาอุปกิตศิลปสาร
 - ค. พระสารประเสริฐ
 - ง. เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี
 - จ. พระศรีสุนทรโวหาร
 2. ข้อใดเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการแต่งเรื่องความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสุด?
 - ก. ต้องการให้เด็กหลังมีความรักชาติ
 - ข. ต้องการให้เด็ก ๆ ใ้รู้ถึงเรื่องราวของผู้ที่ทำความดีและรู้สึกอยากจะทำดี
 - ค. ต้องการให้เด็กหลังกล้าพูดกล้าทำไม่เกรงกลัวผู้อื่น
 - ง. ต้องการให้เด็ก ๆ ทำความดีเพื่อจะได้มีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก
 - จ. ต้องการให้เด็กรู้จักบุคคลผู้ทำความดีให้แกโลก
 3. "เด็ก ๆ คงพอจะได้เคยที่สักก่อนอิฐก้อนหินลงในกลางสระน้ำบ้างแล้ว และคงจะได้สังเกตเห็นว่าพอก่อนอิฐหรือก้อนหินตกลงถึงน้ำดังป๋อม น้ำก็เป็นวงกระเพื่อม ๆ ออกไป และวงเหล่านี้น้อมกว้างออกไปทุกที จนกระทั่งถึงขอบสระ ฉะนั้นก็คิดคนเราที่ได้ทำความดีให้ปรากฏขึ้น ความดีนั้นย่อมจะกระจายแผ่ออกไปทั่วโลก และกระฉ่อนไปในสมัยอันจะกำหนดที่สิ้นสุดมิได้ ถึงผู้ที่ได้ทำความดีนี้จะสิ้นชีวิตไปแล้ว ดูจงน้ำที่คอยกระเพื่อม ๆ ไปจนสิ้นเขตของพื้นน้ำในสระนั้นนั่น"
- ข้อใดที่สรุปใจความสำคัญของข้อความข้างบนนี้ได้ถูกต้อง?
- ก. ก่อนอิฐทำให้น้ำกระเพื่อม
 - ข. วงกระเพื่อมของน้ำเปรียบเสมือนความดี
 - ค. เมื่อสิ้นชีวิตแล้วความดีจึงจะปรากฏให้คนทั่วโลกรู้
 - ง. ความดีย่อมเลื่องลือไปไกลและยั่งยืนนาน
 - จ. วงกระเพื่อมของน้ำจะกระเพื่อมไปไม่มีที่สิ้นสุด

4. จากข้อความในข้อ 3 การทำความดี
เปรียบเสมือนอะไร?

- ก. ก้อนอิฐหรือก้อนหิน
- ข. การโยนก้อนอิฐหรือก้อนหิน
ลงในน้ำ
- ค. วงน้ำที่กระเพื่อมในสระ
- ง. สระน้ำ
- จ. ขอบสระน้ำ

5. ผู้แต่งเรื่องความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสุด สอนให้
เราทำความดีเพื่ออะไร?

- ก. เพื่อให้ชื่อเสียงของเราเลื่องลือ
ไปไกล
- ข. เพื่อตอบแทนบุญคุณผู้ที่ให้ทำ
ประโยชน์แก่โลก
- ค. เพื่อคนรุ่นหลังจะได้ระลึกถึงคุณ
ความดีของเรา
- ง. เพื่อตนเองจะได้รับผลตอบแทน
จากการที่ได้ทำความดี
- จ. เพื่อลบเลือนความไม่ดีของตนเอง

บัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด

1. ง.

2. ข.

3. ง.

4. ข.

5. ข.

บัตรงาน

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ดูภาพประกอบเนื้อเรื่องในศูนย์
2. อ่านเนื้อเรื่องให้เข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจความหมายของศัพท์คำใด ให้ดูคำอธิบายศัพท์ แต่ถ้าเข้าใจศัพท์แล้วไม่จำเป็นต้องดู
3. ทำแบบฝึกหัดศูนย์ที่ 3
4. เมื่อทุกคนทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ตรวจแบบฝึกหัดของตนจากบัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
5. เก็บรวบรวมอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
6. ย้ายกลุ่มไปเรียนในศูนย์ที่ว่างพร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบของตนไปด้วย

วีรกรรมของท้าวเทพสตรี ท้าวศรีสุนทร และเกรซ คาลิ่ง

การแสดงความจงรักภักดีให้ปรากฏแก่โลก โดยไม่ได้คิดแก่ชีวิต เพื่อช่วยบ้านเมือง
กันว่าเป็นความค้ำจุนประเสริฐ ที่ไม่รู้จักสิ้นสุดเหมือนกัน ชื่อของท่านที่ได้แสดงความ
จงรักภักดีนั้นย่อมปรากฏอยู่แก่ชาวมหาชนตลอดมาทุกคราทุกสมัย และย่อมเป็นเครื่องระงับ
ความชลาศ ความตระหนี่กระทำให้คนเรารู้สึกว่า "เรายังอาจใช้ชีวิตของเราในสิ่งที่
ประเสริฐยิ่งกว่าและมีประโยชน์มากกว่าที่จะเพียงแต่รักษาชีวิตไว้ให้เป็นสุขและให้อยู่ยืนนานอีก"

ผู้ที่ได้แสดงความจงรักภักดีอันแน่วแน่มิเสื่อมคลายนั้น ได้มีมาแล้วทุกชาติทุกภาษาที่เป็น
คนชั้นสูงก็มี ชั้นต่ำก็มี หญิงก็มี ชายก็มี ไม่เลือกว่าคนผู้ใดจำพวกใด จะได้ชักตัวอย่าง
มาไว้ให้เห็นบ้าง

ในรัชกาลที่ 1 เมื่อครั้งกองทัพพม่ายกมาตีแหลมมลายูนั้น ยี่หวุ่นแม่ทัพเรือพม่า
ยกทัพเรือลงไปตีเมืองตะกั่วป่าตะกั่วทุ่งแตกแล้ว ก็ยกไปถึงเมืองถลาง ให้พลทหารขึ้นบก
เข้าตั้งค่ายล้อมเมืองถลางไว้เป็นหลายค่าย และเมื่อกองทัพพม่ามาถึงเมืองนั้น พระยาถลาง
ถึงแก่กรรมเสียก่อนแล้ว ยังหาได้ตั้งเจ้าเมืองใหม่ไม่ จึงกราบบังคมทูลพระยาถลางกับน้องหญิง
คนหนึ่งชื่อมุก จึงคิดอ่านกันกับกรมการทั้งปวง เกณฑ์ไพร่พลตั้งค่ายใหญ่สองค่าย ป้อมกัน
รักษาเมืองไว้เป็นสามารภ และตัวภรรยาพระยาถลางกับน้องหญิงนั้น ออกจากล่าหาญ
มิได้เกรงกลัวต่อข้าศึก เกณฑ์กรมการกับพลทหารทั้งชายหญิงออกกระคมยิงปืนใหญ่
นอกค่ายสู้รบกับพม่าทุกวัน พม่าจะหักเอาเมืองมิได้ แต่สู้รบกันอยู่ประมาณเดือนเศษ
พม่าชักสนเสียมียงอาหารลงจะหักเอาเมืองมิได้ก็เลิกทัพลงเรือกลับไป พระบาทสมเด็จพระ
พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก พระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลนั้น จึงโปรดตั้งให้จันเป็นท้าวเทพสตรี ให้
มุกน้องหญิงเป็นท้าวศรีสุนทร นามของท่านทั้งสองนี้จึงปรากฏอยู่ในใจเราจนทุกวันนี้

ที่หมู่บ้านเกาะฟารันในประเทศอังกฤษนั้น เกาะหนึ่งชื่อลองสโตน มีประชากรตั้งอยู่
หัวเกาะ และมีกระท่อมเล็ก ๆ ของผู้รักษาประชากรอยู่ด้วยกระท่อมหนึ่ง นอกนั้นไม่มีผู้คน
อยู่ มีแต่นกนางแอ่นและนกทะเลต่าง ๆ นับด้วยหมื่นด้วยแสน เกาะนี้ เป็นแถวไปตามฝั่ง

วันหนึ่งในเดือนกันยายน พ.ศ. 2381 เรือไฟลำหนึ่งแล่นผ่านหมู่เกาะนี้มา ใน
เวลานั้นเกิดพายุพัดจัดฟ้ามืด ทะเลเป็นคลื่นคะนอง เรือแล่นไล่ไปมาอยู่ประเดี๋ยวก็เกิดรั้วขึ้น

จุกไว้ก็ไม่อยู่ คนในเรือต่างช่วยกันสูบน้ำออก แต่สูบน้ำไม่ทัน เพราะน้ำไหลเข้าแรงนักจนน้ำในเรือมากขึ้น ๆ ทุกที ภายหลังเครื่องจักรในเรือนั้นหลุดลัดตกน้ำไปเสีย คนในเรือจึงต้องกางใบขึ้นเพื่อให้เรือแล่นอยู่ได้ ในไม่ช้าลมก็พัดเรือพาดเข้ากับตลิ่ง หัวเรือเกยเข้ากับหินโสโครก ท้ายเรือจมน้ำ เรือหักกลางลำ กับคนและคนในเรือเป็นอันมากพากันจมน้ำตายที่ยังเหลืออยู่สักสิบเอ็ดสิบสองคน ก็ตะเกียกตะกายยึดเสากระโดงคอยเวลาตายของตัว ที่คลื่นจะมาพาเอาไปเป็นเหยื่อปลาใหญ่กลางทะเลทั้งสิ้น

บุตรสาวของผู้เฒ่าประภาคารบนเกาะ ชื่อ เกรซ คาลิ่ง ตื่นขึ้นเช้า และเห็นอะไรค่าะคุ่ม ๆ อยู่แต่ไกล พอเธอลองส่องดูก็ทราบได้ว่าเป็นเรือแตกเกยหินอยู่ และยังมีคนเกาะอยู่สองสามคน จึงบอกให้บิดาดู บิดาก็ตว่า "พุทโธ ถึงเวลาของเขาแล้ว อีกไม่กี่นาทีก็นักจะต้องลงไปสู่ท้องทะเล ใครจะสามารถไปช่วยได้ในเวลาพายุเช่นนี้" เกรซ คาลิ่งก็ทราบแล้วว่าถ้าเธอเรือเล็กออกไปช่วย ก็อาจจะไม่มีชีวิตกลับมา แต่จะนั่งทอดใจดูคนเหล่านั้นตายตอหน้าตอหน้านั้นไม่ได้ จำเป็นต้องไปช่วยตามบุญตามกรรม จึงชวนบิดาลงเรือเล็กตีกรรเชียงฝ่าคลื่นฝ่าพายุไปจนถึง ได้รับความเหล่านั้นลงเรือกลับมาถึงฝั่งรอดจากอันตรายได้

ต่อมาน้ำอีกสองสามวัน เกรซ คาลิ่ง เป็นคนมีชื่อเสียงโด่งดังที่สุด มีผู้ส่งจดหมายแสดงความขอบใจ และแสดงความยินดีในการที่ได้กระทำความองอาจเช่นนั้น มาจากที่ต่าง ๆ ทั่วทั้งทวีปยุโรป และมีผู้เรียกรไ้เงินให้เป็นรางวัลคิดเป็นเงินไทยถึงหมื่นบาทกว่า รูปของเกรซ คาลิ่ง ก็มีผู้พิมพ์ขายทุกร้าน ทุกบ้าน ทุกเมือง ชื่อเสียงลือกระฉ่อนอยู่จนบัดนี้ และคงจะปรากฏอยู่ตลอดไปชั่วกัลปาวสาน

- - - - -

คำอธิบายศัพท์ในเรื่องความถี่ไม่รู้จักในสูญ

ศัพท์

กระฉอน

กัลปาวสาน

ลำนํ้า

กรมการ (กรม-มะ-กาน)

ประกาศการ

คำอธิบายศัพท์

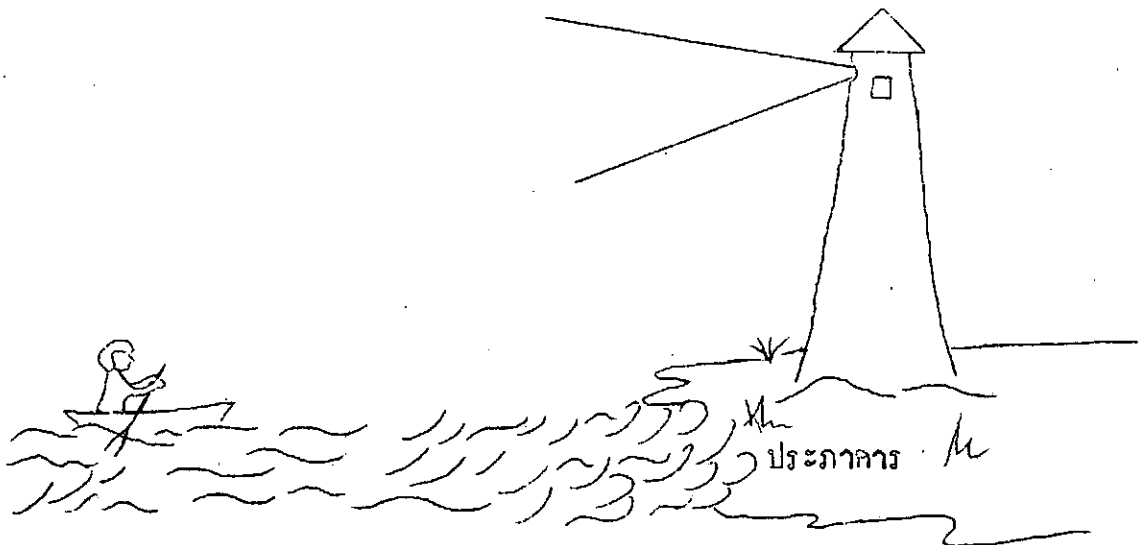
อื้อฉาว

ระยะเวลาอันนานเหลือเกิน ซึ่งโบราณถือว่าโลกถูกทำลายล้าง
ทั้งโลกครั้งหนึ่ง

บทรอง

เจ้าพนักงานที่ทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน เช่น กรมการ
จังหวัด กรมการอำเภอ

กระโจมไฟ

หินโสโครก

กัปตัน

หลอ

หินใต้น้ำที่เป็นอันตรายแก่การเดินเรือ

นายเรือ มาจากภาษาอังกฤษว่า Captain

เพลงในแม่พิมพ์ให้เป็นรูปขึ้น

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ลงบนอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
(ทำลงในกระดาษคำตอบประจำศูนย์)

1. คนที่เพียงแต่รักษาชีวิตไว้ให้เป็นสุขและอยู่
ยืนานโดยไม่คิดที่จะช่วยเหลือหรือทำตนให้
เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นนั้นจัดได้ว่าเป็นคนชนิดใด?
 ก. คนเห็นแก่ตัว
 ข. คนเห็นแก่ใจ
 ค. คนตระหนี่
 ง. คนไม่มีความคิด
 จ. คนรอบคอบ
2. วิภกรรมของท้าวเทพสตรีและท้าวศรีสุนทร
เกิดขึ้นในเขตจังหวัดอะไร?
 ก. นครศรีธรรมราช
 ข. สุราษฎร์ธานี
 ค. พังงา
 ง. ระนอง
 จ. ภูเก็ต
3. นางจันและนางมุกตั้งทัพรับพม่าที่ไหน?
 ก. ตะกั่วทุ่ง
 ข. ตะกั่วป่า
 ค. นวกง
 ง. ถลาง
 จ. ทุ่งสง
4. นางมุกเกี่ยวข้องกับอะไรกับนางจันภรรยา
พระยาถลาง?
 ก. น้อง
 ข. ลูก
 ค. หลาน
 ง. น้องสามี
 จ. น้องสะใภ้
5. เหตุไฉนนางจันและนางมุกจึงได้รับแต่งตั้งให้
เป็นท้าวเทพสตรีและท้าวศรีสุนทร?
 ก. รวบรวมผู้คนต่อสู้กับพม่าป้องกัน
เมืองตะกั่วทุ่งตะกั่วป่าไว้ได้
 ข. รวบรวมผู้คนต่อสู้กับพวกกบฏจน
ได้รับชัยชนะ
 ค. รวบรวมผู้คนไปช่วยกองทัพหลวง
ต่อสู้กับพม่า
 ง. รวบรวมผู้คนไปช่วยพระยาถลาง
รบกับพม่า
 จ. รวบรวมผู้คนต่อสู้กับพม่าป้องกัน
เมืองถลางไว้ได้

6. เกรซ กาลิง อาศัยอยู่บนเกาะอะไร?

- ก. เกาะนิวฟาวแลนด์
- ข. เกาะฟาร์น
- ค. เกาะกรีนแลนด์
- ง. เกาะลองสโตน
- จ. เกาะฟาวสโตน

7. เกรซ กาลิง เป็นบุตรของใคร?

- ก. คนเฝ้าเกาะ
- ข. คนดูแลประภาคาร
- ค. ขาวประมง
- ง. ขาวเกาะ
- จ. คนรักษาป่า

8. นับเวลาตั้งแต่ เกรซ กาลิง ได้สร้าง
วีรกรรมจนถึงปัจจุบันเป็นเวลานานเท่าไร?

- ก. 138 ปี
- ข. 139 ปี
- ค. 140 ปี
- ง. 141 ปี
- จ. 142 ปี

9. ผู้แต่งมีความมุ่งหมายอย่างไรในการที่
กล่าวถึงวีรกรรมของท้าวเทพสตรีท้าวศรีสุนทร
และเกรซ กาลิง?

ก. เพื่อแสดงวีรกรรมของบุคคล

ดังกล่าวทั้ง 3 คน

ข. เพื่อแสดงให้เห็นว่าคนทุกชาติ
ทุกระดับชั้น เมื่อทำความดีแล้ว
ย่อมมีผู้ยกย่องสรรเสริญ

ค. เพื่อบันทึกเหตุการณ์ไว้เป็นหลักฐาน
สำคัญทางประวัติศาสตร์

ง. เพื่อให้ผู้อ่านประพจน์คนเลียนแบบ
บุคคลทั้ง 3 นั้น

จ. เพื่อให้ผู้อ่านทราบเรื่องราวใน
อดีตของประเทศไทยและ
ต่างประเทศ

บัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด

1. ก.
2. จ.
3. ง.
4. ก.
5. จ.
6. ง.
7. ข.
8. ข.
9. ข.

บัตรงาน

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับชั้น ดังนี้

1. อ่านหลักการอ่านออกเสียง
2. พังตัวอย่างการอ่านออกเสียงจากเครื่องบันทึกเสียง
3. นักเรียนแต่ละคนเลือกข้อความตอนใดก็ได้จากเนื้อเรื่องที่แจกให้ ยาวประมาณ 4 บรรทัด เพื่อใช้อ่านบันทึกเสียง
4. บันทึกเสียงอ่านของนักเรียนลงในเครื่องบันทึกเสียงทีละคน โดยปฏิบัติตามลำดับชั้น ดังนี้
 - 4.1 เปิดเครื่องบันทึกเสียงแล้ววางไว้ใกล้ตัวผู้อ่าน
 - 4.2 บอกชื่อและนามสกุลของตนเอง
 - 4.3 อ่านข้อความที่เตรียมไว้
5. บันทึกเสียงของคนต่อไปตามลำดับชั้น ตั้งแต่ข้อ 4.1 ถึงข้อ 4.3 จนครบทุกคน
6. เก็บอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
7. ย้ายไปเรียนในศูนย์ที่วางพร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบของตนไปด้วย

หลักการอ่านออกเสียง

หลักการอ่านออกเสียงมีดังนี้คือ

1. ต้องอ่านถูก เช่น ออกเสียงตามพจนานุกรม และอักขรวิธี
2. ต้องอ่านชัด เช่น เสียงควบกล้ำหมี ล ร ว คำยอต้องอ่านเต็ม เช่น 16.30 น. ต้องอ่านว่า สิบหกนาฬิกาสามสิบนาที น.ร. ต้องอ่านว่า นักเรียน
3. ตัวเองเข้าใจความที่อ่าน คือได้เรื่อง (อ่านเอาเรื่อง)
4. ให้ผู้ฟังเข้าใจความที่อ่านด้วย อ่านถึงพอสมควร
5. ต้องรู้จังหวะ ตรงไหนควรอ่านช้า ตรงไหนควรอ่านเร็ว หอคกลมหายใจให้สบาย
6. เปลี่ยนน้ำเสียงให้เข้ากับเรื่อง เมื่อสุขอ่านอย่างหนึ่ง เมื่อเศร้าอ่านอย่างหนึ่ง
7. ไม่อ่านตัววรรคตอน ไม่อ่านคำในวรรคหนึ่งไปเกี่ยวกับอีกวรรคหนึ่ง ซึ่งจะ ทำให้เสียความหรือผิดความ

ความคิดที่ไม่รู้จักสิ้นสุด

ของ

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี

บทนำ

เรื่องความคิดที่ไม่รู้จักสิ้นสุด คัดจากหนังสือธรรมจริยาเล่ม 4 ของมหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี เคยใช้เป็นแบบเรียนสำหรับชั้นมัธยมปีที่ 4 เรื่องนี้ท่านเขียนขึ้น เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจบรรดาเยาวชน จะได้คิดถึงบุญคุณของผู้ที่คิดสร้างสิ่งของอันเป็นเครื่อง อำนวยความสุขและความสะดวกทั้งหลายแก่ชนรุ่นหลัง ตลอดจนผู้สร้างคุณงามความดีให้ปรากฏ เป็นตัวอย่างสำหรับปฏิบัติกันสืบต่อไป และจะเกิดความรู้สึกอยากบำเพ็ญตนให้เป็นคุณประโยชน์ บ้างไม่มากนัก

เนื้อเรื่อง

"อันชั่วช้าตายเมื่อภายหลัง ชื่อก็ยังยืนอยู่ไม่รู้หาย"
จากพระอภัยมณี พระสุนทรโวหาร (ภู่) เป็นผู้แต่ง

เด็ก ๆ คงจะได้เคยท่องก่อนนอนลงในกลางสรวนน้ำบ้างแล้ว และคงจะได้สังเกต เห็นว่า พอก่อนนอนหรือก่อนนอนตกลงถึงน้ำดังปอม น้ำก็เป็นวงกระเพื่อม ๆ ออกไป และวง เหล่านี้น้อมกว้างออกไป ๆ ทุกที จนกระทั่งถึงขอบสระฉันทโลกก็ดี คนเราที่ได้ทำความดีให้ ปรากฏขึ้น ความดีนั้นย่อมจะกระจายแผ่ออกไปทั่วโลก และกระฉ่อนไปในสมัยอันจะกำหนด ที่สิ้นสุดมิได้ ถึงผู้ที่ทำความดีจะสิ้นชีวิตไปแล้ว คุณความดีก็จะลือชาปรากฏอยู่ชั่วกัลปาวสาน คุณงามความดีที่ค่อย ๆ กระเพื่อม ๆ ไปจนสิ้นเขตของพื้นน้ำในสระฉันทโลกนั้น ชาวเราทุกวันนี้จึงพากัน ได้รับคุณความดีจากท่านที่ได้ล่วงลับไปแล้วหลายร้อยหลายพันปี และมนุษย์ที่จะเกิดมาในเวลา ข้างหน้า ก็จะได้รับคุณความดีของเรา ที่ได้ทำไว้ในเวลาปัจจุบันนี้เช่นเดียวกัน

เราควรจะพากันคิดถึงคุณผู้ที่ทำความดีไว้ให้เป็นประโยชน์แก่โลกให้มาก ๆ คือคิดถึง

คุณของผู้ที่ได้ตั้งแบบอย่าง ให้มนุษย์เรารู้จักประพาศิความดีความชอบตลอดมาจนทุกวันนี้
คิดถึงผู้ที่ได้พยายามหาวิชาความรู้ จนคิดทำประโยชน์ให้มนุษย์เราได้ใช้ทั่วกัน มีคิดทำเรือไฟ
รถไฟ ไฟฟ้า โทรเลข และโทรศัพท์ เป็นต้น คิดถึงผู้ที่ได้แต่งร้อยกรองเป็นโคลงฉันท์
กาพย์กลอนคำนำคำร้องและเพลง คนตรีต่าง ๆ ให้เป็นเครื่องสำราญแก่เราตามกาลตามสมัย
คิดถึงผู้ที่ได้แต่งหนังสือไว้ให้เราอ่านเป็นตำราวิชาต่าง ๆ บาง เป็นเรื่องอ่านสำหรับให้เกิด
ความรู้กว้างขวางออกไปบ้าง และเป็นเรื่องอ่านเล่นในเวลาว่าง ๆ ให้เพลิดเพลินใจบ้าง
กับคิดถึงผู้ที่ได้แสดงความองอาจให้ปรากฏไว้แก่โลก เช่น สมเด็จพระนเรศวรหรือพระสุริโยทัย
 เป็นต้น

ในเวลานี้เมื่อความรู้ยังอ่อนอยู่ บางทีเด็กก็จะยังไม่รู้จักว่า ผู้ที่ได้ทำความดีไว้ให้
แก่โลกดังกล่าวดังนั้น คือใครบ้าง แต่เมื่อโตขึ้นได้อ่านหนังสือมากขึ้นก็จะรู้จักมากออกไปทุกที
และจะรู้สึกคิดถึงคุณท่านเหล่านั้นมากขึ้น เพราะจะแสดงให้เห็นได้ว่า ประโยชน์และคุณความดีทั้งหลาย
อันใหญ่ยิ่งที่มีอยู่ในโลกเราทุกวันนี้ ย่อมได้เกิดจากการกระทำของมนุษย์บุรุษและสตรีผู้ได้กระทำ
กิจอันเป็นหน้าที่ของตนก็ยิ่งยวดกว่าผู้อื่นนั้นเป็นมูล

ชาวเราขอมนับถือและมีความกตัญญูต่อผู้มีคุณแก่โลก เมื่อผู้เหล่านั้นสิ้นชีวิตไปแล้ว
บางทีเราก็ก็นึกถึงรูปไว้เป็นที่ระลึก ผู้ที่ได้ทำคุณแก่โลกโดยกล่าวหรือ เขียนด้อยคำอันเป็น
ประโยชน์แก่มนุษย์ทั่วไป เราก็ก็นึกถึงคุณท่านเหล่านั้นไว้ในหนังสือ และพิมพ์ขึ้นอ่าน และเวียน
กันตลอดไปทุกชั่วอายุมิให้เสื่อมสูญ และมีให้สืบชื่อผู้ที่เป็นเจ้าของอันเป็นผู้มีพระคุณแก่เรา
เสียได้

ก็ผู้ที่ได้เล่าเรียนได้ใช้สิ่งซึ่งท่านผู้อื่นได้คิดได้ทำขึ้น ให้เป็นสมบัติของโลกในสมัย
โบราณนั้น จะมีโอกาสตอบแทนได้อย่างไร? ก็ได้แต่ตั้งใจทำความดีตามความสามารถและ
คุณวุฒิของตัว ให้เป็นประโยชน์ขึ้นแก่โลกบ้าง ถึงจะไม่สามารถทำความดียิ่งยวดที่จะนำให้
ชื่อเสียงของตนปรากฏได้ก็ไม่เป็นไร เพราะความดีเล็ก ๆ น้อย ๆ ย่อมเป็นมูลให้เกิดความดี
อันยิ่งใหญ่ได้เหมือนกัน จงจำคำสั่งสอนไว้ว่า "ถ้าทำสิ่งใดจงตั้งใจทำจริง ๆ ถ้าสำเร็จก็เป็น
การดี ถ้าไม่สำเร็จจงทำอีกจนสำเร็จ ถ้าทำจนสุดความสามารถแล้วยังไม่สำเร็จก็ยังเป็น
ประโยชน์ในส่วนที่ได้รับความชำนาญ จากการที่ได้พยายามทำความดีโดยเต็มกำลังนั้น"

บัตรงาน

ให้นักเรียนปฏิบัติตามลำดับชั้น ดังนี้

1. รวบรวมชื่อคนไทยที่ประกอบคุณความดี หรือกระทำความดีอื่น เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองทั้งชายและหญิง นับแต่โบราณกาล มาจนถึงปัจจุบัน คนละ 4 ชื่อ พร้อมทั้งบอกด้วยว่าบุคคลนั้น ๆ ประกอบคุณงามความดีหรือกระทำความดีอะไรที่เป็นประโยชน์
(เขียนตอบลงในกระดาษคำตอบ)
2. รวบรวมอุปการณการเรียนไว้ให้เรียบร้อย
3. ย้ายกลุ่มไปเรียนในศูนย์ที่ว่าง พร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบของตน ไปถวาย

คู่มือครู

วิชา วรรณคดีไทย

เรื่อง กาพย์ห่อโคลงเห่เรือ บทชมพระนคร

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

วันที่

เวลา 2 คาบ

สถานที่

คำนำ

ในการสอนบทเรียน เรื่อง กาพย์ห่อโคลงเห่เรือ บทชมพระนครนี้ บทบาทของครูเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นครูผู้สอนควรศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการ ปฏิบัติการของครูในการศึกษาเรื่องนี้ จากคำชี้แจงข้างล่าง

คำชี้แจง

1. ครูต้องศึกษาชุดการสอนและอ่านเนื้อหาในชุดการสอนอย่างละเอียดรอบคอบ พร้อมทั้งทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนทุกขั้นตอน
2. ครูต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งมีได้จัดไว้ในชุดการสอน ได้แก่
 - 2.1 นาฬิกาจับเวลา
 - 2.2 เครื่องบันทึกเสียง
 - 2.3 เครื่องเขียนกระดาน
3. ก่อนสอนครูต้องจัดโต๊ะเก้าอี้ให้กับจำนวนศูนย์กิจกรรมในชุดการสอน และวางชุดการสอนไว้บนโต๊ะประจำศูนย์ให้เรียบร้อย โดยให้นักเรียนแต่ละคนได้รับคนละ 1 ชุด เว้นแต่สื่อการเรียนที่ต้องใช้รวมกลุ่มกัน
4. ถ้านักเรียนไม่เคยเรียนตามกระบวนการนี้มาก่อน ครูต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการเรียนและการใช้ชุดการสอนก่อน
5. การสอนแบ่งเป็น 3 ชั้น

5.1 ชื่นนำเข้าสู่บทเรียน

5.2 ชื่นเข้าสู่กิจกรรม

5.3 ชื่นสรุปบทเรียน

6. ในขณะที่นักเรียนกำลังทำกิจกรรม ครูไม่ควรพูดเสียงดัง เพราะจะเป็นการทำลายสมาธิของนักเรียน ควรพูดเป็นรายกลุ่มในกรณีที่นักเรียนกลุ่มนั้นไม่เข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำ

7. ครูต้องสังเกตความตั้งใจเรียน ความสนใจ การทำงานร่วมกันของนักเรียนทุกกลุ่มอย่างใกล้ชิด ถ้ากลุ่มใดมีปัญหา ครูจะได้ให้ความช่วยเหลือได้ทันที

8. ถ้านักเรียนกลุ่มใดทำกิจกรรมเสร็จเร็วกว่ากลุ่มอื่น ครูต้องให้นักเรียนกลุ่มนั้นไปทำกิจกรรมในศูนย์สำรอง

9. การเปลี่ยนศูนย์กิจกรรมจะทำให้เมื่อนักเรียนอย่างน้อย 2 กลุ่ม หรือนักเรียนทุกกลุ่มทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว นักเรียนแต่ละกลุ่มไม่จำเป็นต้องทำกิจกรรมเรียงตามลำดับขั้นตั้งแต่ศูนย์กิจกรรมที่ 1-4 อาจจะสลับไปทำกิจกรรมในศูนย์กิจกรรมใดก่อนหรือหลังก็ได้

10. ครูควรเน้นให้นักเรียนเก็บสื่อการเรียนให้เรียบร้อยก่อนเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม นักเรียนนำไปได้เฉพาะกระดาษคำตอบของนักเรียนเท่านั้น

11. การสรุปบทเรียนควรเป็นกิจกรรมร่วมกันทุกกลุ่มหรือส่งตัวแทนของกลุ่มมารวบรวมกัน และตรวจแบบฝึกหัด พร้อมทั้งบันทึกผลการเรียนของนักเรียนไว้ เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน

คำเตือนสำหรับครู

1. ถ้านักเรียนคนใดขาดเรียนในเรื่องใด ครูควรให้นักเรียนเรียนเป็นรายบุคคล โดยนำสื่อการเรียนในแต่ละศูนย์กิจกรรมมาให้เรียน

2. ครูควรชี้แจงให้นักเรียนหยิ่งในเกียรติของตนเอง โดยไม่ลอกคำตอบหรือแอบดูคำตอบของเพื่อนหรือคำตอบในบัตร เฉลยแบบฝึกหัดประจำศูนย์กิจกรรม

บทบาทของนักเรียน (ครูควรอ่านหรือบอกให้นักเรียนทราบก่อนปฏิบัติงานในกลุ่ม)

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งหัวหน้ากลุ่มขึ้นมากลุ่มละ 1 คน (นักเรียนควรผลัดเปลี่ยนกันเป็นหัวหน้าเพื่อจะได้ฝึกการเป็นผู้นำ)
 2. ให้นักเรียนอ่านบัตรงานและปฏิบัติตามทีละชั้นอย่างระมัดระวัง
 3. ให้นักเรียนพยายามตอบคำถาม อภิปราย และบันทึกผลการอภิปรายอย่างเต็มความสามารถ คำถามมีไขข้อสอบแต่ละจะเป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้
 4. นักเรียนต้องตั้งใจปฏิบัติงาน ไม่ชักชวนเพื่อนสนทนานอกเรื่องที่เรียน
 5. เวลาเปลี่ยนกิจกรรมทุกครั้ง ขอให้นักเรียนจัดบัตรงานและสื่อการเรียนอย่างอื่นให้เรียบร้อยเหมือนเดิม และย้ายไปยังศูนย์กิจกรรมอย่างสงบเรียบร้อย
 6. นักเรียนต้องใช้ชุดการสอนอย่างระมัดระวัง อย่าขีดเขียนใด ๆ ลงในชุดการสอน
 7. พยายามรักษาเวลาในการทำกิจกรรมในแต่ละศูนย์กิจกรรมให้ไปตามเวลาที่กำหนดไว้
-

บันทึกการสอนการจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้

ชุดการสอนที่ 2

วิชา วรรณคดีไทย เรื่อง กาพย์ห่อโคลงเห่เรือ บทชมพระนคร

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวนนักเรียน 34 คน

วันที่ เดือน พ.ศ.

เวลา 2 คาบ

สถานที่

เนื้อหา

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงรอบรู้ใน
ศาสตร์ต่าง ๆ หลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวรรณคดีและการประพันธ์ พระองค์
ทรงเป็นกวีที่ปรีชาสามารถจนได้รับสมัญญานามว่า "สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า" พระองค์
ทรงพระราชนิพนธ์กาพย์ห่อโคลงเห่เรือขึ้น เพื่อใช้สำหรับขับเห่ในกระบวนเรือเสด็จ
พระราชพิธีหรือเสด็จประพาส กาพย์ห่อโคลงเห่เรือ บทชมพระนครแต่งด้วยโคลงสี่สุภาพ
และกาพย์ยานี กล่าวถึงความงามของกรุงเทพฯ วัง ตำหนัก พระที่นั่งต่าง ๆ ฯลฯ

(จากหนังสือแบบเรียนวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของกระทรวงศึกษาธิการ
หน้า 121 - 123, หน้า 163 และหน้า 166 - 169)

เนื้อหานี้แบ่งออกเป็นศูนย์กิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. บทนำและพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
2. คุณลักษณะของโคลงสี่สุภาพ
3. คุณลักษณะของกาพย์ยานี
4. กาพย์ห่อโคลงเห่เรือ บทชมพระนคร
5. อ่านออกเสียงทำนองเสนาะเห่เรือ

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับบทนำและพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ถูกต้อง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพและกาพย์ยานีได้ถูกต้อง
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำข้อความที่กำหนดมาให้มาเรียงให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพและกาพย์ยานีได้
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในกาพย์ห่อโคลงเห่เรือบทชมพระนครได้ถูกต้อง
5. เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านทำนองเสนาะเห่เรือได้ถูกต้อง

การจัดระเบียบกิจกรรม

กลุ่ม	เนื้อหา	สื่อการเรียน	กิจกรรมการเรียน	ผลที่ได้รับจากการเรียน
1	บทนำพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	1. บัตรงาน 2. รูปภาพพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว 3. เนื้อหา 4. แบบฝึกหัด 5. กระดาษคำตอบ 6. บัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด	1. นักเรียนอ่านบัตรงาน 2. นักเรียนสรุปภาพพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว 3. นักเรียนอ่านเนื้อหา 4. นักเรียนตอบคำถามในแบบฝึกหัด 5. นักเรียนตรวจแบบฝึกหัดจากบัตรเฉลยคำตอบ	นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับบทนำและพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ถูกต้อง

กลุ่ม	เนื้อหา	สื่อการเรียน	กิจกรรมการเรียน	ผลที่รับจากการเรียน
2	ฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพ	1.บัตร งาน 2.คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับโคลงสี่สุภาพ 3.แผ่นพลาสติกแสดงฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพ 4.แบบฝึกหัด 5.กระดาษคำตอบ 6.บัตร เฉลยคำตอบแบบฝึกหัด	1.นักเรียนอ่านบัตร งาน 2.นักเรียนศึกษาคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับโคลงสี่สุภาพ 3.นักเรียนดูแผ่นพลาสติกแสดงฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพ 4.นักเรียนตอบคำถามในแบบฝึกหัด 5.นักเรียนตรวจแบบฝึกหัดจากบัตร เฉลยคำตอบ	1. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพได้ถูกต้อง 2.นักเรียนสามารถนำข้อความที่กำหนดให้มาเรียงให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพได้ถูกต้อง
3	ฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี	1.บัตร งาน 2.แผ่นพลาสติกแสดงฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี 3.แบบฝึกหัด 4.กระดาษคำตอบ 5.บัตร เฉลยคำตอบแบบฝึกหัด	1.นักเรียนอ่านบัตร งาน 2.นักเรียนดูแผ่นพลาสติกแสดงฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี 3.นักเรียนตอบคำถามในแบบฝึกหัด 4.นักเรียนตรวจแบบฝึกหัดจากบัตร เฉลยคำตอบ	1.นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานีได้ถูกต้อง 2.นักเรียนสามารถนำข้อความที่กำหนดให้มาเรียงกันได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี

กลุ่ม	เนื้อหา	สื่อการเรียน	กิจกรรมการเรียน	ผลที่ได้รับจากการเรียน
4	ภาพหล่อโคลง เทหล่อ	1. บัตรงาน 2. รูปภาพ -พระที่นั่งจักรีมหา- ปราสาท -พระที่นั่งดุสิตมหา- ปราสาท -พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย -วังหน้า -พระที่นั่งจักรวรรดิ -พระที่นั่งอนันตสมาคม -พระแท่นนังคศิลา -วัดพระศรีรัตนศาสดาราม -พระที่นั่งไพศาลทักษิณ 3. เนื้อหา 4. แบบฝึกหัด 5. กระดาษคำตอบ 6. บัตรเฉลยคำตอบ แบบฝึกหัด	1. นักเรียนอ่านบัตรงาน 2. นักเรียนดูรูปภาพ 3. นักเรียนอ่านเนื้อหา 4. นักเรียนตอบคำถามใน แบบฝึกหัด 5. นักเรียนตรวจแบบฝึกหัด จากบัตร เฉลยคำตอบ	นักเรียนสามารถตอบคำถาม เกี่ยวกับเนื้อเรื่องในภาพ หล่อโคลงเทหล่อได้ถูกต้อง

กลุ่ม	เนื้อหา	สื่อการเรียน	กิจกรรมการเรียน	ผลที่ได้รับจากการเรียน
5	อ่านทำนองเสนาะ ภาพเหเรือ	1. บัตรงาน 2. เทปกลับตัวอย่างการ อ่านทำนองเหเรือ 3. เทปกลับ(ว่าง) 4. เครื่องบันทึกเสียง 5. ภาพยานี้สำหรับอ่าน ทำนองเสนาะเหเรือ	1. นักเรียนอ่านบัตรงาน 2. นักเรียนฟังตัวอย่างการ อ่านทำนองเสนาะเหเรือ พร้อมทั้งอ่านตามไปด้วย เบา ๆ 2 เที่ยว 3. นักเรียนช่วยกันเลือก ภาพยานี้สำหรับอ่าน ทำนองเสนาะเหเรือ 4. บันทึกเสียงนักเรียนอ่าน ทำนองเสนาะเหเรือ พร้อมกัน	นักเรียนสามารถอ่านทำนอง- เสนาะเหเรือได้ถูกต้อง
สำรวจ	พระคำหลัก จิตรลดาทรโบราณ	1. บัตรงาน 2. เนื้อหา 3. แบบฝึกหัด 4. กระดาษคำตอบ 5. บัตรเฉลยคำตอบ	1. นักเรียนอ่านบัตรงาน 2. นักเรียนอ่านเนื้อหา 3. นักเรียนตอบคำถามใน แบบฝึกหัด 4. นักเรียนตรวจแบบฝึกหัด จากบัตร เฉลยคำตอบแบบ ฝึกหัด	1. นักเรียนสามารถตอบ คำถามเกี่ยวกับ พระคำหลักจิตรลดาทรโบราณ ได้ถูกต้อง 2. นักเรียนได้ใช้เวลาที่เหลือ จากการทำกิจกรรมใน ศูนย์ต่าง ๆ ให้เป็น ประโยชน์

ขั้นสรุป

หลังจากดำเนินกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ เสร็จเรียบร้อยแล้วให้สรุปกิจกรรมดังนี้

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม (ซึ่งมีทั้งหมด 5 กลุ่ม) ตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์สุดท้ายที่ตนเรียนจำนวน 3 ข้อ
2. ให้ตัวแทนของนักเรียนแต่ละกลุ่มใช้คำถามที่ตั้งไว้นั้น ถามนักเรียนในกลุ่มอื่น โดยการตั้งคำถามก่อนแล้วจึงระบุว่าจะให้กลุ่มใดตอบคำถามของเรา

ขั้นวัดผล

1. ตรวจสอบแบบฝึกหัดของนักเรียน
2. ฟังการอ่านออกเสียงทำนองเสนาะเท่เรือของนักเรียนจากเครื่องบันทึกเสียง

ขั้นประเมินผล

1. นักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้อง %
2. นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงทำนองเสนาะภาพเท่เรือได้ถูกต้อง %

กิจกรรม

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษารูปประกอบเนื้อเรื่องในศูนย์
2. อ่านเนื้อเรื่องให้เข้าใจ
3. ทำแบบฝึกหัดศูนย์ที่ 1
4. เมื่อทุกคนทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ตรวจแบบฝึกหัดของตนจากบัตร
เฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
5. เก็บรวบรวมอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
6. ย้ายกลุ่มไปเรียนในศูนย์ที่ว่างพร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบของตนไปด้วย

บทนำภาพหล่อโคลงเท่เรือ

ภาพหล่อโคลงเท่เรือเป็นภาพสำหรับฝึหายับเห่ในกระบวนเรือเสด็จ ทั้งเสด็จไปในงานพระราชพิธีหรือเสด็จประพาส การขบร้องในเวลาคายเรือนั้น เห็นจะมีอยู่ทุกชาติทุกภาษา เพราะเป็นการทำให้เพลิดเพลินและเป็นเครื่องผ่อนคลายให้รู้สึกเหนื่อยหน่าย ทั้งยังทำให้เกิดจังหวะในการพายพร้อม ๆ กันอีกด้วย การเห่เรือของไทยเราน่าจะได้แบบแผนมาจากอินเดีย การเห่เรือในอินเดียนั้นเป็นคำบูชาพระราม พระลักษมณ์ แคบเห่เรือของไทยไม่ได้เกี่ยวข้องกับการบูชา หรือพิธีการอย่างใด คำประพันธ์ที่ใช้ในการแต่งภาพหล่อโคลงเท่เรือ คือ โคลงสี่สุภาพ และภาพยานี้ภาพหล่อโคลงเท่เรือที่มีชื่อเสียงมาก เป็นพระนิพนธ์ของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร พระราชโอรสองค์ที่ 1 ในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา

ภาพหล่อโคลงเท่เรือที่นักเรียนเรียนในชั้นนี้ เป็นพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ภาพหล่อโคลงเท่เรือชุดนี้มีอยู่ด้วยกันทั้งหมด 12 บท ได้คัดเลือกมาไว้เป็นแบบเรียนในชั้น ม.ศ.1 เพียง 3 บท คือ บทเห่ชมกระบวนเรือ บทเห่ชมพระนคร และบทเห่เรือของพระร่วง แต่ในการเรียนครั้งนี้ เรานำมาเรียนบทเดียวคือ บทเห่ชมพระนคร ส่วนบทเหลืออีก 2 บท เราจะเรียนในคราวต่อไป

พระราชประวัติย่อ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระนามเดิมว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร พระองค์ทรงพระราชสมภพเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2423 ซึ่งตรงกับวันเสาร์ เดือน 1 ขึ้น 2 ค่ำ ปีมะโรง

เมื่อพระชนมายุได้ 8 พรรษา ได้ทรงรับสถาปนาเป็นกรมขุนเทพทวารวดี พอพระชนมายุได้ 14 พรรษา ได้เสด็จไปศึกษาเล่าเรียน ณ ประเทศอังกฤษ เมื่อพระชนมายุได้ 15 พรรษา ทรงรับสถาปนาเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมารองค์รัชทายาทแห่งประเทศไทย ในระหว่างที่ประทับอยู่ ณ ประเทศอังกฤษเป็นระยะเวลา 9 ปี นั้น ทรงศึกษาเล่าเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส วิชาการทหาร กฎหมาย และประวัติศาสตร์ ทรงเชี่ยวชาญภาษาต่างประเทศและวรรณคดีเป็นพิเศษ

ใน พ.ศ. 2445 (เมื่อมีพระชนมายุได้ 22 พรรษา) พระองค์ได้เสด็จกลับประเทศไทย และทรงเข้ารับราชการเป็นนายพลเอก ราชองครักษ์ ตำแหน่งจเรทัพบก และทรงบัญชาการกรมทหารมหาดเล็ก พระองค์ได้เสด็จเสด็จถึงวัดราชสมบิต เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2453 ขณะเมื่อพระชนมายุได้ 30 พรรษา ทรงทำนุบำรุงประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าเพิ่มขึ้นกับอารยประเทศ ทั้งปวง นอกจากนี้ยังทรงพระราชนิพนธ์เรื่องต่าง ๆ ไว้มากกว่า 200 เรื่อง โดยใช้พระนามแฝงต่าง ๆ กัน เช่น อิศวาท งามจิตติ ศรีอยุธยา ฯลฯ วรรณคดีในรัชสมัยของพระองค์จึงรุ่งเรืองมาก เพราะพระองค์เป็นกวีที่ปรีชาสามารถจนได้รับสมัญญานามว่า "สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า" (ธีร แปลว่า นักปราชญ์)

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงครองราชสมบัติอยู่ 16 ปี มีพระราชธิดาพระองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสุทนต์มณี ประสูติแก่พระนางเจ้าสุวัทนา พระวรราชเทวี เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2468 หลังจากพระราชธิดาประสูติได้ 2 วัน พระองค์ก็เสด็จสวรรคต ด้วยพระโรคพระโลหิตเป็นพิษในพระอุทร เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2468 พระชนมายุได้ 46 พรรษา

แบบฝึกหัดคำชี้แจงให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ลงบนอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
(ทำลงในกระดาษคำตอบประจำศูนย์)

1. การขับกาพย์เห่เรือในชบวนเรือเสด็จฯ ของไทย
เรามีความมุ่งหมายอย่างไร?

- ก. เพื่อขับกล่อมพระมหากษัตริย์
- ข. เพื่อสร้างบรรยากาศให้มีความสดชื่น
น่ายำเริง
- ค. เพื่อให้นายท้ายเรือคัดท้ายเรือได้
จังหวะ
- ง. เพื่อให้พวกฝีพายเกิดความเพลิดเพลิน
ไม่รู้สึกเหนื่อยมาก
- จ. เพื่อเป็นสัญญาณให้ประชาชนทราบว่า
ชบวนเรือนี้เป็นชบวนเรือเสด็จ

2. กาพย์เห่เรือของอินทโยคีมีเนื้อความในทำนองใด?

- ก. คำบูชาพระพรหมและพระอิศวร
- ข. คำบูชาพระรามพระลักษมณ์
- ค. คำบูชาเจ้าแม่กาดี
- ง. คำสรรเสริญพระมหากษัตริย์
- จ. คำพรรณนาความงดงามของชบวนเรือ

3. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงเป็นพระราชโอรสของใคร?

- ก. พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
- ข. พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ค. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ง. พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว
- จ. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า-
เจ้าอยู่หัว

4. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรง
เชี่ยวชาญทางด้านใดมากที่สุด?

- ก. ภาษาอังกฤษ
- ข. การทหาร
- ค. กฎหมาย
- ง. ประวัติศาสตร์
- จ. เศรษฐศาสตร์

5. "สมเด็จพระเจ้าฟ้าหลวงราชวรินทร์เป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร" ท่านมีความเข้าใจอย่างไรต่อข้อความนี้?

ก. สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ ทรงมีตำแหน่งรองจากพระมหากษัตริย์

ข. สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ ทรงมีอำนาจในการปกครองบ้านเมืองเท่าเทียมกับพระมหากษัตริย์

ค. สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ ทรงเป็นพระราชโอรสพระองค์แรกของพระมหากษัตริย์

ง. สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ ทรงเป็นผู้ที่ครองราชสมบัติต่อจากพระมหากษัตริย์

จ. สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ ทรงปฏิบัติพระราชภารกิจแทนพระมหากษัตริย์ทุกอย่าง

6. เหตุใดพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้รับสมัญญานามว่า "สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า"?

ก. ทรงเชี่ยวชาญในวิชาการต่างๆ หลายอย่าง

ข. ทรงเป็นกวีที่มีความสามารถ

ค. ทรงนำความเจริญมาสู่บ้านเมือง

ง. ทรงเป็นที่เคารพรักของประชาชน

จ. ทรงส่งเสริมวรรณคดีไทยให้เจริญรุ่งเรือง

บัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด

1. ง.
2. ข.
3. จ.
4. ก.
5. ง.
6. ข.

บัตรงาน

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับชั้น ดังนี้

1. ศึกษาลักษณะของโคลงสี่สุภาพจากเอกสารแสดงลักษณะของโคลงสี่สุภาพให้เข้าใจ
2. ทำแบบฝึกหัดศูนย์ที่ 2
3. เมื่อทุกคนทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ตรวจแบบฝึกหัดจากบัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
4. เก็บรวบรวมอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
5. ย้ายกลุ่มไปเรียนในศูนย์ที่ว่างพร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบของตนไปด้วย

คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับโคลงสี่สุภาพ

เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจลักษณะของโคลงสี่สุภาพได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ขอให้ให้นักเรียนทำความเข้าใจกับคำต่อไปนี้เสียก่อน คือ

1. คำเป็น คือ
 - 1.1 คำที่ประสมกับสระเสียงยาว เช่น ตา-โถ-เสีย-เรือ
 - 1.2 คำที่มีตัวสะกดในมาตราแม่ กง กน กม เกย และ เกอว เช่น นอน-ลง-จม-เลย
 - 1.3 คำที่ประสมกับสระอา ไอ โย เอา เช่น ห่า-ไม-ใจ-เบา
2. คำตาย คือ
 - 2.1 คำที่ประสมกับสระเสียงสั้น เช่น จะ-วิ-ประ-ทุ-ละ-ชิ
 - 2.2 คำที่มีตัวสะกดในแม่ กก กค กข เช่น
รัก-ชาติ-ตลอด-ชีพ

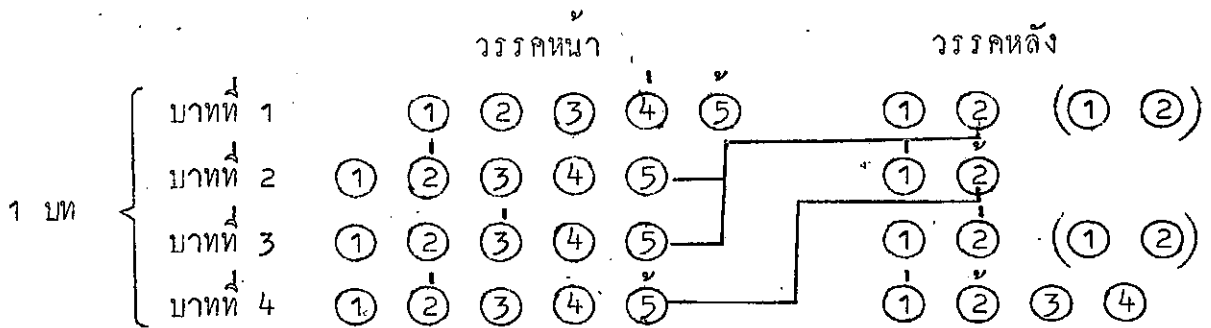
3. คำบังคับเอก คือ คำที่มีรูปวรรณยุกต์เอกกำกับ ในการแต่งโคลงถ้าเราหาคำที่มีรูปวรรณยุกต์เอกไม่ได้ ให้ใช้คำตายหรือคำเอกโทแทนได้ (คำเอกโท คือ การเขียนคำให้ไ้รูปวรรณยุกต์เอก เช่น หน้า เขียนเป็น ย่า เพื่อใช้ในที่บังคับเอกของโคลง)

4. คำโทโท คือ คำที่มีวรรณยุกต์โทกำกับ ในการแต่งโคลงถ้าเราหาคำที่มีรูปวรรณยุกต์โทไม่ได้ ให้ใช้คำเป็นหรือคำโทโทแทนได้ (คำโทโท คือการเขียนคำให้ไ้รูปวรรณยุกต์โท เช่น เล่าเรียน เขียนเป็น เหล่าเรียน เพื่อใช้ในที่บังคับโทของโคลง)

5. คำสุภาพ คือ คำที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับอยู่บนคำนั้น เช่น หมค, ชัน, สาง ในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ถ้าไม่ใช่ที่บังคับเอก หรือบังคับโทจะต้องใช้คำสุภาพแต่งจึงจะถูกต้อง แต่โดยปรกติแล้วมักทำไม่ได้ทุกคำ

6. คำสร้อย คือ คำสำหรับลงท้ายบทเมื่อข้อความในวรรคยังไม่เต็มความก็ถ้าเต็มความแล้ว คำสร้อยไม่ต้องใช้ ข้อสังเกต การเขียนคำสร้อยต้องเขียนเว้นวรรคให้ทางออกมาเสมอ คำสร้อยแต่ละคู่ต้องมีความหมายเพียงคำเดียว เช่น พี่เอย สุหนา จะมีความหมายทั้งสองคำไม่ได้

แผนภูมิโคลงสี่สุภาพ

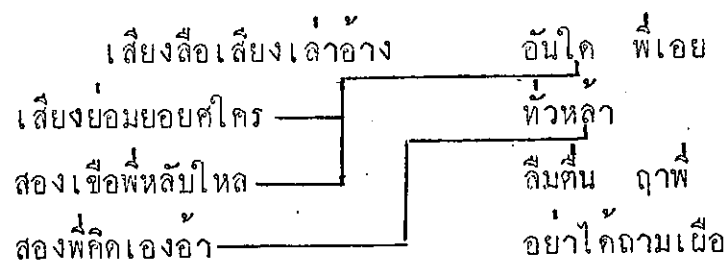

ลักษณะของโคลงสี่สุภาพ (ดูแผนภูมิข้างบนประกอบ)

1. โคลงสี่สุภาพ 1 บท มี 4 บาท, 1 บาท มี 2 วรรค
 วรรคน้ามี 5 คำ, วรรคหลัง มี 2 คำ
 แทวรรคหลังของบาทที่ 4 ต้องมี 4 คำเสมอ
 วรรคหลังของบาทที่ 1 และบาทที่ 3 อาจมีคำสร้อยได้ 2 คำ
2. จำนวนคำในโคลงสี่สุภาพ 1 บท อาจมีได้ตั้งแต่ 30 - 34 คำ กล่าวคือ
 - ถ้าโคลงบทใดไม่มีคำสร้อยในบาทที่ 1 และบาทที่ 3 จะมีจำนวนคำ 30 คำ
 - ถ้าโคลงบทใดมีคำสร้อยในบาทที่ 3 เพียงบาทเดียวจะมีจำนวนคำ 32 คำ
 - ถ้าโคลงบทใดมีคำสร้อยในบาทที่ 1 และบาทที่ 3 จะมีจำนวนคำ 34 คำ
3. โคลงสี่สุภาพมีคำบังคับเอก 7 แห่ง คำบังคับโท 4 แห่ง ส่วนคำอื่น ๆ นอกเหนือจากคำบังคับเอก 7 แห่ง และโท 4 แห่ง ควรเป็นคำสุภาพ
4. โคลงสี่สุภาพมีสัมผัสนอก ซึ่งเป็นสัมผัสที่ต้องมีในโคลงทุกบาทหรือที่เรียกว่า สัมผัสบังคับอยู่ 2 ทอน คือ

ทอนที่ 1 แสดงลักษณะสัมผัสด้วยเส้นสีแดง

ทอนที่ 2 แสดงลักษณะสัมผัสด้วยเส้นสีน้ำเงิน ตัวอย่าง

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ลงบนอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
(ทำลงในกระดาษคำตอบประจำศูนย์)

1. โคลงสี่สุภาพนี้เรียงไว้ไม่ถูกต้องตามลักษณะ
ของโคลงสี่สุภาพ

- (1) ฝูงราษฎรอยู่ศรีสวัสดิ์ ทุกเมื่อ
- (2) อำมาตย์เป็นบรรพต ทองแท้
- (3) เมืองคังนี้เลิศแล ไพรีฟ้าเปรมปรีดิ์
- (4) ราชาธิราชนอม ในสัจย์

ข้อใดเรียงข้อความข้างบนนี้ได้อย่าง
ถูกต้องตามลักษณะของโคลงสี่สุภาพ?

- ก. (4)(1)(2)(3)
- ข. (4)(1)(3)(2)
- ค. (2)(1)(4)(3)
- ง. (4)(2)(1)(3)
- จ. (3)(4)(1)(2)

2. โคลงสี่สุภาพในข้อ 1 มีคำที่เป็นคำสุภาพ
อยู่กี่คำ?

- ก. 16 คำ
- ข. 17 คำ
- ค. 18 คำ
- ง. 19 คำ
- จ. 20 คำ

3. ข้อใดไม่ใช่ข้อบังคับเกี่ยวกับคำสร้อยของ
โคลงสี่สุภาพ?

- ก. สร้อยคำหนึ่งจะมีความหมายทั้ง
สองคำไม่ได้
- ข. ถ้าไม่มีสร้อยคำในบาทที่ 1 แล้ว
ต้องไม่มีสร้อยคำในบาทที่ 3 ด้วย
- ค. เราจะใช้สร้อยคำเมื่อความใน
วรรคยังไม่สมบูรณ์
- ง. การเขียนสร้อยคำต้องเขียนห่าง
จากข้อความในวรรคเล็กน้อย
- จ. เรานิยมเขียนสร้อยคำในบาทที่ 1
และบาทที่ 3 ของโคลงสี่สุภาพ

4. ข้อความใดที่มีคำตายมากที่สุด?

- ก. เพราะเหตุจกอยู่กับ
กายอาต มานา
- ข. จิตมนุษย์นี้ไซ้
ยากแท้หยั่งถึง
- ค. คัดก็หักแหลกแล
หอนร้อโดยตาม
- ง. อุกคลุกพลุกเงยงัด
คอคช เคิกแอ
- จ. กลอุทกในตะกร้า
เปี่ยมล้นถามี

5. โคลงบทใดที่มีคำโทโทษ?

- ก. เยาวรูปหน้าหนุ่มเนื้อ
- ข. คุณแม่หนานักเพียง
- ค. แลดูกลิ้งกลางไหล
- ง. รักกับชังนั้นแล
- จ. นายเรือนใหญ่อยู่เหยา

ในวงศ์ ตระกูลธ

พสุธา

ลอคเลี้ยวกลางดิ่ง

เพื่อลิ้นเจรจา

เรือนตน

บัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด

1. ง.

2. จ.

3. ข.

4. ง.

5. ค.

บัตรงาน

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับชั้น ดังนี้

1. ศึกษาลักษณะของโคลงสี่สุภาพจากเอกสารแสดงลักษณะของโคลงสี่สุภาพให้เข้าใจ
2. ทำแบบฝึกหัดศูนย์ที่ 2
3. เมื่อทุกคนทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ตรวจแบบฝึกหัดจากบัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
4. เก็บรวบรวมอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
5. ย้ายกลุ่มไปเรียนในศูนย์ที่ว่างพร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบของตนไปควย

คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับโคลงสี่สุภาพ

เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจลักษณะของโคลงสี่สุภาพได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ขอให้ให้นักเรียนทำความเข้าใจกับคำต่อไปนี้เสียก่อน คือ

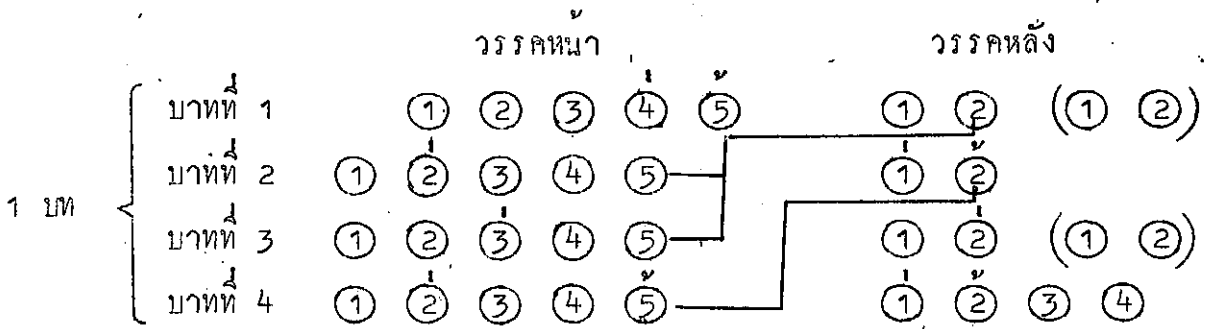
1. คำเป็น คือ
 - 1.1 คำที่ประสมกับสระเสียงยาว เช่น ตา-โถ-เลียบ-เรือ
 - 1.2 คำที่มีตัวสะกดในมาตราแม่ กง กน กม เกย และ เกอว เช่น นอน-ลง-จม-เลย
 - 1.3 คำที่ประสมกับสระอำ ไอ โย เอา เช่น ท่า-ไม่-ใจ-เบา
2. คำตาย คือ
 - 2.1 คำที่ประสมกับสระเสียงสั้น เช่น จะ-รี-ประ-ทุ-ละ-ชิ
 - 2.2 คำที่มีตัวสะกดในแม่ กก กค กข เช่น รัก-ชาติ-ตลอด-ชีพ

3. คำบังคับเอก คือ คำที่มีรูปวรรณยุกต์เอกกำกับ ในการแต่งโคลงถ้าเราหาคำที่มีรูปวรรณยุกต์เอกไม่ได้ ให้ใช้คำตายหรือคำเอกโทแทนได้ (คำเอกโท คือ การเขียนคำให้ไ้รูปวรรณยุกต์เอก เช่น หญา เขียนเป็น ย่า เพื่อใช้ในที่บังคับเอกของโคลง)

4. คำโทโท คือ คำที่มีวรรณยุกต์โทกำกับ ในการแต่งโคลงถ้าเราหาคำที่มีรูปวรรณยุกต์โทไม่ได้ ให้ใช้คำเป็นหรือคำโทโทแทนได้ (คำโทโท คือการเขียนคำให้ไ้รูปวรรณยุกต์โท เช่น เล่าเรียน เขียนเป็น เหล่าเรียน เพื่อใช้ในที่บังคับโทของโคลง)

5. คำสุภาพ คือ คำที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับอยู่บนคำนั้น เช่น หมด, ชัน, สาง ในการแต่งโคลงสี่สุภาพ ถ้าไม่ใช้ที่บังคับเอก หรือบังคับโทจะต้องใช้คำสุภาพแต่งจึงจะถูกตอง แต่โดยปรกติแล้วมักทำไม่ได้ทุกคำ

6. คำสร้อย คือ คำสำหรับลงท้ายบทเมื่อข้อความในวรรคยังไม่เต็มความก็ถ้าเต็มความแล้ว คำสร้อยไม่ต้องใช้ ข้อสังเกต การเขียนคำสร้อยต้องเขียนเว้นวรรคให้ทางออกมาเสมอ คำสร้อยแต่ละคู่ควรมีความหมายเพียงคำเดียว เช่น พี่เอย สุชนา จะมีความหมายทั้งสองคำไม่ได้

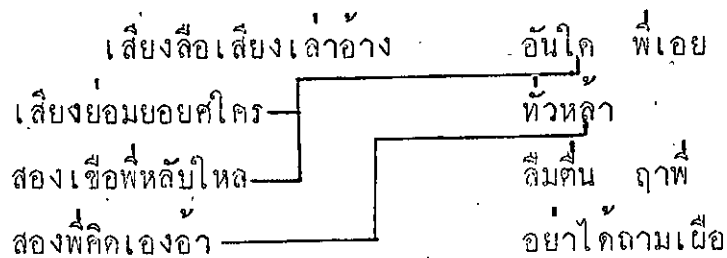
แผนภูมิโคลงสี่สุภาพ.

ลักษณะของโคลงสี่สุภาพ (ดูแผนภูมิข้างบนประกอบ)

1. โคลงสี่สุภาพ 1 บท มี 4 บาท, 1 บาท มี 2 วรรค
วรรคนำมี 5 คำ, วรรคหลัง มี 2 คำ
แต่วรรคหลังของบาทที่ 4 ต้องมี 4 คำเสมอ
วรรคหลังของบาทที่ 1 และบาทที่ 3 อาจมีคำสร้อยได้ 2 คำ
2. จำนวนคำในโคลงสี่สุภาพ 1 บท อาจมีได้ตั้งแต่ 30 - 34 คำ กล่าวคือ
 - ถ้าโคลงบทใดไม่มีคำสร้อยในบาทที่ 1 และบาทที่ 3 จะมีจำนวนคำ 30 คำ
 - ถ้าโคลงบทใดมีคำสร้อยในบาทที่ 3 เพียงบาทเดียวจะมีจำนวนคำ 32 คำ
 - ถ้าโคลงบทใดมีคำสร้อยในบาทที่ 1 และบาทที่ 3 จะมีจำนวนคำ 34 คำ
3. โคลงสี่สุภาพมีคำบังคับแยก 7 แห่ง - คำบังคับโท 4 แห่ง ส่วนคำอื่น ๆ นอกเหนือจากคำบังคับแยก 7 แห่ง และโท 4 แห่ง ควรเป็นคำสุภาพ
4. โคลงสี่สุภาพมีสัมผัสนอก ซึ่งเป็นสัมผัสที่ต้องมีในโคลงทุกบาทหรือที่เรียกว่าสัมผัสบังคับอยู่ 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แสดงลักษณะสัมพันธ์ด้วยเส้นสีแดง

ตอนที่ 2 . แสดงลักษณะสัมพันธ์ด้วยเส้นสีน้ำเงิน ตัวอย่าง

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ลงบนอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
(ทำลงในกระดาษคำตอบประจำศูนย์)

1. โคลงสี่สุภาพนี้เรียงไว้ไม่ถูกต้องตามลักษณะ
ของโคลงสี่สุภาพ

- (1) ผู้งราษฏรอยู่ศรีสวัสดิ์ ทุกเมื่อ
- (2) อำมาตย์เป็นบรรทัด ทองแท้
- (3) เมืองคันทันเลิศแล ไฟฟ้าเปรมปรีดิ์
- (4) ราชาธิราชน้อม ในสัจย์

ข้อใดเรียงข้อความข้างบนนี้ได้อย่าง
ถูกต้องตามลักษณะของโคลงสี่สุภาพ?

- ก. (4)(1)(2)(3)
- ข. (4)(1)(3)(2)
- ค. (2)(1)(4)(3)
- ง. (4)(2)(1)(3)
- จ. (3)(4)(1)(2)

2. โคลงสี่สุภาพในข้อ 1 มีคำที่เป็นคำสุภาพ
อยู่กี่คำ?

- ก. 16 คำ
- ข. 17 คำ
- ค. 18 คำ
- ง. 19 คำ
- จ. 20 คำ

3. ข้อใดไม่ใช่ข้อบังคับเกี่ยวกับคำสร้อยของ
โคลงสี่สุภาพ?

- ก. สร้อยคำหนึ่งจะมีความหมายทั้ง
สองคำไม่ได้
- ข. ถ้าไม่มีสร้อยคำในบาทที่ 1 แล้ว
ต้องไม่มีสร้อยคำในบาทที่ 3 ด้วย
- ค. เราจะใช้สร้อยคำเมื่อความใน
วรรคยังไม่สมบูรณ์
- ง. การเขียนสร้อยคำต้องเขียนห่าง
จากข้อความในวรรคเล็กน้อย
- จ. เรานิยมเขียนสร้อยคำในบาทที่ 1
และบาทที่ 3 ของโคลงสี่สุภาพ

4. ข้อความใดที่มีคำตายมากที่สุด?

- ก. เพราะเหตุจักอยู่กับ
กายอาต มาเนา
- ข. จิตมนุษย์นี้ไซ้
ยากแท้หยั่งถึง
- ค. คักก็หักแหลกแล
ถอนรื้อโดยตาม
- ง. อุกคฤพลูกเงยงัก
คอคช เด็กแธ
- จ. กลอุทกในตะกร้า
เปี่ยมล้นดามิ

5. โคลงบทใดที่มีคำโทโทษ?

ก. เย้าวรูปเห่นาห่มเนื้อ

ในวงศ์ ตระกูลแ

ข. คุณแม่หนานักเพยง

พสุธา

ค. แลดูกลึงกลางไหล

ลอคเลี้ยวกลางลึง

ง. รักกับชงนั้นแล

เพื่อล้นเจรจา

จ. นายเรือนใหญ่อยู่เหยา

เรือนตน

บัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด

1. ง.

2. จ.

3. ข.

4. ง.

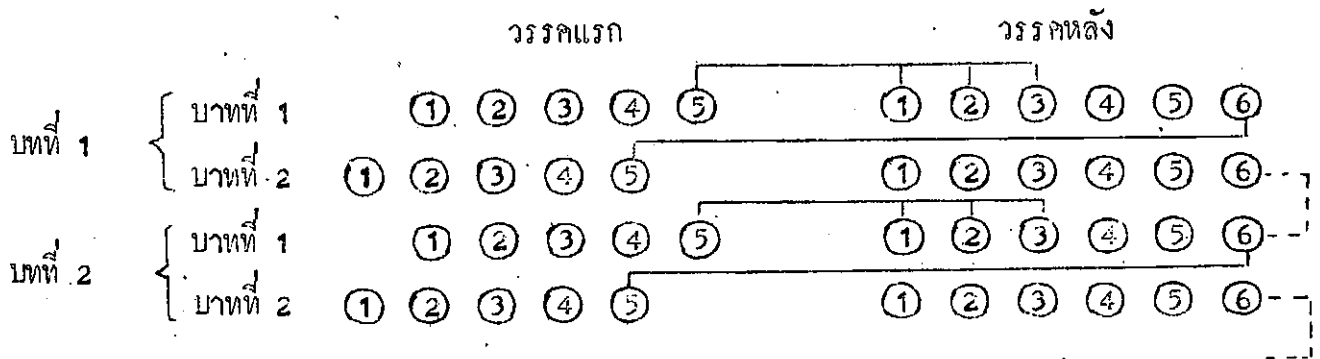
5. ค.

บัตรงาน

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ศึกษาลักษณะของกาพย์ยานีจากเอกสารแสดงลักษณะของกาพย์ยานีให้เข้าใจ
2. ทำแบบฝึกหัดศูนย์ที่ 3
3. เมื่อทุกคนทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ตรวจแบบฝึกหัดจากบัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
4. เก็บรวบรวมอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
5. ย้ายไปเรียนในศูนย์ที่ว่างพร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบของตนไปควย

แผนภูมิภาพย่น

ภาพย่นเป็นคำประพันธ์ที่เรานิยมใช้แต่งในความพรรณนาและบรรยายต่าง ๆ

ลักษณะภาพย่น (คุณลักษณะประกอบ)

1. ภาพย่น 1 บท มี 2 บาท
 - 1 บาท มี 2 วรรค
 - วรรคแรก มี 5 คำ
 - วรรคหลัง มี 6 คำ
 - ดังนั้นภาพย่น 1 บท มี 11 คำ
 - ภาพย่น 1 บท มี 22 คำ

2. สัมผัสนอก (วรรค) เป็นสัมผัสบังคับ แบ่งออกเป็น

2.1 สัมผัสระหว่างวรรค มีกฎดังนี้ คือ

- คำที่ 5 ในวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำที่ 1 หรือ 2 หรือ 3 ในวรรคที่ 2
- คำที่ 6 ในวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำที่ 5 ในวรรคที่ 3

2.2 สัมผัสระหว่างบท มีกฎดังนี้ คือ

ให้คำสุดท้ายในบทแรก สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ในบทต่อไป

หมายเหตุ :- _____ แสดงสัมผัสระหว่างวรรค
 ----- แสดงสัมผัสระหว่างบท

แบบฝึกหัด

คำชี้แจงให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ลงบนอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
(ทำลงในกระดาษคำตอบประจำศูนย์)

1. ภาพยานี้เรียงไว้ไม่ถูกต้องตามลักษณะของภาพยานี้

- (1) ไพราะเพราะกังวาน
- (2) สั่นก้องของเสียงหวาน
- (3) ปานเสียงน้องร้องส่าย
- (4) ดูเหว้าเจ้าจันทร้อง

ข้อใดเรียงหมายเลขหน้าข้อความข้างบนนี้
ได้ถูกต้องตามลักษณะของภาพยานี้?

- ก. (1) (4) (2) (3)
- ข. (4) (3) (1) (2)
- ค. (2) (1) (4) (3)
- ง. (3) (1) (2) (4)
- จ. (4) (2) (1) (3)

2. ภาพยานี้ 2 บท มีกี่วรรค?

- ก. 4 วรรค
- ข. 6 วรรค
- ค. 8 วรรค
- ง. 10 วรรค
- จ. 12 วรรค

3. ข้อความในข้อใดที่เป็นภาพยานี้ 1 บาท?

- ก. ทลาคขวัญขวัญฉันนั้นขวัญหาย
ใคร เขาขายขวัญจะซื้อขวัญ
- ข. ห้ามเพลิงไว้อย่าให้มีวัน
ห้ามสุริยะแสงจันทร์ส่องไซ้
- ค. พระครูถึงอ่อนท้าว
หนักอรรราชรวา
- ง. เรือยเรือมาเรียงเรียง
นกบินเฉียงไปทั้งหมู่
- จ. ทุกไท่นาวมาด้นฉม
ขอออกอ้อมมาอ่อน

4. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของภาพยานี้?

- ก. 1 บท มี 2 บาท
- ข. วรรคที่ 3 มี 5 คำ
- ค. ภาพ 1 บท มีสัมผัสนอก 2 ตอน
- ง. ถ้าแต่งภาพติดต่อกันหลาย ๆ บท ต้องมีสัมผัสระหว่างบท
- จ. มีสัมผัสในเป็นสัมผัสบังคับ

5. เรานิยมใช้ภาพยนตร์ในแง่ข้อความประเภทใด

- ก. กล่าวถึงการรบ
- ข. โฆษณาหาเสียง
- ค. กล่าวถึงสิ่งที่ได้พบเห็น
- ง. แสดงความโกรธ
- จ. กล่าวสวดวิีรบุรุษ

บัตร เฉลยคำตอบแบบฝึกหัด

1. จ.

2. ก.

3. ง.

4. จ.

5. ก.

บัตรงาน

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับชั้น ดังนี้

1. ทบทวนประกอบเนื้อเรื่องในสมัย
2. อ่านเนื้อเรื่องให้เข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจความหมายของศัพท์คำใดให้ดูได้จากคำอธิบายศัพท์ แต่ถ้าเข้าใจแล้วก็ไม่ต้องดู
3. ทำแบบฝึกหัดตอนที่ 4
4. เมื่อทุกคนทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ตรวจแบบฝึกหัดจากบัตร เฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
5. เก็บรวบรวมอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
6. ย้ายกลุ่มไปเรียนในศูนย์ที่ว่างพร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบของตนไปด้วย

กาพย์ห่อโคลงเห่เรือ บทชมพระนคร

โคลง

ล่องลอยในน่านน้ำ	เจ้าพระยา
จากพมหาราชครา	คลาคลา
ชมวังสระปราง	สาทรกัน
ชมนคร เขตเคา	เงื้อมเนินเมืองรามา

กาพย์

ล่องลอยในน่านน้ำ	วิเศษลำเจ้าพระยา
จากกรุงเทพมหานคร	นครราชธานี
ล่องเลื่อนเคลื่อนนาวา	จากหน้าท้าวสุกรี
ใจจักรล่องนที	นาวีเรือรบเยี่ยงตามล
เหลือนบละครแจ้งพิศ	ดุสิตวนารมย์
เคยเที่ยววัดเคี้ยวชม	คณปชาสารพัน
ชมวังคังวิมาน	ถิ่นสถานมัทวัน
เพลินพิศไพจิตรสรร-	พงามเนตรวิเศษชม
สร้างปราศรมหันศ	อนันตสมาคม
<u>อัมพรสถาน</u>	เป็นสถานพินอันทร
<u>สถานพินอันเมฆ</u>	เอกอาสน์โอฬารโกสินทร์
<u>อภิเนกคุณิธิ-</u>	โดยศยงองค์ภูบาล
ทำนนักดำนักทา	<u>จิตรดการโบราณ</u>
ที่พระอวการ	สำราญรมย์ภิรมยา
สระพรางวังอนุช	ผู้ทรงสุคนธ์หา
<u>ปารุสกสุกเพลินศ</u>	<u>สวนกุหลาบปลาบปลื้มใจ</u>
ทำนนักพระชนนี	<u>มีนามว่าพญาไท</u>
อยู่ทางบ่างไกล	ไกลดุสิตวนาภา

นาวาณานิเวศน์
พินิจพิศเพลิตตา
สร้างปรากฏปราสาท
ระยับจับไฟ
ปราสาทราชฐาน
ป้องยอดสอกลอน
จักรีพระที่นั่ง
สำราญสถานสม
ศิลปะปราสาททั้ง
พินาณรติยา
มนเทียรเสถียรศักดิ์
เคียงไถลคือไพศาล-
ฝ่ายหน้าสง่าสิ้น
พระโรงภาณุ
อารามวัดพระศรี-
มงคลมหาสถาน
อันกรุงรุ่งเรืองกิตติ
เลิศล้นชวนจิตรชม
ถนนสถมารถ
รุ่งเรืองคังเมืองราม

พระทรงเคจรจณประชา
พระการทรงคุณเลิศ
ประกอบมาศมีศรี
สีสว่างกลางชัยพร
อวการสโมสร
ยอนยั่วฟ้านานิยม
สามยอดทงทรูทาม
สถิตถิ่นเป็นนรา
พระมณังคศิลา
อุดมอาสน์ราชฐาน
จักรพรรดิพินาณ
ทักษิณที่สวาลัย
ฉนวนทรวิจิตร
ขประศาสน์ราชการ
รัตนศาสตร์การ
ปฐมนิเทศนิคม
ที่สถิตพิโรดม
สมเกียรติเลื่องเมืองสยาม
อีกคลองหลากล้นเลงงาม
จักรพรรดิจักรสาธิต

คำอธิบายศัพท์ในภาพห่อโคลง

บทเห่หมพร ะนคร

โคลง

ศัพท์

เทพนคร

ปราสาท

แผ่นเมืองราม

คำอธิบายศัพท์

เมืองเทวคา หมายถึง กรุงเทพา

เรือเมื่อยอด โดยเฉพาะเป็นที่ประทับของพระเจ้าแผ่นดิน

เหมือนเมืองของพระราม

ภาพ

วาสุกรี

พญานาค ในที่นี้เป็นชื่อท่าเรือ อยู่ใกล้วัดราชาธิวาส ถนนสามเสน

พระนคร

คุณิพนารมย์

พระราชอุทยานในพระราชวังดุสิต เดิมนี่เป็นส่วนสัตว์ดุสิต

มัจฉวัน

หรือ มัจฉาน หมายถึง พระอินทร์

อนันตสมาคม

พระที่นั่งอนันตสมาคม เดิมนี่เป็นสภามุแทนราษฎร

อัมพรสถาน

พระที่นั่งอัมพรสถาน อยู่ใกล้พระที่นั่งอนันตสมาคม

วิมานเมฆ

พระที่นั่งวิมานเมฆ อยู่ในพระราชวังดุสิต

อภิเชษฐดุสิต

พระที่นั่งอภิเชษฐดุสิต อยู่ในพระราชวังดุสิต

ท้าวโกสืนทร

พระอินทร์

ภิญโญ

ยิ่ง ยิ่งขึ้นไป

ภูบาล

พระเจ้าแผ่นดิน

ยศยง

ยศยิ่งใหญ

สำนัก

งาม

จิตรลดาโรฐาน

ชื่อพระตำหนักที่ประทับของพระเจ้าแผ่นดิน

อวตาร

การลงมาเกิด เช่น พระนารายณ์ลงมาจากสวรรค์แบ่งภาคมาเกิด

ในมนุษยโลก พระอวตาร หมายถึง พระนารายณ์

ศัพท์

อนุช
ปารุสก
สวนกุหลาบ
กุสุมานาภา
นิเวศน์
จักรีพระที่นั่ง
ปิ่นรา
พระแท่นมิ่งคศิลา

คำอธิบายศัพท์

นอ
ช่อวัง
ช่อวัง
พระราชอุทยานดุสิต เคียงนี้เป็นสวนสัตว์ดุสิต
ที่อยู่ บ้าน วัง
พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท อยู่ในพระบรมมหาราชวัง
จอมคน หมายถึง พระเจ้าแผ่นดิน
ในจารึกพ่อขุนรามคำแหง เรียกว่า มิ่งคศิลา ชื่อพระแท่นของ
พ่อขุนรามคำแหง ได้โปรดให้ทำพระแท่นนี้ไปตั้งไว้กลางดงตาล
และในวันธรรมสวนะโปรดให้มหาเถระขึ้นนั่ง แสดงธรรมแก่
ชาวเมือง ถ้าไม่ใช่วันธรรมสวนะพระองค์ก็เสด็จประทับว่าราชการ
แผ่นดินด้วยพระองค์เอง

พระแท่นมิ่งคศิลานี้ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงพบเมื่อครั้งเสด็จไปเมืองเหนือ ขณะที่ทรงผนวชอยู่เมื่อ
พ.ศ. 2376 จึงโปรดให้นำมาไว้ที่วัดราชาธิวาส กรุงเทพฯ ใน
รัชกาลที่ 6 ได้โปรดให้ย้ายไปเก็บไว้ในพระที่นั่งกุสุมานาภาปราสาท
ปัจจุบันนี้ทางการได้เก็บรักษาไว้ที่วิหารยอด ในบริเวณวัด

พระศรีรัตนศาสดาราม

พระที่นั่งพิมานรัตยา อยู่ในพระบรมมหาราชวัง
ที่อยู่ของพระเจ้าแผ่นดิน

เรื่องหลวง

ชื่อพระที่นั่ง อยู่ในพระบรมมหาราชวัง

ชื่อพระที่นั่ง อยู่ในพระบรมมหาราชวัง

การปกครอง การตั้ง การแนะนำ การสั่งสอน

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ที่ประดิษฐานพระแก้วมรกต

พิมานรัตยา

ราชฐาน

มนเฑียร

ไพศาลทักษิณ

อมรินทร์วินิจฉัย

ประศาสน์

วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ศัพท์

เรื่องกิตติ

พีโรจน

สถมวารค

คำอธิบายศัพท์

มีเกียรติยศรุ่งเรือง

เอาความว่า สง่างามมาก

ทางบก ตรงกันข้ามกับสถมวารค - ทางน้ำ

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ลงบนอักษรหน้าข้อความที่ถูกข้อที่สุดเพียงข้อเดียว
(ทำลงในกระดาษคำตอบประจำศูนย์)

1. ภาพหล่อโคลงเทวเรื่อ บทชมพระนคร กล่าวถึง
อะไรมากที่สุด?

- ก. ปุชนียสถาน
- ข. พระตำหนักต่าง ๆ
- ค. วังต่าง ๆ
- ง. แม่น้ำ
- จ. พระที่นั่งต่าง ๆ

2. ชื่อใดเป็นชื่อของพระราชอุทยานที่กล่าวไว้ใน
ภาพหล่อโคลงเทวเรื่อ บทชมพระนคร?

- ก. สวนจิตรลดา
- ข. สวนดุสิต
- ค. สวนสุนันทา
- ง. สวนกุหลาบ
- จ. สวนอัมพร

3. พระเจ้าแผ่นดินเสด็จออกจากราชการ ณ พระที่นั่ง
อะไร?

- ก. อมรินทร์วิจิตร
- ข. ดุสิตมหาปราสาท
- ค. จักรพรรดิพิมาน
- ง. ไพศาลทักษิณ
- จ. จักรมหาปราสาท

4. อันกรุงรุ่งเรืองกิตติ ที่สถิตพิโรคม
คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึงข้อใด?

- ก. กรุงสุโขทัย
- ข. กรุงศรีอยุธยา
- ค. กรุงธนบุรี
- ง. กรุงเทพฯ
- จ. เมืองของพระราม

5. ภาพหล่อโคลงเทวเรื่อ บทชมพระนคร กล่าวถึง
สถานที่ต่าง ๆ ไว้ทั้งหมดกี่แห่ง?

- ก. 14 แห่ง
- ข. 15 แห่ง
- ค. 16 แห่ง
- ง. 17 แห่ง
- จ. 18 แห่ง

บัตร เฉลยคำตอบแบบฝึกหัด

1.	จ.
2.	ข.
3.	ก.
4.	ง.
5.	ง.

บัตรงาน

ให้นักเรียนปฏิบัติตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ฟังตัวอย่างการอ่านทำนองเสนาะเท่เรือจากเครื่องบันทึกเสียง พร้อมทั้งอ่านตามไปด้วย 2 เที่ยว โดยสังเกตจังหวะการอ่านและความไพเราะของคำประพันธ์ด้วย
2. ให้นักเรียนช่วยกันเลือกภาพยานี 5 บท เพื่อใช้อ่านทำนองเสนาะ บันทึกเสียงร่วมกัน
3. บันทึกเสียงอ่านทำนองเสนาะเท่เรือของนักเรียน โดยปฏิบัติดังนี้
 - 3.1 ให้นักเรียนแต่ละคนบอกชื่อและนามสกุลของตนจนครบ
หมดทุกคน
 - 3.2 อ่านภาพยานีที่เตรียมไว้เป็นทำนองเสนาะ
4. นักเรียนทุกคนร่วมกันพิจารณาการอ่านของกลุ่มว่าดีหรือไม่อย่างไร
5. เก็บรวบรวมอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
6. ย้ายกลุ่มไปเรียนในศูนย์ที่ว่างพร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบของตน
ไปด้วย

อ่านทำนองเสนาะกาพย์เห่เรือ

ลอยลอย (ชะ) ในน่านน้ำ (ชะ)
 (ขึ้นเสียงสูง) จากกรุงเทพมหา
 คอยเลื่อน (ชะ) เคลื่อนนาวา (ชะ)
 (ขึ้นเสียงสูง) ไชจักรล่องนี้
 เหลือบแล (ชะ) ชะเงงพิศ (ชะ)
 (ขึ้นเสียงสูง) เคยเที่ยวลกลี้ยวรม
 ขมวัง (ชะ) คงวิมาน (ชะ)
 (ขึ้นเสียงสูง) เพลินพิศไพจิตรสร -
 สล้าง (ชะ) ปรากฏคันทันต์ (ชะ)
 (ขึ้นเสียงสูง) ฉมพรสถานสม
 สถาน (ชะ) พิมานเมฆ (ชะ)
 (ขึ้นเสียงสูง) อภิเชษฐคุณิธิ -
 คำหนัก (ชะ) ฉำนักตา (ชะ)
 (ขึ้นเสียงสูง) ที่พระอวการ
 สะพรั่ง (ชะ) วังอนุช (ชะ)
 (ขึ้นเสียงสูง) ปารุสสุคเพดินคา
 คำหนัก (ชะ) พระชนนี (ชะ)
 (ขึ้นเสียงสูง) อยู่ทางบ่ต่างไกล
 นาวา (ชะ) ผ่านนิเวศน์ (ชะ)
 (ขึ้นเสียงสูง) พิณพิศเพดินคา

วิเศษล้ำ...เจ้าพระยา (ฮัฮั)
 นครราชธานี (เห...)
 จากหน้าท่า...วาสกรี (ฮัฮั)
 นาวีเรือย่น้อยตามลม (เห...)
 คุศิต...วนารมย์ (ฮัฮั)
 ฅมบุปผาสารพัน (เห...)
 ถิ่นสถาน...มัมวัน (ฮัฮั)
 พงามเนตรวิเศษชม (เห...)
 อนันต...สมาคม (ฮัฮั)
 เป็นสถานพิมานอินทร์ (เห...)
 เอกอาสน์โอ...ท้าวโกสินทร์ (ฮัฮั)
 โฉมศยงองค์ภูบาล (เห...)
 จิตรลดา...รโหฐาน (ฮัฮั)
 สวรรภูมิบรมยา (เห...)
 ผู้ทรงสุก...แสนหา (ฮัฮั)
 สอนกุหลาบปลาบปลื้มใจ (เห...)
 มีนามว่า...พญาไท (ฮัฮั)
 ไกลลลิตวานาภา (เห...)
 พระทรงเดช...จกมประชา (ฮัฮั)
 ทรการทรคเลศคี (เห...)

บัตรงาน

ให้นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมตามลำดับขั้น ดังนี้

1. อ่านเนื้อเรื่องให้เข้าใจ
2. ทำแบบฝึกหัดศูนย์สำรวจ
3. เมื่อทุกคนทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ตรวจแบบฝึกหัดของตนจาก
บัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
4. เก็บรวบรวมอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
5. ย้ายกลุ่มไปเรียนในศูนย์ที่ว่างพร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบไปด้วย

บทนำ

พระตำหนักจิตรลดารโหฐานเป็นพระตำหนักหนึ่งที่ได้รับการกล่าวถึงในภาพห่อโคลงเทวโอบหมพระนคร โดยที่พระตำหนักจิตรลดารโหฐานเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญยิ่งแห่งหนึ่งของประเทศไทย เพราะเป็นที่ประทับขององค์พระประมุขของชาติ ในฐานะที่เราเป็นคนไทยคนหนึ่ง จึงควรได้ทราบถึงเรื่องราวของสถานที่แห่งนี้ไว้ เพื่อเป็นความรู้ประดับตนสืบไป

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

กรุงเทพมหานคร

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระตำหนักจิตรลดารโหฐานขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2456 ณ ท่งสมป่อย ซึ่งเป็นที่นา มีเนื้อที่ทั้งหมด 157,920 ตารางวา การซื้อที่ดินและการก่อสร้างองค์พระตำหนักใช้เงินพระคลังข้างที่ทั้งสิ้น พระตำหนักจิตรลดารโหฐานนี้เป็นส่วนหนึ่งของพระราชวังดุสิต จึงเรียกกันว่าพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต

ปัจจุบันพระตำหนักจิตรลดารโหฐานเป็นที่ประทับถาวรของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอทั้งสองพระองค์ นอกจากตัวพระตำหนักแล้ว ในบริเวณสวนจิตรลดา ยังมีสถานที่ที่น่าสนใจหลายแห่ง คือ

1. โรงเรียนสวนจิตรลดา เป็นโรงเรียนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดให้สร้างขึ้นเพื่อให้เป็นสถานศึกษาสำหรับสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอและสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ แต่ในปัจจุบันเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกสอบเข้าศึกษาได้ด้วย
2. เรือนต้น สร้างตามแบบเรือนต้นในพระที่นั่งอัมพรสถาน ใช้สำหรับจัดงานเลี้ยงแบบไทย ในการรับรองแขกเมืองจากต่างประเทศที่มาเยี่ยมประเทศไทย ทำให้แขกเมืองรู้จักวัฒนธรรมตลอดจนประเพณีของประเทศไทยอย่างดียิ่ง
3. หาดาลุสิตาลัย เป็นสถานที่ที่แขกต้อนรับแขกเมือง และจัดงานเลี้ยงได้เป็นอย่างดี

4. โรงโคนมสวนจิตรลดาฯ อยู่ในบริเวณสวนจิตรลดาทางด้านใต้ติดต่อก่อน-
ศรีอยุธยาเป็นสถานที่สำหรับทดลองเลี้ยงโคนม เพื่อค้นคว้าว่าโคนมพันธุ์ใดเหมาะสมที่จะนำ
มาเลี้ยงในประเทศไทย ซึ่งผลการค้นคว้าปรากฏว่า โคนมพันธุ์ผสมเลี้ยงง่ายกว่าโคนมพันธุ์
ต่างประเทศ แต่ให้น้ำนมได้เท่ากับโคนมพันธุ์ต่างประเทศ การทดลองกันครั้งนี้ทำให้คนมีอาชีพ
เลี้ยงโคนมมากขึ้น จนมีปริมาณเพียงพอจำหน่ายทั่วประเทศ

5. โรงงานนมผงสวนดุสิต อยู่ใกล้ ๆ กับโรงโคนม เป็นโรงงานผลิตนมผงโดย
แปรรูปนมที่เหวี่ยงจากการขายให้เป็นนมผง สามารถเก็บเอาไว้จำหน่ายในเวลาต่อไป
ได้อีก โรงงานนี้ดำเนินงานโดยใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

6. แปลงนาข้าว อยู่ทางด้านสนามม้าราชพฤกษ์ เมล็ดข้าวที่ได้จากแปลงนานี้จะ
นำไปใช้ในพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัล (แรกนาขวัญ) และจัดทำ "พันธุ์ข้าวทรงปลูก
พระราชทาน" แจกจ่ายแก่ราษฎรทั่วประเทศ

7. โรงสีข้าวตัวอย่างแบบระบบแรงเหวี่ยง อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับโรงงาน
นมผงสวนดุสิตและโรงโคนมสวนจิตรลดาฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานทดลอง
จ่ายพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ส่วนให้เริ่มกิจการขึ้นต้นเป็นจำนวนเงิน 1 แสนบาท
โรงสีข้าวนี้ก่อตั้งขึ้นมาในรูปของสหกรณ์และได้ทดลองสีข้าวพันธุ์ต่าง ๆ กว่า 30 พันธุ์
ปรากฏว่าโรงสีข้าวที่ใช้ระบบแรงเหวี่ยงนี้สามารถสีข้าวได้ข้าวเต็มเมล็ด เฉลี่ยถึง
54 เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่โรงสีธรรมดาได้เพียง 40 ถึง 45 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น

8. สวนยาง เป็นที่ทดลองปลูกต้นยางที่ใช้ทำไม้กระดาน มีเนื้อที่ประมาณ
5 ไร่ ขณะนี้บางต้นยังเล็กอยู่ อีกประมาณ 20 - 30 ปี จึงจะใช้ทำไม้กระดานได้

จะเห็นได้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวใช้เนื้อที่ในบริเวณสวนจิตรลดาเป็นที่
ทดลองทางด้านเกษตร เพื่อผลการทดลองที่ได้มาจะได้เป็นประโยชน์แก่ราษฎรและช่วยยก
ฐานะของราษฎรไทยให้ได้อยู่ดีกินดี มีอาชีพเลี้ยงตัวได้ทั่วหน้ากัน

- - - - -

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ลงบนอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว (ทำลงในกระดาษคำตอบประจำศูนย์)

1. พระตำหนักจิตรลดารโหฐานขึ้นในสมัยใด?
 - ก. สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า-
จุฬาโลก
 - ข. สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า-
เจ้าอยู่หัว
 - ค. สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า-
เจ้าอยู่หัว
 - ง. สมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้า-
เจ้าอยู่หัว
 - จ. สมัยพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
2. ข้อใดที่ทำให้พระตำหนักจิตรลดารโหฐานมีความสำคัญมากที่สุด?
 - ก. เป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน
 - ข. เป็นที่รับรองแขกสำคัญ ๆ ของประเทศ
 - ค. เป็นพระตำหนักที่งดงามที่สุด
 - ง. เป็นสถานที่ทดลองทางเกษตรกรรม
 - จ. เป็นที่ตั้งของโรงเรียนจิตรลดา
3. จากเรื่องพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน แสดงให้เห็นว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบันทรงสนพระทัยในด้านใด?
 - ก. การทูต
 - ข. การปกครอง
 - ค. กฎหมาย
 - ง. การก่อสร้าง
 - จ. การเกษตรกรรม
4. ในสวนจิตรลดาไม่มีสิ่งใด?
 - ก. โรงเลี้ยงโคนม
 - ข. โรงกลั่นน้ำมัน
 - ค. โรงสีข้าว
 - ง. แปลงนาข้าว
 - จ. โรงงานนมผง

บัตร เฉลยคำตอบแบบฝึกหัด

1. ค.

2. ก.

3. ง.

4. ข.

คู่มือครู

วิชา วรรณคดีไทย

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

เวลา 2 คาบ

เรื่อง นิทานที่ข้าพเจ้าชอบ

วันที่

สถานที่

คำนำ

ในการสอนบทเรียนเรื่อง นิทานที่ข้าพเจ้าชอบ นี้ บทบาทของครูเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้นครูผู้สอนควรศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติการของครูในการสอนเรื่องนี้ จากคำชี้แจงข้างล่าง

คำชี้แจง

1. ครูต้องศึกษาชุดการสอนและอ่านเนื้อหาในชุดการสอนอย่างละเอียดรอบคอบ พร้อมทั้งทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนทุกขั้นตอน
2. ครูต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งมีได้จัดไว้ในชุดการสอน ได้แก่
 - 2.1 นาฬิกาจับเวลา
 - 2.2 เครื่องบันทึกเสียง
 - 2.3 เครื่องเย็บกระดาษ
 - 2.4 กระดาษ
3. ก่อนสอนครูต้องจัดโต๊ะเก้าอี้เท่ากับจำนวนศูนย์กิจกรรมในชุดการสอน และวางชุดการสอนไว้บนโต๊ะประจำศูนย์ให้เรียบร้อย โดยให้นักเรียนแต่ละคนได้รับคนละ 1 ชุด เว้นแต่สื่อการเรียนที่ต้องใช้ร่วมกันในกลุ่ม
4. ถ้านักเรียนไม่เคยเรียนตามกระบวนการนี้มาก่อน ครูต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการเรียน และการใช้ชุดการสอนก่อน

5. การสอนแบ่งเป็น 3 ชั้น

5.1 ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

5.2 ชั้นเข้าสู่กิจกรรม

5.3 ชั้นสรุปบทเรียน

6. ในขณะที่นักเรียนทำกิจกรรม ครูไม่ควรพูดเสียงดัง เพราะจะเป็นการทำลายสมาธิของนักเรียน ควรพูดเป็นรายกลุ่มในกรณีที่นักเรียนกลุ่มนั้นไม่เข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำ

7. ครูต้องสังเกตความตั้งใจเรียน ความสนใจในการเรียน การทำงานร่วมกลุ่มกันของนักเรียนทุกกลุ่มอย่างใกล้ชิด ถ้ากลุ่มใดมีปัญหา ครูจะช่วยเหลือได้ทันที

8. ถ้านักเรียนกลุ่มใดทำกิจกรรมเสร็จเร็วกว่ากลุ่มอื่น ครูต้องให้นักเรียนในกลุ่มนั้นไปทำกิจกรรมในศูนย์สำรอง

9. การเปลี่ยนศูนย์กิจกรรมจะทำได้เมื่อนักเรียนอย่างน้อย 2 กลุ่ม หรือนักเรียนทุกกลุ่มทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว นักเรียนแต่ละกลุ่มไม่จำเป็นต้องทำกิจกรรมเรียงตามลำดับตั้งแต่ศูนย์กิจกรรมที่ 1 - 4 อาจจะสลับไปทำกิจกรรมในศูนย์ใดก่อนหรือหลังก็ได้

10. ครูควรเน้นให้นักเรียนเก็บสื่อการเรียนให้เรียบร้อยก่อนเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม นักเรียนนำไปได้เฉพาะกระดาษคำตอบของนักเรียนเท่านั้น

11. การสรุปบทเรียนควรเป็นกิจกรรมร่วมกันทุกกลุ่ม หรือส่งตัวแทนกลุ่มมาร่วมกัน

12. เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมครบหมดทุกอย่างแล้ว ครูเก็บกระดาษคำตอบจากนักเรียนและตรวจแบบฝึกหัด พร้อมทั้งบันทึกผลการเรียนของนักเรียนไว้ เพื่อคุณผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน

คำเตือนสำหรับครู

1. ถ้านักเรียนคนใดขาดเรียนในเรื่องใด ครูควรให้นักเรียนเรียนเป็นรายบุคคล โดยนำสื่อการเรียนในแต่ละศูนย์กิจกรรมมาให้เรียน

2. ครูควรชี้แจงให้นักเรียนหนึ่งในเกียรติของตน โดยไม่ลอกหรือแอบดูคำตอบของเพื่อน หรือคำตอบในบัตรเฉลยแบบฝึกหัดประจำศูนย์กิจกรรม

บทบาทของนักเรียน (ครูควรอ่านหรือบอกให้นักเรียนทราบก่อนปฏิบัติงานกลุ่ม)

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งหัวหน้าขึ้นมากลุ่มละ 1 คน (นักเรียนควรผลัดเปลี่ยนกันเป็นหัวหน้า เพื่อจะได้ฝึกการเป็นผู้นำ)

2. ให้นักเรียนอ่านบัตรงานและปฏิบัติตามทีละขั้นอย่างระมัดระวัง

3. ให้นักเรียนพยายามตอบคำถาม อภิปราย และบันทึกผลการอภิปรายอย่างเต็มความสามารถ คำถามมีไขข้อสอบ แต่เป็นสิ่งที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

4. นักเรียนต้องตั้งใจปฏิบัติงาน ไม่ชักชวนเพื่อนให้สนทนานอกเรื่องที่เรียน

5. เวลาเปลี่ยนศูนย์กิจกรรมทุกครั้ง ขอให้นักเรียนจัดบัตรงานและสื่อการเรียนอย่างอื่นให้เรียบร้อยเหมือนเดิม และย้ายไปยังศูนย์กิจกรรมอื่นอย่างเรียบร้อย

6. นักเรียนต้องใช้ชุดการสอนอย่างระมัดระวัง อย่าขีดเขียนใดๆ ลงในชุดการสอน

7. พยายามรักษาเวลาทำกิจกรรมในแต่ละศูนย์กิจกรรมให้ได้ตามเวลาที่กำหนดให้

บันทึกการสอนการจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้

ชุดการสอนที่ 3

วิชา วรรณคดีไทย เรื่อง นิทานที่ข้าพเจ้าชอบ

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวนนักเรียน 34 คน

วันที่ เดือน พ.ศ.

เวลา 2 คาบ

สถานที่

เนื้อหา

เรื่องนิทานที่ข้าพเจ้าชอบเป็นบทประพันธ์ของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีแห่งควย
คำประพันธ์โคลงสี่สุภาพและกาพย์ยานี เนื้อเรื่องมีอยู่ว่า กาลครั้งหนึ่งเกิดสงครามครั้ง
ยิ่งใหญ่ระหว่างสัตว์สี่เท้าและสัตว์สองเท้า คางคาวไม่เข้ากับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดโดยเฉพาะ
เมื่อพบสัตว์สี่เท้าก็บอกว่าตนเป็นพวกสัตว์สี่เท้าเพราะมีสี่เท้าและหน้าเหมือนหนู แต่เมื่อพบ
สัตว์สองเท้า ก็บอกว่าตนเป็นพวกของสัตว์สองเท้าเพราะมีปีกบินได้เช่นเดียวกับนก ต่อมา
ทั้งสัตว์สี่เท้าและสัตว์สองเท้าจับได้ว่าคางคาวมีนิสัยหลบตะแลงตะกิ้งเงี้ยวไม่มีใครอยากคบ-
คลาสมาคมควย คางคาวต้องหลบหน้าสัตว์อื่นและออกหากินเฉพาะในเวลากลางคืน

(จากหนังสือแบบเรียนวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของกระทรวงศึกษาธิการ
หน้า 282 - 283)

เนื้อหาแบ่งออกเป็นศูนย์กิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. คุณลักษณะของโคลงสี่สุภาพและกาพย์ยานี
2. เรื่องนิทานที่ข้าพเจ้าชอบ
3. ธรรมชาติของคางคาว
4. อ่านทำนองเสนาะโคลงสี่สุภาพกาพย์ยานี

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับสัมผัสในของโคลงสี่สุภาพและภาพย่นได้ถูกต้อง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปได้ว่า คนชนิดใดเป็นคนที่ไม่มีใครอยากคบ
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องนิทานที่ข้าพเจ้าชอบได้ถูกต้อง
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับธรรมชาติของค้างคาวได้ถูกต้อง
5. เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านทำนองเสนาะโคลงสี่สุภาพและภาพย่นได้ถูกต้อง

การจัดหน่วยกิจกรรม

กลุ่ม	เนื้อหา	สื่อการเรียน	กิจกรรมการเรียน	ผลที่ได้รับจากการเรียน
1	ฉันทลักษณ์ ของ โคลงสี่สุภาพและ ภาพย่น	1. บัตรงาน 2. เนื้อหา 3. แบบฝึกหัด 4. กระดาษคำตอบ 5. บัตร เฉลยคำตอบ แบบฝึกหัด	1. นักเรียนอ่านบัตรงาน 2. นักเรียนอ่านเนื้อหา 3. นักเรียนทำแบบฝึกหัด 4. นักเรียนตรวจแบบฝึกหัดจากบัตร เฉลยคำตอบ	นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับสัมผัสในของโคลงสี่สุภาพและภาพย่นได้ถูกต้อง
2	นิทานที่ ข้าพเจ้าชอบ	1. บัตรงาน 2. เนื้อหา 3. แบบฝึกหัด 4. กระดาษคำตอบ 5. บัตร เฉลยคำตอบ แบบฝึกหัด	1. นักเรียนอ่านบัตรงาน 2. นักเรียนอ่านเนื้อหา 3. นักเรียนร่วมกันอภิปรายว่า "คนชนิดใดเป็นคนที่ไม่มีใครอยากคบ" แล้วสรุปผลการ อภิปรายพร้อมทั้งบันทึกลงในกระดาษคำตอบ	1. นักเรียนสามารถสรุปการ อภิปรายได้ถูกต้อง 2. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องนิทานที่ข้าพเจ้าชอบได้ถูกต้อง

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับสัมผัสในของโคลงสี่สุภาพและภาพย่นได้ถูกต้อง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปได้ว่า คนชนิดใดเป็นคนที่ไม่มีใครอยากคบ
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องนิทานที่ข้าพเจ้าชอบได้ถูกต้อง
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับธรรมชาติของค้างคาวได้ถูกต้อง
5. เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านทำนองเสนาะโคลงสี่สุภาพและภาพย่นได้ถูกต้อง

การจัดศูนย์กิจกรรม

กลุ่ม	เนื้อหา	สื่อการเรียน	กิจกรรมการเรียน	ผลที่ได้รับจากการเรียน
1	ฉันทลักษณ์ ของ โคลงสี่สุภาพและ ภาพย่น	1.บัตร งาน 2.เนื้อหา 3. แบบฝึกหัด 4.กระดาษคำตอบ 5.บัตร เฉลยคำตอบ แบบฝึกหัด	1.นักเรียนอ่านบัตร งาน 2.นักเรียนอ่านเนื้อหา 3.นักเรียนทำแบบฝึกหัด 4.นักเรียนตรวจแบบฝึก- หัดจากบัตร เฉลยคำตอบ	นักเรียนสามารถตอบ คำถามเกี่ยวกับสัมผัสใน ของโคลงสี่สุภาพและ ภาพย่นได้ถูกต้อง
2	นิทานที่ ข้าพเจ้าชอบ	1.บัตร งาน 2.เนื้อหา 3.แบบฝึกหัด 4.กระดาษคำตอบ 5.บัตร เฉลยคำตอบ แบบฝึกหัด	1.นักเรียนอ่านบัตร งาน 2.นักเรียนอ่านเนื้อหา 3.นักเรียนร่วมกันอภิปราย ว่า"คนชนิดใดเป็นคนที่ ไม่มีใคร อยากรคบ" แล้ว สรุปผลการ อภิปรายพร้อม ทั้งบันทึกลงในกระดาษ คำตอบ	1.นักเรียนสามารถสรุปการ อภิปรายได้ถูกต้อง 2.นักเรียนสามารถตอบ คำถามเกี่ยวกับเรื่อง นิทานที่ข้าพเจ้าชอบได้ ถูกต้อง

กลุ่ม	เนื้อหา	สื่อการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ผลที่รับจากการเรียนรู้
			4. นักเรียนทำแบบฝึกหัด 5. นักเรียนทบทวนแบบฝึกหัดจากบัตรเฉลยคำตอบ	
3	ธรรมชาติของค้างคาว	1. บัตรงาน 2. รูปภาพ - ค้างคาวแม่ไก่ - ค้างคาวบัว - ค้างคาวลูกหนู 3. เนื้อหา 4. แบบฝึกหัด 5. กระดาษคำตอบ 6. บัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด	1. นักเรียนอ่านบัตรงาน 2. นักเรียนดูรูปภาพค้างคาวชนิดต่าง ๆ 3. นักเรียนอ่านเนื้อหา 4. นักเรียนทำแบบฝึกหัด 5. นักเรียนทบทวนแบบฝึกหัดจากบัตรเฉลยคำตอบ	นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับธรรมชาติของค้างคาวได้ถูกต้อง
4	อ่านทำนองเสนาะโคลงสี่สุภาพและกาพย์ยานี	1. บัตรงาน 2. เพลงลับตัวอย่างการอ่านทำนองเสนาะโคลงสี่สุภาพและกาพย์ยานี 3. เพลงลับ(ว่าง)	1. นักเรียนอ่านบัตรงาน 2. นักเรียนฟังตัวอย่างการอ่านทำนองเสนาะโคลงสี่สุภาพและกาพย์ยานีจากเครื่องบันทึกเสียง 3. นักเรียนช่วยกันเลือกคำประพันธ์ให้อ่านบันทึกเสียง	นักเรียนสามารถอ่านทำนองเสนาะโคลงสี่สุภาพและกาพย์ยานีได้ถูกต้อง

กลุ่ม	เนื้อหา	สื่อการเรียน	กิจกรรมการเรียน	ผลที่ได้รับจากการเรียน
		4.คำประพันธ์โคลง สี่สุภาพและกาพย์ ยานี 5.เครื่องบันทึกเสียง	4.นักเรียนอ่านทำนองเสนาะ โคลงสี่สุภาพและกาพย์ยานี พร้อมกันและบันทึกเสียง ไปค่าย 5.นักเรียนวิจารณ์การอ่านของ กลุ่มว่าดีหรือไม่อย่างไร	
สำรวจ		1.บัตรงาน 2.กระดาษคำตอบ	1.นักเรียนอ่านบัตรงาน 2.นักเรียน 2 กลุ่มแข่งกัน เขียนรายชื่อสัตว์สี่เท้า และสัตว์สองเท้าลงใน กระดาษคำตอบภายใน 3 นาที 3.นักเรียนแลกเปลี่ยนตรวจ กระดาษคำตอบ	1.นักเรียนสามารถบอก ชื่อของสัตว์สี่เท้าและ สองเท้าได้ถูกต้อง 2.นักเรียนได้ใช้เวลาที่ เหลือจากการทำกิจกรรม ในศูนย์ต่าง ๆ ให้เป็น ประโยชน์

ขั้นสรุป หลังจากดำเนินกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ เสร็จเรียบร้อยแล้วให้สรุปผลของกิจกรรมดังนี้

1. ให้นักเรียนช่วยกันคัดเลือกตัวแทนกลุ่ม กลุ่มละ 1 คน รวมทั้งหมด 4 คน
2. ให้ตัวแทนที่ได้รับการคัดเลือกทำหน้าที่เช็กหุ่นตุ๊กกระดาษและพากย์ตามเนื้อเรื่อง
ในเรื่องนิทานที่ชาวเขาชอบ

ขั้นวัดผล

1. ตรวจสอบแบบฝึกหัดของนักเรียน
2. ฟังการอ่านทำนองเสนาะโคลงสี่สุภาพและกาพย์ยานีของนักเรียนจากเครื่องบันทึกเสียง

ขั้นประเมินผล

1. นักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้องประมาณ %
 2. นักเรียนสามารถอ่านทำนองเสนาะโคลงสี่สุภาพและกาพย์ยานีได้ถูกต้องประมาณ %
-

บัตรงาน

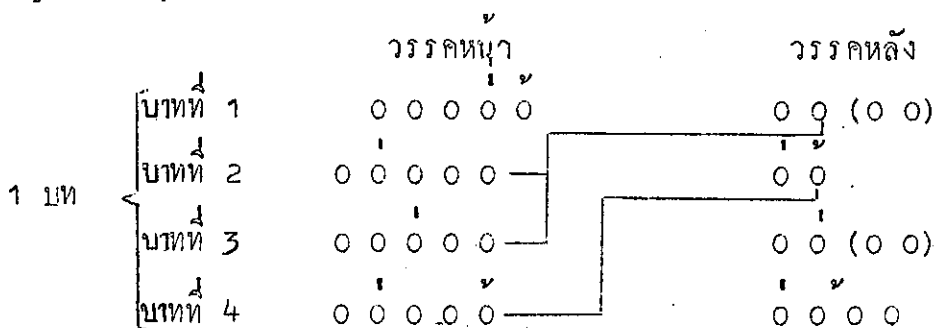
ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับชั้น ดังนี้

1. อ่านเนื้อเรื่องให้เข้าใจ
2. ทำแบบฝึกหัดศูนย์ที่ 1
3. เมื่อทุกคนทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ตรวจแบบฝึกหัดของตนจากบัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
4. เก็บรวบรวมอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
5. ย้ายไปเรียนในศูนย์ที่ว่างพร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบของตนไปด้วย

โคลงสี่สุภาพและกาพย์ยานี

นักเรียนได้เคยทราบถึงลักษณะบังคับของโคลงสี่สุภาพและกาพย์ยานีมาแล้ว ในคราวนี้เราจะเรียนเกี่ยวกับสัมผัสในของโคลงสี่สุภาพและกาพย์ยานี แต่ก่อนอื่นขอให้นักเรียนดูแผนภูมิโคลงสี่สุภาพ เพื่อเป็นการทบทวนเกี่ยวกับลักษณะของโคลงสี่สุภาพ

แผนภูมิโคลงสี่สุภาพ

สัมผัสที่แสดงไว้ในแผนภูมิต่างๆนี้เป็นสัมผัสสนอก ซึ่งเป็นสัมผัสบังคับของโคลงสี่สุภาพ
จงสังเกตลักษณะสัมผัสของคำในโคลงสี่สุภาพข้างล่างนี้

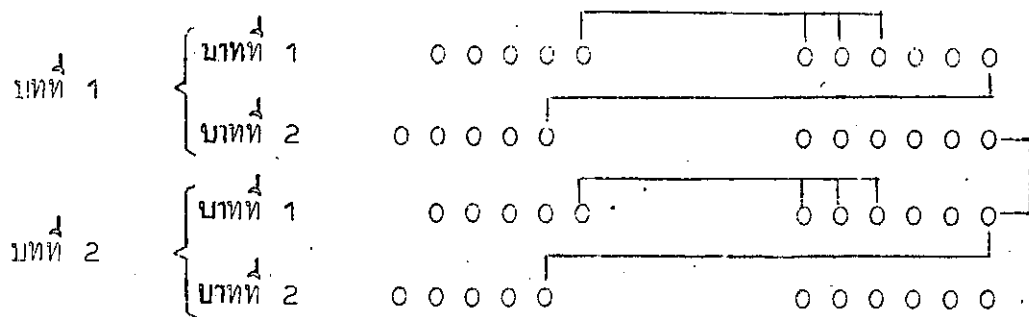
เสียงลือเสียงเล่าอ้าง	อันใด พี่เอย
เสียงย่อมยออยู่ศอก	ทั่วหล้า
สองเขือพี่หลับไหล	ดื่มตื่น ฤาพี่
สองพี่คิดเองอา	อย่าไคถามเมื่อ

หมายเหตุ _____ แสดงสัมผัสสระ
 _____ แสดงสัมผัสอักษร

สัมผัสที่แสดงไว้ในโคลงบทนี้เป็นลักษณะสัมผัสของคำภายในบาท เราเรียกลักษณะสัมผัสนี้ว่าสัมผัสใน สัมผัสในไม่ใช่สัมผัสบังคับ ไม่มีกฎเกณฑ์จำกัดว่าจะต้องสัมผัสกันตรงนั้นตรงนั้นอย่างสัมผัสสนอก แต่เรานิยมแต่งโคลงสี่สุภาพให้มีสัมผัสใน เพื่อให้มีความไพเราะยิ่งขึ้น

สัมผัสในมีทั้งสัมผัสอักษร คือคำที่คล้องจองกันด้วยเสียงอักษร เช่น ไหล-ลืม, เอง-อา และสัมผัสสระ คือ คำที่คล้องจองกันด้วยเสียงสระ เช่น อา-อย่า, ว่า-น้ำ ก่อนที่จะเรียนเกี่ยวกับสัมผัสในของกาพย์ยานี ขอให้นักเรียนดูแผนภูมิกาพย์ยานี เพื่อเป็นการทบทวนลักษณะของกาพย์ยานี

แผนภูมิกาพย์ยานี

สัมผัสที่แสดงไว้ในแผนภูมิกาพย์ยานีข้างบนนี้เป็นลักษณะสัมผัสนอก อันได้แก่สัมผัสระหว่างวรรค (ชี้คโยงด้วยเส้นคำ) และสัมผัสระหว่างบท (ชี้คโยงด้วยจุดไข่ปลา) จึงสังเกตลักษณะสัมผัสของคำในกาพย์ต่อไปนี้

ขึ้นกตทุกทุกขียาก

แสนลำบากจากเวียงไชย

มันเผือกเลือกเผาไฟ

กินผลไม้ไ้เป็นแรง

รอนรอนออนอุสสง

พระสุริยงค์เย็นยอแสง

ช่วงคังน้ำครึ่งแดง

แฝงเมฆเขาเงาเมรุร

หมายเหตุ _____ แสดงสัมผัสสระ

----- แสดงสัมผัสอักษร

สัมผัสที่แสดงไว้ในกาพย์บทนี้เป็นลักษณะสัมผัสของคำภายในวรรค เราเรียกว่า สัมผัสใน สัมผัสในไม่ใช่สัมผัสบังคับ แต่เรานิยมแต่งกาพย์ยานีให้มีสัมผัสในเพื่อให้กาพย์มีความไพเราะยิ่งขึ้น

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ลงบนอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว (ทำลงในกระดาษคำตอบ)

1. คำในข้อใดเป็นคำสัมผัสสระทั้งหมด?

- ก. คิคคิณ
- ข. ปลื้มลิ้มอื่น
- ค. คำร่ารำพัง
- ง. ทานาคา
- จ. จะตะนะ

2. คำในข้อใดเป็นคำสัมผัสอักษรทั้งหมด?

- ก. หวานมานมิตร
- ข. รื่นเริงเถลิงศก
- ค. ถนนภูธร
- ง. หมกจกคิ
- จ. นวลนิ่มนง

3. สัมผัสชนิดใดที่ไม่ใช่สัมผัสบังคับ?

- ก. สัมผัสนอก
- ข. สัมผัสใน
- ค. สัมผัสสระ
- ง. สัมผัสอักษร
- จ. สัมผัสระหว่างบท

4. ความรู้ปราชญ์นั้น รักเรียน
ฝนทั้งเท่าเข็มเพียร ฝายหน้า
คนเกียจเกลียดหน้ายเวียน วนจิต
กลอุทกในตระกร้า เปี่ยมล้นถามี
โคลงบทนี้มีสัมผัสในกี่แห่ง?

- ก. 2 แห่ง
- ข. 3 แห่ง
- ค. 4 แห่ง
- ง. 5 แห่ง
- จ. 6 แห่ง

5. สุวรรณหงส์ทรงภูหอย

งามชคชอยลอยหลังสินธุ์
เพียงหงส์ทรงพรหมมินทร์

ลิลลาศเลื่อนเตือนตาชม

กาพย์ยานีบทนี้มีสัมผัสในกี่แห่ง

- ก. 5 แห่ง
- ข. 6 แห่ง
- ค. 7 แห่ง
- ง. 8 แห่ง
- จ. 9 แห่ง

บัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด

1. ก.

2. จ.

3. ข.

4. จ.

5. ข.

บัตรงาน

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับชั้น ดังนี้

1. อ่านเนื้อเรื่องให้เข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจความหมายของศัพท์คำใดให้ดูได้จากคำอธิบายศัพท์ แต่ถ้าเข้าใจคำศัพท์แล้วก็ไม่ต้องดู
2. ร่วมกันอภิปรายว่า "คนชนิดใดเป็นคนที่ไม่มีความอดทน" แล้วให้นักเรียนแต่ละคนสรุปผลการอภิปรายเป็นข้อ ๆ ให้ได้สัก 5 ข้อ พร้อมทั้งบันทึกลงในกระดาษคำตอบประจำศูนย์ที่ 2 ของตน
3. ทำแบบฝึกหัดศูนย์ที่ 2
4. เมื่อทุกคนทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ตรวจแบบฝึกหัดของตนจากบัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
5. เก็บรวบรวมอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
6. ย้ายไปเรียนในศูนย์ที่ว่างพร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบของตนไปด้วย

นิทานที่ชาวเจ้าชอบ

ของ

ครูเทพ

บทนำเรื่อง

ภาพย่อโคลงเรื่อง "นิทานที่ชาวเจ้าชอบ" นี้ คัดมาจากหนังสือโคลงกลอนของครูเทพเล่ม 1 ซึ่งเป็นที่รวมบทประพันธ์ ทั้งกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ไว้ในเล่มเดียวกัน ภาพย่อกลอนของ "ครูเทพ" (เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี) ส่วนมากมักแฝงแง่คิด หรือคติเตือนใจ หรืออารมณ์ขันไว้เสมอ

นิทานเรื่องนี้กล่าวถึงเหตุที่ค้างคาว ซึ่งมีลักษณะของสัตว์สี่เท้าและสัตว์มีปีกรวมอยู่ในตัวของมัน ตรงกับคำบรรยายลักษณะที่ว่า "นกมีหู หนูมีปีก" กลายเป็นสัตว์ที่ไม่มีใครอยากคบค้าสมาคมด้วย ดังที่เราจะได้อ่านกันต่อไปนี้

เนื้อเรื่อง

ทานไทยหรือไม้อ้อ	ขอถาม
ฝรั่ง แหก ขำ จีน จาม	จุงแจ่ง
อย่างใดอย่างหนึ่งถาม	แต่โปรด
ขออย่าครึ่งกลางแกล้ง	กล่าวกล่าวอำพราง
ว่าปางศิริจรรย์	เกิดกลางผลาญกันและกัน
สงครามใหญ่ครามครัน	ระหว่างพวกสัตว์ทั้งสอง
จับบทวิบาท	ต่างฝ่ายขาดความปรองดอง
ยกพวกยอพลณของ	กลากเกลื่อนกลุมทะลุมบอน
ทั่วโลกทุกแหล่งหลา	หัวทองฟ้าหัวสาคร
ภายในใต้ดินคอน	บมิเว้นเช่นซากัน

ศึกคนธำจักษ์
ฝ่ายข้างคางคานั้น
ประสพสัตว์สี่เท้า
โดยอ้างว่าตัวไสร
พบนกเขาขางนก
ไม่ใช่สี่เท้าเถื่อน
แรกแรกเขาหลงเชื่อ
ครั้นเขารูมายา
คางคาว्हมคปัญญา
รุ่งเขาพอเพราวาย
มีคำจึงกล่าวออก
สัตว์อื่นเขาค็นคี่
อันว่าหมาหัวเน่า
ดวงโลก โลกระวาง

ศึกนกหนูใหญ่หนึ่
บ่มีขันสู้กับใคร
ก็พลอยเข้าเป็นพวกไป
มีสี่เท้าเคาหนาเหมือน
พูดโกหกทำแซ่เขื่อน
เพราะบินได้ในเวหา
ก็เอื้อเฟื้อบ่เบียด
เขาคางคักโมตรึสลาย
ทองหลบหนายู่เกี้ยวค้าย
มุกหัวซอนนอนเป็นผี
เที่ยวปลิ้นปลอกไปตามที
แต่คางคาวเขาหน่ายแหนง
ไม่ร้ายเท่าที่สำแดง
แหนงหนายเห็นเช่นคางคาว

คำอธิบายศัพท์ในเรื่องนิทานที่ชาวเขาชอบ

<u>ศัพท์</u>	<u>คำอธิบายศัพท์</u>
จาม	ชื่อชนพวกหนึ่งซึ่งเคยมีถิ่นฐานอยู่ในประเทศญวน
อำพราง	ปกปิดโดยลวงให้เข้าใจไปทางอื่น
ร่ำ	ในที่นี้หมายความว่า เล่าเรื่อง
ปาง	ครั้ง คราว เมื่อ
ศิรัจฉาน	ศิรัจฉาน สัตว์ เช่น หมู หมา วัว ควาย เป็นต้น
กรรมครัน	มาก หลาย นึก
จตุบท	สัตว์สี่เท้า
ทวิบาท	สัตว์สองเท้า
ปรองคอง	ไม่แก่งแย่ง พร้อมเพรียง ตกลงกัน
ยอพล	ยกพล
ผยอง	คำพอง
ตะลุมบอน	รบถึงตัว ประจัญบาน
มหันต์	ใหญ่ มาก
ขันสู	แข่งเข้าสู
ไลร์	ไซร์
บีทา	เบียดเบียน บีบคั้น รบกวณ
มายา	การล่อลวง เล่ห์เหลี่ยม กล ความไม่จริง
เพรางาย	เวลาเช้า
ปลิ้นปลอก	หลอกลวง ลอหลอก
หนายแทง	หมางใจ
ชา	ชาวเขาพวกหนึ่งในตระกูล มอญ - เขมร

แบบฝึกหัดคำชี้แจง

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย -/ ลงบนอักษรหน้าข้อความที่ถูกข้อที่สุด
เพียงข้อเดียว (ทำลงในกระดาษคำตอบประจำศูนย์)

1. หนังสือโคลงกลอนเล่มที่ 1 ของครูเทพไม่มี
คำประพันธ์ประเภทใด?

- ก. ฉันท์
- ข. โคลง
- ค. ร่าย
- ง. กาพย์
- จ. กลอน

2. "ร่ำ" ปางศิริจรรย์ เกิดกลางฉลาญกัน
และกัน คำว่า "ร่ำ" ในข้อความนี้
ความหมายตรงกับคำว่า "ร่ำ" ในข้อใด?

- ก. ร่ำสุรา
- ข. ร่ำลือ
- ค. ร่ำไห้
- ง. ร่ำไร
- จ. ร่ำเรียน

3. ค้างคาวในเรื่องนิทานที่ข้าพเจ้าชอบ
ประพาศตัวอย่างไร ขณะที่เกิดสงคราม
ระหว่างสัตว์สี่เท้า และสัตว์สองเท้า?

- ก. วางตัวเป็นกลางไม่ยุ่งกับใคร
- ข. เข้าเป็นพวกทั้งสัตว์สี่เท้าและ
สัตว์สองเท้า
- ค. ยุแหย่ให้สัตว์สี่เท้าและสัตว์สองเท้า
ผิดใจกันมากยิ่งขึ้น
- ง. กลืนกลืนสัตว์สี่เท้าและสัตว์
สองเท้า
- จ. ให้เสียภัยแก่สัตว์สองเท้าแก่ตัวไป
อยู่กับสัตว์สี่เท้า

4. ลักษณะนิสัยของค้างคาวในเรื่องนิทานที่
ข้าพเจ้าชอบตรงกับลักษณะนิสัยของคนใน
ข้อใด?

- ก. คนโลเล
- ข. คนขี้เกียจ
- ค. คนขี้สองหน้า
- ง. คนขี้แกล้ง
- จ. คนใจง่าย

5. ข้อใดคือข้อคิดสำคัญของเรื่องนิทานที่ข้าพเจ้าชอบ?

- ก. การรบราฆ่าฟันกันเป็นเรื่องของสัตว์เคร่งครัด
- ข. คนตบตะแคงสามารถเอาตัวรอดได้เสมอ
- ค. ไม่มีใครอยากเป็นมิตรกับคนตบตะแคง
- ง. คนไม่ควรตบตะแคงเหมือนค้างคาว
- จ. การตบตะแคงเป็นลักษณะของคนฉลาด

บัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด

1. ค.

2. ข.

3. ข.

4. ค.

5. ค.

บัตรงาน

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ดูภาพประกอบเนื้อเรื่องในศูนย์
2. อ่านเนื้อเรื่องให้เข้าใจ
3. ทำแบบฝึกหัดศูนย์ที่ 3
4. เมื่อทุกคนทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ตรวจแบบฝึกหัด
ของตนจากบัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
5. เก็บรวบรวมอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
6. ย้ายกลุ่มไปเรียนในศูนย์ที่ว่างพร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบ
ของตนไปด้วย

ค้างคาว

ในระหว่างที่เรากำลังนั่งคุยกันอยู่ในที่มืดที่ระเบียงบ้านบังกาลอนั้น เราสังเกตเห็น ค้างคาวใหญ่บินอยู่ในอากาศ 4 - 5 ตัว มันบินจากกิ่งนี้ไปกิ่งโน้น จากกิ่งโน้นโฉบมาถึงนั้น รอบ ๆ ต้นมะม่วงใหญ่นั้น ค้างคาวใหญ่เช่นนี้ถึงแม้ไม่มีใครบอกเราก็มารู้ว่าเป็นค้างคาวแม่ไก่ ไคร ๆ เขาเรียกมันเช่นนั้น เพราะตัวของมันใหญ่เกือบเท่าแม่ไก่

นอกจากค้างคาวแม่ไก่ตัวใหญ่ ๆ แล้ว เรายังได้เห็นค้างคาวตัวเล็ก ๆ บินโฉบอะไร ๆ อยู่ในอากาศอีกหลายตัว ค้างคาวตัวเล็ก ๆ เหล่านี้ดูมันไม่สนใจที่จะมาเกาะต้นมะม่วงเลย

"เธอกำลังดูอะไร" คุณครูเทพถาม "เธอกำลังดูค้างคาว ค้างคาวเป็นสัตว์ที่เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดเดียวในโลกที่บินได้อย่างนก"

"ค้างคาวมีกี่ชนิดครับ" ข้าพเจ้าถาม "ผมเห็นมีแต่เพียงสองชนิด คือ ค้างคาวแม่ไก่ และค้างคาวลูกหนู"

"โอ มันมีหลายชนิดมาก" คุณสนั่นตอบแทน "แต่ภาษาไทยมีชื่อเรียกค้างคาวเพียง 2 - 3 ชนิด คือถ้าเป็นชนิดใหญ่เขาก็เรียกมันว่า ค้างคาวแม่ไก่ ถ้าเป็นชนิดเล็ก ๆ ที่มักเห็นบินฉวัดเฉวียนอยู่ในอากาศก็เรียกว่า ค้างคาวลูกหนู แต่ชาวบ้านบางคนเขารู้จักค้างคาวตัวขนาดกลาง ๆ อีกชนิดหนึ่งว่า ค้างคาวบัว

"ลูกของคุณสนั่น" คุณครูเทพว่า "ค้างคาวมีมากมายหลายชนิด ค้างคาวแม่ไก่ในเมืองไทยมีเพียง 3 - 4 ชนิด แต่ค้างคาวเล็ก ๆ นั้น เฉพาะในเมืองไทยเท่านั้นก็มีหลายสิบชนิด"

"เธออยากรู้เรื่องค้างคาวรึ" คุณครูเทพถาม "เมื่อท่านเห็นพวกเราพากันมองคอยฟังท่านเป็นตาเดียวกัน "เอละเมื่อเธออยากรู้ฉันจะอธิบายให้เข้าใจ การแบ่งค้างคาวออกเป็นชนิด ๆ นี้ เราควรแบ่งตามชนิดของอาหารที่มันกิน จะเข้าใจได้ง่ายกว่าคือพวกหนึ่งเป็นพวกค้างคาวกินลูกไม้ และอีกพวกหนึ่งเป็นค้างคาวที่กินแมลงเป็นอาหาร

"เราจะรู้ได้อย่างไรกันครับว่าชนิดไหนกินลูกไม้ และชนิดไหนกินแมลงเป็นอาหาร" ชาวเงาะถาม

"รู้ได้ไม่ยากนัก" คุณครูเทพอธิบาย "ค้างคาวชนิดกินแมลงนั้นมีหางยาวมีแผ่นหนังสำหรับจับแมลง แผ่นหนังนี้แหละมันใช้สำหรับโบกจับแมลงในอากาศ มันจับแมลงด้วยแผ่นหนังนี้เอาไว้แล้วจึงก้มหัวของมันลงไปกิน มันก้มหัวลงกินแมลงที่มันจับได้ในแผ่นหนังนี้ ทั้ง ๆ ที่มันยังคงบินอยู่ในอากาศ"

"ส่วนค้างคาวที่กินลูกไม้เป็นอาหารนั้น ไม่มีแผ่นหนังอย่างที่ว่าเมื่อตะกั้นเพราะมันไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้แผ่นหนังจับแมลงมาเป็นอาหาร"

"ขอให้เราไปที่ห้องรับแขกดีกว่าครับ" นายเสริมกล่าวขึ้น "ที่นั่นเรามีค้างคาวสัตว์ไว้สองสามตัว มีทั้งค้างคาวแม่ไก่ ค้างคาวบัว และค้างคาวลูกหนู"

เราพากันเดินตามนายเสริมเข้าไปในห้องรับแขกแล้วจึงเปิดไฟ รู้สึกตาพร่า เพราะแสงไฟไปเป็นครู่ใหญ่ ๆ จึงจะมองเห็นอะไรได้ชัดเจนยิ่งขึ้น นายเสริมพาเราไปดูอะไรที่ในตู้กระจก และที่นั่นเราได้เห็นค้างคาวสัตว์ห้อยกิ่งไม้อยู่ 4 - 5 ตัว ครูเทพชี้ให้เราดูค้างคาวลูกหนูที่มีแผ่นหนังสำหรับจับแมลง และค้างคาวบัวบางชนิดไม่มีหาง แต่บางชนิดมีหางอย่างกับหางสุนัข แต่ไม่มีแผ่นหนังอย่างค้างคาวลูกหนู

"เธอควรสังเกตดูอีกอย่างหนึ่งว่าปีกของค้างคาวนั้น ที่แท้ก็เป็น มือของมัน ซึ่งมีนิ้วแต่ละนิ้วยาว แล้วก็มีแผ่นพังผืดซึ่งอยู่ในระหว่างนิ้ว มีนิ้วที่ฟรีคือไม่มีแผ่นพังผืดขึ้นอยู่นิ้วเดียวคือ หัวแม่มือ ซึ่งมีเล็บแหลมคม สำหรับเกี่ยวอะไร ๆ ได้ และเธอควรสังเกตปลายนิ้วชี้ของค้างคาวลูกหนูที่กินแมลงเป็นอาหารด้วยว่าไม่มีเล็บ แต่ปลายนิ้วชี้ของค้างคาวที่กินลูกไม้เป็นอาหารทุกชนิดจะต้องมีเล็บที่ปลายนิ้วชี้ด้วย"

"ค้างคาวแม่ไก่ หนูหน้าตาของมันคล้าย ๆ กับสุนัขพันธุ์อัลเซเชียนเหลือเกิน" ชาวเงาะบอกตามคำสั่งเห็น

"ถูกแล้วขอ หนูหน้าตาของมันเหมือนสุนัขป่าบางพวก ฉะนั้นฝรั่งเขาจึงเรียกมันว่าสุนัขป่าบิน หรือ Flying fox แล้วเธอสังเกตดูหน้าตาของค้างคาวบัวสิ หน้าตาของมันคล้ายกับหัวสุนัขไทยของเราเหลือเกิน ฝรั่งจึงมักชอบเรียกว่า ค้างคาวหน้าสุนัขบ้าน หรือ Dog faced fruit bat

"ไหน ๆ ก็เล้ามาครึ่ง ๆ กลาง ๆ แล้ว ฉันจะอธิบายต่อไปให้ละเอียดขึ้นอีก
สักเล็กน้อยเห็นจะดี" คุณครูเทพเริ่มอธิบายต่อไปอีก "ค้างคาวแม่ไก่ตามปกติกลางวัน
ชอบนอนตามต้นไม้สูง ๆ รวมกันเป็นฝูงใหญ่ ๆ มันชอบใช้เท้าทั้งสองเกี่ยวกับกิ่งไม้แล้ว
ห้อยหัวนอน ชอบทะเลาะทุ่มเถียงแย่งที่กันเวลาจะเข้านอน ตัวผู้กับตัวเมียมักจะแยกกัน
อยู่เป็นกลุ่ม ๆ ไม่ใคร่ปนกัน ลูกของมันมักมีตัวเดียว มันให้เกาะอยู่ที่หน้าอกของแม่
ลูกของมันเกาะห้อยหัวและดูคนมที่หน้าอกแม่กินเรื่อย ๆ พอจวนพลบค่ำมันก็บินไปเที่ยวหา
ลูกไม้กิน พอจวนรุ่งก็บินกลับมานอนที่เดิม

"ค้างคาวอย่างเล็กที่กินลูกไม้เป็นอาหารเหมือนกันนั้น ภาษาไทยเรียกว่า ค้างคาวบัว
ค้างคาวบัวนั้นในเมืองไทยมีหลายชนิดด้วยกัน ค้างคาวพวกนี้ชอบอยู่ตามถ้ำ

"คราวนี้เราหันไปดูค้างคาวที่กินแมลงเป็นอาหารบ้าง ในเมืองไทยมีหลายสิบชนิด
ด้วยกัน จะเอามาพูดทั้งหมดในที่นี้จะเวียนหัวเปล่า ๆ จำง่าย ๆ เอาแต่เพียงเท่านี้เห็น
จะพอ คือว่าค้างคาวลูกหนูชนิดที่ชอบอยู่ในถ้ำที่ไม่ลึกนัก และออกหากินตั้งแต่จวนพลบก่อนมืด
ค้างคาวพวกนี้หน้าตาเหมือนกับค้างคาวธรรมดาอื่น ๆ แต่อีกพวกหนึ่งที่ชอบอยู่ในถ้ำลึก ๆ
จนไม่มีแสงสว่างไปถึงเลย และมักออกจากถ้ำมาหากินในตอนค่ำมีคสนิพนั้น มักจะมีหนึ่งย่น ๆ
ที่จมูกของมัน บางชนิดมีหนึ่งย่น ๆ แต่เพียงเล็กน้อย บางชนิดก็ย่นมากอย่างคอกมะลิชอน
หนึ่งย่นเหล่านี้ฝรั่งเขาเรียกกันว่า โนสลิฟ ชาวบ้านคนไทยชอบเรียกค้างคาวพวกนี้ว่า
ค้างคาวลูกหนูหน้ายักษ์ เพราะหน้าตาของมันชอบกลม ค้างคาวพวกนี้นัยตาเล็กมาก เพราะ
มันไม่ใคร่ใช้ตาดูทางหรือดูเหยื่อของมัน แต่มันใช้แผ่นย่น ที่จมูกแทนหูและตา คล้ายเครื่อง
เรकारของเรือหรือเครื่องบิน เวลามันบินไปมันพ่นเสียงถี่ ๆ เป็นเสียงที่หูของคนฟังไม่ได้ยิน
คลื่นเสียงจากปากของมันออกไปกระทบกับสิ่งใดภายนอก คลื่นเสียงนั้นก็กระท้อนกลับมาถูก
แผ่นย่นที่จมูก มันจึงรู้ว่ามียะไรอยู่ตรงไหน หรือมีเหยื่ออยู่ตรงไหน ค้างคาวพวกนี้ถึงจะ
ตาบอดหรือเอาอะไรดูให้มันอย่างไรมันก็บินไปมาและจับเหยื่อของมันในอากาศได้ไม่
ออกอยาก แผ่นผิวหนังที่ปีกและที่หูของค้างคาวชนิดนี้ก็ดูเหมือนจะไวต่อคลื่นเสียงด้วยกัน
เหมือนกัน เวลานั้นนักปราชญ์ในสัตวศาสตร์เขาตั้งอวยวระอย่างว่าของค้างคาวนี้มากทีเดียว"

"ค้างคาวลูกหนูพวกนี้ชอบอยู่ในถ้ำในโพรงมืด ๆ ชนิดที่ไม่มีหนังสือที่จุ่มก็ชอบอยู่ไม่
ลึกนัก แต่ชนิดที่มีหนังสือที่จุ่มก็เข้าไปอยู่ตามถ้ำลึก ๆ จนไม่มีแสงเลย ค้างคาวลูกหนู
บางชนิดจะไม่ยอมให้ลูกเกาะติดตัวไปควยในขณะที่บินออกหาอาหาร มันจะปล่อยให้ลูกของมัน
เกาะคอยอยู่ในถ้ำ บางครั้งลูก ๆ ของมันหลาย ๆ ตัวขยับไปรวมกันอยู่เป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ใน
หมู่เด็ก ๆ คุยกัน พอแม่บินมาเกาะมันก็จะกลับไปหาแม่ของมันไม่ทราบว่ามันรู้ได้อย่างไรว่า
ค้างคาวตัวไหนเป็นแม่ของมัน นับว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจไม่น้อย"

(ตัดตอนมาจากเรื่องเห็บวป่าและธรรมชาตินานาชาติ ของนายแพทย์บุญส่ง เลิศกุล)

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ลงบนอักษรหน้าข้อความที่ถูกท้องที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว (ทำลงในกระดาษคำตอบประจำศูนย์)

1. ค้างคาวแม่ไก่มีลักษณะอย่างไร?
 - ก. หน้าตาคล้ายแม่ไก่
 - ข. ปีกกว้างยาวเท่าปีกแม่ไก่
 - ค. ร้องเสียงเหมือนแม่ไก่
 - ง. เนื้ออร่อยเหมือนเนื้อไก่
 - จ. ตัวโตขนาดแม่ไก่
2. ค้างคาวชนิดใดที่มีรูปร่างขนาดกลาง?
 - ก. ค้างคาวแม่ไก่
 - ข. ค้างคาวบัว
 - ค. ค้างคาวสุนัขป่า
 - ง. ค้างคาวลูกหนูในถ้ำลึก ๆ
 - จ. ค้างคาวลูกหนูในถ้ำตื้น ๆ
3. ค้างคาวลูกหนูชอบกินอะไรเป็นอาหาร?
 - ก. ชมพู
 - ข. เป็ดลูกไม้
 - ค. ใบไม้
 - ง. แมลงเล็ก ๆ
 - จ. สัตว์เล็ก ๆ
4. ค้างคาวแม่ไก่อวัยวะส่วนใดที่ค้างคาวลูกหนูไม่มี?
 - ก. เล็บนิ้วหัวแม่มือ
 - ข. เดบนิ้วชี้
 - ค. นิ้วไม่มีพังผืด 2 นิ้ว
 - ง. จมอยปากที่ยื่นออกมาเหมือนไก่
 - จ. ขนที่ขึ้นตามปีก
5. อวัยวะส่วนไหนของค้างคาวที่เปรียบเสมือนเรดาร์?
 - ก. ปาก
 - ข. จมูก
 - ค. โนสลิฟ
 - ง. นิ้วมือ
 - จ. ลำตัว
6. ค้างคาวรู้ทิศทางของเหยื่อได้อย่างไร?
 - ก. อาศัยนับตาที่เห็นได้ในความมืด
 - ข. อาศัยเสียงของเหยื่อ
 - ค. อาศัยความเคยชิน
 - ง. อาศัยคมกลิ่นของเหยื่อ
 - จ. อาศัยเสียงของมันเอง

บัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด

1. จ.

2. ข.

3. ง.

4. ข.

5. ค.

6. จ.

กิจกรรม

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับชั้น ดังนี้

1. พังทิวช่างการอ่านทำนองเสนาะจากเครื่องบันทึกเสียง พร้อมทั้งอ่านเบา ๆ ตามไปด้วย 2 เที่ยว
2. ให้นักเรียนทุกคนช่วยกันเลือกโคลงสี่สุภาพ 1 บท กาพย์ยานี 3 บท เพื่อใช้อ่านทำนองเสนาะบันทึกเสียงพร้อมกัน
3. บันทึกเสียงอ่านทำนองเสนาะโคลงสี่สุภาพ และกาพย์ยานีของนักเรียนโดยปฏิบัติ ดังนี้
 - 3.1 ให้นักเรียนแต่ละคนบอกชื่อและนามสกุลของตนจนครบทุกคน
 - 3.2 อ่านโคลงสี่สุภาพและ กาพย์ยานีที่เตรียมไว้เป็นทำนองเสนาะพร้อมกัน
4. นักเรียนทุกคนร่วมกันพิจารณาการอ่านของกลุ่มว่าดีหรือไม่อย่างไร
5. เก็บรวบรวมอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
6. ย้ายกลุ่มไปเรียนในศูนย์ที่ว่างพร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบของตนไปด้วย

นิทานที่ชาวเจ้าชอบ

ของ

ครูเทพ

บทนำเรื่อง

ภาพย่อโคลงเรื่อง "นิทานที่ชาวเจ้าชอบ" นี้ คัดมาจากหนังสือโคลงกลอนของครูเทพเล่ม 1 ซึ่งเป็นที่รวมบทประพันธ์ ทั้งกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ไว้ในเล่มเดียวกัน ภาพย่อกลอนของ "ครูเทพ" (เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี) ส่วนมากมักแฝงแง่คิด หรือคติเตือนใจ หรืออารมณ์ขันไว้เสมอ

นิทานเรื่องนี้กล่าวถึงเหตุที่ค้างคาว ซึ่งมีลักษณะของสัตว์สี่เท้าและสัตว์มีปีกรวมอยู่ในตัวของมัน ตรงกับคำบรรยายลักษณะที่ว่า "นกมีหู หนูมีปีก" กลายเป็นสัตว์ที่ไม่มีใครอยากคบค้าสมาคมด้วย ดังที่เราจะได้อ่านกันต่อไปนี้

เนื้อเรื่อง

ทานไทยหรือไม่ช้า	ขอถาม
ฝรั่ง แหก ขา จีน จาม	จุ่งแจ่ง
อย่างใดอย่างหนึ่งถาม	แต่ไปรค
ขออย่าครึ่งกลางแกล้ง	กล่าวกล่าวอำพราง
ว่าปางศิริจรรย์	เกิดกลางผลาญกันและกัน
สงครามใหญ่ครามครัน	ระหว่างพวกสัตว์ทั้งสอง
จุดบัพทวิบาท	ต่างฝ่ายขาดความปรองคอง
ภพวกลยพลมของ	กลาเกลื่อนกลุมทะลุมบอน
ทั่วโลกทุกแห่งหล้า	ทั่วท้องฟ้าทั่วสาคร
ภายในไต่คืบคอง	บมิเว้นเช่นซากัน

ก็คนจากจัส
ฝ่ายข้างคางคานั้น
ประสप्तตัวสี่เท้า
โดยอ้างว่าตัวใส
พบนกเขาขางนก
ไม่ใช่สี่เท้าเถื่อน
แรกแรกเขาหลงเชื่อ
ครั้นเขารูมายา
คางคาวหมกปัญญา
รุ่งเขาพอเพรางาย
มีคำจึงกล่าวออก
สัตว์อื่นเขาค็นคี่
อันว่าหมาหัวเน่า
ดวงโลก โลกระแวง

ก็คนกหนูใหญ่มันส์
ไม่มีชั้นสู้กับใคร
ก็พลอยเข้าเป็นพวกไป
มีสี่เท้าเคาหน้าเหมือน
พูดโกหกทำแซ่เขื่อน
เพราะบินได้ในเวหา
ก็เอื้อเฟื้อบิณฑ
เขาคางคักโมตรัสลาย
ต้องหลบหนายอยู่เคียวกาย
มุกหัวซอนนอนเป็นผี
เที่ยวปลิ้นปลอกไปตามที
แต่คางคาวเขาหนายแฉ่ง
ไม่ร้ายเท่าที่สำแดง
แท่งหนายเห็นเช่นคางคาว

บัตรงาน

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับชั้น ดังนี้

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็นสองกลุ่ม
2. ให้ทั้งสองกลุ่มแข่งขันกันเขียนชื่อสัตว์สี่เท้าและสัตว์สองเท้าลงในกระดาษคำตอบ (ใช้กระดาษคำตอบกลุ่มละ 1 แผ่น) ภายในเวลา 3 นาที โดยให้กลุ่มที่ 1 เขียนชื่อสัตว์สี่เท้า และกลุ่มที่ 2 เขียนชื่อสัตว์สองเท้า (ประเภทสัตว์ปีก) ให้มากที่สุดเท่าที่จะคิดได้ แล้วแลกเปลี่ยนตรวจกระดาษคำตอบ
3. เก็บรวบรวมอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
4. ย้ายกลุ่มไปเรียนในศูนย์ที่ว่างพร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบของตนไปถวาย

คู่มือครู

วิชาวรรณคดีไทย

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

เวลา 2 คาบ

เรื่อง มหากบิลวานร และพญานกออก

วันที่

สถานที่

คำนำ

ในการสอนบทเรียนเรื่องมหากบิลวานร และพญานกออกนี้ บทบาทของครูเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางเอาไว้ ดังนั้นครูผู้สอนควรศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติการของครูในการสอนเรื่องนี้ จากคำชี้แจงข้างล่าง

คำชี้แจง

1. ครูต้องศึกษาชุดการสอนและอ่านเนื้อหาในชุดการสอนอย่างละเอียดรอบคอบ พร้อมทั้งทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนทุกขั้นตอน
2. ครูต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งมีได้จัดไว้ในชุดการสอนได้แก่
 - 2.1 นาฬิกาจับเวลา
 - 2.2 เครื่องบันทึกเสียง
 - 2.3 เครื่องเขียนกระดาน
 - 2.4 กระดานขาว
3. ก่อนสอนครูต้องจัดโต๊ะเท่ากับจำนวนหน่วยกิตกิจกรรมในชุดการสอน และวางชุดการสอนไว้บนโต๊ะประจำศูนย์ให้เรียบร้อย โดยให้นักเรียนแต่ละคนได้รับคนละ 1 ชุด เว้นแต่สื่อการเรียนที่ต้องใช้รวมกลุ่มกัน
4. ถ้านักเรียนไม่เคยเรียนตามกระบวนการนี้มาก่อน ครูต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการเรียนและการใช้ชุดการสอนก่อน

5. การสอนแบ่งเป็น 3 ชั้น

5.1 ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

5.2 ชั้นเข้าสู่กิจกรรม

5.3 ชั้นสรุปบทเรียน

6. ในขณะที่นักเรียนกำลังทำกิจกรรม ครูไม่ควรพูดเสียงดัง เพราะจะเป็นการทำลายสมาธิของนักเรียน ควรพูดเป็นรายกลุ่มในกรณีที่นักเรียนกลุ่มนั้นไม่เข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำ

7. ครูต้องสังเกตความตั้งใจเรียน ความสนใจ การทำงานร่วมกลุ่มกันของนักเรียนทุกกลุ่มอย่างใกล้ชิด ถ้ากลุ่มใดมีปัญหา ครูจะช่วยเหลือได้ทันที

8. ถ้านักเรียนกลุ่มใดทำกิจกรรมเสร็จเร็วกว่ากลุ่มอื่น ครูต้องให้นักเรียนกลุ่มนั้นไปทำกิจกรรมในศูนย์กิจกรรมสำรอง

9. การเปลี่ยนศูนย์กิจกรรมจะทำได้เมื่อนักเรียนอย่างน้อย 2 กลุ่ม หรือนักเรียนทุกกลุ่มทำกิจกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว นักเรียนแต่ละกลุ่มไม่จำเป็นต้องทำกิจกรรมเรียงตามลำดับตั้งแต่ศูนย์กิจกรรมที่ 1-4 อาจจะสลับไปทำกิจกรรมในศูนย์กิจกรรมใดก่อนหรือหลังก็ได้

10. ครูควรเน้นให้นักเรียนเก็บสื่อการเรียนให้เรียบร้อยก่อนเปลี่ยนศูนย์กิจกรรม นักเรียนนำไปได้เฉพาะกระดาษคำตอบของนักเรียนเท่านั้น

11. การสรุปบทเรียนควรเป็นกิจกรรมร่วมกันทุกกลุ่มหรือส่งตัวแทนกลุ่มมาร่วมกัน

12. เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมครบหมดทุกอย่างแล้ว ครูเก็บกระดาษคำตอบจากนักเรียนและตรวจแบบฝึกหัด พร้อมทั้งบันทึกผลการเรียนของนักเรียนไว้ เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน

คำเตือนสำหรับครู

1. ถ้านักเรียนคนใดขาดเรียนเรื่องใด ครูควรให้นักเรียนเรียนเป็นรายบุคคล โดยนำสื่อการเรียนในแต่ละศูนย์กิจกรรมมาให้เรียน

2. ครูควรชี้แจงให้นักเรียนหนึ่งในเกียรติของตนเอง โดยไม่ลอกหรือแอบดูคำตอบของเพื่อน หรือคำตอบในบัตร เฉลยแบบฝึกหัดประจำศูนย์กิจกรรม

บทบาทของนักเรียน (ครูควรอ่านหรือบอกให้นักเรียนทราบก่อนปฏิบัติงานกลุ่ม)

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งหัวหน้าขึ้นมา 1 คน (นักเรียนควร เปลี่ยนกันเป็นหัวหน้า เพื่อจะได้ฝึกการ เป็นผู้นำ)
2. ให้นักเรียนอ่านบัตร งานและปฏิบัติตามที่สะท้อนอย่าง ะมัดระวัง
3. ให้นักเรียนพยายามตอบคำถาม อภิปราย และ บันทึกผลการ อภิปรายอย่างเต็มความสามารถ คำถามมีข้อสอบแต่ละจะเป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนได้ เกิดการเรียนรู้
4. นักเรียนต้องตั้งใจปฏิบัติงาน ไม่ชักชวนเพื่อนสนทนานอกเรื่องที่เรียน
5. เวลาเปลี่ยนศูนย์กิจกรรมทุกครั้งขอให้นักเรียนจัดบัตร งานและสื่อการเรียนอย่างอื่นให้เรียบร้อยเพิ่มเติม และย้ายไปยังศูนย์กิจกรรมอื่นอย่างสงบเรียบร้อย
6. นักเรียนต้องใช้ชุดการสอนอย่าง ะมัดระวัง อย่าขีดเขียนใด ๆ ลงในชุดการสอน
7. พยายามรักษาเวลาทำกิจกรรมในแต่ละศูนย์กิจกรรมให้ได้ตามเวลาที่กำหนดไว้

บันทึกการสอนการจัดห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้

ชุดการสอนที่ 4

วิชา วรณคดีไทย เรื่อง มหากบิลวานร และพญานกออก

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวนนักเรียน 34 คน

วันที่ เดือน พ.ศ.

เวลา 2 คาบ

สถานที่

เนื้อหา

พระสารประเสริฐเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญอย่างมากทางด้านอักษรศาสตร์งานประพันธ์ของท่านมีมากมาย ล้วนแต่เป็นงานที่ทำด้วยความประณีต ท่านแต่งหนังสือโดยใช้นามปากกาว่า "นาคะประทีป" และได้แต่งหนังสือร่วมกับ "เสฐียรโกเศศ" ไว้หลายเรื่อง สำหรับเรื่อง มหากบิลวานรและพญานกออกนี้ เป็นนิทานชาดกที่ท่านได้รวบรวมไว้ในหนังสือ สัมโมหนิทาน เรื่องมหากบิลวานรเป็นเรื่องของพระโพธิสัตว์เมื่อครั้งเสวยพระชาติเป็นพญาวานรและได้เสียสละช่วยเหลือลูกน้องให้รอดพ้นอันตราย นับเป็นตัวอย่างของหัวหน้าที่ดี ส่วนเรื่องพญานกออกเป็นเรื่องของพระโพธิสัตว์เมื่อครั้งเสวยพระชาติเป็นพญานกออก และได้บำเพ็ญตนเป็นเพื่อนที่ดี โดยให้ความช่วยเหลือเพื่อนเมื่อมีภัยมา นับเป็นตัวอย่างของเพื่อนที่ดี (จากหนังสือแบบเรียนวรรณคดีไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของกระทรวงศึกษาธิการ หน้า 334 - 345)

เนื้อหาแบ่งออกเป็นศูนย์กิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. ประวัติพระสารประเสริฐ
2. เรื่องมหากบิลวานร
3. ธรรมชาติของลิง
4. เรื่องพญานกออก
5. ธรรมชาติของนกออก

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับประวัติผู้แต่งได้ถูกต้อง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องมหากบิลวานรและพญานกออก
ไค้ถูกต้อง
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปลักษณะของหัวหน้าที่ดีและเพื่อนที่ดีได้
4. เพื่อให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับธรรมชาติของลิงและนกออกไค้ถูกต้อง

การจัดศูนย์กิจกรรม

กลุ่ม	เนื้อหา	สื่อการเรียน	กิจกรรมการเรียน	ผลที่ได้รับจากการเรียน
1	ประวัติพระสาร- ประเสริฐ	1.บัตร งาน 2.รูปภาพพระสาร- ประเสริฐ 3.เนื้อหา 4.แบบฝึกหัด 5.กระดาษคำตอบ 6.บัตร เฉลยคำตอบ แบบฝึกหัด	1.นักเรียนอ่านบัตร งาน 2.นักเรียนดูรูปภาพพระสาร- ประเสริฐ 3.นักเรียนอ่านเนื้อหา 4.นักเรียนทำแบบฝึกหัด 5.นักเรียนตรวจแบบฝึกหัด จากบัตร เฉลยคำตอบ	นักเรียนสามารถตอบคำถาม เกี่ยวกับพระสารประเสริฐ ไค้ถูกต้อง
2	เรื่องมหากบิล- วานร	1.บัตร งาน 2.เนื้อหา 3.แบบฝึกหัด 4.กระดาษคำตอบ 5.บัตร เฉลยคำตอบ แบบฝึกหัด	1.นักเรียนอ่านบัตร งาน 2.นักเรียนอ่านเนื้อหา 3.นักเรียนร่วมกันอภิปราย ในหัวข้อ"คุณสมบัติของ หัวหน้าที่ดี" แล้วสรุปผล การ อภิปรายพร้อมทั้ง	1.นักเรียนสามารถสรุปการ อภิปรายไค้ 2.นักเรียนสามารถตอบคำถาม เกี่ยวกับเรื่องมหากบิลวานร ไค้ถูกต้อง

กลุ่ม	เนื้อหา	สื่อการเรียน	กิจกรรมการเรียน	ผลที่ได้รับจากการเรียน
			บันทึกลงในกระดาน คำตอบ 4. นักเรียนทำแบบฝึกหัด 5. นักเรียนตรวจแบบฝึกหัด จากบัตร เฉลยคำตอบ	
3	ธรรมชาติของดิ่ง	1.บัตร งาน 2.รูปภาพดิ่ง - ดิ่งเสน - ดิ่งกัง - ดิ่งวอก - ดิ่งแสม 3.เนื้อหา 4.แบบฝึกหัด 5.กระดานคำตอบ 6.บัตร เฉลยคำตอบ แบบฝึกหัด	1.นักเรียนอ่านบัตร งาน 2.นักเรียนดูรูปภาพลักษณะ ต่าง ๆ 3.นักเรียนอ่านเนื้อหา 4.นักเรียนทำแบบฝึกหัด 5.นักเรียนตรวจแบบฝึกหัด จากบัตร เฉลยคำตอบ	นักเรียนสามารถตอบคำถาม เกี่ยวกับธรรมชาติของดิ่ง ได้ถูกต้อง
4	เรื่องพญานกออก	1.บัตร งาน 2.รูปภาพแสดงทิศ ที่ราชสีห์ พญานกออก นางเหยี่ยว เหยี่ยว ตัวผู้และตัวเมีย อยู่	1.นักเรียนอ่านบัตร งาน 2.นักเรียนดูรูปภาพ 3.นักเรียนอ่านเนื้อหา 4.นักเรียนร่วมกันอภิปราย ในหัวข้อ "ลักษณะของ เพื่อนที่ดี" แล้วสรุปผล	1. นักเรียนสามารถสรุปผล การอภิปรายได้ 2. นักเรียนสามารถตอบ คำถามเกี่ยวกับเรื่อง พญานกออกได้ถูกต้อง

กลุ่ม	เนื้อหา	สื่อการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	ผลที่ได้รับจากการเรียนรู้
		3. เนื้อหา 4. แบบฝึกหัด 5. กระดาษคำตอบ 6. บัตร เฉลยคำตอบ แบบฝึกหัด	การอภิปรายพร้อมทั้งบันทึก ลงในกระดาษคำตอบ 5. นักเรียนทำแบบฝึกหัด 6. นักเรียนตรวจแบบฝึกหัด จากบัตร เฉลยคำตอบ	
5	ธรรมชาติของ นกออก	1. บัตร งาน 2. รูปภาพนกออก 3. เนื้อเรื่อง 4. แบบฝึกหัด 5. กระดาษคำตอบ 6. บัตร เฉลยคำตอบ แบบฝึกหัด	1. นักเรียนอ่านบัตร งาน 2. นักเรียนดูรูปภาพนกออก 3. นักเรียนอ่านเนื้อหา 4. นักเรียนตอบคำถามในแบบ ฝึกหัด 5. นักเรียนตรวจแบบฝึกหัดจาก บัตร เฉลยคำตอบ	นักเรียนสามารถตอบคำถาม เกี่ยวกับธรรมชาติของนกออก ได้
สำรวจ		1. บัตร งาน 2. แบบฝึกหัด 3. บัตร เฉลยคำตอบ แบบฝึกหัด	1. นักเรียนอ่านบัตร งาน 2. นักเรียนตอบคำถามใน แบบฝึกหัด 3. นักเรียนตรวจแบบฝึกหัด จากบัตร เฉลยคำตอบ	นักเรียนสามารถเลือกใช้ คำราชาศัพท์ได้ถูกต้อง

ขั้นสรุป หลังจากดำเนินกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ เสร็จเรียบร้อยแล้วให้สรุปผลของกิจกรรมดังนี้

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม
2. ให้นักเรียนกลุ่มที่ 1 เรียงภาพเรื่องมหากาฬชีวภาพให้ถูกต้องตามลำดับก่อนหลัง
3. ให้นักเรียนกลุ่มที่ 2 เรียงภาพเรื่องพญานาคออกให้ถูกต้องตามลำดับก่อนหลัง
4. ให้นักเรียนกลุ่มที่ 3 ส่งตัวแทนออกมาสรุปเรื่องมหากาฬชีวภาพ ตามภาพที่เรียงเอาไว้
5. ให้นักเรียนกลุ่มที่ 4 ส่งตัวแทนออกมาสรุปเรื่องพญานาคออกตามภาพที่เรียงไว้

ขั้นวัดผล ตรวจสอบแบบฝึกหัดของนักเรียน

ขั้นประเมินผล นักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้อง %

บัตรงาน

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับขั้นดังนี้

1. อ่านเนื้อเรื่องให้เข้าใจ
2. ทำแบบฝึกหัดศูนย์ที่ 1
3. เมื่อทุกคนทำแบบฝึกหัดของตนเสร็จแล้ว ให้ตรวจแบบฝึกหัดของตน
จากบัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
4. เก็บอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
5. ย้ายกลุ่มไปเรียนในศูนย์ที่ว่างพร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบของตนไปด้วย

ประวัติย่อ

พระสารประเสริฐ (ตรี นาคประทีป)

พระสารประเสริฐ (ตรี นาคะประทีป) เป็นบุตรหลวงพิพิชวิรัชการ (เทียน นาคะประทีป) และนางพิพิชวิรัชการ (สวน นาคะประทีป) เกิดที่จังหวัดพระนคร เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2432

เมื่อยังเยาว์ พระสารประเสริฐได้เข้าเรียนหนังสือที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย และสอบไล่ได้ประโยค 2 อย่างเกา ต่อมาด้วยความสนใจในภาษาบาลีจึงได้บวชเป็นเณร แล้วก็บวชเป็นพระที่วัดเทพศิรินทราวาส และศึกษาพระธรรมวินัยจนได้เป็นเปรียญ 7 ประโยค ด้วยเหตุที่ท่านมีความรู้ทางภาษาบาลีแตกฉาน ท่านจึงมีหน้าที่เป็นอาจารย์สอนภาษาบาลีในสำนักวัดนั้น

ใน พ.ศ. 2462 ท่านได้สึกจากสมณเพศ และเข้ารับราชการเป็นอนุศาสนาจารย์ ประจำกรมตำรวจกระทรวงกลาโหม ต่อมาใน พ.ศ. 2465 กระทรวงศึกษาธิการ สมัย เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีเป็นเสนาบดี ได้ขอโอนตัวท่านไปรับราชการในกระทรวงศึกษาธิการในตำแหน่งผู้ช่วยแผนกอภิธานสยามในกรมตำรา ในพ.ศ. 2466 ท่านได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นหลวงฐระกิจกิจฐาน ตอนนั้นพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์เรื่องมีทนะพาชา จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้หลวงฐระกิจกิจฐานรับราชการใกล้ชิดพระองค์ชั่วคราว หลวงฐระกิจกิจฐานมีหน้าที่ถวายความเห็นเกี่ยวกับเรื่องศัพท์ และได้เคยตามเสด็จไปอยู่ตามอุทยานวันหลายเวลาระหว่างที่มีเวลาว่างท่านก็ได้ทำสมาธิภาวนารามเกียรที่ได้เล่มหนึ่ง เมื่อเสร็จหน้าที่ตามเสด็จแล้วก็กลับมารับราชการในกรมตำราตามเดิม

ต่อมา พ.ศ. 2469 ท่านได้ย้ายไปรับราชการในตำแหน่งปลัดกรมพระอาลักษณ์ ในกรมราชเลขาธิการ และใน พ.ศ. 2471 ก็ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระสารประเสริฐ ท่านมีหน้าที่ร่างประกาศกระแสพระบรมราชโองการ ตลอดจนเรื่องคดีทั้งข้อ และทำงานเกี่ยวกับหนังสือในหน้าที่ของอาลักษณ์และในราชการส่วนพระองค์ นอกจากนี้ท่านยังมีหน้าที่เป็นผู้อ่านประกาศในงานพระราชพิธีต่าง ๆ อีกด้วย

ใน พ.ศ. 2475 ท่านย้ายกลับมารับราชการในกระทรวงศึกษาธิการ เป็นข้าราชการ
ชั้นเอก ภายหลังย้ายไปอยู่กรมการศาสนาในตำแหน่งหัวหน้ากองศาสนศึกษา เมื่อครบเกษียณอายุ
และออกจากราชการแล้วท่านยังดำรงตำแหน่งอาจารย์พิเศษประจำจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจนถึง
วันที่ท่านถึงแก่กรรม

พระสารประเสริฐ เป็นผู้มีความรู้ทางอักษรศาสตร์ เชี่ยวชาญมาก ท่านได้แต่งหนังสือมา
ทั้งเคยอยู่ในสมณเพศ งานประพันธ์ของท่านมีมากมายล้วนแต่เป็นงานที่ทำด้วยความประณีตด้วย
เหตุที่ท่านเป็นนักศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ ท่านได้แต่งหนังสือโดยใช้นามปากกา "นาคะประทีป"
ร่วมกับนามปากกา "เสฐียรโกเศศ" ไว้มากมาย หนังสือเรื่องสำคัญ ๆ ที่ควรกล่าวถึงได้แก่
"หิโชนเทศ" "สมญาภิธานรามเกียรติ์" "นิยายเบงกาลี" "กถาสัทธาคร" "กถามุข" "ลัทธิ
ของเพื่อน" "กามนิค" (ซึ่งใช้เป็นแบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการเรียกชื่อว่า "วาสิฏฐี")
และ "สัมโมหนิทาน"

หน้าที่สำคัญของท่านที่ควรกล่าวถึงอีกอย่างหนึ่งคือ เป็นกรรมการชำระปทานุกรม ท่าน
ทำงานนี้ด้วยใจรัก และด้วยความอุตสาหะจริง ๆ และทำอยู่จนกระทั่งท่านล้มเจ็บลงเมื่อวันที่ 28
พฤษภาคม 2488 ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2488 รวมอายุได้ 56 ปี

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ลงบนอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว
(ทำลงในกระดาษคำตอบประจำศูนย์)

1. เหตุใดพระสารประเสริฐ จึงมีความเชี่ยวชาญ

ทางภาษาบาลี?

- ก. ชอบอ่านหนังสือภาษาบาลี
- ข. ได้รับมอบหมายให้แปลหนังสือภาษาบาลี
อยู่เสมอ
- ค. ได้ศึกษาภาษาบาลีในครั้งที่ตามเสด็จ
รัชกาลที่ 6 ไปอินเดีย
- ง. ได้ศึกษาภาษาบาลีขณะที่บวชเป็นพระ
- จ. เป็นกรรมการชำระพระไตรปิฎก

2. พระสารประเสริฐ รับราชการครั้งแรกใน

หน่วยงานใด

- ก. กระทรวงศึกษาธิการ
- ข. กระทรวงกลาโหม
- ค. กรมราชเลขาธิการ
- ง. กรมการศาสนา
- จ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. พระสารประเสริฐมีความสามารถโดดเด่นที่สุด

ในท่านใด

- ก. การแต่งรอยแก้วและรอยกรอง
- ข. การใช้ศัพท์และการวินิจฉัยคำศัพท์
- ค. การสอนภาษาไทยและบาลี
- ง. การแต่งตำราภาษาไทย
- จ. การสอนพระธรรมวินัย

4. หนังสือเล่มใดที่แข่งขันพร้อม ๆ กับเรื่อง

มัทนะพาธา?

- ก. กถาสริตสาคร
- ข. นิยายเบงกาลี
- ค. วาสินธุ์
- ง. สมณาริธานรามเกียรติ์
- จ. หิโตปเทศ

5. เหตุใดงานประพันธ์ของพระสารประเสริฐจึงมี

ความประณีตมาก?

- ก. เพราะท่านมักแต่งหนังสือร่วมกับเสฐียรโกเศศ
ซึ่งเป็นเพื่อนคู่คิดของท่าน
- ข. เพราะท่านแต่งหนังสือมามากและแต่งมา
เป็นเวลานาน
- ค. เพราะท่านมีความสามารถในการใช้ภาษา
และหมั่นหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
- ง. เพราะท่านเคยรับราชการใกล้ชิดรัชกาลที่ 6
ช่วยให้ท่านมีความสามารถในการประพันธ์
มากขึ้น
- จ. เพราะท่านเคยเป็นครูมาก่อนจึงแต่งหนังสือ
ได้ดีและถูกต้องกว่าผู้อื่น

บัตร เฉลยคำกลบแบบฝึกหัด

1. ง.

2. ข.

3. ท.

4. ง.

5. ค.

ภาระงาน

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับชั้น ดังนี้

1. อ่านเนื้อเรื่องให้เข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์คำใด ให้ดูจากคำอธิบายศัพท์ แต่ถ้าเข้าใจศัพท์แล้วก็ไม่จำเป็นต้องดู
2. ร่วมกันอภิปรายในหัวข้อ "หัวหน้าที่ดีควรมีคุณสมบัติอย่างไร?" แล้วให้นักเรียนแต่ละคนสรุปผลการอภิปรายเป็นข้อ ๆ ให้ได้สัก 5 ข้อ พร้อมทั้งบันทึกลงในกระดาษคำตอบประจำหน่วยที่ 2 ของตน
3. ทำแบบฝึกหัดศูนย์ที่ 2
4. เมื่อทุกคนทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ตรวจแบบฝึกหัดของตนจากบัตร เฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
5. เก็บรวบรวมผลการเรียนไว้ให้เรียบร้อย
6. ย้ายกลุ่มไปเรียนในศูนย์ที่ว่าง พร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบของตนไปทาบ

มหากปิศาจก - เรื่องมหากปิลวานร

นิทานชาดกเรื่องมหากปิลวานร นี้คัดมาจากหนังสือสมัยโมหนิทาน ซึ่งรวบรวมเรื่องอื่น ๆ ไว้
อีกหลายเรื่อง ชาดกเป็นเรื่องราวของพระพุทธเจ้าที่มีมาในชาติก่อน ๆ ตามคติของพระพุทธศาสนาซึ่ง
เชื่อในการเวียนว่ายตายเกิด เวลาที่พระพุทธเจ้าตรัสสั่งสอนบุคคลต่าง ๆ พระองค์มักจะทรงยก
เรื่องชาดกขึ้นมาเป็นอุทาหรณ์ เพื่อจูงใจให้คนเลื่อมใสในการทำความดี จะเห็นได้ว่าพญาวานร
ในเรื่องนี้ได้บำเพ็ญความดีอย่างสูง ถือเป็นตัวอย่างของหัวหน้าที่ดี ซึ่งเสียสละเพื่อประโยชน์สุข
ของลูกน้อง ตามที่เราจะได้อ่านกันดังต่อไปนี้

ครั้งเมื่อพระเจ้าพรหมทัตครองราชสมบัติในเมืองพาราณสี ครั้นนั้นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติ
เป็นพญาวานร มีกำลังมากไค้ 5 กำลังข้างสาร วานรเป็นบริวารประมาณ 8 หมื่นอยู่ในป่าหิมพานต์
ในสถานที่พระโพธิสัตว์อยู่นั้น มีมะม่วงใหญ่ต้นหนึ่งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ มีกิ่งก้านสาขาเป็นพุ่มงามสดชื่น
คล้ายยอดฉัตรงูเขา ผลมะม่วงนั้นโตประมาณเท่าหม้อ มีรสหวานโอชาและมีกลิ่นหอม กิ่งหนึ่งทอด
ไปทางบก ผลหล่นไกลต้น กิ่งหนึ่งทอดไปทางน้ำ ผลหล่นลงในน้ำ อีก 2 กิ่ง ผลหล่นไม่ไกลต้น

พระโพธิสัตว์มีปัญญารู้กาลภายหลังว่า ทุกข์ภัยจะบังเกิดแก่พญาวานร เพราะผลมะม่วงซึ่ง
หล่นลงในน้ำ จึงสั่งให้บริวารเก็บผลที่กิ่งทางแม่น้ำกินเสียก่อน ยังมีผลสุกตกค้างทำรังห่อไว้วานร
ทั้งหลายมิได้ได้เห็น เหลืออยู่ยี่สิบหนึ่ง ผลนั้นสูงอมหุดจากซั้วทะลุรั้งคองตกลงในแม่น้ำลอยไปติด
ซำยที่เขากันไว้เป็นที่สำหรับสรงน้ำแห่งพระเจ้าพาราณสี เวลาเย็นพวกพนักงานลงไปรื้อซำซำย
เห็นผลมะม่วงนั้นก็มีใจรู้จักว่าเป็นผลอะไร จึงเก็บเอาไปถวายพระเจ้าพาราณสี ๆ คำรัสถาณ
ข้าราชการทั้งหมด ก็ไม่มีผู้ใคร่จัก อำมาตย์ผู้หนึ่งจึงกราบทูลว่า ถวายพรมาเฝ้าคงจะทราบ
พระเจ้าพาราณสีจึงคำรัสสั่ง ให้พาราณาเฝ้ามาถาม พาราณาเฝ้าทูลว่าผลมะม่วงพระเจ้าพาราณสีจึง
ทรงเชือกประทานให้พาราณาเฝ้ากินก่อน แล้วเชือกเสวยและประทานข้าราชการ

พระเจ้าพาราณสีพอพระทัยในรสมะม่วงนั้น จึงคำรัสถาณพาราณา ๆ กราบทูลว่า ตนอยู่
ริมฝั่งแม่น้ำในป่าหิมพานต์ พระเจ้าพาราณสีจึงให้ยุกพวนเรือ ถ่อขึ้นไปตามลำพาราณาเฝ้าถึงแล้วให้
ทอดเรืออยู่ในลำน้ำ ส่วนพระองค์ก็ทรงพระราชนิเสด็จไปยังประเทศที่ตนมะม่วง กับช่วย
ข้าราชการ ให้ผลมะม่วงทั้งพลับพลาประทับอยู่ที่โคนมะม่วง ให้เลือกเก็บผลมะม่วงสุกเสวยทุกวัน

ครั้นเวลาเที่ยงคืนชนทั้งหลายหลับสบายแล้ว พระโพธิสัตว์ก็นำบริวารไปนอนตามกิ่งน้อยและกิ่งใหญ่ เก็บผลมะม่วงในบรีโลกตามเคย

ฝ่ายพระเจ้าพาราณสีบรรพตเห็นดอกพระเนตรเห็นผู้วานร ก็ทรงปลุกพวกข้าราชการแล้วตรัสบอกว่า ผู้ถึงอุบนค้มมะม่วงมาก ช่วยกันลั่นฆ้องอย่าให้หนีไปได้ พวกข้าราชการก็ถือกระสุนและหน้าไม้คอยจะยิงอยู่

ฝ่ายวานรบริวารทั้งปวงเห็นมนุษย์จะคอยทำอันตรายชีวิตเช่นนั้น ก็มีความหวาดหวั่นเป็นอันมาก ไม่รู้ทางที่จะหนีก็พากันเข้าไปหาพระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์ก็ปลุกใจวานรทั้งปวงว่า ท่านทั้งหลายอย่าตกใจ ไม่เป็นไร เราจะคิดอุบายให้ท่านทั้งปวงพ้นจากอันตรายจงได้ ว่าแล้วก็ไต่ออกไปปลายกิ่งทางแม่น้ำ แล้วก็กระโดดไปไกลไปประมาณ 100 วา ก็ถึงต้นไม้ต้นหนึ่งอันอยู่ริมฝั่งลงจากต้นไม้นั้นก็ไปถอนเอาเถาวัลย์มาผูกเข้ากับสะเอวของตน แล้วก็กระโดดกลับมายังค้มมะม่วงนั้นก็ไม่ถึงต้น แต่เอามือทั้งสองยึดกิ่งหนึ่งไว้ได้ ก็เหยียดกายให้ตรงต่อกับเถาวัลย์ แล้วบอกให้บริวารไต่ไปบนหลังของตน วานรบริวารขอสมาโทมแล้วก็ไต่ไปบนหลังพระโพธิสัตว์ แล้วก็ไต่ไปตามเถาวัลย์ถึงต้นไม้ นั้น ก็พ้นจากมหาภัยพิบัติ

ครั้งนั้น พระเวททักก็เป็นวานรอยู่ในหมู่บริวารนั้น วานรเวททักเกล้งจะให้พระโพธิสัตว์ได้รับความลำบากกาย ก็หาไต่ไต่ไปบนหลังเหมือนวานรทั้งปวงไม่ ขึ้นไปบนกิ่งสูง แล้วกระโดดลงมาบนหลังพระโพธิสัตว์ แล้วก็เลยไต่เถาวัลย์ไป ครั้งนั้นพระโพธิสัตว์ได้เสวยทุกข์เวทนาสาหัสจนดวงหทัยแตก

ฝ่ายพระเจ้าพาราณสีได้ทอดพระเนตรเห็นพระโพธิสัตว์มีความฉลาดและมีอุทสาหะช่วยให้บริวารพ้นอันตรายได้อย่างนั้น จึงทรงดำริว่า เราไม่ควรที่จะฆ่าวานรพิเศษอย่างนี้เลย ครั้นเวลาเช้าก็รับสั่งให้ ขุนบรมมยุกะพาองครักษ์ขึ้นไปรับพระโพธิสัตว์ลงมา ให้นำไปอาบน้ำในคงคาให้หลุมกายพระโพธิสัตว์ควยผายขนน้ำฟาด ให้คั้นน้ำหวานอัมรินทร์ไอชาและให้ทาน้ำนมที่เคี้ยวได้พันตน ให้นอนบนหลังชมพู แล้วทรงตรัสสรรเสริญปัญญาและความสามารถของพระโพธิสัตว์

ฝ่ายพระโพธิสัตว์ก็สั่งสอนพระเจ้าพาราณสีให้ดำรงอยู่ในราชธรรมและยกข้อสำคัญขึ้นกล่าวอีกส่วนหนึ่งว่า ผู้ซึ่งเป็นหัวหน้า คือผู้ที่เป็ใหญ่มีบริวารจำต้องพิจารณาปัญญาและมีความสามารถคิดบำเพ็ญทุกขกัมม์เกิดขึ้นแก่บริษัทของตน จึงจะสมควรแก่ความเป็นผู้ใหญ่ พอบจบคำสั่งสอนลง พระโพธิสัตว์ก็สิ้นชีวิต

คำอธิบายศัพท์ในเรื่องมหากาฬนิทาน

ศัพท์

คำอธิบายศัพท์

พรหมทัต

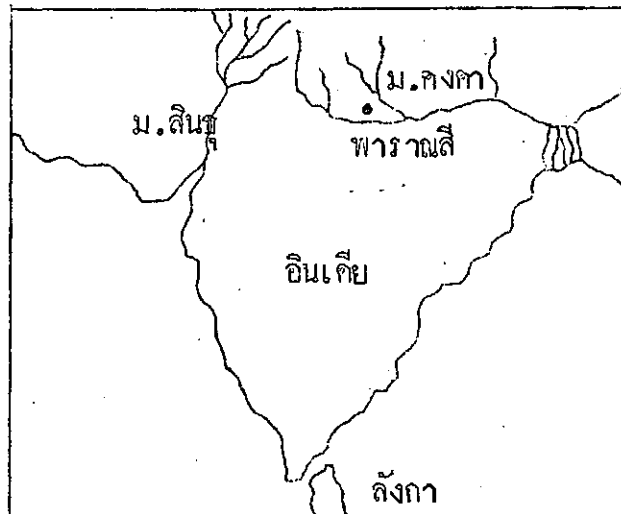
ชื่อพระเจ้าแผ่นดินแห่งกรุงพาราณสี ในชาดกมักอ้างชื่อพระเจ้าพรหมทัตเสมอ

ราชสมบัติ

สมบัติของพระเจ้าแผ่นดิน

พาราณสี (Banaras)

ชื่อเมืองที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนา อยู่ในอินเดีย

โพธิสัตว์

ท่านผู้จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า

เสวยพระชาติ

เกิด

นิมพานต์

ชื่อพาหนะแถมเหนือของอินเดีย

โอชา

มีรสดี อร่อย

คำรัส

(แปลจากศรีส) พุค (ใช้เป็นราชาศัพท์)

พวน

เชือกเกเดียว

พลับพลา

ที่ประทับชั่วคราว สำหรับรับรองพระเจ้าแผ่นดิน

ประเทศ

บ้านเมือง แคว้น ในที่นี้แปลว่าที่

ขอขมา

ขอโทษ ขอขมา

มหากาฬ

ภัยอันใหญ่หลวง

ศัพท์

คำอธิบายศัพท์

พิบัติ

ความฉิบหาย

เทวทัต

ชื่อพระญาติซึ่งทั้งตัวเป็นศัตรูกับพระพุทธเจ้า

บริษัศ

หมู่, คนแกลลอม

ทุกขเวทนา

ความรู้สึกลำบาก ความรู้สึกเจ็บปวด

ราชบุรุษ

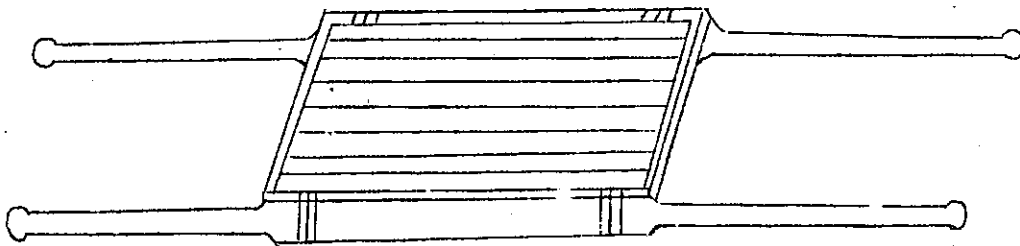
คนของพระราชา

พะอง

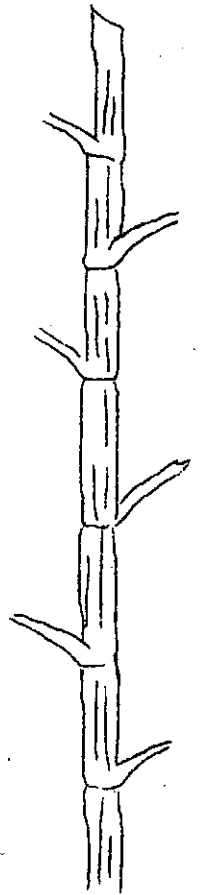
ไม้ไผ่ลำเดียวสำหรับผูกขึ้นต้นไม้ท่างบันได มีแขนงยื่นออกมาสำหรับ
เท้าเหยียบ

แคร

คานหาชนิดหนึ่ง ราวเล็ก ๆ สำหรับนั่งมีรูปเป็นสี่เหลี่ยมพื้น
เป็นไม้ซี่

แคร

พะอง

ชุมพา

สัตว์สี่เท้าชนิดหนึ่ง ขนยาวคล้ายแกะ

ราชธรรม

ธรรมะของพระเจ้าแผ่นดิน

วิจารณ์ปัญญา

มีปัญญารู้จักใคร่ครอง ใคร่ครอง สอดสวน

นำบัค

ทำให้เสื่อมคลาย ทำให้หาย

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ลงบนอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
(ทำลงในกระดาษคำตอบประจำศูนย์)

1. "พระโพธิสัตว์" เป็นคำที่ใช้เรียกใคร?

- ก. พระพุทธเจ้า
- ข. ผู้ที่จะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า
- ค. มนุษย์หรือสัตว์ที่ทำแต่ความดี
- ง. ผู้นำของมนุษย์หรือสัตว์
- จ. คนโพธิ์ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์

2. ข้อใดคือ "ทุกข์ภัย" ที่เกิดขึ้นแก่ผู้วางนรใน
เรื่องนี้?

- ก. พระเจ้าพรหมที่สั่งให้พรานป่าเก็บผล
มะม่วงทั้งหมดไปถวายพระองค์ที่เมือง
พาราณสี
- ข. ผู้วางนรแย่งผลไม้กันเพราะความ
อิจฉา
- ค. ผู้วางนรไม่สามารถหนีออกจากวงล้อม
ของคนได้
- ง. พญาวานรจำผู้ถูกคนตำราย
- จ. ผู้วางนรถูกคนลอบและจะใช้อาวุธ
ทำร้าย

3. วานรเหวตัทธเกล้งพญาวานรอย่างไร?

- ก. กระโดดจากที่สูงลงบนหลังพญาวานร
- ข. ขึ้นบนหลังพญาวานร แล้วข่มตัวแรง ๆ
- ค. เดินกระต๊อบแรง ๆ บนตัวพญาวานร
- ง. ไต่ไปตามตัวพญาวานร อย่างช้า ๆ
- จ. กระโดดจากที่สูงลงบนหัวพญาวานร

4. พระพุทธเจ้าทรงใช้เรื่องมหากปิลวานรสั่งสอน
พุทธบริษัทในเรื่องใด?

- ก. การปกครองลูกน้อง
- ข. การหลบเลี่ยงอันตรายในป่า
- ค. การเป็นหัวหน้าที่ดี
- ง. การแสดงความเมตตา กรุณาต่อสัตว์
- จ. ประโยชน์ของการเชื่อฟังผู้นำ

บัตร เฉลยคำตอบแบบฝึกหัด

1. ข.

2. จ.

3. ก.

4. ก.

บัตรงาน

ให้นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมตามลำดับขั้น ดังนี้

1. ศึกษารูปประกอบเนื้อเรื่อง
2. อ่านเนื้อเรื่องให้เข้าใจ
3. ทำแบบฝึกหัดขั้นที่ 3
4. เมื่อทุกคนทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ตรวจแบบฝึกหัดของตนจาก
บัตร เฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
5. เก็บรวบรวมอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
6. ย้ายกลุ่มไปเรียนในศูนย์ที่ว่าง พร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบของตน
ไปทidy

ลิง

ลักษณะ

ลักษณะทั่วไปของลิงก็คล้ายกับค่างและชะนี คือ เป็นสัตว์ประเภทอยู่เป็นฝูง และหากินบนยอดไม้ด้วยกัน กินอาหารอย่างเดียวกัน แต่ลิงมีส่วนผิวกายมากกว่าค่างและชะนีอยู่บ้าง อาทิ มีทิวาว่องไวปราดเปรียวกว่า ลิงบางชนิดมีขนและหางสั้นกว่า มีนิสัยซุกซนกว่าและมีความร่าเริงกว่าค่างและชะนี

ที่อาศัย

ที่อาศัยของลิงติดกับค่างและชะนี คือ ในป่าดิบ ป่าสูงที่ร่มเย็น ลิงจะไม่ชอบอยู่บนกิ่งไม้ ชอบอยู่ป่าโปร่ง ๆ โดยมาก ทั้งนี้เพราะมันเป็นสัตว์ชอบหากินบนพื้นดิน ในป่ารทมีการหากินบนดินไม่สะดวก เวลาศัตรูเข้ามามันไม่เห็นง่ายเหมือนอยู่ป่าโปร่ง แต่โดยทั่วไปแล้วมันก็จะเห็นถึงแพนทั้งป่าดิบ ป่าโปร่ง ทั้งนี้เพราะมันเป็นสัตว์โยกย้ายที่หาอาหารกินเรื่อยไป ไม่อยู่ในถิ่นอาศัยจำเจเหมือนค่างและชะนี

ในเรื่องอพยพย้ายที่อยู่หากินของลิงนั้น คงจะเกิดจากลิงอยู่กันเป็นฝูงใหญ่กว่าค่างและชะนีนั่นเอง ลิงฝูงใหญ่ ๆ จะมีจำนวนนับร้อย ๆ ตัวทีเดียว ฉะนั้นการหากินในป่าจึงมักอึดอัดขัดขวางการแย่งกันหากินมันจึงจำต้องเดินทางหากินเรื่อยไปหลาย ๆ ป่า

ชนิดของลิง

เราแบ่งลิงออกเป็น 4 จำนวนใหญ่ ๆ คือ ลิงเสน ลิงกัง ลิงวอก และลิงแสม ลักษณะของลิงเหล่านี้ ถ้าจะอธิบายเป็นคำพูดถึงลักษณะหน้าตาของมัน ก็ยากที่จะอธิบายได้เพราะอธิบายไปอธิบายมาก็ว่ามันเหมือน ๆ กันไปหมด เราจะสังเกตดูง่าย ๆ ว่าเป็นลิงจำพวกไหน โดยดูทรงหางของมัน คือชนิดที่หางสั้นจนเรียกว่าไม่มีหางเลยนั้น เราเรียกว่า "ลิงเสน" ซึ่งโดยมากเวลานมันโตแล้ว มักจะมีหน้าแดงและก้นแดง อีกพวกหนึ่งมีหางสั้น ๆ สั้นราวหนึ่งในสามของความยาวจากปลายจมูกไปถึงก้นชนิดนี้เรียกว่า "ลิงกัง" เวลมันเดินหรือยืน หาง

ของหมึกกระดกขึ้นไปบนหลังอย่างน่าดู จึงพวกนี้แหละที่ชาวบ้านทางภาคใต้และไทยอิสลามเขาชอบ
จับมาหัดให้ขึ้นคานะพร้าว ช่วยปลิดลูกมะพร้าว จึงอีกพวกหนึ่งมีหางยาวกว่าลิงกัง คือยาวครึ่งหนึ่ง
ของความยาวจากปลายจมูกถึงกัน จึงพวกนี้เรียกว่า "ลิงวอก" หางของลิงวอกนี้ไม่กระดกโค้ง
ไปบนหลังอย่างลิงกัง ลิงวอกนี้เขาชอบจับมาหัดให้เล่นละครลิง มักเห็นกันบ่อย ๆ ตามข้างถนน
ลิงอีกพวกหนึ่งมีหางยาวกว่าพวกอื่น ๆ ยาวเกือบเท่ากับความยาวจากจมูกถึงกันของมันเอง จึง
พวกนี้เรียกว่า "ลิงแสม" มักพบตามชายทะเลหรือริมแม่น้ำ ลำคลองที่ไม่ไกลจากทะเลมากนัก
เวลาน้ำลด มันมักจะลงเที่ยวหาปูกินตามชายเลน

อาหาร

ลิงเป็นสัตว์ที่มีนิสัยทะลอะกินอาหารไม่เลือก และขยันหาอาหารทั้งบนดินและบนยอดไม้
และยังเป็นนักขโมยตัวสำคัญอีกด้วย อาหารของลิงได้แก่ ยอด ใบ ดอก ราก และผลไม้
ต่าง ๆ นานาชนิด พืชผักในไร่ของชาวป่าจำพวกกล้วย ข้าวโพด มะม่วง แดง ฯลฯ
มักจะถูกฝูงลิงย่องมาขโมยกินอยู่เสมอแม้โคขุนคิง ลิงเป็นสัตว์ค่อนข้างน่ากลัวไหม้ แม่ชาวป่าจะ
ได้ยืนยันออกไปจากไร่ แต่ไม่ข้ามันจะพาฝูงย่องเข้ามาขโมยพืชผักกินอีก

การเข้ากินอาหาร

เรื่องของการกินอาหารแล้วจัดว่าลิงเป็นสัตว์ที่มีไหวพริบในการขโมยมากที่เดียว กล่าวคือ
เมื่อฝูงของมันเข้าใกล้ไร่ของชาวป่า หัวหน้าจะให้สัญญาณหยุดทัพสงบนิ่งอยู่บนต้นไม้ ต่อจากนั้นก็
จะมีลิง 3 - 4 ตัว ทำหน้าที่ลาดตระเวนดูว่ามีคนอยู่ในไร่หรือไม่ เมื่อแน่ใจว่าไม่มีคนอยู่ มัน
ก็จะส่งสัญญาณให้พรรคพวกของมันเข้าขโมยพืชผักผลไม้ของชาวไร่กินอย่างเงียบ ๆ และรวดเร็ว
จนอิ่มแล้วจึงหลบหนีออกจากไร่อย่างรวดเร็ว พรรคพวกก็มีอาหารติดมือออกไปด้วย โดยมีกองระวัง-
หลังคอยค้ำหลังคอยการเคลื่อนไหวของชาวไร่ ถ้าปรากฏว่าชาวไร่ตามมา มันจะส่งอาณัติสัญญาณ
ให้ฝูงรู้ เพื่อพาลูกเล็กเด็กกันน้อยหนีให้ทันเวลาที่

ความฉลาดในการขโมยของสิ่งทำให้พืชผลในไร่ของชาวป่าได้รับความเสียหายมาก แต่ถึงที่สุดสิ่งเป็นสัตว์มีลายตาเหมือนมนุษย์ คือมองไม่เห็นในความมืด ถ้าหากสิ่งสามารถมองเห็นได้ในเวลากลางคืนอย่างสัตว์ป่าทั้งหลายละก็ พืชผลในไร่ของชาวป่าจะต้องได้รับความเสียหายอย่างหนักทีเดียว ชาวไร่ที่ทำไร่กว้างขวางหลายสิบไร่ มักจะดูแลไม่ทั่วถึง เขาจะใช้ปืนแควนกลางไร่ และมีเชือกโยงมายังที่พัก นาน ๆ ก็คงเชือกเขย่าให้ปืนกั๊กขึ้น เป็นการไล่สิ่งเสียครั้งหนึ่ง

นิสัย

นิสัยที่จัดว่าเป็นส่วนดีของสิ่งนั้นหายากมาก สิ่งเป็นสัตว์มีนิสัยชั่วร้ายอำมหิตเป็น สันดานที่ไวใจไคยาก ถ้านำมาเลี้ยงไว้ดูเล่นอาจจะเป็นภัยแก่เด็กที่เข้าไปล้อเลียน แม้ เจ้าของที่เลี้ยงมันมาแต่เล็กมันยังทำร้ายเอาบ่อย ๆ มีคำพูดเปรียบเทียบถึงความมีนิสัย ไม่ดีของสิ่งอยู่หลายอย่าง เช่น อดิงหลอกเจ้า เจ้านั้นเหมือนสิ่ง เป็นต้น

สัตตชาตญาณในการหลบภัย

ศัตรูของสิ่งนอกจากมนุษย์ก็มี เสือ หมาใน และงู มันจึงต้องอาศัยพักผ่อน หลับนอนอยู่บนต้นไม้สูง ๆ สิ่งมีการระแวดระวังภัยอย่างรัดกุม ในการคุมฝูงหาอาหาร อยู่บนยอดไม้ทั่วไปในป่านั้น หน่วยลาดตระเวนของมันจะขึ้นไปอยู่บนต้นไม้สูงดูคอยสอดส่าย สายตามาศัตรูเบื้องล่างอยู่เสมอ สิ่งเป็นสัตว์มีการเคลื่อนไหวอย่างย่อง ง่ายดาย โดยเฉพาะสายตามีความไวและละเอียด สามารถมองเห็นได้ในระยะไกลทีเดียว คุณสมบัติ เหล่านี้ช่วยให้มันรอดพ้นจากศัตรูได้

การสืบพันธุ์

สิ่งตัวผู้และสิ่งตัวเมียจะผสมพันธุ์กันเป็นคู่ ๆ ไป มักจะไม่ยอมผสมพันธุ์ทีเดียว การมีคู่ หมายถึงการปะทะกันอย่างละเอียดเลือกทีเดียว การไปหาอาหารมักจะไปเป็นคู่ใด คู่หนึ่ง นี่เป็นนิสัยที่นับว่าดีของสิ่ง

โดยเป็นสัตว์ทองหากินบนยอดไม้ ดังนั้นธรรมชาติจึงบังคับให้ลิงมีลูกเพียงตัวเดียว
แต่ก็มีพิเศษที่มีลูกถึงสองตัว ดังที่มีผู้เคยเห็นว่าแม่ลิงบางตัวที่หากินบนยอดไม้นั้นมีลูกเกาะอยู่
สองตัว คือหน้าและหลัง แต่ก็มีแม่ลิงในฝูงน้อยตัวที่มีลูกติดมาสองตัวเช่นนี้

คุณละโทษ

คุณประโยชน์อันจะมีต่อมนุษย์นั้นว่าหายากเต็มที จะมีอยู่บ้างก็ถึงบางจำพวกที่
ใช้ขึ้นมะพร้าวและเฝ้าบ้าน มันมีโทษมากถึงเรื่องชอบเป็นขโมย ทำลายพืชผักของชาวไร่
ดังกล่าวดูแล้ว แต่มีคุณประโยชน์อีกอย่างหนึ่งในปัจจุบันนี้คือ ในวงการแพทย์แผนใหม่นิยมใช้
ลิงเป็นเครื่องทดลอง นอกจากนี้ในวงการวิทยาศาสตร์ก็ยังนิยมใช้ลิงในการทดลองต่าง ๆ
เช่น ทดลองส่งลิงขึ้นไปในอวกาศพร้อมกับยานอวกาศ เพื่อที่จะได้ทราบว่าสิ่งมีชีวิตจะอยู่ใน
อวกาศได้หรือไม่ ดังที่ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ทำการทดลองมาแล้ว

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ลงบนอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว (ทำลงในกระดาษคำตอบประจำศูนย์)

1. เหตุใดลิงจึงชอบอาศัยอยู่ในป่าโปร่ง?
 - ก. เพราะมีอาหารอุดมสมบูรณ์
 - ข. เพราะลิงชอบหยอหยินต้นไม้ที่อยู่ห่าง ๆ กัน
 - ค. เพราะง่ายแก่การระวังภัยที่จะมาถึงตัว
 - ง. เพราะอากาศไม่เย็นชื้นมาก
 - จ. เพราะเป็นที่โล่งสะดวกแก่การอยู่ร่วมกันเป็นฝูง
2. สิ่งใดที่ ค่างและชะนีชอบแต่ลิงไม่ชอบ?
 - ก. การอยู่ร่วมกันเป็นฝูง
 - ข. การไม่ย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย
 - ค. อาหารประเภทผลไม้
 - ง. การหากินบนยอดไม้
 - จ. การหยอหยินตามต้นไม้
3. ลิงชิมแปนซีในคณะละครสัตว์มีลักษณะเหมือนลิงชนิดใด?
 - ก. ลิงเสน
 - ข. ลิงกัง
 - ค. ลิงวอก
 - ง. ลิงแสม
 - จ. ลิงค่าง
4. เราสามารถบอกชนิดของลิงได้โดยสังเกตจากอะไร?
 - ก. ขนาดรูปร่าง
 - ข. ลักษณะหน้าตา
 - ค. สีขน
 - ง. ลักษณะตีน
 - จ. ความยาวของหาง
5. ถ้ามีศัตรูปรากฏตัวขึ้นผู้ที่ส่งสัญญาณให้ฝูงลิงระวังตัวคือใคร?
 - ก. ลิงจำฝูง
 - ข. ลิงลาดตระเวน
 - ค. ลิงกองระวังหน้า
 - ง. ลิงกองระวังหลัง
 - จ. ลิงระวังภัย

บัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด

1. ค.
2. ข.
3. ค.
4. จ.
5. ข.

บัตรงาน

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับชั้น ดังนี้

1. ดูภาพประกอบเนื้อเรื่องในศูนย์ที่ 4
2. อ่านเนื้อเรื่องให้เข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจความหมายของคำศัพท์ใด ให้ดูได้จากคำอธิบายศัพท์ แต่ถ้าเข้าใจศัพท์ดีแล้วก็ไม่จำเป็นต้องดู
3. ร่วมกันอภิปรายในหัวข้อ "ลักษณะของมิตรที่ดี" แล้วให้นักเรียนแต่ละคนสรุปผลการอภิปรายเป็นข้อ ๆ ให้ได้สัก 5 ข้อ พร้อมทั้งบันทึกลงในกระดาษคำตอบประจำศูนย์ที่ 4 ของตน
4. ทำแบบฝึกหัดศูนย์ที่ 4
5. เมื่อทุกคนทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ตรวจแบบฝึกหัดของตนจากบัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
6. เก็บรวบรวมอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
7. ย้ายกลุ่มไปเรียนในศูนย์ที่ว่างพร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบของตนไปด้วย

มหาอุกฤษชาคก - เรื่องพญานกออก

นิทานชาคกเรื่องพญานกออกนั้นคัดมาจากหนังสือสามโมหนิทาน ซึ่งรวบรวมเรื่องอื่น ๆ ไว้อีกหลายเรื่อง ชาคกเป็นเรื่องของพระพุทธเจ้าที่มีมาในชาคิก่อน ๆ ตามคติของพระพุทธศาสนา ซึ่งเชื่อในการเวียนว่ายตายเกิด เวลาที่พระพุทธเจ้าตรัสสั่งสอนบุคคลต่าง ๆ พระองค์มักจะทรงยกเรื่องชาคกขึ้นมาเป็นอุทาหรณ์ เพื่อจงใจให้คนเลื่อมใสในการทำความดี จะเห็นได้ว่าพญานกออกได้บำเพ็ญความดีอย่างสูง อันเป็นตัวอย่างของเพื่อนที่ดี ซึ่งช่วยเหลือเพื่อนในยามตกทุกข์ได้ยาก ดังเนื้อเรื่องต่อไปนี้

ครั้งพระเจ้าพรหมทัตครองราชสมบัติในเมืองพาราณสี มีชาวป่าพวกหนึ่งตั้งบ้านอยู่ที่พรหมแคน และในที่แห่งหนึ่งไม่ไกลหมู่บ้านนั้นนัก มีหนองใหญ่อยู่หนองหนึ่งมีเหยี่ยวตัวหนึ่งอาศัยอยู่ที่ศักกนิณ นางเหยี่ยวตัวหนึ่งอาศัยอยู่ที่ศุประจิม ราชสีห์ตัวหนึ่งอาศัยอยู่ที่ศุครพญานกออกอาศัยอยู่ที่ศุรพา ในหนองนั้นมีเตาอาศัยอยู่ท่ามกลาง

อยู่มาวันหนึ่งเหยี่ยวนั้นได้เกี้ยวนางเหยี่ยว ๆ จึงถามว่า ท่านมีมิตรสหายซึ่งจะช่วยแก้ไขเมื่อคราวมีทุกข์ภัยมาถึงแล้วหรือ เหยี่ยวบอกว่ายังไม่มี นางเหยี่ยวจึงเตือนว่าท่านควรจะหามิตรสหายให้ไฉนก่อนรรมยา แล้วก็แนะว่า พญานกออกอยู่ที่ศุรพา ราชสีห์อยู่ที่ศุคร เคาอยู่กลางหนอง ท่านจงไปผูกไมตรีกับสัตว์ทั้ง 3 นั้นไว้เถิด เหยี่ยวรับคำ นางเหยี่ยวแล้วก็ไปผูกไมตรีกับสัตว์ทั้ง 3 นั้น ได้สมความปรารถนาแล้ว ก็กลับมาอยู่กับนางเหยี่ยว ครั้นนางเหยี่ยวนั้นมีท้องแก่จึงชวนกันทำรังบนต้นกระทุ่มอันอยู่ในเกาะใกล้หนอง เหยี่ยวนั้นมีลูก 2 ตัว

ครั้งนั้น มีชาวชนบทพวกหนึ่งไปเที่ยวหาของป่า ยังไม่ได้สิ่งอันใดตามประสงค์ จึงปรึกษากันว่า อย่างไร ๆ เราคงไม่มีอะไรกลับบ้าน ไม่ได้สัตว์บกก็คงเอาสัตว์น้ำ แล้วก็พากันลุยน้ำไปขึ้นเกาะเข้าอาศัยอยู่ที่ต้นกระทุ่ม ครั้นเวลาค่ำก็จุดไฟไต้ยุงและริ้นควั่นก็หวนขึ้นรมลูกเหยี่ยว ๆ ก็ร้อง เพราะไม่เคยถูกควั่นไฟ คนเหล่านั้นได้ยินเสียงลูกเหยี่ยวร้อง ก็บอกกันว่าบนต้นไม้มีนก เรามักคบจุคลนก็จะได้นก

นางเหี่ยวว้ไค้ยินมนุษย์ทุกคนกั้กันกับบอกแก่สามีว่า อันตรายมาถึงเราแล้ว ท่านจงไปหาสหายแจ้งเหตุให้ทราบ เพื่อจะได้ช่วยป้องกันอันตรายแห่งเรา เหี่ยวว้ก็ไปหาพญานกออกแจ้งเหตุอันนั้น พญานกออกก็รีบไปสู่หนองเอาปีกชุบน้ำและเอาปากอมน้ำบินมาแล้ก็สั้ค่น้ำออกจากปีกและปากคั้บไฟที่คั้บ ส่วนมนุษย์เมื่อไฟคั้บก็เพียรจุกคณขึ้นไปอีก พญานกออกก็เพียรเอาน้ำมาคั้บ จนดวงมัจฉิมยามไค้ความลำบากหนักหนา

นางเหี่ยวว้จึงบอกกับสามีว่า พญานกออกผู้สหายเป็นมิตรมีอุปการะมากไค้พยายามช่วยปลดเปลื้องทุกข์ภัยถึงเพียงนี้ ยังเ้าผู้สหายของเราอีก ท่านควรจะไปบอกให้รู้ เหี่ยวว้ก็บอกพญานกออกหยุดการไปชนน้ำ แล้ก็ไปหาเ้าบอกเหตุนั้น

เ้าไค้ฟังก็ตอบว่า ธรรมคามิตรสหาย เมื่อทุกข์ภัยบังเกิดแก่สหายก็ต้องช่วยกันแก้ไขไปตามความสามารถของตน ถ้าสหายผู้ใดเมื่อทุกข์ภัยเกิดขึ้นแก่สหายมิไค้ช่วยแก้ไข สหายผู้นั้นก็ไค้ควรคอบต่อไป ก่อนเหี่ยวว้ผู้สหาย เราจะไปช่วยท่านจนเต็มกำลังความอดสาหัสของเรา ดังพญานกออกที่ไค้อุปการะแก่ท่าน ขณะนั้นลูกเ้าจึงพูดกับบิดาว่า ข้าพเจ้าก็ไค้จะไปช่วยธุระกับบิดาค้วย

เ้าทั้งสองก็พากันลงไปในน้ำ อมเอาโคลนและคาบผั้ก่น้ำมาใส่ในกองไฟ เพียรกระทำอยู่อย่างนั้นจนสว่าง ครันสว่างแล้ชนเหล่านั้นก็ยังพยายามจะเอาลูกเหี่ยวว้ไค้ได้ นางเหี่ยวว้จึงบอกกับสามีว่า เวลาสว่างแล้เวลานักลั้วมนุษย์เหล่านั้นจะหาอันตรายแก่ลูกเราไค้ ท่านควรจะไปหาราชสีห์บอกให้ทราบเหตุ เนื่องราชสีห์จะช่วยแก้ไขให้เราพ้นอันตรายไค้บาง เหี่ยวว้ก็ไปหาราชสีห์บอกเหตุให้ทราบ ราชสีห์ก็ออกจากที่อยู่ตรงไปยังที่นั้น มนุษย์ทั้งหลายเห็นราชสีห์มาแต่ไกลก็กลัวพากันหนีไปจากที่นั้น

ฝ่ายพญานกออกกับเ้าและเหี่ยวว้ ก็พากันมาหาราชสีห์ ๆ ก็สำแดงอานิสงส์แห่งไมตรีว่าเป็นคุณสำคัญอย่างหนึ่ง ควรรักษามิตรธรรมไว้อย่าให้เสื่อมสูญ แล้ก็ลาลั้ตัวทั้ง 3 กลับไปที่อยู่ของตน ลั้ตัวทั้ง 3 ก็ลากันและกันไปสู่ที่อยู่แห่งตน ลั้ตัวทั้งปวงนั้นมีความสมัครรักไค้เป็นมิตร ไม่แตกร้างกันทราบเ้าสิ้นชีวิต

คำอธิบายศัพท์ในเรื่องพญานกออก

ศัพท์

คำอธิบายศัพท์

นกออก	ตัวโตกว่าเหยี่ยว เล็กกว่าแร้ง หากินตามลำน้ำ
พรมแคน	สีฉฉนเขตแคน แคนต่อแคน
หักขิม	หักใต้
ประจิม	ทิศตะวันตก
จุก	ทิศเหนือ
บูรพา	ทิศตะวันออก
กระทุม	ไม้ต้นตระกูลยอ มีดอกกลมหอม ลักษณะคล้ายดอกกระถิน
คบ	ของใช้สำหรับจุดไฟให้สว่าง ทำด้วยของแห้ง เช่น ใบไม้และ ขี้กบ เอามามัดเป็นคุ่นยาว
มัชฌิมยาม	ยามกลาง คือเที่ยงคืน
อุปการะ	ความเกื้อกูล ความอุดหนุน การช่วยเหลือ
อานิสงส์	ผลแห่งกุศล ประโยชน์ ผลดี
มิตรธรรม	ธรรมะที่เป็นเครื่องผูกใจมิตร

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ลงบนตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว (ทำลงในกระดาษคำตอบประจำศูนย์)

1. ข้อใดเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการใช้นิทานประกอบการสั่งสอนในพุทธศาสนา?

- ก. เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน
- ข. เพื่อให้ผู้ฟังจำคำสั่งสอนในนิทานได้จะได้นำไปเล่าให้ผู้อื่นฟังต่อไป
- ค. เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจในพระธรรมคำสั่งสอนจะได้นำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง
- ง. เพื่อให้ผู้ฟังคิดใจนิทานจะได้ไปวัดบ่อย ๆ เป็นการชักจูงให้คนใกล้ชิดศาสนายิ่งขึ้น
- จ. เพื่อให้ผู้ฟังได้ผ่อนคลายความตึงเครียดของสมองในขณะที่ฟังธรรม

2. เพื่อนของนางเหยี่ยวตัวใดที่อาศัยอยู่ในทิศตรงกันข้ามกับนางเหยี่ยว?

- ก. ราชนีห์
- ข. เหยี่ยวตัวผู้
- ค. เต่า
- ง. พญานกออก
- จ. ลูกเต่า

3. เหตุการณ์ในข้อใดที่ทำให้เหยี่ยวต้องขอความช่วยเหลือจากมิตรของตน?

- ก. มีคนปีนขึ้นไปบนต้นไม้เพื่อขโมยลูกเหยี่ยว
- ข. มีคนจะใช้ไฟลนรังเหยี่ยวเพื่อเอาเหยี่ยวมาเป็นอาหาร
- ค. มีคนลอบทำร้ายเหยี่ยวทั้งสอง
- ง. มีคนพยายามจะเผาต้นไม้เพื่อให้รังเหยี่ยวตกลงมา
- จ. มีคนสูบบุหรี่ที่โคนต้นไม้ทำให้เหยี่ยวหายใจไม่ออก

4. การกระทำข้อใดที่จะช่วยรักษาไมตรีระหว่างเพื่อนให้ยืนยาวได้มากที่สุด?

- ก. ทำตนให้เป็นกันเองกับเพื่อน
- ข. ปฏิบัติต่อกันและกันอย่างจริงจัง
- ค. คอยดูแลเอาใจใส่เพื่อนตลอดเวลา
- ง. ใจกว้างให้อ่อนหวานกับเพื่อน
- จ. ปฏิบัติต่อเพื่อนอย่างสุภาพ

บัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด

1. ค.

2. ง.

3. ข.

4. ข.

บัตรงาน

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับชั้น ดังนี้

1. ดูภาพประกอบเนื้อเรื่องในศูนย์ที่ 5
2. อ่านเนื้อเรื่องให้เข้าใจ
3. ทำแบบฝึกหัดศูนย์ที่ 5
4. เมื่อทุกคนทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ตรวจแบบฝึกหัดของตน
จากบัตร เฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
5. เก็บรวบรวมอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
6. ย้ายกลุ่มไปเรียนในศูนย์ที่ว่าง พร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบ
ของตนไปด้วย

นอกออก

ทันใดนั้น ฉันเห็นนกอะไรตัวใหญ่มากตัวหนึ่ง บินโฉบลงจากยอดไม้ต้นสูง บินโฉบลงมาข้างเจ้านกกระดังงา แต่เจ้านกกระดังงาหวาดกลัวบินหลบว่อนวนวนเข้าไปภายในกอไม้แล้ว บินหนีออกปาทางอีกฟากหนึ่งของกอไม้ต่อไป

นกใหญ่ซึ่งฉันรูบลงมาที่เจ้านกกระดังงาตัวนั้น ฉันเห็นเท้าอันมีเล็บโค้งและแหลมคมของมันกางออกเพื่อจะจับเจ้านกกระดังงา แต่เจ้านกแสนรู้นั้นก็ท้าว รับบินหลบว่อนวนวนเข้าไปในกิ่งไม้ใบหนาเบื้องล่าง แล้วก็บินเล็ดลอดหนีไปได้

เจ้านกใหญ่ เมื่อคว้าเหยื่อติดก็บินเลยไปด้วยความเร็ว แล้วก็วิ่งกลับมายังที่เดิม มันเกาะที่กิ่งไม้ที่เจ้านกกระดังงาเกาะคุ้ยกับมันอยู่เมื่อสักครู่นี้ แล้วก็เหวี่ยงไปหาเจ้านกกระดังงาด้วยสายตานากลัว

นกนี้ ๆ มันก็สวยงามน่าดูอยู่เหมือนกัน ตัวของมันค่อนข้างใหญ่มากทีเดียว ขนาดเกือบเท่าอู้งานแสนกะลอะที่ฉันเคยเห็นเกือบทั่วทั้งหัวเป็นสีน้ำตาลแกมแดง ปีกค่อนข้างแรงกว่าส่วนอื่น ๆ มีลายขาว ๆ ที่ปีกบางเล็กน้อย ที่คันท้องมันเป็นจุดสีขาวเล็ก ๆ เติมไปหมด ใต้หางมีลายขาวค่านาคู ขนที่ท้ายทอยของมันขึ้นอย่างหงอนกระดกขึ้นลงเป็นริ้วกราว ปากของมันนั้นยาวโค้งและแหลมคมนากลัว ไม่แพ้เล็บอันโค้งคมของมันเลยทีเดียว

"เจ้าคือใคร" ฉันร้องถาม "เจ้ามาไล่นกกระดังงาตัวนั้นทำไม"

"อ้อ เจ้าลูกกระต๊อง เจ้าเพิ่งเปลี่ยนสีจากสีแดงเป็นสีน้ำตาลอย่างแม่ของเจ้า เจ้าอายุยังน้อย เจ้าจึงยังไม่รู้จักฉัน ฉันนี่คือ เหยี่ยว บางทีเขาเรียกฉันว่า นอกออก แต่บางคนก็เอาชื่อนอกออกนี้ไปเรียกนกเหยี่ยวอื่น ๆ"

"ทำไมเขาจึงเรียกเจ้าว่าเหยี่ยวงูเล่า" ฉันสงสัย

"อ้อ เขาเรียกฉันอย่างนั้นเพราะฉันชอบจับงู ชอบกินงู ฉันเป็นผู้ราบงูไปใหญ่ นี่งูเล็กงูน้อย งูตามต้นไม้ ฉันเห็นเข้าเมื่อไร ฉันก็จับเอาไปกินหมด"

"งูตัวใหญ่ ๆ อย่างงูเห่า งูหลามเล่า เจ้ากล้าจับกินไหม เจ้าก็ไม่กลัวอีกละนะ"

ฉันยั่ว

"มันโตะกินกำลังที่ฉันจะคาบ จะพามันบินไปได้ ไม่มีประโยชน์ที่ฉันจะจับ" มันตอบไว้ทำ

"งูพิษอย่างงูเห่าเล่า เจ้ากล้าจับกินไหม" ฉันชักท้อไป

"อ้อ ฉันสิ ฉันไม่กลัวมันหรอก" เจ้านกนั้นมันอวดดีต่อไป

"เจ้าไม่กลัวมันกัด เจ้าไม่กลัวพิษของมันหรือ"

"ฉันไม่กลัว เวลาฉันจับ ฉันพยายามจับตรงส่วนคอ มันเอี้ยวตัวหรือแวงก็ดันไม่ใคร่ได้ หรือหากมันจะกัดถูกตามแขนขาฉันบ้าง ฉันก็ไม่กลัว เพราะขนของฉันหนา มันกัดถูกแต่ขนของฉันที่ฟูออก มันจะไม่กัดถึงเนื้อของฉัน" เขียวพญางูนั้นอวดดีต่อไป

"แต่ทำไมเมื่อสักนี้ เจ้าจึงพยายามจะบินโดยจับนกกะลิงเขี่ยเขาเล่า หรือเจ้าเห็นว่าตัวเขาเล็กกว่าเจ้าจึงรังแกเขาเล่น" ฉันชักท้อไปเรื่อย ๆ

"อาายนกกะลิงเขี่ยคนั้นสิ" เขียวพญางูหงอนขึ้นแล้วส่ายตาไปมา เพื่อหาเจ้านกนั้นใหม่ "ฉันโฉบจับมัน เพราะฉันเกลียดมัน มันหากินไปทางทิศไหน มันจับงูจับกิ้งก่าซึ่งเป็นอาหารของฉันกินหมด ฉันจึงต้องขับไล่มัน ใ้มันไปให้พ้นถิ่นที่ฉันหากิน หากมันยังขึ้นโอ้อวดดี ฉันจับได้ฉันก็กินมันเสียเลย" แล้วมันก็ส่ายตากลับไปโดยรอบอีก

"ลูกไม่เจ้าไม่ชอบกินบ้างหรือ ถ้าหากเจ้าจับกิ้งก่าไม่ได้ เจ้ามีต้องออกหาหรือ"

ฉันถาม

"ถ้าฉันหา งู กิ้งก่า กินไม่ได้ งูและกบเขี่ย ฉันพบ ฉันก็จับกิน นกอะไรที่บินเผลอ ๆ มาใกล้ ๆ ฉัน ฉันก็ชอบจับกิน แมลงต่าง ๆ ที่ตัวโต ๆ หน่อย ฉันก็ชอบ แต่ฉันไม่อดง่าย ๆ หรอก งู เขียว งูตามกันไม่มีหลายชนิดและมีมาก ไม่ลองกลัวออกหรอก"

"กูก - กูก - เกี้ยว - เกี้ยว"

ฉันได้ยินเสียงอะไรร้องเสียงแหลมอยู่ในอากาศเบื้องบน เจ้าเขียวพญางู นั้นเห็นตะแสงหน้าเงยดูขึ้นไปบนท้องฟ้า

"อ้อ เมื่อย่างกำลังร่อนลงมาจากท้องฟ้า" เขาบอก

ฉันก็ดูตามเขา แต่ฉันไม่เห็นอะไรเลย ฉันเห็นแต่ท้องฟ้าสีครามอันว่างเปล่า "ไม่เห็นมีนกอะไรร่อนลงมาเลย" ฉันบอก

"ตาของพวกเจ้าสัตว์เคี้ยวสี่เท้าของพวกเราเราไม่เห็นหรอก ตาของพวกเราพวกเขียวกะและพวกอื่นเราเห็นได้ใกล้ ๆ เราอยู่บนสูงจะดูตาสัตว์เคี้ยวสี่เท้าเคี้ยว แต่เราก็กิน"

ก็ยังไม่เห็นอะไร ๆ บนพื้นดินก็ละเอียด กว้างเหวนี้แหละเจ้า สัตว์อะไร ๆ ทายอยู่บนพื้นดินที่
ทรงไหนแจ่ม ๆ ไม่มีอะไรปกปิดแล้ว อีแร้งจะต้องแลเห็น และไม่ซำมันก็จะร่อนลงมายังชานนั้น
แต่พวกฉันไม่ชอบกินของเน่าของเหม็น เราไม่สกปรกอย่างพวกอีแร้ง เราชอบกินแต่สัตว์เป็น ๆ
เท่านั้น"

"กุก - กุก - กุก - เกี้ยว - เกี้ยว" เสียงอันเล็กแหลมดังขึ้นในท้องฟ้า เบื้องบนอีก
"เมียบเขาร้องคำฉันท์ใหญ่ เขาร้องคำลงมาว่า ฉันมาอยู่กับเจ้าและว่า ทำไมจึงไม่
หาอาหารไปให้ลูก ฉันเห็นจะต้องลาเจ้าไปก่อนนะ เกี้ยวลูกฉันจะหิวเกินไป"

"ซำก่อนเจ้าเหี่ยวผอม" ฉันยังไม่หมดเรื่องสงสัย "ลูกของเจ้าอยู่ที่ไหน ฉันอยากจะ
เห็นบ้าง"

"อ้อ เจ้าดูเขาไม่ได้หรอก เขายังกลัวเสียงบินไม่ได้ เขาอยู่ในรังบนยอดไม้สูงโน้น"

"ลูกเจ้ามีกี่ตัว" ฉันถาม

"ตัวเหี่ยวเท่านั้น" เหี่ยวว้ใหญ่ตอบ "พวกเราขอวางไข่ที่ละฟอง เราไม่ขอวางไข่
ครั้งละหลาย ๆ ฟอง อย่างนกอื่น ๆ"

"ทำไมไม่วางไข่ครั้งละ 4 - 5 ฟอง อย่างนกอื่นเขาเล่า" ฉันถาม

"เราวางไข่ครั้งละฟองก็พอแล้ว ไข่ของเราไม่มีใครถูกขโมยอย่างไข่นกอื่น ๆ เขา
พวกกระรอก พวกลิง และพวกสัตว์ต่าง ๆ ไม่กล้าขึ้นไปขโมยไข่ในที่สูง ๆ เช่นนั้น กระรอกเอง
ก็ไม่กล้า เพราะมันกลัวสายตาอันคมของเรา มันกลัวกรงเล็บและปากอันแหลมคมของเรา มัน
กลัวเราจะจับไปกินเสีย ไข่ของเราจึงมักปลอดภัยไม่มีใครกล้าขโมยไปกิน ไข่ของเราจึง
ออกเป็นตัวเรียบร้อยทุกครั้ง และถ้าหากเราวางไข่หลายฟอง เราต้องเลี้ยงลูกคราวเหี่ยวหลาย ๆ ตัว
แล้วเราอาจหาอาหารเลี้ยงลูกไม่เพียงพอก็ได้ เพราะอาหารสกปรกอย่างงู อย่างกิ้งก่านั้น ถึงแม้จะ
มีไม่น้อย แต่ก็ไม่มากมายพอที่จะหาเลี้ยงลูกทั้งหลาย ๆ ตัวได้เพียงพอ หากเรามีลูกคราวละ
หลาย ๆ ตัว ไม่ซำนกพวกเราก็จะมีจำนวนมากเกินไป และอาจจะหาอาหารไม่พอเพียงพอไป
ก็ได้ โดยเหวนี้แหละนกพวกเราจึงไม่ขอวางไข่ครั้งละหลาย ๆ ฟอง อย่างพวกนกอื่น ๆ เขา"

"กุก - กุก - เกี้ยว - เกี้ยว"

"แน่ะ เสียงเมียนั่นบอกว่าลูกกำลังหิว กำลังกินอยู่ในรัง แน่เจ้าเห็นเมียนั่นหรือยัง
คราวนี้เจ้าคงเห็นบ้างละซี เมียนั่นเขากำลังร่อนลงมาทำแล้ว"

ฉันมองตามขึ้นไป คราวนี้ฉันเห็นจุดอะไรเล็กๆ ในอากาศของนกพวกนี้ ชาติจริงหนอ
เรามองไม่เห็นตัวเขา แต่เรามองเห็นเราไข้ชัดเจน

"ฉันไปก่อนละ ฉันต้องรีบไปหาอาหารให้ลูกฉัน"

ว่าแล้วเขาก็บินลัดเลี้ยวเคี้ยวคลุ่ไปตามช่องว่างของกิ่งไม้ใบหนา

(ตัดตอนมาจาก ชีวิตของฉัน-ลูกกะทิง ของ นายแพทย์บุญส่ง เลขะกุล

หน้า 317 - 376)

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ลงบนอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
(ทำลงในกระดาษคำตอบประจำศูนย์)

1. "ฉัน" ในเรื่องนี้หมายถึงใคร?

- ก. ผู้แต่ง
- ข. เขียว
- ค. นกกระดังงา
- ง. ลูกกะทิง
- จ. แมงกะทิง

2. ในเรื่องนี้ไม้ไผ่กล่าวถึงสัตว์อะไร?

- ก. นกออก
- ข. นกกระดังงา
- ค. ลูกกะทิง
- ง. แร้ง
- จ. รุ้ง

3. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของนกออก?

- ก. ขนสีน้ำตาลแกมแดงทั้งตัว
- ข. มีขนหนา
- ค. กินเนื้อสัตว์เป็นอาหาร
- ง. สามารถมองเห็นสิ่งที่อยู่ไกล ๆ ได้ชัดเจน
- จ. ขนที่ท้ายทอยกระดกขึ้นลงได้

4. นกออกมีวิธีจับุงอย่างไร?

- ก. เอาปากจิกห้วงแล้วพาดกับต้นไม้จนุงตาย
- ข. ไขปากก่อนแหลมคมจิกห้วงจนุงตาย
- ค. คาบุงและบินขึ้นไปสูง ๆ แล้วทิ้งุงลงมาระแทกพื้นจนุงตาย
- ง. ไขที่จับตรงคอกุงด้านหลังแล้วจิกจนุงตาย
- จ. ไขปากจิกตรงคอกุงด้านหลังให้ถุกจุดสำคัญจนุงตาย

5. สัตว์ชนิดใดที่มีสายตามองเห็นได้ไกลที่สุด?

- ก. แมว
- ข. สุนัข
- ค. นกกระเจียว
- ง. เขียว
- จ. งู

บัตรเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด

1. ง.

2. จ.

3. ก.

4. ง.

5. ง.

บัตรงาน

ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับชั้น ดังนี้

1. อ่านคำชี้แจงในแบบฝึกหัดให้เข้าใจ
2. ทำแบบฝึกหัดศูนย์สำรวจ
3. เมื่อทุกคนทำแบบฝึกหัดเสร็จแล้ว ให้ตรวจแบบฝึกหัดของตนจาก
แผ่นเฉลยคำตอบแบบฝึกหัด
4. เก็บรวบรวมอุปกรณ์การเรียนไว้ให้เรียบร้อย
5. ย้ายกลุ่มไปเรียนในศูนย์ที่ว่างพร้อมทั้งนำกระดาษคำตอบของตน
ไปทัก

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความคำราชาศัพท์ที่ใ้มานี้ ควรทำไปเติมลงในช่องว่างของข้อใด
แล้วจึงนำเฉพาะคำราชาศัพท์นั้นไปเขียนตอบลงในกระดาษคำตอบ พร้อมทั้งเขียน
หมายเลขกำกับข้อให้ถูกต้องของควย

คำราชาศัพท์ ทอดพระเนตร เห็น, กราบหลุ, ทรงคำริ, เสวย, ถวาย, พงพระทัย

1. พนักงานเก็บมะม่วงไป..... พระเจ้าพารณสี
2. พรานป่า ว่าณมะม่วงอยู่ป่าหิมพานต์
3. พระเจ้าพารณสี ในณมะม่วงนั้น
4. พระองค์ทรงเชือดมวง
5. พระเจ้าพารณสี ฝูงวานร
6. พระเจ้าพารณสี ว่าเราไม่ควรฆ่าวานรพิเศษอย่างนี้

บัตร เฉดยคำตอบแบบฝึกหัด

1. ถวาย
2. กราบพล
3. พอสพระทัย
4. เสวย
5. ทอดพระเนตรเห็น
6. ทรงดำริ

ชื่อ.....

ชั้น.....

กระดานคำตอบประจำชุดที่..... ศูนย์ที่.....

1.	ก	ข	ค	ง	จ
2.	ก	ข	ค	ง	จ
3.	ก	ข	ค	ง	จ
4.	ก	ข	ค	ง	จ
5.	ก	ข	ค	ง	จ
6.	ก	ข	ค	ง	จ
7.	ก	ข	ค	ง	จ
8.	ก	ข	ค	ง	จ
9.	ก	ข	ค	ง	จ
10.	ก	ข	ค	ง	จ

บันทึก

ภาคผนวก ค.

- แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยชั้น ม.ศ. 1 ชุดที่ 1
- แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยชั้น ม.ศ. 1 ชุดที่ 2
- แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยชั้น ม.ศ. 1 ชุดที่ 3
- แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยชั้น ม.ศ. 1 ชุดที่ 4
- แบบสอบถามความสนใจในวรรณคดีไทย
- แบบสอบถามความรู้สึกรับผิดชอบ

แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทยชั้น ม.ศ. 1

ชุดที่ 1

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบชุดนี้ให้เสร็จภายในเวลา 20 นาที
2. เมื่อพบข้อยากให้ผ่านไปทำข้ออื่นก่อน เพราะอาจมีข้อง่าย ๆ ในตอนหลัง แล้วจึงย้อนกลับมาทำข้อยาก
3. ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ลงบนตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว (ทำลงในกระดาษคำตอบ)

1. "เซียวหวาน" เป็นนามปากกาของใคร?

- ก. พระสารประเสริฐ
- ข. เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี
- ค. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ง. พระยาอุปทิศศิลปสาร
- จ. พระยาศรีสุนทรโวหาร

2. เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี สำเร็จการศึกษาทางด้านใด?

- ก. อักษรศาสตร์
- ข. กฎหมาย
- ค. วิชาครู
- ง. การทหาร
- จ. การปกครอง

3. ตำแหน่งหน้าที่การงานของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ในข้อใดที่แสดงให้เห็นว่าเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ทางด้านการศึกษา?

- ก. ตำแหน่งกรรมการองคมนตรี
- ข. ตำแหน่งกรรมการราชบัณฑิตยสภา
- ค. ตำแหน่งประธานสภายูแทนราษฎร
- ง. ตำแหน่งนายกกรรมการรักษาพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน
- จ. ตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการ

4. ข้อใดไม่ใช่คุณสมบัติของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี?

- ก. มีความสามารถในการประพันธ์
- ข. มีความรู้ทางด้านการสมาคม
- ค. มีความสนใจทางด้านการเมือง
- ง. มีความสนใจทางด้านการกีฬา
- จ. มีความสามารถทางด้านดนตรี

5. เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในวงการใด?

- ก. การเมือง
- ข. การประพันธ์
- ค. การกีฬา
- ง. การศึกษา
- จ. การปกครอง

6. เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีรับราชการครั้งแรกในหน่วยงานใด?

- ก. ราชบัณฑิตยสถาน
- ข. สภาผู้แทนราษฎร
- ค. กระทรวงศึกษาธิการ
- ง. คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
- จ. องคมนตรี

7. "ถ้าทำสิ่งใดจงตั้งใจทำจริง ๆ ถ้าสำเร็จก็เป็นการดี ถ้าไม่สำเร็จจงทำอีกจนสำเร็จ ถ้าทำจนสุดความสามารถแล้วยังไม่สำเร็จก็ยังไม่ประโยชน์ในส่วนที่ได้รับความชำนาญจากการที่ได้พยายามทำความดีโดยเต็มกำลังนั้น" ข้อความข้างบนนี้ย้ำให้เราใช้สิ่งใดใน

การทำงาน?

- ก. ความสามารถและความดี
- ข. ความชำนาญและความตั้งใจ
- ค. ความอดทนและความชำนาญ
- ง. ความสนใจและความพยายาม
- จ. ความตั้งใจและความพยายาม

8. "เด็ก ๆ คงพอจะโต้เถียงกันก่อนอิฐก้อนหิน
ลงในกลางสระน้ำบ้างแล้ว และคงได้สังเกต
เห็นว่า พอก้อนอิฐหรือก้อนหินตกลงไปถึงน้ำ
กั้งป๋อม น้ำก็ป็นวงกระเพื่อม ๆ ออกไปและ
วงเหล่านั้ยอมกว้างออกไปทุกทีจนกระทั่งถึง
ขอบสระฉนั้นใดก็ดี คนที่ไ้ทำความดีไ้ปรากฏ
ขึ้น ความคึ้นนั้นยอมจะกระจายแผ่ออกไปทั่ว
โลก และกระฉอนไปไ้ในสมัยอันจะกำหนดที่
สิ้นสุดมิไ้ไ้ ถึงผู้ที่ไ้ทำความคึ้นจะสิ้นชีวิต
ไปแล้ว คุณความดีก็ไ้จะลือช่าปรากฏอยู่ชั่ว
กัถปาวสาน กุจวงน้ำที่คอยกระเพื่อม ๆ ไป
จนสิ้นเขตพื้นน้ำในสระฉนั้นนั้"

ข้อความข้างบนนี้กล่าวถึงเรื่องอะไร?

- ก. การสร้างชื่อเสียงให้เลื่องลือ
- ข. การทำความดี
- ค. การแผ่กระจายของความดี
- ง. ความยั่งยืนของชื่อเสียง
- จ. ความหมายของความดี

9. การกระทำความดีในข้อใดที่เราทุกคนมี
โอกาสทำได้ในชีวิตประจำวัน?

- ก. ให้ทานคนขอทาน
- ข. พาเด็กและคนชราข้ามถนน
- ค. หารายได้เพื่อใช้เป็นทุนการศึกษา
ของตน
- ง. ทำงานตามหน้าที่ของคนไ้ดีที่สุด
เท่าที่จะทำได้
- จ. บริจาคสิ่งของช่วยผู้ประสบภัยต่าง ๆ

10. เรื่องความดีที่ไม่รู้จักสิ้นสุดคืมาจากหนังสือ
อะไร?

- ก. ธรรมจริยาเล่ม 1
- ข. ธรรมจริยาเล่ม 2
- ค. ธรรมจริยาเล่ม 3
- ง. ธรรมจริยาเล่ม 4
- จ. ธรรมจริยาเล่ม 5

11. วิรกรรมของท้าวเทพสตรีและท้าวศรีสุนทร
เกิดขึ้นในรัชสมัยใด?

- ก. พระเจ้ากรุงธนบุรี
- ข. พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
- ค. พระพุทธเลิศหล้านภาลัย
- ง. พระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
- จ. พระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว

12. เหตุไ้พม่าจึงยกทัพเรือมาตีหัวเมืองทาง
ภาคไ้ของไทย?

- ก. เพราะยี่หวุ่นมีความชำนาญใน
การรบทางเรือ
- ข. เพราะถ้เดินทางโดยทางเรือจะ
ทำให้ทหารมีเสบียงพอกินจนกว่า
จะตีเมืองแตก
- ค. เพราะหัวเมืองเหล่านั้อยู่ในท่าเล
ที่ไ้เรือเข้าโจมตีได้สะดวก
- ง. เพราะการรบทางเรือทำให้ทหาร
เหนื่อยน้อยกว่าการรบทางบก
- จ. เพราะสมัยโบราณนิยมรบกัน
ทางเรือ

13. ท้าวเทพสตรีและท้าวศรีสุนทรได้สร้าง
วีรกรรมอะไรไว้?

- ก. รวบรวมผู้คนต่อสู้กับพม่าป้องกัน
เมืองตะกั่วทุ่งและตะกั่วป่าไว้ได้
- ข. รวบรวมผู้คนต่อสู้กับพวกมอญจนได้
รับชัยชนะ
- ค. รวบรวมผู้คนไปช่วยกองทัพหลวง
ต่อสู้กับพม่า
- ง. รวบรวมผู้คนไปช่วยเจ้าเมืองถลาง
ต่อสู้กับพม่า
- จ. รวบรวมผู้คนต่อสู้กับพม่าป้องกัน
เมืองถลางไว้ได้

14. ข้อใดเป็นบรรพการศักดิ์ของนางมุก?

- ก. ท้าวเทพกษัตรี
- ข. ท้าวศรีสุนทร
- ค. ท้าวสุริโยทัย
- ง. ท้าวเทพสตรี
- จ. ท้าวศรีสุลาจันทร์

15. ข้อใดเป็นบรรพการศักดิ์ของนางจัน ?

- ก. ท้าวสุรนารี
- ข. ท้าวศรีสุนทร
- ค. ท้าวศรีสุริโยทัย
- ง. ท้าวเทพสตรี
- จ. ท้าวศรีสุลาจันทร์

16. เกรข คาลิง มีอุปนิสัยอย่างไร?

- ก. ชอบผจญภัย
- ข. เชื้อมั่นในตนเอง
- ค. เมตตากวกรวดา
- ง. ใจเย็น
- จ. รอบคอบ

17. เหตุใดเกรข คาลิง จึงมีชื่อเสียง
เลื่องลือไปไกล?

- ก. ช่วยคนจมน้ำให้รอดพ้นจากความตาย
- ข. ช่วยคนเรือแตกให้รอดพ้นจาก
ความตาย
- ค. กรรเชียงเรือฝ่าคลื่นและพายุร้าย
ในทะเล
- ง. ช่วยเรือไฟให้รอดพ้นจากพายุร้าย
- จ. ช่วยคนในเรือรบพ้นจากพายุร้าย

18. เกรข คาลิง เป็นชนชาติอะไร?

- ก. ฮอลันดา
- ข. ฝรั่งเศส
- ค. อังกฤษ
- ง. เยอรมัน
- จ. สวิส

แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชารวดคดีไทยชั้น ม.ศ. 1

ชุดที่ 2

- คำชี้แจง
1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบชุดนี้ให้เสร็จภายในเวลา 15 นาที
 2. เมื่อพบข้อยากให้ผ่านไปทำข้ออื่นก่อน เพราะอาจจะมีข้อง่าย ๆ ในตอนหลัง แล้วจึงย้อนกลับมาทำข้อยาก
 3. ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ลงบนตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกข้อที่สุด เพียงข้อเดียว (ทำลงในกระดาษคำตอบ)

1. พระร่วงเรีอรับหมาย
ไว้ถวายพระภูมิ
ชื่อคือขอโชคก็ จงประสพเรีอรับไทย
ยามใดไช้แย่งยุทธ
ฤทธิรุทรจงเกรียงไกร
เหมือนรวงขุนหลวงไทย
บาราศึกพิลึกหาญ
ภาพยฆางบนนมีกี่บาท?
ก. 1 บาท
ข. 2 บาท
ค. 4 บาท
ง. 8 บาท
จ. 16 บาท

2. จากภาพในข้อ 1 คำว่า "ไทย" และ
"ไกร" ที่ขีดเส้นใต้เป็นสัมผัสประเภทใด?
ก. สัมผัสระหว่างวรรค
ข. สัมผัสระหว่างบาท
ค. สัมผัสระหว่างบท
ง. สัมผัสระหว่างตอน
จ. สัมผัสในบท
3. โคลงสี่สุภาพ 2 บท มีกี่บาท?
ก. 4 บาท
ข. 8 บาท
ค. 16 บาท
ง. 18 บาท
จ. 20 บาท

4. เรานิยมใช้ภาพยานี้แต่งข้อความประเภทใด?

- ก. ปดุงใจ
- ข. ชมความงามตามธรรมชาติ
- ค. ยอพระเกียรติพระมหากษัตริย์
- ง. บวงสรวงเทวดา
- จ. พุทธประวัติ

5. โคลงสี่สุภาพนี้เรียงไว้ไม่ถูกต้องตามลักษณะของโคลงสี่สุภาพ?

- (1) คำกล่าวสาธุชนยืน อย่างนั้น
- (2) หัวเตายาวแล้วสั้น เล่ห์สิ้นทรชน
- (3) งาสารพาหอนเหียน หดสิ้น
- (4) ทรชนกล่าวคำผิด คำเล่า

ข้อใดเรียงหมายเลขหน้าข้อความข้างบนนี้ถูกต้องตามลักษณะของโคลงสี่สุภาพ?

- ก. (4)(2)(1)(3)
- ข. (3)(4)(1)(2)
- ค. (2)(3)(4)(1)
- ง. (3)(1)(4)(2)
- จ. (3)(2)(1)(4)

6. คำในข้อใดที่เป็นคำสุภาพทั้งหมด?

- ก. นกหินมั่นคงเขา
- ข. อักอสิริยศดา
- ค. ไม่เท่าหนักแน่นกัน
- ง. จะทำอย่างไรดี
- จ. นำสมทมนำพา

7. เราได้รับประเพณีนี้เริ่มาจากชนชาติใด?

- ก. ลังกา
- ข. มอญ
- ค. อินเดีย
- ง. ขอม
- จ. อินโดเนเซีย

8. ภาพนี้สื่อโคลงนี้เรื่องเจริญรุ่งเรืองมากที่สุด ในสมัยใด?

- ก. ยุชยาตอนต้น
- ข. ยุชยาตอนกลาง
- ค. ยุชยาตอนปลาย
- ง. ธนบุรี
- จ. รัตนโกสินทร์

9. ใครเป็นผู้ขับภาพนี้ให้เรือในขบวนเรือเสด็จประพาส?

- ก. พรหมมณเฑียรประกอบพิธี
- ข. พนักงานขับกล่อม
- ค. พนักงานพายเรือ
- ง. พนักงานให้จังหวะพาย
- จ. นายท้ายเรือ

10. ข้อใดเป็นพระนามแฝงของรัชกาลที่ 6 ?

- ก. ครูเทพ
- ข. เขียวหวาน
- ค. ศรีอยุธยา
- ง. อัศวิน
- จ. แก้วขวัญ

11. สิ่งใดที่เจริญรุ่งเรืองมากที่สุดในรัชสมัยของ
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว?

- ก. การปกครอง
- ข. การทหาร
- ค. กฎหมาย
- ง. ประวัติศาสตร์
- จ. วรรณคดี

12. หลังจากทรงสำเร็จการศึกษาและเสด็จกลับ
ประเทศไทยแล้ว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า-
เจ้าอยู่หัว ทรงเข้ารับการราชการเกี่ยวกับอะไร?

- ก. การปกครอง
- ข. การทหาร
- ค. การคลัง
- ง. กฎหมาย
- จ. การศึกษา

13. ข้อความในข้อใดที่ให้ความรู้สึก "งามอย่างแวววาว"?

- ก. สลางปรางคมหันต... อันนิตสมมาคม
อัมพรสถานสม... เป็นสถานพินามอันนิต
- ข. นาวานานนิเวศน์... พระทรงเพชรจณมประชา
พินิจพิศเพดินท... พระการทรงคดิศคิ
- ค. สลางปรางคปราสาท... ประกอบมารชมฉวีศรี
ระยับจับระพี... สีสว่างกลางอัมพร
- ง. สถานพินามเมฆ... เอกอาสน์โอท้าวโกสินทร์
อภิเนกกุสสิณญ-... โอบคยงองค์ภูบาล
- จ. ชมวังคังวิมาน... ดินสถาเมศววัน
เพลินพิศไพจิตรสร-... พงามเนตรวิเศษชม

14. "ถนอมสถมวารค... อีกทดลองหลากด้นแดงว
ข้อความนี้บอกความเป็นร้อยแก้วได้ตรงกับ
ข้อใด?

- ก. กรุงเทพฯ มีถนนและคลองที่น้ำ
ไหลแรงเร็ว... ซึ่งล้วนแต่สวยงาม
- ข. กรุงเทพฯ มีถนนมากและมีคลองที่
สวยงาม
- ค. กรุงเทพฯ มีถนนและคลองมาก
ซึ่งล้วนแต่สวยงาม
- ง. กรุงเทพฯ มีถนนและคลองที่
สวยงาม
- จ. กรุงเทพฯ มีถนนไม่ดี และคลอง
น้ำไหลเร็ว... ซึ่งสวยงาม

15. "คุสสิปราชาทัง" ข้อความนี้แสดง
ให้เห็นว่า พระที่นั่งคุสสิมมหาปราสาทมี
ลักษณะอย่างไร?

- ก. มีหลังคาเป็นยอดแหลม
- ข. ตั้งอยู่บนที่เนิน
- ค. มีห้องใต้ดิน
- ง. เป็นอาคารกว้างขวางใหญ่โต
- จ. สร้างด้วยหินอ่อน

แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาวรรณคดีไทย ชั้น ม.ศ. ๖

ชุดที่ 3

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบชุดนี้ให้เสร็จภายในเวลา 15 นาที
2. เมื่อพบข้อยากให้ผ่านไปทำข้ออื่นก่อน เพราะอาจมีข้อง่าย ๆ ในตอนหลัง แล้วจึงย้อนกลับมาทำข้อยาก
3. ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ลงบนตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว (ทำลงในกระดาษคำตอบ)

1. ใครเป็นผู้แต่งเรื่องนิทานที่ข้าพเจ้าชอบ?
 - ก. เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี
 - ข. พระสารประเสริฐ
 - ค. พระยาอุปทิศศิลปสาร
 - ง. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - จ. พระยาศรีสุนทรโวหาร
2. จากเรื่องนิทานที่ข้าพเจ้าชอบ ข้อใดเป็นสาเหตุที่ทำให้สัตว์อื่นไม่ยอมคบค้าสมาคมกับค้างคาว?
 - ก. ค้างคาวมีนิสัยขงายูแหบ
 - ข. ค้างคาวมีนิสัยโลเล
 - ค. ค้างคาวมีนิสัยเห็นแก่ตัว
 - ง. ค้างคาวมีนิสัยหลบตะแคง
 - จ. ค้างคาวมีนิสัยชอบคุ้ยไฉ่

3. ลักษณะนิสัยของคนในข้อใดที่ไม่น่าคบที่สุด?
 - ก. โกร่งง่าย, เกียจคร้าน, เอาแต่ใจตนเอง
 - ข. พยาบาท, อิจฉาริษยา, ขี้นินทา
 - ค. มั่งง่าย, เพ้อเจ้อ, ตระหนี่
 - ง. หยิ่งยะโส, คุยโอ้อวด, ขี้บ่น
 - จ. ฉลาดแกมโกง, ก้าว, ไม่รักษาคำพูด
4. "บิณฑา" แปลว่า เมียคนเบียน บิณฑน รมทวน การกระทำข้อใดที่มีลักษณะตรงกับคำว่า "บิณฑา"?
 - ก. ยืมเงินเพื่อนแล้วไม่คืน
 - ข. ปฏิเสธเมื่อเพื่อนมาขอความช่วยเหลือ
 - ค. ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ยอมให้ผู้อื่นเอาเปรียบตน
 - ง. ไม่ยอมบริจาคเงินเพื่อการกุศล
 - จ. คิดอยากจะได้สิ่งของผู้อื่น

5. ค้างคาวส่วนใหญ่จะออกหากินในเวลาใด?

ก. เช้า

ข. พอสาย

ค. ค่ำ

ง. กลางคืน

จ. เช้ามืด

6. ค้างคาวชนิดใดที่ใช้ "โนสลิฟ" รับเสียงสะท้อนเพื่อจะได้ทราบว่าอะไรก็ขวางอยู่ข้างหน้า?

ก. ค้างคาวแม่ไก่

ข. ค้างคาวบัว

ค. ค้างคาวลูกหนู

ง. ค้างคาวลูกหนูในถ้ำลึก ๆ

จ. ค้างคาวลูกหนูในถ้ำตื้น ๆ

7. ค้างคาวใช้อะไรจับแมลงเป็นอาหาร?

ก. ปีก

ข. อุ้งเท้า

ค. หาง

ง. ปาก

จ. อุ้งมือ

8. ลูกค้างคาวในถ้ำลึกใช้วิธีใดจึงรู้ว่าค้างคาวตัวใดเป็นแม่ของมัน?

ก. ฟังเสียงจากแม่ค้างคาว

ข. จำรูปร่างลักษณะ

ค. ใช้การดมกลิ่น

ง. ใช้สัญญาณ

จ. ยังสรุปแน่นอนไม่ได้

9. ค้างคาวแม่ไก่ชอบกินอะไรเป็นอาหาร?

ก. ชมพู่

ข. เป็ดอกไม้

ค. ใบไม้

ง. แมลงเล็ก ๆ

จ. สัตว์เล็ก ๆ

10. ค้างคาวชนิดใดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน?

ก. ค้างคาวแม่ไก่กับค้างคาวลูกหนู

ข. ค้างคาวแม่ไก่กับค้างคาวลูกหนูหน้ายักษ์

ค. ค้างคาวแม่ไก่กับค้างคาวบัว

ง. ค้างคาวบัวกับค้างคาวลูกหนู

จ. ค้างคาวบัวกับค้างคาวลูกหนูหน้ายักษ์

11. คางคาวชนิดใดที่มีหน้าตาคล้ายสุนัขพันธุ์
อัลเซเชียน?

- ก. คางคาวแม่ไก่
- ข. คางคาวบัว
- ค. คางคาวหน้าสุนัขบ้าน
- ง. คางคาวลูกหนูในถ้ำลึก ๆ
- จ. คางคาวลูกหนูในถ้ำตื้น ๆ

12. โคลงสี่สุภาพนี้เรียงไว้ไม่ถูกต้องตามลักษณะ
ของโคลงสี่สุภาพ?

- (1) ชนไปชอบหูกา ตีคตอง
- (2) แดเพราะดอยคำพรอง

เพริศสิ้นทั้งหมด

- (3) น้อยทรัพย์อภัยยศดา ทรามรูป
 - (4) ทพย์มากหากดอยแท้ วาจา
- ขอใดเรียงหมายเลขหน้าข้อความ
ข้างบนนี้ให้ถูกต้องตามลักษณะของ
โคลงสี่สุภาพ?

- ก. (4)(1)(3)(2)
- ข. (1)(3)(4)(2)
- ค. (3)(2)(1)(4)
- ง. (3)(1)(4)(2)
- จ. (2)(4)(3)(1)

13. ภาพบทใดที่มีสัมผัสนอกไม่ถูกต้องตาม
ลักษณะของภาพย่น?

- ก. แหกเคาะเคาะคู่เคียง
เรียงจับไม้ไผ่ปักหาง

เริ่มคะนั่งถึงเอวบาง

เคยแนบข้างร่างแรมนาน

- ข. นี้นางพิศพิศเพี้ยน

เลียบยอมเทียนแสงเจิดฉฉ

นิ้วแกงแสงมีพรรณ

กลมคือปั้นพันเทียนคลึง

- ค. น้ำธารสีเขียวเขียว

ปลาเป็นเกลียวว่ายพริ้วพัน

รายเรียงเคียงคู่กัน

แต่พอยู่คู่เดียวคาย

- ง. เทอเยพระจันทร์เพ็ง

ดูปลั่งปลั่งวิมลโฉม

เลือนคล้อยลอยเมฆา

ดูน่าประโลมละลานใจ

- จ. ทรงกลดกุหลาบเมฆ

แลวิเวกนภาดล

งามเพลนเจริญใจ

จะหายไปกับนัยตา

14. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของสัมพันธใน?

- ก. เป็นสัมมัตถิสังคัม
- ข. มีทั้งสัมมัตถสระและสัมมัตถพัญจนะ
- ค. ช่วยเพิ่มความไพเราะให้แก
บทประพันธ์
- ง. ไม่มีการกำหนดตำแหน่งสัมมัตถิ
แนนอนตยัตถ์เหมือนสัมมัตถนอก
- จ. มักจะปรากฏอยู่ในคำประพันธ์
ทุกชนิด

15. ขอลความในข้อใดที่มีคำเอกโทษ?

- ก. นามยอมแถมเองใคร
 เชื่อมให้
- ข. กุณพิพัททิรา เมรุมาศ
- ค. เพราะประพุดทินันเกี้ยว
 เกลี้ยงรายแกมดี
- ง. หรพียมากหากถอยแท้ วาจา
- จ. ฝนทั้งเทาะเชื่อมเพียร ผ่ายหน้า

แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนนิชาวรรณคดีไทย ชั้น ม.ศ.1

ชุดที่ 4

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบชุดนี้ให้เสร็จภายในเวลา 20 นาที
2. เมื่อพบข้อยาก ให้ผ่านไปทำข้ออื่นก่อน เพราะอาจมีข้อง่าย ๆ ในตอนหลัง แล้วจึงย้อนกลับมาทำข้อยาก
3. ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย + ลงบนตัวอักษรหน้าข้อความที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว (ทำลงในกระดาษคำตอบ)

1. นามปากกา "นาคะประทีป" ของ
พระสารประเสริฐได้มาจากไหน?

- ก. ได้มาจากชื่อบิดา
- ข. ได้จากชื่อบิดาและชื่อมารดาารวมกัน
- ค. ได้จากชื่อบรรดาศักดิ์เมื่อครั้งยังเป็นหลวง
- ง. ได้จากนามสกุลของท่านเอง
- จ. ได้จากพระยาอนุমানราชชน

2. พระสารประเสริฐมีความเชี่ยวชาญทาง
ด้านใดเป็นพิเศษ?

- ก. ด้านการศึกษา
- ข. ด้านศาสนา
- ค. ด้านอักษรศาสตร์
- ง. ด้านธุรกิจ
- จ. ด้านการปกครอง

3. เหตุใดนกออกและนกกะลิงเขียดจึงเป็น
ศัตรูกัน?

- ก. เพราะนกออกและนกกะลิงเขียด
แย่งอาหารกันกิน
- ข. เพราะนกออกชอบกินนกกะลิงเขียด
มากที่สุด
- ค. เพราะนกออกชอบขโมยไข่ของ
นกกะลิงเขียด
- ง. เพราะนกกะลิงเขียดกินลูกนกออก
เป็นอาหาร
- จ. เพราะนกกะลิงเขียดชอบทำลาย
รังของนกออก

4. การที่นางเหยี่ยวให้เหยี่ยวไปผูกไม้กรักกับ
สัตว์อื่นไว้เพื่อจะไ้ช่วยเหลือกันเมื่อมีภัยมา
นั้นแสดงว่านางเหยี่ยวเป็นสัตว์เช่นไร?

- ก. คิดแต่จะพึ่งผู้อื่น
- ข. ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
- ค. มีความฉลาดรอบคอบ
- ง. ไม่สามารถช่วยตนเองได้เมื่อมี
ภัยมา
- จ. สนใจทุกข์สุขของเพื่อนบ้าน

5. ศาสนาพุทธเริ่มใช้นิทานประกอบการแสดง
ธรรมะตั้งแต่เมื่อไร?

- ก. สมัยก่อนพุทธกาล
- ข. สมัยพุทธกาล
- ค. หลังสมัยพุทธกาล
- ง. เมื่อเริ่มมีการใช้พุทธศักราช
- จ. สมัยพระเจ้าพรหมทัต

6. เหตุใดคนออกจิ้งจอกทำรังอยู่บนต้นไม้สูงๆ ?

- ก. เพราะบินเก่งจึงชอบอยู่ในที่สูงๆ
- ข. เพราะมองเห็นเหยื่อได้ชัดเจน
- ค. เพราะต้องการฝึกลูกของมันให้
เคยชินกับความสูง
- ง. เพราะบินลงมาโฉบเหยื่อได้
สะดวก
- จ. เพราะต้องการความปลอดภัย

7. อาหารที่นกออกชอบมากที่สุดคืออะไร?

- ก. จิ้งเหลน
- ข. หนอน
- ค. นกกระจิ๊ดเขียว
- ง. งู
- จ. เขียด

8. หนังสือเล่มใดเป็นนิทานซึ่งใช้ยกเป็นอุทาหรณ์
ในการสอนธรรมะ?

- ก. ชาติปุเทส
- ข. นิยายเบงกาลี
- ค. นิทานอีสป
- ง. ปฐมสมโพธิกถา
- จ. สัมโมหนิทาน

9. วิธีการใดที่นกออก เค้า และราชสีห์ไม่ได้ใช้
เพื่อช่วยเหยี่ยว?

- ก. ใช้น้ำดับไฟ
- ข. เอาโคลนมาใส่กองไฟ
- ค. ไล่ทำร้ายคน
- ง. คาบผักน้ำมาใส่ในกองไฟ
- จ. ปรากฏกายให้คนกลัว

10. ซากศพเรื่องพญานกออกเป็นอุทาหรณ์เกี่ยวกับอะไร?

- ก. ผลดีของการผูกมิตร
- ข. วิธีการหามิตร
- ค. การขอความช่วยเหลือจากมิตร
- ง. ความพยายามของมิตร
- จ. ความสามัคคีของมิตร

11. สิ่งที่บ้านปึกให้เก็บมะพร้าวคือสิ่งชนิดใด?

- ก. สิ่งเส้น
- ข. สิ่งกัง
- ค. สิ่งวอก
- ง. สิ่งแสม
- จ. สิ่งคาง

12. สิ่งชนิดใดที่มีสีหน้าและกันไม่เหมือนสิ่งชนิดอื่น?

- ก. สิ่งเส้น
- ข. สิ่งกัง
- ค. สิ่งวอก
- ง. สิ่งแสม
- จ. สิ่งคาง

13. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของสิ่ง?

- ก. ชยัน
- ข. ชอบเลียนแบบ
- ค. คือกิ่ง
- ง. ไม่ดูร้าย
- จ. กลัวคน

14. สิ่งชนิดใดที่กินเนื้อสัตว์เป็นอาหาร?

- ก. สิ่งเส้น
- ข. สิ่งกัง
- ค. สิ่งวอก
- ง. สิ่งแสม
- จ. สิ่งคาง

15. เมื่อกลุ่มของตนตกอยู่ในอันตรายหัวหน้าที่ดีควรจะทำอย่างไร?

- ก. ปลอบขวัญและช่วยลูกน้องให้พ้นอันตราย
- ข. ให้ลูกน้องช่วยกันคิดหาทางแก้ไขกันเอง
- ค. สั่งให้ลูกน้องทั้งอยู่ในความสงบ
- ง. วางแผนให้ลูกน้องต่อสู้อันตรายนั้น
- จ. ดูแลเอาใจใส่ลูกน้อง

16. เหตุใดพญาวานรจึงสั่งให้บริวารเก็บผล
มะม่วงจากกิ่งที่หักไปทางน้ำกินให้หมด
ให้หล่นลงไปใต้น้ำได้?

ก. เพราะเกรงว่าผลมะม่วงจะทำให้
ให้น้ำในแม่น้ำเน่าและพญาวานร
จะไม่มีน้ำดื่ม

ข. เพราะเกรงว่าผลมะม่วงจะทำให้
แม่น้ำขึ้นเขินและเกิดความ
แห้งแล้งขึ้นในป่าหิมพานต์

ค. เพราะเกรงว่าผลมะม่วงนั้นจะ
เป็นเหตุทำให้พญาวานรได้รับความ
เคียดแค้น

ง. เพราะไม่ต้องการให้สูญเสีย
มะม่วงไปโดยเปล่าประโยชน์

จ. เพราะไม่ต้องการให้น้ำพัดพา
ผลมะม่วงไปแพร่พันธุ์ที่อื่น

17. ซากกเรื่องมหากบิลวานรเป็นอุทาหรณ์ของ
เรื่องอะไร?

ก. การใช้ปัญญาเพื่อให้ออกพ้นจาก
อันตราย

ข. การเสียสละเพื่อลูกน้อง

ค. ความรอบคอบของผู้นำ

ง. การช่วยลูกน้องให้พ้นภัย

จ. การเป็นผู้นำที่ดี

18. จงอ่านข้อความต่อไปนี้

(1) มีผู้นำผลมะม่วงไปถวายพระเจ้า-
พรหมทัต

(2) พญาวานรถูกสิงเทวทัตแกล้ง

(3) พญาวานรช่วยบริวารให้ออกพ้นจาก
อันตรายได้

(4) พระเจ้าพรหมทัตเสด็จไปยังป่า
หิมพานต์

ข้อใดเรียงหมายเลขหน้าข้อความ
ข้างบนนี้ได้ถูกต้องตามลำดับเหตุการณ์ใน
เรื่องมหากบิลวานร?

ก. (4)(1)(3)(2)

ข. (1)(4)(3)(2)

ค. (1)(2)(4)(3)

ง. (4)(1)(2)(3)

จ. (1)(3)(4)(2)

19. เหตุใดพระเจ้าพรหมทัตจึงรับสั่งไม่ให้คนทำร้าย

พญาวานร?

ก. เพราะพอพระทัยในความฉลาด

ของพญาวานร

ข. เพราะทรงพอพระทัยในลักษณะ

ท่าทางของพญาวานร

ค. เพราะทรงต้องการช่วยพญาวานรให้พ้น

จากการถูกสิงเหวทัตทำร้าย

ง. เพราะทรงเห็นพญาวานรกำลังได้รับทุกข์เวทนา

จ. เพราะทรงเกรงว่าพญาวานรจะทำร้าย

คนของพระองค์

แบบสอบถามความสนใจในวรรณคดีไทย

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ ต้องการถามเกี่ยวกับความรู้สึกสนใจในวรรณคดีไทยของนักเรียน โดยจะมีข้อความให้อ่านเพื่อให้นักเรียนได้พิจารณาว่านักเรียนสนใจกิจกรรมในข้อความเหล่านั้นมากน้อยเพียงไร ดังนั้นจึงไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีความสนใจในสิ่งต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน ขอสำคัญขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามฉบับนี้ตามความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียนและตอบให้ครบทุกข้อ

2. ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน ซึ่งแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

2.1 ถ้าใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง "สนใจมากที่สุด" แสดงว่านักเรียนชอบทำ หรือคิดที่จะทำตามข้อความนั้นมากที่สุด

2.2 ถ้าใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง "สนใจมาก" แสดงว่านักเรียนชอบทำ หรือคิดที่จะทำตามข้อความนั้นมาก

2.3 ถ้าใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง "สนใจปานกลาง" แสดงว่านักเรียนชอบทำ หรือคิดที่จะทำตามข้อความนั้นปานกลาง

2.4 ถ้าใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง "สนใจน้อย" แสดงว่านักเรียนไม่ค่อยชอบทำตามข้อความนั้น หรือคิดที่จะทำตามข้อความนั้นน้อย

2.5 ถ้าใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง "ไม่สนใจ" แสดงว่านักเรียนไม่ชอบทำตามข้อความนั้น หรือไม่เคยคิดที่จะทำตามข้อความนั้นเลย

ตัวอย่าง

ข้อความ	สนใจมากที่สุด	สนใจมาก	สนใจปานกลาง	สนใจน้อย	สนใจน้อยที่สุด
1. ฟังละครวิทยุ				✓	
2. เล่นทายปัญหาภาษาไทย		✓			

ขอขอบคุณในความร่วมมือของนักเรียน

ข้อความ	สนใจ มากที่สุด	สนใจ มาก	สนใจ ปานกลาง	สนใจ น้อย	สนใจ น้อยที่สุด
1. ดอกไม้ในวรรณคดีในสวนดอกไม้ไทย					
2. อารมณ์และบุคลิกของวรรณคดีไทยเรื่อง ต่าง ๆ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการคัดตอน มาให้เรียน					
3. ชักถามและตอบคำถามในชั่วโมง วรรณคดีไทย					
4. เทียบสวนสัตว์เพื่อสัตว์ในวรรณคดีไทย					
5. อ่านบทวิจารณ์เกี่ยวกับวรรณคดีไทย					
6. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีไทย ร่วมกับครูและเพื่อน ๆ ในชั่วโมงเรียน					
7. อ่านคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ วารสาร ฯลฯ เกี่ยวกับวรรณคดีไทย					
8. ตอบปัญหาเกี่ยวกับวรรณคดีไทยใน หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ					
9. ทองคำคำประพันธ์ในวรรณคดีไทยที่มี ความไพเราะและให้ความประทับใจ					
10. พังการปราศรัยและการอภิปรายเกี่ยวกับ วรรณคดีไทย					
11. เทียบงานนิทรรศการวรรณคดีไทย					
12. ทำแบบฝึกหัดวรรณคดีไทยเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่ครูให้ทำในชั้นเรียน					

ข้อความ	สนใจ มากที่สุด	สนใจ มาก	สนใจ ปานกลาง	สนใจ น้อย	สนใจ น้อยที่สุด
13. ฟังการโต้วาทีในญัตติที่เกี่ยวข้องกับ วรรณคดีไทย					
14. ค้นหาความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีไทย เพิ่มเติม					
15. อ่านหนังสือหรือฟังคำแนะนำที่จะช่วยให้ อ่านวรรณคดีไทยได้เพลิดเพลิน ชាប់ซึ้ง และได้รับความรู้					
16. ฟังรายการวิทยุหรือชมรายการโทรทัศน์ ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีไทย					
17. ชมนิทรรศการหนังสือวรรณคดีไทยของ ห้องสมุด					
18. จัดแสดงละครวรรณคดีไทยเรื่องสั้น ๆ ขึ้นในโรงเรียน					
19. สะสมดอกไม้ใบไม้หรือต้นไม้ชนิดต่าง ๆ ในวรรณคดีไทยทั้งที่เป็นภาพและของจริง					
20. ฟังการบรรเลงเพลงในวรรณคดีไทย					
21. รวมกลุ่มจัดตั้งชุมนุมวรรณคดีไทยขึ้นใน โรงเรียน					
22. สะสมรูปภาพตัวละครในวรรณคดีไทย					
23. สมัครเป็นสมาชิกชุมนุมวรรณคดีไทย					
24. สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น ในเรื่องที่เกี่ยวกับวรรณคดีไทย					

ข้อความ	สนใจ มากที่สุด	สนใจ มาก	สนใจ ปานกลาง	สนใจ น้อย	สนใจ น้อยที่สุด
25. ศึกษาเกี่ยวกับประวัติวิถีไทยที่สำคัญๆ					
26. ออกวารสารวรรณคดีไทยรายเดือนใน โรงเรียน โดยรับข้อเขียนจากบุคคล ภายนอกที่สนใจวรรณคดีไทยด้วย					
27. สนทนากับผู้ที่มีความรู้ทางวรรณคดีไทย					
28. จัดมุมหนังสือวรรณคดีไทยขึ้นในห้องเรียน					
29. บันทึกเทปเพลงในวรรณคดีไทยไว้ฟังใน ยามว่าง					
30. จัดบันทึกคำประพันธ์หรือข้อความใน วรรณคดีไทยที่ให้ความรู้สึกประทับใจ หรือมีความไพเราะ					

แบบสอบถามความรู้สึกรับผิดชอบ

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการถามเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียน โดยจะมีข้อความให้อ่านเพื่อให้นักเรียนได้พิจารณาว่านักเรียนมีลักษณะนิสัย ความรู้สึก หรือ เคยประพฤติปฏิบัติเหมือนข้อเท็จจริงในข้อความนั้น ๆ หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ดังนั้นจึงไม่มีคำตอบถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีลักษณะนิสัย ความรู้สึก หรือแนวทางประพฤติ ที่ไม่เหมือนกัน ข้อสำคัญขอให้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียน ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และต้องตอบให้ครบทุกข้อ

ลักษณะแบบสอบถาม

ในข้อหนึ่ง ๆ จะมีช่องให้เลือก 5 ช่อง โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้อ เมื่อเห็น ควรว่าจะตอบตรงช่องใด ให้ทำเครื่องหมายลงในช่องนั้นตามลักษณะความเป็นจริงของท่าน

ตัวอย่าง

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1. ฉันชอบอ่านหนังสือพิมพ์		✓			
2. ฉันชอบการทัศนอาจร					✓

ขอขอบคุณในความร่วมมือของนักเรียน

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1. ฉันไม่เคยละเลยงานในหน้าที่ของฉัน					
2. เมื่อฉันจะออกไปเที่ยวหรือไปเล่น หากผู้ปกครองขอร้องให้อยู่ช่วยเหลือ ฉันจะอยู่ช่วยเหลือ					
3. เมื่อพบว่าตนเองทำแบบฝึกหัดผิด ฉันจะศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้ผิด เพื่อจะได้ไม่ทำผิดอีกในคราวต่อไป					
4. ถ้าฉันอยากได้ของสิ่งหนึ่ง ฉันจะพยายามทุกวิถีทางไม่ว่าสุจริตหรือทุจริต เพื่อให้ได้ของสิ่งนั้นมา					
5. หลังจากทดสอบเสร็จแล้ว ฉันไม่เคยเปิดหนังสือดูว่าคำตอบที่ตอบไปนั้นถูกต้องหรือไม่					
6. เมื่อผู้ปกครองให้เงินไปซื้อเครื่องใช้ในการเรียน ฉันจะนำเงินไปซื้อสิ่งอื่นก็ได้ เพราะเงินนั้นเป็นของฉันแล้ว					
7. ฉันไม่ขอให้ผู้อื่นติผลงานของฉัน แม้ว่าผลงานนั้นจะมีข้อบกพร่อง					
8. เมื่อตกลงจะทำงานให้ใครแล้ว ฉันจะทำจนสำเร็จ					
9. ในการทำงานกลุ่ม เมื่อฉันได้รับมอบหมายงานจากหัวหน้ากลุ่มแล้ว ฉันจะทำให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้					

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
10. เมื่อสอบเสร็จแล้วฉันไม่สนใจผลการสอบเลย					
11. ฉันรักษาความลับได้ในเมื่อสิ่งนั้นเป็นความลับ					
12. ฉันทำการบ้านของฉัน โดยไม่ต้องมีคนเตือนให้ทำ					
13. เมื่อฉันอยากจะทำสิ่งใด ฉันจะลงมือทำทันที					
14. เมื่อทำการบ้านส่งครูแล้ว ฉันอยากทราบว่าตนเองทำถูกหรือผิด					
15. ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ฉันให้ความร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานอย่างเต็มที่					
16. การเข้าห้องเรียนเช้าเป็นเรื่องธรรมดาในเมื่อคนอื่นก็เข้าห้องเช้าเหมือนกัน					
17. ในการทำงานสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ฉันจะต้องทำให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้					
18. เมื่อต้องการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ฉันจะปล่อยให้เพื่อนร่วมกลุ่มที่มีความสามารถเป็นผู้ทำงานนั้น เพื่อให้ได้ผลงานที่ดี					
19. เมื่อฉันไม่เข้าใจในบทเรียนใด ฉันจะพยายามศึกษาจนกว่าจะเข้าใจ หรือขอร้องไห้ครูหรือเพื่อนช่วยอธิบายให้ฟังจนกว่าจะเข้าใจ					

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
20. เมื่อชุมชนที่ฉันอาศัยอยู่ต้องการ เด็กนักเรียนไปช่วยในงานกุศลหรืองานของชุมชน ฉันสมัครไปช่วยทุกครั้ง					
21. ฉันยอมทำตามข้อเสนอแนะที่ดีของเพื่อนร่วมงาน แม้ว่าเพื่อนร่วมงานนั้นจะมีการศึกษาน้อยหรืออ่อนวัยกว่าฉันก็ตาม					
22. ฉันเปิดวิทยุหรือ วิทยุอยู่กับอย่างไมเกรงใจผู้ที่อยู่ใกล้เคียง					
23. เด็ก ๆ อย่างฉันไม่จำเป็นต้องรักษาคำสัญญา					
24. ฉันจะตั้งใจเรียนต่อเมื่อฉันพอใจจะเรียนเท่านั้น					
25. เมื่องานที่ฉันรับผิดชอบประสบความสำเร็จแล้ว ฉันคิดว่ามีคนอื่นให้ความร่วมมือและคอยกลั่นแกล้งฉัน					
26. ถ้าผู้ใหญ่มอบหมายให้ฉันทำงานยาก ๆ ฉันจะขอคืนงานนั้น เพราะคิดว่าเป็นงานที่เกินความสามารถของตนเอง					
27. ฉันจะช่วยทำงานของโรงเรียนต่อเมื่อได้รับมอบหมายงานจากครูใหญ่เท่านั้น					
28. เมื่อฉันทว่าสิ่งของแตกหักเสียหาย ฉันจะพยายามปกปิดไม่ให้ผู้อื่นรู้หรือหลบเลี่ยงไม่ให้เขาจับได้					

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
29. ฉันไม่เคยประพฤติผิดระเบียบการแต่งกายของโรงเรียน					
30. ฉันรู้สึกเฉย ๆ เมื่อเห็นเพื่อน ๆ ไม่รักษาสัมบัติของส่วนรวม เช่น เอาของดีมาขว้างกันเล่น					
31. เมื่อเก็บสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ ได้ เช่น ยางลบ ไม่บรรทัด ฉันจะเก็บไว้ใช้เอง เพราะไม่ใช่ของมีค่าควรแก่การสืบทาเจ้าของ					
32. ในขณะที่ฉันเล่นเกมหรือขับขี่ยานยนต์ในถนน ฉันปฏิบัติตนถูกต้องตามกฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัด					
33. ฉันไม่เคยฉกฉวยของผู้อื่นเลย					
34. การนำเอาของส่วนรวมมาใช้เป็นส่วนตัวช่วยให้เราประหยัดรายจ่ายได้มาก					
35. ฉันหยิบสิ่งของของพี่น้องและเพื่อนสนิทมาใช้โดยไม่บอกให้เขาทราบ					
36. เมื่อผู้ปกครองไม่อยู่บ้าน ฉันจะดูแลกิจการในบ้านแทน					
37. ฉันไม่รู้สึกเคียดแค้น เมื่อเห็นเพื่อนประพฤติผิดกฎข้อบังคับของโรงเรียน					

ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
38. ฉันไม่เคยมาโรงเรียนสาย					
39. ขณะเรียนในชั้น ฉันจะฉีกเขียน โต๊ะเรียนเมื่อรู้สึกง่วงนอนและเบื่อหน่าย การเรียน					
40. ฉันไม่เคยหลบหนีเวรทำความสะอาด ห้องเรียน					